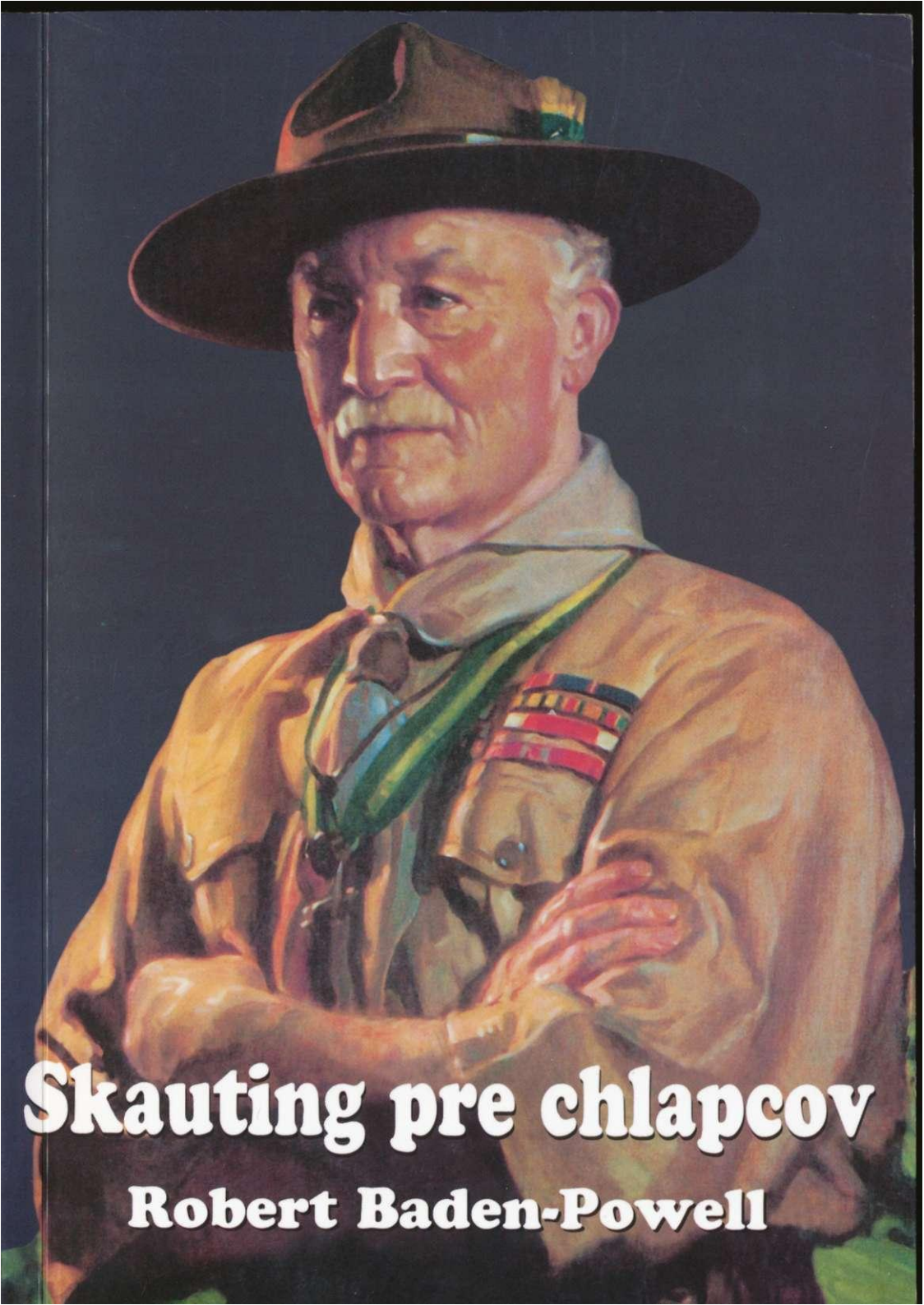

A detailed oil painting of an elderly man, Robert Baden-Powell, wearing a wide-brimmed brown hat and a tan jacket. He has a mustache and is looking slightly to the left. A green sash is draped over his shoulder, and several colorful ribbons are pinned to his chest. His arms are crossed.

Skauting pre chlapcov

Robert Baden-Powell

Predslov britského vydavatel'a

Na svete existuje asi len zopár kníh, ktoré by boli také známe ako *Skauting pre chlapcov*. Je základným kameňom a inšpiráciou skautingu až dodnes. Vďaka nadšeniu tých mladých ľudí, ktorých v roku 1908 táto kniha nadchla a ktorí sa s elánom zapojili do skautingu, sa zrodilo skautské hnutie.

Najprv sa kniha objavila v šiestich častiach, ktoré vychádzali v dvojtyždňových intervaloch; napísal a ilustroval ich sám zakladateľ. Myšlienka sa rýchlo ujala a Baden-Powell i mnohí ďalší ľudia, ktorých požiadal o vylepšovanie úloh a pravidiel pri skautských skúškach či o pomoc v technických otázkach, neustále zvyšovali úroveň knihy.

Jedného dňa sa však muselo s piplaním prestať, všetky revízie, úpravy a zmeny sa zastavili. Rozhodlo sa, že sa "raz a navždy" vydá konečná verzia *Skautingu pre chlapcov*.

A tu je výsledok - vydanie, v ktorom sa zachovala väčšina zakladateľovej pôvodnej práce a vynechali sa časti, ktoré sa už medzitým stali irelevantné, neaktuálne a pre rozrastajúce sa hnutie nepoužiteľné. Obsahuje tiež mnoho autorových kresieb, ktoré sa v niektorých skorších vydaniach neobjavili.

Túto knihu treba chápať v jej historickom kontexte, ponúka pohľad na skauting v jeho počiatkoch v roku 1908. Mnohé jej stránky sú však stále atraktívne a aktuálne aj dnes, rovnako ako boli po celý čas.

Predslov slovenského vydavatel'a

Teší nás, že môžeme našim čitateľom ponúknuť úplný slovenský preklad prvej knihy skautingu, ktorá v roku 1908 spustila lavínu valiacu sa až dodnes. Aj keď sa v slovenskom či českom prostredí v uplynulom storočí objavovali preklady vybraných častí tejto knihy, kompletne vydanie v našom jazyku držíte v rukách až teraz. Nepochybujeme, že sa stane súčasťou každej skautskej knižnice a každého skautského sfubu či významného obradu.

SKAUTING PRE CHLAPCOV

Príručka pre tréning dobrého občianstva

RÓBERT BADEN-POWELL

(prvý lord Baden-Powell z Gilwellu)

**zakladateľ svetového skautského hnutia
a
SVETOVÝ SKAUTSKÝ NÁČELNÍK**

"Skauti sveta - spolu bratia"

**Slovenský skauting
Pražská 11, Bratislava
2004**

Slovenský skauting
Pražská 11
811 04 Bratislava
www.skauting.sk

1. slovenské vydanie

Z anglického originálu Baden-Powell: Scouting for Boys, 35. vydanie,
The Scout Association, Great Britain 1991 preložila Mgr. Lucia Sucháňová.

Odborné posúdenie prekladu: Mgr. Milan Bohunický, Mgr. Pavel Hrica.

Zodpovedný redaktor: Mgr. Pavel Hrica.

Zalomenie: Miroslav Slamka, Martin Švéda.

Ilustrácie: Robert Baden-Powell.

Reproduced by permission of The Scout Association. Licence no 0103.

Copyright © The Scout Association

Slovak edition © 2003 Slovenský skauting

All rights reserved

ISBN 80-89136-09-5

OBSAH

Uvod	vii
Predslov	viii
Rozhodnutie Medzinárodnej skautskej konferencie z roku 1924	xi
Skautský sľub a zákon	xiii

SKAUTSKÁ MÚDROŠŤ

Rozprávanie pri táborovom ohni 1	Kto sú skauti	1
Rozprávanie pri táborovom ohni 2	Čo skauti robia	9
Rozprávanie pri táborovom ohni 3	Ako sa stať skautom	18
Rozprávanie pri táborovom ohni 4	Skautské družiny	25

TÁBORNÍCTVO

Rozprávanie pri táborovom ohni 5	Život vo voľnej prírode	36
Rozprávanie pri táborovom ohni 6	Vodní skauti	56
Rozprávanie pri táborovom ohni 7	Signály a povely	61

TÁBOROVÝ ŽIVOT

Rozprávanie pri táborovom ohni 8	Pioneering	71
Rozprávanie pri táborovom ohni 9	Táborenie	90
Rozprávanie pri táborovom ohni 10	Varenie v tábore	110

STOPÁRSTVO

Rozprávanie pri táborovom ohni 11	Pozorovanie stôp	115
Rozprávanie pri táborovom ohni 12	Stopovanie	129
Rozprávanie pri táborovom ohni 13	Čítanie stôp, dedukcia	142

LESNÁ MÚDROŠŤ

Rozprávanie pri táborovom ohni 14	Plazenie	152
Rozprávanie pri táborovom ohni 15	Zvieratá	160
Rozprávanie pri táborovom ohni 16	Rastliny	175

SKAUTSKÁ KONDIČKA

Rozprávanie pri táborovom ohni 17	Ako posilňovať	179
Rozprávanie pri táborovom ohni 18	Ako si udržiavať zdravie	194
Rozprávanie pri táborovom ohni 19	Prevencia chorôb	202

RYTIERSTVO

Rozprávanie pri táborovom ohni 20	Rytierskosť voči ostatným	210
Rozprávanie pri táborovom ohni 21	Sebadisciplína	221
Rozprávanie pri táborovom ohni 22	Sebazdokonaľovanie	229

ZÁCHRANA ŽIVOTA

Rozprávanie pri táborovom ohni 23	Buďte na úrazy pripravení	237
Rozprávanie pri táborovom ohni 24	Úrazy a čo pri nich robiť	241
Rozprávanie pri táborovom ohni 25	Ako pomôcť druhým	249

NAŠE OBČIANSKE POVINNOSTI

Rozprávanie pri táborovom ohni 26	Občianstvo	260
-----------------------------------	------------	-----

B.-P-HO PRÍBEH

265

B.-E-HO POSLEDNÝ ODKAZ

272

PRÍLOHA

273

INDEX

277

ÚVOD

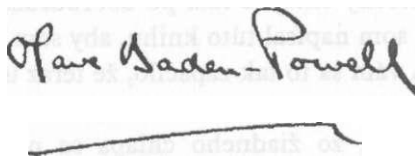
SKAUTING PRE CHLAPCOV je kniha, ktorá má trvalú platnosť a náš zakladateľ bol počas svojho života svedkom jej používania snáď vo všetkých krajinách sveta.

Niektoré drobnosti v programe či aktivitách sa musia vždy meniť podľa rôznych okolností a podmienok, ale vo svojom duchu a podstate je táto kniha nadčasová a univerzálna. My, nasledovníci, by sme ju mali chrániť a zaručiť, že sa v nej uchová podstata skautingu aj pri rôznych adaptáciách či prispôbeniach sa rôznym podmienkam a potrebám.

Zistíte, že nápady na hry a aktivity sa dajú používať aj dnes, 56 rokov po ich napísaní. Vynaliezavé predstavenie konkrétnej témy, ktorá sa za nejakou aktivitou skrýva, je však možno ešte dôležitejšie. Musíme si pamätať, že tajomstvo úspechu, ktorý hnutie dosiahlo, je aj v spôsobe prezentovania myšlienok, a nie iba v samotných aktivitách.

Za každým slovom, ktoré zakladateľ skautingu napísal, sa skrýva pravda, a tá sa neobmedzuje na jednu generáciu alebo národ.

Príručka Skauting pre chlapcov nám ukazuje, ako používať nástroj, ktorý zakladateľ vymyslel a zanechal, ako sa oň starať a ako ho odovzdávať ďalším. Ak sa naučíme tento nástroj používať v jeho jednoduchosti, v jeho podstate, zistíme, že vyhovuje potrebám každej krajiny a každej nastupujúcej generácie chlapcov.

A handwritten signature in dark ink, reading "Olave Baden-Powell". The signature is written in a cursive, flowing style. Below the signature is a long, horizontal, slightly wavy line that serves as a decorative underline.

február 1963

svetová náčelníčka skautiek

PREDSLOV

napísal B.-P. v roku 1932

AJ JA SOM BOL KEDYSI MALÝM CHLAPCOM.

Z detstva si najradšej spomínam na časy, keď som sa plavil ako vodný skaut s mojimi štyrmi bratmi na mori popri pobreží Anglicka. Neboli sme skutoční vodní skauti, skauting vtedy ešte neexistoval. Mali sme však vlastnú loď, na ktorej sme bývali a chodili na výpravy vo všetkých ročných obdobiach a v každom počasí. Veľmi nás to bavilo - bolo to drsné a zároveň zábavné.

Keď som už chodil do školy, trávil som veľa voľného času v lese, chytal a varil som zajace, pozoroval vtáky, stopoval zvieratá, skrátka, venoval som sa rôznym skautským aktivitám. Keď som sa neskôr dostal do armády, zabával som sa poľovaním na vysokú zver v džungliach Indie a Afriky a žil som medzi zálesákmi v Kanade. Neskôr v Južnej Afrike som si pri vojenských výpravách užil skutočný skauting.

Takýto život sa mi zapáčil natoľko, že som si povedal: "Prečo by niečo z toho nemali zakúsiť aj chalani v mojej vlasti?" Viem, že každý skutočný chlapec túži po dobrodružstve a živote vo voľnej prírode, a tak som napísal túto knihu, aby som vám ukázal, ako na to.

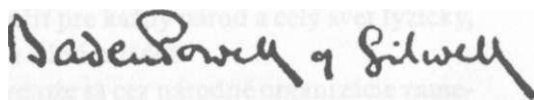
A vám sa to tak zapáčilo, že teraz už nie sú po celom svete státisíce, ale milióny skautov!

Jasné, zo žiadneho chlapa sa nestane skutočný zálesák, kým sa nenaučí potrebné náročné zálesácke zručnosti a praktiky. V tejto knihe nájdete rôzne tipy, z ktorých sa dozviete, ako na to - a tak sa to môžete všetko naučiť aj sami, bez učiteľa.

Neskôr však prídete na to, že byť schopným a pohotovým skautom neznamena len zábavu a dobrodružstvo. Podľa vzoru zálesákov, prieskumníkov a hraničiarov sa pripravíte pomáhať svojej vlasti a ľudom, ktorí sa ocitnú v núdzi a budú vás potrebovať. Tak sa správajú správni muži.

Skaut je pre ostatných chlapcov aj dospelých ľudí človek, ktorému sa dá veriť, ktorý si splní svoju povinnosť, aj keď je riskantná alebo nebezpečná a ktorý je veselý a usmievavý bez ohľadu na ťažkosti, ktorým musí čeliť.

V tejto knihe nájdete všetko, čo budete potrebovať, aby ste sa mohli stať správnymi skautmi. Takže do toho, prečítajte si knihu, všetko sa z nej naučte a dúfam, že sa budete baviť rovnako ako ja, keď som bol skautom.

A handwritten signature in dark ink, reading "Baden Powell & Gilwell". The signature is written in a cursive, flowing style. The background of the signature area is a light, textured grey.

Svetový skautský náčelník

**ROZHODNUTIE SCHVÁLENÉ
NA MEDZINÁRODNEJ SKAUTSKEJ
KONFERENCII
V KODANI V AUGUSTE 1924**

Medzinárodná skautská konferencia vyhlasuje, že hnutie má národný, medzinárodný a univerzálny charakter, a jeho podstatou je zabezpečiť pre každý národ a celý svet fyzicky, morálne a duchovne silnú mládež.

Je NÁRODNÉ, pretože sa cez národné organizácie zameriava na výchovu užitočných a zdravých občanov.

Je MEDZINÁRODNÉ, pretože v skautskom bratstve nie je národnosť žiadnou prekážkou.

Je UNIVERZÁLNE, pretože stojí na univerzálnom bratstve všetkých skautov každého národa, triedy a vierovyznania. Skautské hnutie neznevažuje, ale naopak podporuje individuálne náboženské presvedčenie. Skautský zákon vyžaduje, aby skaut pravdivo a úprimne vyznával svoje náboženstvo a politika hnutia zakazuje akúkoľvek sektársku propagandu na zmiešaných stretnutiach.

SKAUTSKÝ SĽUB

Sľubujem na svoju česť, že sa vynasnažím zo všetkých síl -
plniť si povinnosti voči Bohu a kráľovnej,
pomáhať iným ľuďom v každom čase,
dodržiavať skautský zákon.

SKAUTSKÝ ZÁKON

1. Na skautovu česť sa dá spoľahnúť.

Keď skaut povie: "Na moju česť je to tak," znamená to, že to tak naozaj je - ako keby spravil ten najvážnejší sľub.

A tak isto ak starší skaut povie skautovi: "Verím ti na tvoju česť, že to urobíš," skaut je povinný vykonať nariadenie najlepšie, ako vie a nedopustiť, aby ho od toho čokoľvek odradilo.

Ak skaut zneváži svoju česť tak, že zaklame alebo nesplní nariadenie, môže dostať príkaz, aby vrátil skautský odznak a už ho nikdy nebude nosiť. Alebo môže byť vylúčený spomedzi skautov.

2. Skaut je lojálny kráľovnej, svojej krajine, svojim vodcom, svojim rodičom, svojim zamestnávateľom a ostatným predstaveným.

Musí s nimi držať v dobrom i zlom proti každému, kto je ich nepriateľom alebo kto ich ohovára.

3. Skaut je osožný a pomáha iným.

Táto povinnosť má byť pre skauta na prvom mieste, aj keby sa kvôli tomu musel vzdať svojho pôžitku, pohodlia, alebo bezpečnosti. Ak sa nevie rozhodnúť, čo si vybrať, musí sa spýtať sám seba, "Čo je mojou povinnosťou?", čiže "Čo je najlepšie pre druhých ľudí?" - a to urobiť. Stále musí *byť pripravený* zachrániť život alebo pomôcť zraneným. A mal by sa *snažiť zo všetkých síl urobiť aspoň jeden dobrý skutok denne.*

4. Skaut je priateľom ku všetkým a bratom každého skauta, bez ohľadu na jeho národnosť, triedu alebo vieru.

Takže keď skaut stretne iného skauta, aj keby ho nepoznal, musí s ním hovoriť a pomôcť mu, ako bude vedieť, či už splniť povinnosť, ktorú práve robí, alebo mu dať jedlo alebo čokoľvek, čo bude potrebovať. Skaut sa nikdy nesmie správať ako snob. Snob sa vyvyšuje nad druhých, lebo sú chudobnejší alebo je sám chudobný a neznáša bohatých. Skaut berie druhých takých, akí sú a hľadá na nich to najlepšie.

"Kima" volali "Malý priateľ celého sveta" a takúto prezývku by sa mal snažiť získať každý skaut.

5. Skaut je zdvorilý.

Je teda ku všetkým slušný - ale hlavne k ženám a deťom, starým ľuďom a invalidom, postihnutým a pod. Nesmie za pomoc a slušnosť prijať odmenu.

6. Skaut je priateľom zvierat.

Zvieratá by nemal zabíjať zbytočne, ale chrániť ich pred bolesťou, ako je to len možné, lebo sú to Božie bytosti. Zabiť zviera pre potravu alebo v obrane je povolené.

7. Skaut počúva nariadenia svojich rodičov, družinového radcu alebo skautského vodcu bez námietok.

Aj keď dostane rozkaz, ktorý sa mu nepáči, musí sa zachovať ako vojaci a námorníci alebo futbalisti, ktorí poslúchajú kapitána svojho družstva, a nariadenie vykonať, *lebo je to jeho povinnosť*; a keď ho vykonal, môže prísť a vzniesť proti nemu námietky: ale rozkaz musí vykonať hneď. To je disciplína.

8. Skaut sa usmieva a píska si pri všetkých ťažkostiach.

Keď dostane rozkaz, musí ho vykonať s radosťou a rýchlo, nie pomaly a ako zbitý pes.

Skaut nikdy nereptá na ťažkosti, ani nebedáka, ani nefrfe, keď ho niekam pošlú, ale píska si a usmieva sa. Keď zmeškáte vlak alebo vám niekto stúpi na kurie oko - niežeby skaut musel mať

kurie oká - alebo za iných nepriaznivých okolností, mali by ste sa prinútiť k úsmevu, zapísať si a budete v poriadku.

9. Skaut je sporivý.

Čiže ušetrí každý halier, ktorý môže a dá ho do banky, aby mal peniaze, ktoré mu pomôžu, keď bude bez práce a nebude tak pre ostatných bremenom; alebo aby mal peniaze pre druhých, keď ich budú potrebovať.

10. Skaut je čistý v myšlienkach, slovách a skutkoch.

Skaut sa pozerá zvrchu na hlúpych ľuďoch, ktorí nadávajú a sám nepodľahne pokušeniu, ani o ňom nehovorí, ani naň nemyslí, ani nerobí nič nesprávne.

Skaut je čistý, má čistú myseľ a je mužný.

SKAUTSKÁ MÚDROŠŤ

ROZPRÁVANIE
PRI TÁBOROVOM OHNI 1

KTOSÚ SKAUTI

Mieroví skauti • Kim •
Chlapci z Mafekingu

Predpokladám, že každý chlapec chce byť pre svoju krajinu nejakou užitočnosťou. Môže to urobiť veľmi jednoducho - stať sa skautom (v angličtine toto slovo znamená aj prieskumník).

Ako iste viete, v armáde sa prieskumníkom stáva obyčajne vojak, ktorého vyberú pre jeho bystrosť, aby šiel dopredu, našiel nepriateľa a informoval o ňom veliteľa.

No popri vojenských skautoch existujú aj mieroví skauti - muži, ktorí v čase mieru vykonávajú práce, ktoré si vyžadujú rovnakú guráž a pohotovosť. To sú hraničiari nášho sveta.

Pionieri a lovci Severnej a Južnej Ameriky, lovci v strednej Afrike, prieskumníci a misionári po celom svete, farmári a honci dobytky v Austrálii - to všetko sú mieroví skauti, skutoční *muži* v pravom zmysle tohto slova, ktorí sa vyznajú v skautských zručnostiach. Vedia, ako prežiť v džungli. Nájdú si vždy cestu a vedia čítať z nepatrných známení a odtlačkov nôh. Vedia sa postarať o svoje zdravie, keď nie je možné zájsť k lekárovi. Sú silní a odvážni, pripravení stretnúť sa s nebezpečenstvom tvárou v tvár, a vždy ochotní pomôcť jeden druhému. Zvykli si brať život do vlastných rúk a bez zaváhania ho riskovať, ak to pomôže ich krajine.

Vzdajú sa všetkého, osobného pohodlia i túžob, aby mohli vykonať svoju prácu. Urobia to, lebo je to ich povinnosť.

Život hraničiara je úžasný, ale treba sa naň vopred pripraviť, nemôže sa doň pustiť hocikto, kto má pocit, že by sa mu taký život pozdával. Najlepšie predpoklady majú muži, ktorí sa v detstve venovali skautingu.

*Kolonisti, lovci a prieskumníci celého sveta - to všetko sú skauti.
Musia sa vedieť postarať sami o seba.*

Skauting sa vám zide, nech sa rozhodnete pre akýkoľvek život. Jeden známy vedec povedal, že príde vhod aj mužovi, ktorý sa vydá na pole vedy. A istý významný lekár poukázal na to, aké je pre doktora alebo chirurga dôležité, aby vedel čítať nepatrné znamenia ako skauti a poznal ich význam.

V tejto knihe sa dozviete, ako sa sami môžete naučiť skautským zručnostiam a uplatniť ich doma. Keď sa do toho pustíte, bude to určite jednoduché a veľmi zaujímavé.

Najlepšie sa však všetko naučíte, keď sa pridáte ku skautom.

Život hraničiara je úžasný, ale aby ste tak mohli žiť, musíte sa vopred pripraviť na možné ťažkosti.

KIMOVE DOBRODRUŽSTVÁ

Dobry príklad toho, ako môže byť skaut užitočný, nájdeme v príbehu Kim, ktorý napísal Rudyard Kipling.

Kim, alebo celým menom Kimball O'Hara, bol synom seržanta írskoho regimentu v Indii. Matka aj otec mu zomreli, keď bol ešte malý a starala sa oňho teta.

Hrával sa iba s miestnymi chlapcami, takže sa naučil ich jazyk a poznal ich spôsoby. Spriatelil sa s potulným kňazom a precestoval s ním celú severnú Indiu.

Jedného dňa narazil na otcov niekdajší regiment, ale pri návšteve tábora ho chytili, považujúc ho za zloдея. Neskôr sa však našli jeho doklady aj rodný list a keď si v regimente uvedomili, že kedysi patril k nim, ujali sa ho a začali ho cvičiť. No vždy, keď mal voľno, obliekol sa Kim do indických šiat a šiel medzi ľudí, akoby bol jedným z nich.

Po čase sa zoznámil s pánom Lurganom, obchodníkom so šperkami a zaujímavosťami, ktorý bol vďaka svojej znalosti ľudí aj členom vládneho oddelenia tajných služieb.

Keď tento muž zistil, ako dobre pozná Kim miestne zvyky, uvedomil si, že by sa z neho mohol stať dobrý agent vládnej tajnej služby. Naučil teda Kima, ako si všímať a zapamätať rôzne maličkosti; táto schopnosť patrí k dôležitým častiam skautského výcviku.

Kimov výcvik

Lurgan najprv ukázal Kimovi podnos plný vzácnych kameňov. Chvíľu ho nechal na ne pozerieť, a potom ich zakryl plátnom. Opýtal sa Kima, koľko kameňov tam bolo, a akých druhov. Najskôr ich vedel Kim vymenovať len pár a nevedel ich presne opísať, ale po čase si už všetky kamene celkom dobre pamätal. Takto sa naučil zapamätať si mnohé ďalšie veci, ktoré mu ukazovali.

Napokon sa po dlhom výcviku stal Kim členom tajnej služby a dostal tajné znamenie - medailón alebo odznak, ktorý mal nosiť okolo krku a určitú vetu, ktorá vyslovená špeciálnym spôsobom znamenala, že patrí k tajnej službe.

Kim v tajnej službe

Keď raz Kim cestoval vlakom, nastúpil do voza muž s ťažkými ranami na hlave a na rukách. Spolucestujúcim povedal, že spadol z voza, keď sa viezol na stanicu. No Kim si ako správny skaut všimol, že mužove rany boli ostré, nie odreniny, aké si človek spôsobí, keď spadne z voza, a tak jeho vysvetleniu neveril.

Kim zamaskoval muža zmesou múky a popola, aby vyzeral ako žobrák.

Keď si muž uväzoval okolo hlavy obväz, Kim si všimol, že má rovnaký medailón ako on, a tak mu ten svoj ukázal. Muž okamžite zaplietol do rozhovoru tajné slová a Kim mu zas správnymi slovami odpovedal. Potom sa neznámy utiahol s Kimom do kúta a vysvetlil mu, že práve robí prácu pre tajnú službu, že ho odhalili a naháňali nepriatel'ia, ktorí ho takmer zabili. Zrejme aj vedia, že je vo vlaku a zatelegrafujú kamarátom ďalej po trati, že sa blíži. Mal odovzdať odkaz jednému policajnému hodnostárovi, bez toho, aby ho nepriateľ chytil. Teraz však nevedel, ako to urobiť, keď už bol nepriateľ o jeho príchode informovaný. Kim však našiel riešenie.

V Indii sa po krajine potíka množstvo žobrákov. Ľudia ich považujú za svätých a dávajú im jedlo a peniaze. Chodia takmer nahí, natierajú sa popolom a na tvár si maľujú rôzne znaky. Kim teda zamaskoval muža, aby vyzeral ako žobrák. Zmiešal múku s popolom z fajky, vyzliekol kamaráta a zmesou mu potrel celé telo. Zatreľ aj mužove rany, aby ich nebolo vidno. Vybral farbičky, ktoré mal pri sebe a namaľoval nimi mužovi na čelo tie správne znaky. Vlasy mu sčesal dopredu, aby vyzerali divoko a strapato ako vlasy žobráka a zašpinil mu ich, že by ho ani vlastná matka nespoznala.

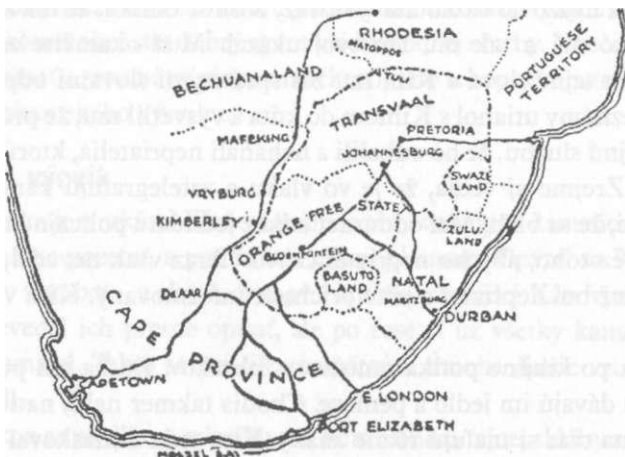
Čoskoro dorazili na veľkú stanicu. Na nástupišti stál policajný hodnostár, ktorému mali odovzdať odkaz. Prezlečený žobrák doňho vrazil a policajt mu po anglicky vynadal. Žobrák odpovedal domácimi nadávkami, medzi ktoré primiešal tajné slová. Policajt z týchto slov hneď pochopil, že žobrák je agent. Predstieral teda, že ho zatkol a odviedol ho na policajnú stanicu, kde sa mohli v pokoji porozprávať a mohol si vypočuť odkaz.

Potom sa Kim zoznámil s iným agentom oddelenia - absolventom Indickej univerzity - a šikovne pomohol pri dolapení dvoch úradníkov - špiónov.

Kimove dobrodružstvá stoja za prečítanie, pretože ukazujú, akú cennú prácu môže skaut vykonať pre svoju krajinu v núdzi, keď je dosť šikovný a absolvuje patričný výcvik.

CHLAPCI Z MAFEKINGU

Chlapčenský zbor, ktorý sa sformoval na obranu Mafekingu v rokoch 1899 - 1900 počas Juhoafrickej vojny, poslúži ako skvelý príklad toho,

Toto je mapa Južnej Afriky. Ak sa na ňu pozorne pozriete, nájdete Majeking aj vela iných miest, o ktorých sa hovorí v tejto knihe.

ako môžu byť chlapi užitoční v aktívnej službe.

Možno viete, že Mafeking je obyčajné mestečko na šírých pláňach Južnej Afriky. Nikomu ani neprišlo na um, že by ho mohol nepriateľ napadnúť. Z toho vidíme, že vo vojne treba byť pripravený nielen na to, čo je pravdepodobné, ale aj na to, čo je možné.

Keď sme zistili, že sa nás chystajú v Mafekingu napadnúť, poslali sme našu posádku brániť dôležité miesta. Mali sme asi 700 vycvičených mužov, policajtov a dobrovoľníkov. Potom sme ozbrojili mužov z mesta, ktorých bolo asi 300. Boli medzi nimi aj starí hraničiari, ktorí sa na túto príležitosť skvele hodili. No ostatní boli väčšinou mladí obchodníci, úradníci, teda ľudia, ktorí ešte nikdy pušku v ruke nedržali.

Takto sme pozbierali asi tisíc mužov, aby bránili päť míľ široké mesto, v ktorom sa nachádzalo 600 bielych žien a detí a okolo 7000 Afričanov a miestnych obyvateľov.

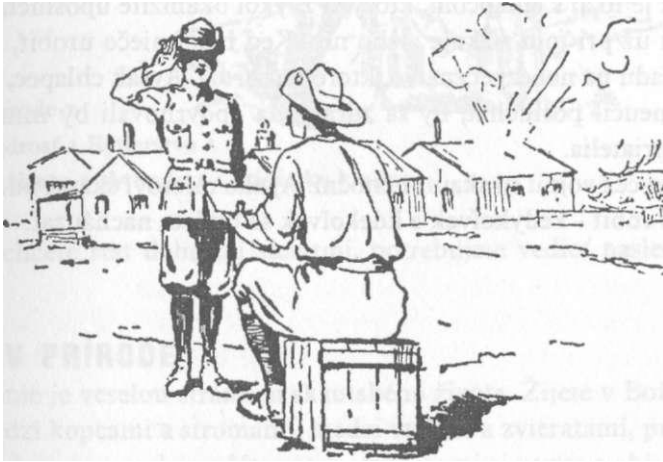
Potrebovali sme sily každého muža. Ako týždne plynuli, mnoho chlapov prišlo o život alebo sa zranilo a boje a nočné hliadky boli stále náročnejšie.

Zbor kadetov z Mafekingu

Vtedy Lord Edward Cecil, hlavný štábný veliteľ, zvolal chlapcov z Mafekingu a vytvoril z nich zbor kadetov. Dal im uniformy a začal ich

cvičiť. Tak vznikla veselá, šikovná a užitočná partia. Predtým sme na doručovanie správ a rozkazov, držanie hliadok i ako vojenských služobov využívali mužov. Tieto povinnosti prebrali chlapci - kadeti, a muži tak mohli posilniť palebnú líniu.

Kadeti pod velením seržantmajora, chalana, ktorý sa volal Goodyear, odvedli dobrú prácu a právom si zaslúžili medaily, ktoré im boli na konci vojny udelené.

Chlapci z Mafekingu vykonali skvelú prácu. Sformovali sa do zboru kadetov, dostali uniformy a potrebný výcvik.

Mnohí z nich jazdili na bicykloch, a tak sme ich mohli využiť na doručovanie pošty. Ľudia mohli posilať listy svojim priateľom v iných pevnostiach a nemuseli sa vystavovať palbe. Pre tieto listy sme vyrobili poštové známky s obrázkom kadeta na bicykli.

Keď jeden z nich prebicykloval cez skutočne ťažkú palbu, hovorím mu:

"Jedného dňa ťa zasiahnu, keď tu budeš takto kľučkovať pomedzi strelami."

"Ja, pane, pedálujem tak rýchlo, že ma nikdy netrafia!" odpovedal.

Títo chlapci akoby si z palby nič nerobili. Vždy boli pripravení splniť rozkaz, aj keď to zakaždým znamenalo riskovať život.

Vy by ste to urobili?

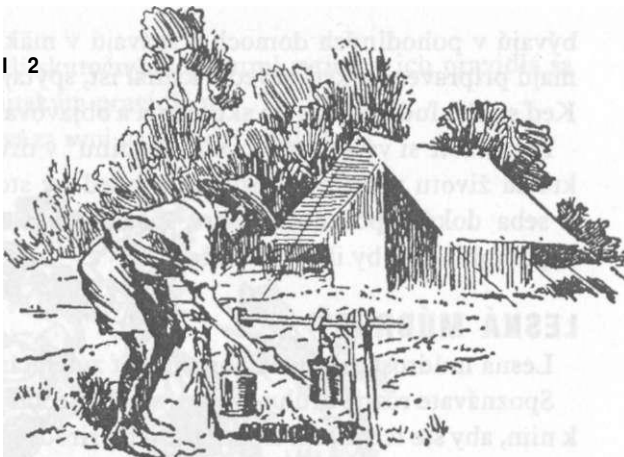
Urobil by to niekto z vás? Keby nepriateľ začal strieľať na vašej ulici a vy by ste museli doručiť odkaz do domu na druhej strane cesty, urobili by ste to? Som si istý, že áno, aj keď by ste tým asi nadšení neboli.

Určite by ste sa však na to chceli vopred pripraviť. Je to ako skočiť hlavičku do studenej vody. Keď je niekto zvyknutý na potápanie, nerozmýšľa nad tým - nie je to preňho nič nové. No predstavte si niekoho, kto to ešte nikdy neskúšal, určite sa bude trochu báť.

A tak je to aj s chlapcom, ktorý si zvykol okamžite uposlúchnuť rozkazy, či už pri tom riskuje alebo nie. Keď musí niečo urobiť, urobí to bez ohľadu na nebezpečenstvo, ktoré mu hrozí. Avšak chlapec, ktorý sa nikdy neučil poslúchať, by sa zdráhal, a opovrhovali by ním aj jeho bývalí priatelia.

Nielen cez vojnu sú skauti užitoční. Aj ako mieroví skauti budete mať vždy čo robiť - kedykoľvek a kdekoľvek sa budete nachádzať.

ČO SKAUTI ROBIA

Život v prírode •
Lesná múdrosť • Rytierstvo •
Záchrana života • Vytrvalosť • Láska ku krajine

Ak sa chcete stať dobrými skautmi, potrebujete vedieť nasledujúce veci:

ŽIVOT V PRÍRODE

Táborenie je veselou stránkou skautského života. Žijete v Božej prírode, medzi kopcami a stromami, medzi vtákmi a zvieratami, pri mori či rieke - bývate v malom plátennom stane, sami si varíte a objavujete. To všetko zlepšuje vaše zdravie i pohodu tak, ako by to medzi panelmi a smogom mesta nebolo nikdy možné.

Na túrach do prírody objavujete každý deň nové miesta a môžete zažiť úžasné dobrodružstvá. Budete silní a pevní, nebude vám vadiť vietor ani dážď, teplo ani zima. Zoberiete to tak, ako to príde a dobrý pocit vám umožní čeliť všetkým problémom s úsmevom a vedomím, že to napokon zvládnete.

No samozrejme, aby ste si táborníctvo a túry mohli naozaj vychutnať, najprv sa musíte naučiť, ako ich správne robiť.

Potrebujete vedieť, ako postaviť stan či prístrešok; ako založiť a zapáliť oheň; ako si uvariť; ako zviazať dokopy žrde, aby ste mohli postaviť most alebo plf; ako nájsť cestu neznámou krajinou vo dne aj v noci, a mnoho iného.

V civilizovanom svete sa tieto zručnosti učí len málo ľudí, keďže

bývajú v pohodlných domoch a spávajú v mäkkých posteliach. Jedlo majú pripravené a keď nevedia kadiaľ ísť, spýtajú sa na cestu policajta. Keď sa títo ľudia pustia do skúmania a objavovania, ostávajú bezradní.

Predstavte si vášho športového "hrdinu" v divočine spolu s niekým, kto sa životu v prírode rozumie a hneď by ste videli, kto z nich sa o seba dokáže postarať. Dobré športové výsledky by mu tu veľmi nepomohli. Bol by iba "zelenáčom".

LESNÁ MÚDROŠŤ

Lesná múdrosť znamená porozumieť zvieratám a prírode.

Spoznávate rôzne druhy zvierat, sledujete ich stopy a priplazíte sa až k nim, aby ste ich mohli sledovať v ich prirodzenom stave a skúmať ich zvyky.

Celý poľovnícky šport spočíva v lesnej múdrosti stopovania zvierat, a nie v ich zabíjaní. Nijaký skaut nezabije zviera len pre potešenie, ale výlučne len pre potravu. Keď niekto často pozoruje zvieratá vo voľnej prírode, tak si ich obľúbi, že ich ani nechce zabíjať.

Lesná múdrosť neznamená len pozorovať odtlačky a iné stopy, ale aj schopnosť porozumieť ich významu - napríklad, akou rýchlosťou zviera išlo, či bolo vystrašené alebo kľudné a podobne. Lovец tak môže nájsť cestu v džungli či na púšti. Naučí sa, ktoré lesné plody a koreniny sú vhodné na jedenie, alebo ktoré majú rady zvieratá a dajú sa na ne prilákať.

Aj na obývaných miestach môžete čítať z odtlačkov ľudí, koní, bicyklov, áut a zistiť, čo sa tam dialo. Naučíte sa všímať si rôzne znamenia, napríklad budete vedieť, že keď odniekiaľ náhle vzlietne kďeľ vtákov, pohybuje sa tam niekto, koho nevidíte.

Keď si budete všímať správanie alebo oblečenie ľudí, budete si vedieť dať dokopy dva a dva a možno odhalíte, že sa chystá niečo zlé. Alebo zistíte, že je niekto v núdzi a potrebuje pomoc či povzbudenie - potom môžete konať podľa základnej skautskej povinnosti, teda pomáhať ľuďom, ktorí to potrebujú.

Pamätajte, že pre skauta je hanbou, keď si iní ľudia všimnú niečo dôležité, výrazné či nevýrazné, blízko či ďaleko, vysoko či nízko, skôr ako si to všimol on.

RYTIERSTVO

V dávnych časoch boli skutočnými skautmi rytieri a ich pravidlá sa podobali dnešným skautským pravidlám.

Rytieri považovali česť za svoj najsvätejší poklad.

*Tak ako svätý Juraj kedysi, aj dnes bojujú skauti
proti všetkému zlému a nečistému.*

Nikdy by neurobili niečo také nečestné, ako je klamstvo a krádež. Radšej by umreli, než by niečo také dopustili.

Vždy boli pripravení bojovať a umrieť za svojho kráľa, alebo náboženstvo, alebo za svoju česť.

Každý rytier mal svojho panoša a pár prívržencov, tak ako náš radca družiny má svojho zástupcu (alebo asistenta) a štyroch či piatich skautov.

Rytiersky kódex

Rytierova družina bola so svojím rytierom v dobrom aj zlom a držala sa rovnakých myšlienok ako ich vodca:

Ich česť bola svätá.

Boli verní Bohu, svojmu kráľovi a svojej krajine.

Boli zdvorilí a slušní ku všetkým ženám, deťom a slabým ľuďom.

Každému pomáhali.

Dávali peniaze a jedlo tým, ktorí to potrebovali a na tento účel si odkladali peniaze.

Učili sa zaobchádzať so zbraňami, aby mohli ochrániť svoje náboženstvo a krajinu.

Starali sa o seba, aby boli silní, zdraví a aktívni a mohli si dobre plniť svoje povinnosti.

A vy ako správni skauti by ste mali nasledovať ich rytiersky príklad.

Skaut je povinný urobiť aspoň jeden dobrý skutok denne.

Rytieri museli každý deň vykonať aspoň jeden dobrý skutok, a to je aj jedno z našich pravidiel.

Keď sa ráno zobudíte, spomeňte si, že musíte dnes pre niekoho vykonať nejaký dobrý skutok. Uviažte si na vreckovke alebo skautskej šatke uzlík, nech vám to pripomína.

Ak sa vám niekedy stane, že zabudnete urobiť dobrý skutok, musíte na druhý deň urobiť dva. Pamätajte, že podľa skautského sľubu je to otázkou vašej cti. No nemyslite si, že skauti musia vykonať len jeden dobrý skutok denne. Musia urobiť jeden, ale ak môžu urobiť päťdesiat, tak čím viac, tým lepšie.

Dobрым skutkom môže byť aj nejaká maličkosť. Dobrý skutok je dať mincu chudákovi, pomôcť stareнке cez ulicu, uvoľniť niekomu miesto na sedenie, dať vodu smädnému koňovi alebo zdvihnúť z chodníka banánovú šupku. Jeden dobrý skutok musíte denne urobiť - a počíta sa, len ak je bez nároku na odmenu.

ZÁCHRANA ŽIVOTA

Človek, ktorý zachráni svojho blížneho pri nehode, aké sa bežne stávajú vo veľkých mestách, baniach alebo fabrikách, je rovnakým hrdinom ako vojak, ktorý sa ženie do tvrdej bitky, aby uprostred nej zachránil svojho druha.

Tisíce skautov dostali medaily za záchranu života a ja dúfam, že ich bude stále viac.

Je takmer isté, že mnohí z vás sa skôr či neskôr dostanú do situácie, kedy budú môcť niekomu zachrániť život, ale musíte byť na to PRIPRAVENÍ. Musíte vedieť, čo robiť, keď sa stane nejaká nehoda - a urobiť to.

Nestačí si o tom prečítať v knihe a myslieť si, že viete, ako na to. Musíte si to poriadne nacvičiť a opakovať si napríklad ako si zakryť ústa a nos mokrou vreckovkou, aby ste mohli dýchať v dyme; ako natrhať plachtu na pásy a urobiť z nej lano, aby ste mohli uniknúť pred ohňom; ako vytvoriť otvor a pustiť vzduch do kanála; ako zdvihnúť a preniesť človeka v bezvedomí; ako zachrániť a oživiť napohľad utopených ľudí a tak ďalej.

Keď sa toto všetko naučíte, budete si môcť veriť. Keď sa potom niečo stane, všetkých zachváti panika a nebudú vedieť, čo robiť, môžete pokojne prísť a urobiť, čo treba.

KONDIČKA

Ak chce niekto plniť všetky skautské povinnosti, musí byť silný, zdravý a aktívny. O to sa však treba pričiniť, inak takým nikdy nebude.

Vyžaduje si to veľa cvičenia, športových hier, behania, prechádzok, bicyklovania a podobne.

Skaut by mal často spávať vonku. Chlapec, ktorý je zvyknutý spať pri zavretom okne, by mohol prvýkrát vonku prechladnúť. Či v zime, či v lete, treba spať pri otvorenom okne, a potom nenachladnete. Ja osobne neviem spať pri zatvorenom okne alebo stiahnutých žalúziách a keď som na vidieku, rád spávam vonku.

Krátke cvičenie ráno a večer vás udrží v dobrej kondícii - nebudete "ať z neho výstavné svaly, ale povzbudí vnútorné orgány a krvný obeh v celom tele.

Každý správny skaut sa umýva vždy, keď je to možné. Keď sa nemôže

poumývať, dobre sa každý deň vydrhne mokrým uterákom.

Skauti dýchajú nosom, nie ústami. Takto nevysmádnú a nebudú tak rýchlo zadýchani. Nevdychujú toľko choroboplodných baktérií a v noci nechrápu.

Hlboké dýchanie veľmi prospieva rozvíjaniu pľúc a prísunu čerstvého vzduchu (kyslíka) do krvi, ak sa robí na čerstvom vzduchu a zbytočne sa nepreháňa. Pri hlbokom dýchaní vdychujete pomaly a zhlboka cez nos, nie cez ústa, kým sa rebrá čo najviac neroztvoria. Po chvíli pomaly a plynulo vydýchnete. Najlepšie sa však dýcha takto zhlboka prirodzene, po behaní.

MILUJTE SVOJU VLAST'

Moja vlasť a vaša vlasť nevznikla len tak z ničoho nič. Vytvorili ju muži a ženy svojou tvrdou prácou a bojom, v ktorom často obetovali vlastný život - vedení svojím pravým vlastenectvom.

Pri všetkom, čo robíte, myslite najprv na svoju vlasť. Nemrhajte všetok svoj čas a peniaze pre svoje pobavenie, ale najskôr sa zamyslite, ako by ste mohli prispieť k verejnému blahu. Keď sa vám to podarí, bavte sa, ako máte chuť.

Skauti sa učia vytrvalosti vo voľnej prírode. Ako prieskumníci si sami nosia svoje náklady a "pádľujú svoje kanoe".

Možno si hovoríte, ako môže malý chlapec pomôcť svojej vlasti. Každý chlapec môže byť prospešný už len tým, že sa stane skautom a dodržiava skautské zákony.

Vaším cieľom by sa malo stať heslo "Najprv moja vlasť, až potom ja." Možno keby ste sa úprimne zamysleli, zistili by ste, že v súčasnosti je to u vás práve naopak. Dúfam, že v tom prípade to napravíte a začnete sa podľa toho správať. Tak ako starí Rimania, aj mnohí súčasníci sú príliš spokojní s tým, že platia druhým, aby za nich hrali futbal či bojovali vo vojne. Vy takí nebuďte. Spravte sami niečo preto, aby vlajka mohla ďalej viať.

Ak sa budete na skauting pozeráť z tohto uhla, urobíte správne. Prídajte sa ku skautom, nie je to len zábava, ale zároveň sa tu naučíte byť dobrým občanom svojej vlasti, aj celého sveta.

Prebudíte v sebe skutočného ducha vlastenectva, ktorého by mal mať každý správny chlapec.

ELSDONSKÁ VRAŽDA

Pred mnohými rokmi sa na severe Anglicka odohrala brutálna vražda. Vraha chytili, usvedčili a obesili hlavne vďaka skautskej múdrosti jedného malého pastiera.

Lesná múdrosť - Keď pastier Robert Hindmarsh zaháňal ovce po trávinatej planine domov ku kopcom ďalej od cesty, prešiel okolo tuláka, ktorý sedel na zemi s natiiahnutými nohami a niečo jedol.

Pozorovanie - Ako prechádzal okolo, všimol si mužov výzor a hlavne nezvyčajné klnce v podrážkach jeho topánok.

Utajenie - Nezastavil sa, ani sa na muža nezahľadel, len si zapamätal tieto detaily, a nepútal zbytočne jeho pozornosť. Tulák ho tak považoval iba za obyčajného chlapca.

Dedukcia - Po piatich míľach sa chlapec dostal do svojej dediny, keď si všimol, že okolo jednej chalupy sa zhromaždil dav ľudí. Dozvedel sa, že staršia žena, ktorá tam bývala (Margaret Crozier), bola zavraždená. Objavili sa rôzne dohady ohľadne páchatelia a najpodozrivejšia bola skupina troch či štyroch vandrákov, ktorí sa túlili po krajine, okrádali ľudí a vyhrážali sa smrťou každému, kto by ich zločiny ohlásil.

Chlapec si to všetko vypočul, keď vtom si všimol čudné odtlačky topánok v malej záhradke pri chalupe. Odtlačky klnco v boli rovnaké

ako na tulákových topánkach, tak si prirodzene domyslel, že by ten muž mohol mať s vraždou niečo spoločné.

Rytierstvo - Bola zavraždená bezmocná stará žena, a to v chlapcovi vzbudilo jeho rytierske cítenie proti vrahovi, nech už by to bol kto-koľvek.

Odvaha a sebadisciplína - Aj keď vedel, že ho môžu vrahovi kama-
ráti za takéto informácie zabiť, nedbal na svoj strach. Vybral sa hneď za
policajným strážnikom a povedal mu o odtlačkoch na záhrade, aj o tom,
kde môže nájsť muža, ktorému patria, ak sa tam hneď vyberie.

*Robert Hindmarsh si dobre všimol tulákov výzor
a nepútal zbytočne jeho pozornosť.*

Zdravie a sila - Tulák sa dostal ďaleko od miesta vraždy a nevidel ho
nik okrem malého chlapca. Tak si myslel, že je v bezpečí a nikdy by mu
ani nenapadlo, že práve ten chlapec dôjde pešo až na miesto vraždy a
vráti sa späť s políciou. Nad niečím takým si vôbec nelámал hlavu.

Lenže Robert bol silný, zdravý chlapec z hôr, ľahko a rýchlo prešiel
celú cestu, takže chlapa bez problémov našli a chytili.

Bol to tulák menom Willie Winter.

Súd ho uznal vinným a obesili ho v Newcastle. Jeho telo potom preniesli na miesto vraždy, tam ho zavesili na šibenicu, ako to bolo v tých časoch zvykom.

Ďalších dvoch tulákov, vrahových komplicov, chytili s nejakými ukradnutými vecami a tiež ich v Newcastle odsúdili.

Dobrosrdečnosť - Keď sa chlapec dozvedel, aký osud postihol Willieho Wintera, trápilo ho, že spôsobil smrť iného človeka.

Záchrana života - Sudca si ho však dal zavolať a blahoželal mu, že tak pomohol svojim spoluobčanom a niektorým z nich určite zachránil život, keď pomohol dolapiť takého nebezpečného kriminálnika.

Povinnosť - Sudca mu povedal: "Splnil si svoju povinnosť, aj keď si sa sám vystavil nebezpečenstvu a utrpeniu. Ale tým sa netráp. Bolo tvojou povinnosťou pomôcť polícii pri výkone spravodlivosti a povinnosť sa musí vykonať aj s nasadením vlastného života."

Príklad - Takto Robert splnil všetky skautské povinnosti.

Použil lesnú múdrosť; pozorovanie, bez toho, aby si ho všimli; dedukciu; rytierstvo; zmysel pre povinnosť; vytrvalosť; dobrosrdečnosť.

Ani by mu nenapadlo, že čin, na ktorý sa dobrovoľne podujal, bude ešte roky po tom slúžiť iným chlapcom ako príkladná ukážka plnenia povinností.

Aj vy si teda uvedomte, že vaše činy si ľudia všímajú a jedného dňa možno poslúžia iným ako príklad.

Tak sa snažte plniť povinnosti za každých okolností.

AKO SA STAŤ SKAUTOM

Nováčikovská skúška • Skautský zákon • Skautský sľub • Skautský znak a pozdrav • Prijímanie nováčka • Skautská rovnošata

Ak sa chcete stať skautmi, mali by ste s dovolením vašich rodičov vstúpiť do skautského oddielu alebo družiny vo vašom okolí.

No ešte predtým musíte prejsť **nováčikovskou skúškou**. Je to jednoduchá skúška, ktorá ukáže, či sa na skauting hodíte a naozaj sa tomu chcete venovať.

Ak presvedčíte vodcu svojho oddielu, že ste schopní robiť všetko a tak ako sa má, prijme vás za skautov a budete mať právo nosiť nováčikovský odznak.

SKAUTSKÝ ZÁKON

Skautský zákon sú pravidlá, ktorými sa riadia všetci skauti na celom svete. Keď sa stanete skautmi, sľúbite, že ich budete dodržiavať. Skautský zákon nájdete na začiatku tejto knihy (strany xiii, xiv, a xv). Pozor- ne si ho prečítajte, aby ste každému bodu správne porozumeli.

SKAUTSKÝ SĽUB

Pri svojom prijímaní za skauta budete pred celým oddielom skladať skautský sľub.

Skautský sľub nájdete na strane xiii.

Nie je ľahké tento sľub dodržiavať, je však veľmi vážny a nik nie je naozajstným skautom, pokiaľ sa nesnaží z celej sily, aby sa ním riadil.

Vidíte sami, že skauting nie je len zábava, ale sa aj od vás čosi očaká-

va Ja vám však verím, že sa naozaj vynasnažíte, aby ste skautský sľub dodržali.

SKAUTSKÉ HESLO

Skautské heslo je:

BUĎ PRIPRAVENÝ

čo znamená, že ste vždy telesne aj duševne pripravení vykonať svoju povinnosť.

Byť pripravený duševne znamená byť disciplinovaný a poslúchať, predvídať všetky možné nehody a situácie, ktoré môžu nastať, presne vedieť, čo robiť v danej chvíli a naozaj to s radosťou vykonať.

Byť pripravený telesne znamená, že budete silní a aktívni, a nielen schopní správnu vec urobiť, ale naozaj ju v správnu chvíľu urobíte.

SKAUTSKÝ ODZNAK

Skautský odznak tvorí hrot šípu ukazujúci na sever na mape alebo kompase. Je to odznak prieskumníka, pretože ukazuje správny smer a mieri dohora. Ukazuje cestu, ako vykonať svoju povinnosť a pomáhať ostatným. Tri hroty na odznaku vám majú pripomínať tri body skautského sľubu.

Tento hrot sa stal skautským odznakom skoro na celom svete. Často sa pred neho umiestňuje emblém krajiny, aby sa rozlíšili rôzne národnosti.

Odznakom druhostupňových skautov je stuha so skautským heslom "Buď pripravený". Stuha je na koncoch vytočená dohora ako úsmev na skautovej tvári, pretože skaut robí svoju povinnosť s radosťou. Pod stuhou je lano s uzlom. Tento uzol vám pripomína, že máte každý deň vykonať dobrý skutok.

Skautský odznak so stuhou patrí prvostupňovým skautom.

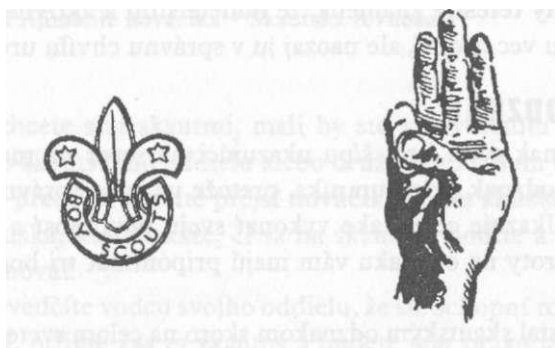
SKAUTSKÝ POZDRAV

Skautský pozdrav sa robí zdvihnutím ruky do výšky ramena, dlaň je vytočená dopredu, palec položený na nechte malíčka, ostatné prsty sú vzpriamené a ukazujú nahor. Tri prsty pripomínajú skautovi tri časti skautského sľubu. Skautský pozdrav sa používa pri skladaní sľubu alebo pri stretnutí. Keď sa ruka v skautskom pozdrave pozdvihne k čelu, je to skautské salutovanie.

Kedy salutovať

Všetci nositelia skautského odznaku sa musia raz denne pozdraviť. Kto prvý zbadá druhého skauta, musí ho pozdraviť, bez ohľadu na postavenie.

Skauti musia vždy salutovať na prejav úcty pri vztyčovaní vlajky; keď sa hrá národná hymna; pri národných farbách; keď sa slávnostne nesie skautská vlajka; a na všetkých pohreboch. Pri týchto príležitostiach sa skauti pri salutovaní a postavení do pozoru riadia pokynmi vedúceho skauta. Ak sa nepostupuje podľa rozkazov, mal by skaut salutovať sám. Vodcovia by mali salutovať v každom prípade.

Tri časti skautského odznaku a tri prsty skautského pozdravu pripomínajú skautovi tri body skautského sľubu.

Pozdrav sa robí pravou rukou a iba keď skaut nenesie palicu. Keď nesie palicu, ľavú ruku dá vodorovne cez telo a pravou rukou vo forme skautského pozdravu sa dotkne palice.

Keď majú skauti na sebe rovnošatu, zdravia sa vždy bez ohľadu na to, či majú klobúk alebo nie, jedinou výnimkou sú náboženské obrady, kedy namiesto salutovania stoja v pozore.

Význam pozdravu

Raz mi ktosi povedal, že "on je predsa rovnako dobrý ako hockto iný, a naštve ho, keď musí zdvihnúť ruku na pozdrav takzvaných 'lepších', nebude ich otrokom a pochlebovačom, on nie!" a tak ďalej.

Takéto správanie je naozaj neslušné, ale bežné medzi ľuďmi, ktorí nemajú skautskú výchovu.

Nehádal som sa s ním, aj keď som mu mohol povedať, že asi neveľmi rozumie významu pozdravu.

Pozdrav je znamením medzi mužmi s určitým postavením. Je to privilegium mať možnosť ľudí zdravieť.

V minulosti mohli všetci slobodní muži nosiť zbraň a keď sa dvaja stretli, zdvihli pravú ruku na znak toho, že v nej nedržia zbraň a stretli sa ako priatelia. To isté platilo, aj keď ozbrojený muž stretol bezbranného človeka alebo ženu.

Otroci a nevoľníci nesmeli nosiť zbrane, a tak museli okolo slobodného muža iba prejsť bez pozdravu.

Dnes už ľudia nenosia zbrane. No tí, ktorí by ich nosiť mohli - ako rytieri, vážené osoby a vojaci, teda ľudia, ktorí žijú z vlastného majetku, alebo si na živobytie zarábajú - sa stále zdravia tak, že zdvihnú ruku ku klobúku alebo si ho dokonca dajú dolu. "Povaľáci" sa nezdravia, len prejdú okolo a nevenujú pozornosť slobodnému mužovi či ľuďom, ktorí si na seba zarábajú.

Skaut sa s iným skautom zdraví podaním ľavej ruky.

Pozdrav ukazuje, že ste správni ľudia a s druhými to myslíte dobre. Nemá to nič spoločného s otroctvom.

Ak vás neznámy človek pozdraví skautským pozdravom, mali by ste "a to hneď reagovať, pozdrav mu opätovať, a podať si s ním LAVÚ RUKU - **skautské podanie ruky**. Ak potom ukáže skautský odznak, alebo inak dokáže, že je skaut, musíte mu veriť ako svojmu skautskému bratovi a vo všetkom mu pomôcť.

PRIJÍMANIE NOVÁČIKA

Takto by mohol vyzerat' obrad prijímania nového člena:

Oddiel sa postaví do polkruhu, skautský vodca a jeho zástupca zaujmú miesto medzi koncami polkruhu. Zástupca drží klobúk nového člena. Keď vodca vyzve nového člena, aby vystúpil dopredu, radca družiny ho privedie do stredu. Skautský vedúci sa potom opýta: "Vieš, čo je to tvoja česť?"

Nový člen odpovie: "Áno. Znamená to, že som pravdovravný a úprimný a môžete mi dôverovať." (alebo niečo podobné).

"Poznáš skautské zákony?"

"Áno."

"Môžem ti veriť, na tvoju česť, že budeš žiť tak, aby si dodržiaval skautský sľub?"

Na to nový člen urobí skautský pozdrav a kým skladá skautský sľub, zdraví aj celá družina.

Skautský vodca: "Verím ti, na tvoju česť, že tento sľub dodržíš. Odteraz si skautom a členom celosvetového bratstva skautov."

Skautský vodca mu potom odovzdá odznaky a zástupca mu dá jeho klobúk. Radca družiny mu na plece pripne jeho družinový uzol.

Skautský vodca si s ním podá ľavú ruku.

Nový skaut sa otočí a pozdraví celú družinu.

Družina odzdraví.

Skautský vodca povie: "K svojej družine, pochodom."

Nový skaut a jeho družinový radca odpochodujú späť k svojej družine.

POSTUP V SKAUTINGU

Keď ste sa stali skautom, môžete postúpiť na vyšší stupeň, teda stať sa druhostupňovým skautom. K tomu sa však musíte naučiť základy mnohých užitočných vecí. Odznakom skauta druhej triedy je samotná stuha so skautským heslom.

Nikto by nemal ostávať zbytočne dlho druhostupňovým skautom, a tak sa snažte stať prvostupňovým skautom čo najrýchlejšie. Budete musieť zvládnuť všelijaké zložitejšie veci ako čítanie v mapách, turistiku, poskytovanie prvej pomoci a mnoho iného. Odznak prvostupňového skauta tvorí hrot a stuha.

Vo vašich záľubách tiež môžete získať odznaky odboriek.

SKAUTSKÁ ROVNOŠATA

Skautská rovnošata pripomína rovnošatu, ktorú nosili moji muži, keď som velil svojej posádke v Južnej Afrike. Vedeli, čo je pohodlné, praktické a ochráni ich pred nepriaznivými vplyvmi počasia. Preto sa jej skautská rovnošata veľmi podobá.

Pôvodná skautská rovnošata sa s malými obmenami ujala na celom svete.

*Skautská rovnošata, používaná na celom svete,
sa veľmi podobá na rovnošatu juhoafrickej jednotky.*

Skauti v mnohých krajinách mierneho pásma majú rovnakú rovnošatu, ale v zemiach s horúcim podnebím si ju museli prispôbiť.

Začnime zhora - **kaki klobúk** so širokým okrajom dobre ochráni pred slnkom aj dažďom. Na hlave je prichytený šnúrkou, ktorá sa vpredu uviaže na slučku a vedie po temene hlavy. Šnúrkou sa vám môže zísť aj pri stanovaní. Klobúk má štyri prehlbeniny.

Na krku sa nosí uviazaná **šatka** zložená do trojuholníka so špicom na šiji. Každý oddiel má šatku inej farby a keďže šatka vyjadruje česť tvojho oddielu, musíte sa o ňu starať, udržiavať ju čistú a pekne zloženú. Na krku sa uväzuje na uzol alebo sa spína pomocou "turbančeka", čo je nejaký krúžok vyrobený z povrázku, kovu, kosti a podobne. Šatka chráni pred spálením od slnka a môže sa zísť aj v rôznych situáciách, napríklad ako obväz alebo záchranné lano.

Skautská košeľa (alebo tričko) je ľahká a príjemná, nie je nič pohodlnejšie, ako keď si na nej vyhrniete rukávy. Skauti si ich vyhŕňajú, aby sa mohli slobodnejšie pohybovať a ukázali, že sú pripravení plniť svoje heslo. Zhrnú si ich, keď im je zima alebo by im slnko mohlo spáliť ruky. V zime si môžete obliecť teplé oblečenie na košeľu alebo pod ňu.

Krátke nohavice sa výborne hodia na ťažkú prácu, turistiku a stano- vanie. Sú lacnejšie a hygienickejšie ako dlhé nohavice. Dá sa v nich ľahšie pohybovať a nohy sa dostatočne vetrajú. Môžete v nich chodiť na boso po mokrej zemi a vôbec ich nezašpiníte, čo je ďalšia ich výhoda.

Ponožky sa upínajú podvážkami a na mieste zahnutia je vidno zelené nášivky.

Podľa mňa sú nízke **topánky** vhodnejšie než vysoká obuv, pretože nohy sa v nich lepšie vetrajú. Keď sa nosia vysoké topánky pevne za- viazané, môže sa stať, že prepotené ponožky rozmočia nohu a spôsobia odreniny a premrznutie, čo sa pri nízkych topánkach nestáva.

Nosenie rovnošaty

Skautská rovnošata symbolizuje bratské puto medzi chlapcami na celom svete.

Keď je skaut upravený a nosí svoju rovnošatu správne, robí dobré meno nášmu hnutiu. Ukazuje tak, že je hrdý na seba samého a na svoj oddiel.

Neupravený, neporiadne oblečený skaut môže na druhej strane vrh- núť v očiach verejnosti zlé svetlo na celé hnutie. Takýto človek podľa mňa nepochopil skautského ducha a nie je hrdý na svoje členstvo v našom veľkom bratstve.

SKAUTSKÁ PALICA

Skautská palica je užitočným doplnkom skautskej výbavy. Pre mňa sa stala neoceniteľným pomocníkom pri prechode horami alebo kamenistou krajinou, či pri nočnom pobyte v lesoch alebo buši. Skau- ti si na ňu môžu vyryť rôzne znaky a zaznamenať tak svoje úspechy. Postupne pre nich nebude len záznamníkom, ale aj cenným pomocní- kom.

Skautská palica by mala byť pevná, siahat' skautovi asi po úroveň nosa a mali by byť na nej vyznačené stopy a palce na vymeriavanie.

Táto palica sa hodí na veľa rôznych vecí, napríklad môžete pomocou nej vytvoriť nosidlá, zadržať dav, preskočiť priekopu, zistiť hĺbku rieky, a udržiavať kontakt v tme so zvyškom svojej družiny. Pomôže vám pri preliezaní múra - palicu chyťte oboma rukami vodorovne, aby sa na ňu mohol druhý skaut postaviť, vyliezť a podať vám zhora ruku.

Z viacerých palíc postavíte ľahký most, prístrešok či poslúžia ako žrd' na vlajku.

Palica má veľa rôznych využití a po čase vám bude chýbať vždy, keď ju nebudete mať pri sebe.

Ak sa dá, vyrobte si vlastnú palicu, ale nezabudnite si najprv pýtať dovoľenie, keď ju pôjdete niekam odrezať.

Skautská palica sa zídne pri mnohých aktivitách vo voľnej prírode.

SKAUTSKÉ DRUŽINY

Systém družín • Radca družiny •
Signály družiny • Hry

Každý skautský oddiel sa skladá z dvoch alebo viacerých družín po šiestich až ôsmych chlapcoch.

Hlavným zámerom družinového systému je dať skutočnú zodpovednosť čo najväčšiemu počtu chlapcov. Každý z nich sa tak učí, že má určitú osobnú zodpovednosť za úspech družiny. A každá družina sa tak učí, že má určitú zodpovednosť za úspech oddielu. Prostredníctvom družinového systému sa skauti učia, že majú dôležité slovo v tom, čo ich oddiel robí.

RADCA DRUŽINY

Každá družina má svojho vedúceho. Je ním radca družiny. Skautský vodca mu v rámci družiny necháva voľnú ruku, ale aj od neho veľa očakáva. Radca družiny si z chlapcov vyberie svojho zástupcu. Radca je zodpovedný za výkony a fungovanie svojej družiny. Vojaci veľakrát plnia príkazy len zo strachu pred trestom, ale skauti plnia nariadenia svojho radcu preto, že sú jeden tím, ťahajú za jeden koniec a za svojím radcom stoja v mene cti a úspechu svojej družiny.

Pri trénovaní a vedení svojej družiny získava radca prax a skúsenosti, je schopný prijať zodpovednosť. Radca družinu nielen trénuje, ale aj *vedie*, preto musí byť v rôznych aktivitách aspoň taký dobrý ako jeho

skauti. Nesmie sa stať, že bude od iného chlapca vyžadovať niečo, čo sám nevie. Nesmie na chlapcov zvyšovať hlas, ale má ich povzbudzovať k nadšeniu a ochotnej práci.

Dôveryhodní a zodpovední mladí muži s vodcovskými schopnosťami sú dnes potrební vo všetkých sférach života. Takže ak radca vedie svoju družinu úspešne, má veľké šance uspieť aj v bežnom živote.

V rámci družiny budete hrať veľa hier a venovať sa rôznym aktivitám, vďaka ktorým získate skautské skúsenosti.

RADA CTI

Rada cti tvorí dôležitú súčasť družinového systému. Je to výbor, ktorý rieši záležitosti v oddiele. Rada cti sa skladá z radcov družín, alebo v prípade malého oddielu z radcov družín a ich zástupcov. Skautský vodca sa stretnutí zúčastňuje ako poradca, ale nehlasuje. V prípade neprítomnosti skautského vodcu radcovia družín v rade cti preberajú vedenie oddielu.

Rada cti rozhoduje o náplni práce, táborov, odmenách a iných otázkach, ktoré sa dotýkajú vedenia oddielu. Členovia rady skladajú sľub mlčanlivosti. Zverejnia sa iba rozhodnutia, ktoré sa dotýkajú celého oddielu, ako sú súťaže, stretnutia a iné.

PÁR SLOV PRE RADCOV DRUŽÍN

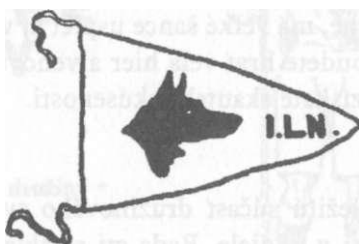
Chcem, aby ste ako radcovia družín viedli svoje družiny sami, pretože sa tak môžete venovať každému chlapcovi osobnejšie a urobiť z neho lepšieho človeka. Nie je dobré mať jedného či dvoch vynikajúcich chlapcov a ostatných zanedbávať. Mali by ste sa snažiť zo všetkých spraviť tých najlepších.

Najlepšie ich povediete vlastným príkladom, pretože to, čo urobíte vy, urobí aj váš skaut. Ukážte im, že plníte všetky príkazy, ústne, písané či tlačené a dodržiavate ich nielen v prítomnosti skautského vodcu. Ukážte im, že dokázate získať odborky a vaši chlapci sa vás budú snažiť nasledovať. No pamätajte, že ich musíte *viesť*, a nie *tlačiť*.

Názvy a znaky družín

Každý oddiel má názov podľa miesta, kam patrí. Každá družina^v oddiele si zvolí meno podľa nejakého zvieraťa alebo vtáka. Najlepšie

je vybrať si zviera alebo vtáka, ktorý žije vo vašom okolí. Takto môže mať 33. londýnsky oddiel päť družín s názvami Vlci, Havraní, Hvizdáci, Býci a Sovy. Všetci radcovia družín majú na svojej palici malú zástavku s družinovým zvieraťom na oboch stranách.

Toto je zástava družiny Vlkov í. londýnskeho oddielu.

Každý skaut má svoje číslo. Radca družiny má číslo 1, zástupca 2, ostatní chlapci majú nasledujúce čísla. Skauti zvyčajne pracujú v pároch ako kamaráti, číslo 3 a 4 spolu, číslo 5 a 6 spolu, číslo 7 s číslom 8.

Takéto znaky a pokriky používali družiny v prvom skautskom tábore na ostrove Brownsea, ale možností je nespočetne.

Hvizdák

pískanie

hvizdáka

zelená

Havran

pokrik:

„krá-krá“

čierna

Vlk

zavytie:

„hauu-uuu“

žltá a čierna

Býk

bučanie:

„muuu-uuu“

červená

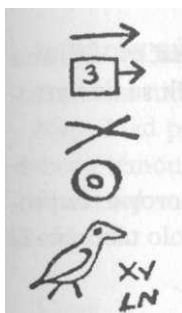
DRUŽINOVÝ POKRIK

Všetci skauti v družine musia vedieť napodobniť zvuk svojho družinového zvieraťa - takže každý skaut z "Buldogov" vie vrčať ako buldog.

Takto sa môžete dorozumievať pri ukrývaní alebo v noci, používajte však len pokrik vlastnej družiny. Radca zvoláva svoju družinu zahvízdaním alebo družinovým pokrikom.

STOPÁRSKE POCHODOVÉ ZNAČKY

Skauské pochodové značky sa robia na zemi pri pravom okraji cesty. Nesmú sa robiť tam, kde by mohli poškodiť súkromný pozemok.

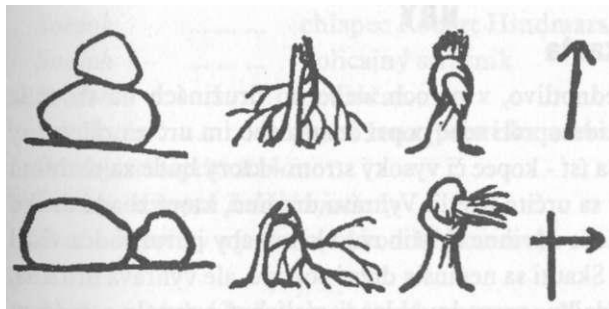
Ďalej po tejto ceste.

List schovaný tri kroky odtiaľto v smere šípky.

Nechodte po tejto ceste.

"Odišiel som domov."

(Podpis) "Radca družiny Havranov, 15. londýnsky oddiel."

"Tadeto."

"Zaboč doprava."

Keď skaut urobí pre ďalších chlapcov na zemi značky, musí nakresliť aj hlavu družinového zvieraťa. Keď chce označiť, ktorou cestou sa nemá ísť ďalej, nakreslí na ňu znak, ktorý znamená "Tadeto nie" a prikreslí hlavu svojho družinového zvieraťa a svoje číslo. Takto bude jasné, ktorá družina a ktorý skaut prišli na to, že táto cesta nie je vhodná. Značka má teda vyzeráť takto:

V noci sa na označovanie používajú konáre s trsom trávy alebo kameňe, aby sa značky dali cítiť rukami.

DRUŽINOVÉ AKTIVITY

Každý skaut by sa mal naučiť zvuk svojho družinového zvierťa. Povzbudte ho, nech zistí čo najviac o jeho zvykoch a podobne. Nech je to jeho prvý krok k spoznávaniu prírody.

Skauti by mali vedieť nakresliť jednoduchý obrázok svojho družinového zvierťa, ktorý budú používať ako svoj družinový podpis.

V prírode by ste mali používať špeciálne skautské značky. Dajú sa robiť do prachu, z vetvičiek a podobne. Pomocou značiek sa dá vytvoriť dobrá stopovacia hra.

Hrajte sa čo najviac rôznych hier; imitácie súdnych sporov a improvizачné hry sú výborným tréningom a spestria večery okolo táboráka či dni, keď sa nedá ísť do prírody.

HRY

Skaut stretne skauta

Zaveďte skautov jednotlivo, v pároch alebo po družinách na tri míle od seba. Potom nech idú oproti sebe popri ceste alebo im určte orientačný bod, ku ktorému treba ísť - kopec či vysoký strom - ktorý bude za chrbtom jednej zo skupín, aby sa určite stretli. Vyhráva družina, ktorá zbadá druhú družinu ako prvá. Radca zdvihne družinovú vlajku, aby ju rozhodca videl a zapíska na písťalke. Skauti sa nemusia držať pokope, ale vyhráva družina, ktorá prvá zdvihne vlajku, preto by chlapci mali byť neustále s radcom v kontakte signálmi, volaním alebo odkazmi.

Dovolené sú všetky možné úskoky, môže sa liezť po stromoch, skrývať vo vozoch a podobne, ale ak sa chcete maskovať, treba sa na tom vopred výslovne dohodnúť.

Táto hra sa dá hrať aj v noci.

Debaty

Zimné večery v spoločenskej miestnosti si môžete skrátiť debatami na zaujímavé témy. Skautský vodca v role predsedu sa postará o to, aby boli vopred pripravení dvaja rečníci - prvý uvedie a podporí jednu stránku témy, druhý rozvinie opačný názor. Keď títo dvaja skončia, vyzve ostatných

chlapcov, aby povedali svoje názory. Na konci pozbiera hlasy za a proti.

Ak skautský vodca nevyberie naozaj zaujímavú tému, budú sa chlapci spočiatku hanbiť hovoriť, nenechajú sa tak uniešť.

Po jednej - dvoch debatách si už budú viac veriť a budú schopní súvislejšie sa vyjadrovať. Osvoja si vystupovanie na verejných stretnutiach, naučia sa argumentovať a obhajovať návrhy, riadiť sa rozhodnutiami predsedu a vyjadriť mu vďaku, budú vedieť, ako prebieha hlasovanie atď.

Imitácia súdneho konania

Imitácia súdneho konania môže byť dobrou alternatívou debaty.

Napríklad príbeh Elsdonskej vraždy z Rozprávania č. 2 sa môže stať dobrou témou súdneho sporu.

Skautský vodca preberie rolu sudcu a rozdelí chlapcom nasledujúce úlohy:

Väzeň William Winter

Svedok chlapec Robert Hindmarsh

Svedok policajný strážnik

Svedok dedinčan

Svedkyňa stará žena (priateľka zavraždenej)

Právny zástupca väzňa

Právny zástupca žalujúcej strany

Predseda poroty a porota (ak je dosť skautov)

Snažte sa držať bežných súdnych postupov. Nech si každý podľa príbehu pripraví vlastné svedectvo, výstup či krížový výsluch so všetkými podrobnosťami. Väzňa skúste považovať za nevinného, kým žaloba nepreukáže jednoznačne jeho vinu pred porotou.

Na záver môže sudca vyzdvihnúť pastierove zásluhy a plnenie si povinností, a ukázať tak chlapcom príklad.

Improvizačné hry

Dajte chlapcom krátky jednoduchý príbeh, rozdeľte im roly a povedzte, čo majú približne robiť a hovoriť. Skauti potom príbeh zahrajú a dialógy

vymýšľajú priamo počas výstupu.

Takto si rozvíjajú predstavivosť a vyjadrovanie.

Robiť divadlo je veľmi zábavné. Nezáleží na tom, aký máte hlas, pokiaľ vyslovujete jasne a zreteľne.

Skautské piesne

Skautský chór. Túto krátku pieseň spievali africkí Zuluovia svojmu náčelníkovi. Vy ju môžete spievať pri pochodoch, ako aplauz pri hrách, stretnutiach a pri táborovom ohni.

SÓLO (vodca)

CHÓR

Een - gon-yâm-a Gon-yâm-a; In-voo-boo!

Ya - Boh! Ya - Boh! In - voo - boo. . .

Vodca: Eengonyama - gonyama.

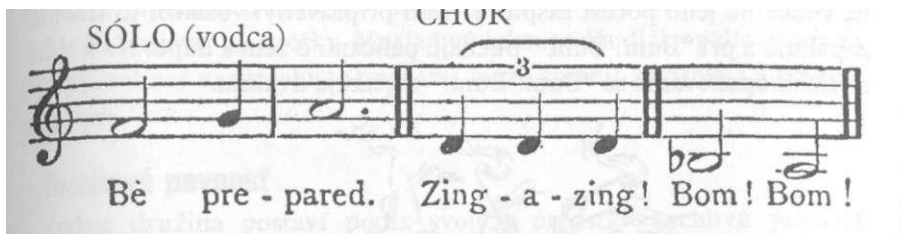
Chór: Invooboo. Ya-Boh! Ya-Boh! Invooboo!

a znamená to:

Vodca: "On je lev!"

Chór: "Áno, a je ešte lepší; je to hroch!"

Skautský zraz. Slúži ako pozdrav alebo pri hre či pri inej vhodnej príležitosti.

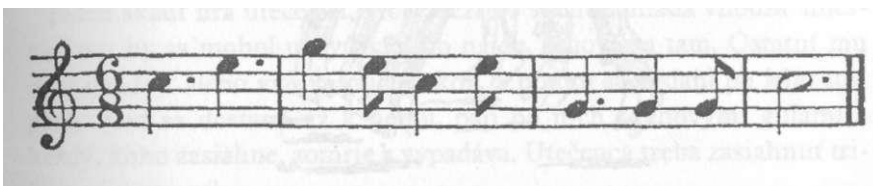
Vodca: "Buďpripravený!"

Chór: "Zing-a-zing!"

Bum! Bum!

(Pri "Bum! Bum!" dupnite alebo niečím buchnite)

Skautská zvučka. Skaut ho zapíska, aby upútal pozornosť iného skauta.

Skautský tanec

Skauti sa postavia do radu s vodcom na čele, v pravej ruke držia palicu a ľavú ruku majú na pleci chlapca po svojom boku.

Vodca začne spievať Eengonyamu. Skauti spievajú chór a pri prvom spievaní vykročia o pár krokov, pri dlhých notách všetci naraz dupnú.

Pri druhom spievaní sa vrátia späť.

Pri treťom sa otočia doľava, ruku majú stále na pleci chlapca pred sebou, pohybujú sa v kruhu a spievajú, až kým sa kruh neuzavrie.

Do stredu kruhu vojde jeden chlapec, predvádza bojový tanec a ukazuje, ako stopoval nepriateľa a bojoval s ním. Scénu predvedie bez slov a na konci protivníka zabije. Skauti zatiaľ spievajú pieseň a tancujú na mieste. Len čo sa boj skončí, vodca zaspieva "Buďpripravený!", skauti¹⁰ trikrát zopakujú na počesť chlapca, ktorý práve tancoval.

Znova začnú spievať Eengoyama, do kruhu vstúpi ďalší skaut a zase bez slov ukáže, ako vystopoval a zabil divokého bizóna. Kým sa zakrá-

da a stopuje zviera, skauti sa prikrčia a spievajú potichu, keď sa k zvieratu priblíži, vyskočia, začnú tancovať a nahlas spievať. Keď zviera zabije, vodca na jeho počesť zaspieva "Buď pripravený!" ostatní to trikrát zopakujú a pri "Bum! Bum!" búchajú palicami o zem a dupú. Na konci tretieho opakovania sa "Bum! Bum!" zopakuje dvakrát.

*Skautský tanec je inšpirovaný tancom mladých mužov
z afrického kmeňa Kikuyu.*

Kruh sa znova uzavrie, chlapci sa otočia doľava, ľavou rukou chytia jeden druhého za plece a pri piesni Eengonyama sa pohnú preč, alebo ak ostávajú, po poslednom "Bum! Bum!" sa rozídu.

Pieseň Eengonyama sa má spievať s nadšením, a nie iba bezducho zamrľať ako žalospev.

NA ZIMU V SEVERNÝCH KRAJINÁCH

Arktická expedícia

Družiny si vyrobia z lán a popruhov sane, ktoré budú dvaja z nich ťahať (alebo ak majú psy, môžu si ich na tento účel vycvičiť). Dvaja skauti pôjdu o míľu alebo viac popredu; ostatní so saňami sledujú ich

stopu alebo značky, ktoré môže vedúci skaut kresliť do snehu. Všetky ostatné značky na ceste treba preskúmať, zaznamenať, a rozlúštiť ich význam. Na saniach nesú proviant, hrnce a iné zásoby.

Môžu postaviť prístrešky. Musia byť úzke, podľa dĺžky palíc, ktoré sa podarí zohnať na strechu. Strecha sa môže spraviť z chrastia a prikryť snehom.

Snehová pevnosť

Jedna družina postaví podľa svojich predstáv snehovú pevnosť so strieňami na pozorovanie. Keď je hotová, napadnú ju nepriateľské družiny a ako muníciu použijú snehové gule. Keď skauta guľa zasiahne, je mŕtvy. Podľa pravidiel by útočníkov malo byť aspoň dvakrát toľko ako obrancov.

Sibírsky hon na človeka

Jeden skaut hrá utečenca, ktorý beží po snehu a hľadá vhodné miesto, kam by sa mohol ukryť, keď ho nájde, schová sa tam. Ostatní mu dajú dvadsať alebo viac minút náskok, a potom sa vydajú po jeho stopách. Keď sa dostanú až k nemu, páli po nich snehovými guľami a každý, koho zasiahne, zomrie a vypadáva. Utečenca treba zasiahnuť trikrát, aby zomrel.

V mestách

Skauti môžu byť v zime veľmi užitoční, keď pod vedením radcu družiny odpratávajú sneh z chodníkov, domov atď. Môžu sprevádzať ľudí v hmle. Robia to buď ako dobrý skutok alebo za odmenu, ktorú potom vložia do svojich zbierok.

TÁBORNÍCTVO

ROZPRÁVANIE
PRI TÁBOROVOM OHNI 5

ŽIVOT VO VOĽNEJ PRÍRODE

**Prieskumy • Turistika v horách • Hliadkovanie • Nočné prieskumy • Orien-
tácia • Ako nájsť sever • Čo treba vedieť o počasí**

Zuluovia boli jedným z najvýznamnejších kmeňov v Južnej Afrike. Muži boli skvelí bojovníci a chlapci dobrí skauti, pretože sa skautingu naučili už ako deti.

Keď chlapec dospel a mohol sa stať bojovníkom, vyzliekli ho do naha a celé telo mu natreli na bielo. Dostal štít, aby sa mohol brániť a oštep alebo malú kopiju na zabíjanie zvierat a nepriateľov. Potom ho pustili do "buša".

Ak ho niekto zbadal, ešte kým bol biely, mohol ho chytiť a zabiť. Farba sa na tele držala aj mesiac - a nedala sa umyť.

Chlapec sa musel celý ten čas schovávať v džungli a prežiť ako najlepšie vedel.

Potravu a oblečenie získaval z ulovených zvierat, ktoré vystopoval a musel sa k nim dostať tak blízko, aby ich mohol zasiahnuť oštepom. Oheň na prípravu jedla zakladal dvoma paličkami, ktoré súchal o seba. Ohnisko mu však nesmelo veľmi dymiť, inak by ho zbadali chlapi, ktorí sa ho vybrali dolapiť.

Ak chcel uniknúť prenasledovateľom, musel vydržať bežať dlhé vzdialenosti, loziť po stromoch či preplávať rieku. Musel mať dosť odvahy, aby sa ubránil levovi či inému zvieraťu, ktoré ho mohlo napadnúť.

Musel sa vyznať v rastlinách, či sú jedlé alebo nie a postaviť si dobre

ukrytý prístrešok , kde by sa mohol schovať.

Keď niekam šiel, nesmel za sebou nechávať stopy, aby ho nenašli.

Takto prežil aj celý mesiac, raz v páliacej horúčave, inokedy v chlade a daždi.

Keď biela farba konečne zliezla, mohol sa vrátiť do dediny. Prijali ho s veľkou radosťou a mohol sa zaradiť medzi mladých kmeňových bojovníkov. Dokázal, že sa o seba vie postarať.

*Zuluovia rozlišujú: Um-Fan (chlapca),
mladého bojovníka a veterána Ring-Kop.*

V Južnej Amerike chlapci z kmeňa Yaghan zo studenej a daždivej oblasti Patagónie tiež prejdú skúškou odvahy, než sa z nich stanú muži. Skúška spočíva v tom, že si zaryjú oštep hlboko do stehna, celý čas sa pritom musia usmievať a nedať najavo bolesti.

Na tejto krutej skúške vidno, že títo divosi vedia, aké je dôležité, aby sa chlapci naučili byť skutočnými mužmi, aby z nich nevyrástli bezduchí povaľáči, ktorí sa len prizerajú mužskej práci.

Ak sa chlapec venuje skautingu naplno, snaží sa, môže sa nazývať skautom, neskôr mužom a postupne zistí, že sa vie o seba bez problémov postarať.

Vfča vzhliada ku skautovi a skaut k staršiemu skautovi.

TRÉNING ŽIVOTA VO VOĽNEJ PRÍRODE

Bill Hamilton, starý kanadský skaut a lovec, napísal vo veku 80 rokov knihu s názvom *Mojich šesťdesiat rokov na pláňach* (*My sixty years in the plains*), v ktorej opísal nebezpečenstvá dobrodružného života niekdajších pionierov.

"Ľudia sa ma často pýtali," píše Hamilton, "prečo sme robili také nebezpečné veci. Ja som im vždy odpovedal, že život vo voľnej prírode má svoje čaro a keď mu človek raz podľahne, už ho to nepustí. Pozrite sa na muža, ktorý vyrastal obklopený zázrakmi prírody. Obhahuje pravdu, má rád nezávislosť a spolieha sa iba sám na seba. Má šľachetné srdce, je úprimný k svojim priateľom a verný vlajke svojej krajiny."

Úplne s ním súhlasím a dokonca som zistil, že muži, ktorí žijú ďaleko od civilizácie - nám ich život môže pripadať drsný a divoký - patria medzi najšľachetnejších a najrytierskejších ľudí národa, hlavne vo vzťahu k ženám a slabším ľuďom. Kontakt s prírodou z nich robí džen-tlmenov.

"Tvrdó sa hraj - tvrdo pracuj"

Theodore Roosevelt, prezident Spojených štátov amerických (prezidentoval v rokoch 1901- 1909), tiež uznával život vo voľnej prírode. Po návrate z poľovačky vo východnej Afrike navštívil skautov v Lon-

dyne a vyjadril im svoj obdiv. Napísal:

"Uznávam hry v prírode, aj keď sú niekedy drsné a hráči sa môžu občas zraniť. Nemám rád prehnanú starostlivosť, keď mladých mužov držia ako v bavlnke. V prírode musí dať človek zo seba to najlepšie, aby prežil. Keď sa hráte, hrajte sa usilovne a keď pracujete, pracujte usilovne. Ale pozor, aby vaše hry a športovanie nešli na úkor štúdia."

Naučte sa starať sami o seba

Ľudia, ktorí vyrástli v civilizácii, pochopiteľne nevedia, ako sa o seba postarať v africkej stepi, na pláňach či v lese. Keď prídu do divokej krajiny sú úplne bezradní a dostanú sa do rôznych ťažkostí. Keby sa už ako chlapi na tábore učili o seba starať, mohli by sa tomu všetkému vyhnúť. Ale takto sú to len neskúsení "zelenáči".

Skúsený zálesák vie, ako to v lese chodí. Pozná tisícky rôznych spôsobov, ako si pobyt v lese spríjemniť.

Nikdy si nemuseli rozložiť oheň alebo uvariť jedlo - vždy to za nich niekto urobil. Keď potrebujú vodu, otočia kohútikom - preto nevedia, ako sa na suchých miestach hľadá voda, že treba pozeráť na trávu a

kríky alebo hrabať v piesku až kým nenarazia na vlhké miesto. Keď sa stratia alebo chcú vedieť, koľko je hodín, musia sa niekoho opýtať. Vždy mali kde bývať a spať. Nikdy si nemuseli postaviť dom alebo urobiť či opraviť si topánky a oblečenie.

Preto "zelenáči" tvrdia, že v tábore by sa museli "vzdať pohodlia". No skaut, ktorý o tom už niečo vie, sa na život v tábore nepozera ako na stratu pohodlia. Pozná tisíc rôznych spôsobov, ako sa o seba postarať a páči sa mu to o to viac, že si uvedomuje ten rozdiel.

Aj v meste sa vynájde lepšie ako bežný človek, ktorý si nikdy nemusel zháňať základné veci. Skauti v tábore sa naučia robiť rôzne veci a po návrate do civilizácie zistia, že si vďaka tomu oveľa ľahšie nájdu zamestnanie, lebo už majú prax v rôznych remeslách.

PRIESKUMY

Výpravy do okolia môžu byť ďalšou dobrou skautskou aktivitou. Skauti chodia pešo alebo na bicykloch, v družinách alebo vo dvojiciach, ako kedysi chodili potulní rytieri. Hľadajú ľudí, ktorí potrebujú ich pomoc a pomáhajú im. Keď sa skauti vydajú na takúto cestu, nemali by spávať pod strechou. Počas pekných nocí môžu spať hocikde pod holým nebom. Keď sa počasie pokazí, môžu si vypýtať povolenie a prespať v senníku alebo stodole.

Vždy by ste so sebou mali mať mapu a orientovať sa podľa nej, aby ste sa nemuseli na cestu pýtať okoloidúcich.

Náčrty máp

Načrtnite si mapu. Nemusí byť veľmi podrobná, ak sa dá podľa nej orientovať. Nezabudnite nakresliť sever a mierku.

Prieskumníci majú samozrejme so sebou denník alebo zápisník, do ktorého si stručne zapíšu udalosti každého dňa a pridajú jednoduché kresby alebo fotografie zaujímavých vecí, ktoré po ceste videli.

Cieľ vašej výpravy

Vaša výprava by spravidla mala mať nejaký cieľ: napríklad, ak ste dvojčlenná jednotka, vaším cieľom by mohol byť prieskum nejakého zvláštneho miesta, povedzme hory, známeho jazera alebo možno nejaký starý hrad či bojové pole alebo pobrežie pláže.

pozrieť si rôzne budovy a navštíviť zoologické záhrady, múzeá a podobne.

Každý deň spravte aspoň jeden dobrý skutok, ale okrem toho by ste mali pomôcť farmárom a ľuďom, ktorí vám dovoľia použiť ich stodoly a pozemok a oplatiť im tak ich láskavosť.

HORSKÁ TURISTIKA

V rôznych častiach sveta poskytuje horská turistika úžasný zážitok. V horách si musíte hľadať cestu a starať sa sami o seba a pri tom využijete všetky svoje skautské zručnosti.

*Na strmých svahoch sa vám skautská palica zíd
na udržiavanie rovnováhy.*

V horách musíte často meniť smer, stúpate a klesáte horskými úžinami, často stratíte značky, ktoré vás obvykle vedú. Smer potom musíte určovať pomocou slnka a kompasu a odhadovať, kade vedie vaša cesta. Môže vás však zastihnúť hmľa, a tá dokáže narušiť plány aj ľuďom, ktorí poznajú každú piadu krajiny.

Stratení v horách

Raz som putoval škótskou krajinou v sprievode človeka z vysočín, ktorý ten kraj poznal naozaj dobre, a stratil som sa s ním v hmle. Predpokladal som, že cestu pozná, a tak som sa úplne zveril jeho vedeniu. No po istom čase som mu už musel povedať, že podľa mňa vietor náhle zmenil smer. Keď sme vyrazili, fúkal zľava, a zrazu som ho intenzívne cítil na pravom líci. Vôbec ho to nevyviedlo z miery a pokračoval ďalej. Odrazu som si všimol, že nám vietor fúka do chrbta, takže buď vietor, hora alebo my sme sa točili dokola. Nakoniec sa ukázalo, presne ako som predpokladal, že ani vietor ani hora sa nestáčali. To len my sme chodili dokola v uzavretom kruhu. Došli sme skoro tam, odkiaľ sme vyrazili.

Keď sa skauti vyberú do hôr, mali by sa naučiť zviazať sa dokopy lanom, ako to robia horskí vodcovia.

HLIADKOVANIE

Skauti chodia hliadkovať v družinách, po dvojiciach alebo niekedy aj sami.

Keď sa vyberie na obhliadku družina, nedržia sa obyčajne všetci skauti pokope. Rozdelia sa, aby videli viac krajiny. Keď ich chytí alebo prepadne "nepriateľ", nepodarí sa mu takto zajať všetkých.

Pre družinu šiestich skautov je najlepšie pohybovať sa v tvare šarka - na s radcom družiny v strede. Číslo 2 je vpredu, č. 5 a č. 4 sú napravo a naľavo, č. 3 vzadu a č. 6 v strede s radcom družiny (č. 1).

Ak ich je v družine osem, radca družiny si so sebou zoberie nováčika, č. 2 zoberie č. 6, č. 3 zoberie č. 7.

Keď družiny prechádzajú nekrytým územím, kde by ich mohol zbadieť nepriateľ či zvieratá, mali by tade prejsť čo najrýchlejšie skautským krokom, striedavo 50 krokov bežať a 50 kráčať od jedného úkrytu k druhému. V úkryte si môžu na chvíľu oddýchnuť a poobzerať sa, než spravia ďalší krok.

Ak vediete družinu, idete popredu a skauti vás nevidia, môžete každých pár yardov zohýbať vetvy kríkov alebo trstiny a trávy, aby ukazovali smer vašej cesty. Takto vás môže ľahko sledovať družina alebo niekto, kto pôjde za vami a podľa čerstvo pošliapanej trávy zistiť, kedy ste tade šli. Navyše tak v prípade potreby ľahko nájdete cestu späť.

Cestu môžete značiť aj do piesku či pomocou kameňov alebo značiek, ktoré som vám ukázal v rozprávaní pri ohni č. 4.

V NOCI

Skauti musia vedieť nájsť cestu vo dne aj v noci. No pokiaľ si to pravidelne nenacvičujú, môžu sa v noci veľmi ľahko stratiť. Vzdialenosti sa zdajú väčšie a značky veľmi nevidno. Keď nechtiac postúpate suché konáriky a kopnete do kameňov, narobíte asi aj viac hluku ako cez deň.

Ak v noci hľadáte "nepriateľa", musíte sa spoliehať viac na svoje uši ako na oči. Pomôže vám aj nos, lebo skaut sa ho učí používať. Pokiaľ si človek nepokazil čuch fajčením, môže začuť nepriateľa na značnú vzdialenosť. Mne samému sa to veľakrát podarilo.

V noci sa skauti držia viac pokope ako cez deň. V lese a na veľmi tmavých miestach idú v rade za sebou a každý drží koniec palice chlapca pred sebou, aby nestratili kontakt.

Keď sa skaut vyberie na nočný prieskum sám, používa svoju palicu, aby cítil cestu pred sebou a odhŕňal z nej konáre.

Ak sa skauti v noci rozdelia, z času na čas vydajú zvuk svojho družinového zvieraťa, aby o sebe vedeli.

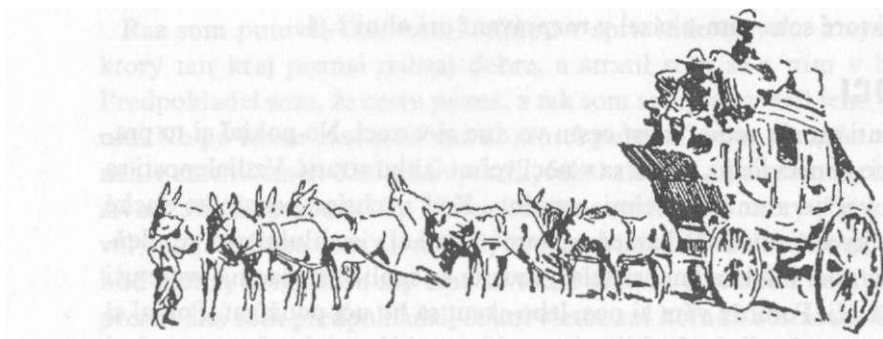
Všetci skauti by sa mali vedieť orientovať podľa hviezd.

ORIENTÁCIA

Človeka, ktorý vedel nájsť cestu aj v neznámej krajine, nazývali indiánski prieskumníci "pionier, priekopník". Tento titul znamenal pre toho človeka veľkú poctu.

Mnoho "zelenáčov" sa v stepi alebo v lese stratilo, pretože nevedeli nič o skúmaní, ani nedokázali "čítať krajinu očami" a už ich nik viac nevidel.

V kraji Matabele raz vystúpil istý muž z voza, kým sa menili mulice a zašiel zopár yardov do lesa. Keď bol voz pripravený znova vyraziť, kočiši naňho najprv volali, potom sa ho vybrali hľadať. Šli po jeho stopách, pokiaľ sa dalo, ale nevedeli ho nájsť. Napokon už voz nemohol dlhšie čakať a keď sa niekto iný ujal hľadania, pokračoval v ceste. Po niekoľkých týždňoch našli muža mŕtveho asi 15 míľ od miesta, kde vystúpil z voza.

Voz cez Matabele ťahalo 8 mulíc.

Ako sa nestratiť

V buši zostane človek často bezradný a nedokáže si všímať, kade sa pohybuje. Často zmení smer, aby mohol obísť padnutý strom, skalú či inú prekážku a keď ju obíde, nepokračuje úplne presne v pôvodnom smere. Človek má tendenciu chodiť viac doprava, takže keď je presvedčený, že ide rovno, nie je to celkom tak. Pokiaľ nesleduje slnko, kompas alebo značky, môže sa ľahko stať, že bude chodiť dokola vo veľkom kruhu.

Keď "zelenáč" zistí, že stratil smer, stratí aj hlavu a začne byť nervózny. Pravdepodobne sa rozbehne, ale správne by bolo zachovať chladnú hlavu a skúsiť niečo rozumné - sledovať svoje stopy naspäť; ak to nevyjde, zbierať drevo na signálny oheň, aby nasmeroval ľudí, ktorí ho pôjdu hľadať.

Najlepšie je však nestratiť sa.

Všímajte si smer

Keď sa vydáte na prechádzku alebo na prieskum, orientujte sa podľa kompasu. Všímajte si aj smer vetra; zídete sa vám to, ak nemáte kompas a slnko nesvieti.

Všetci ostrieľaní skauti si všímajú, ktorým smerom fúka vietor, keď ráno vyrážajú.

Ak chcete zistiť smer vetra a vzduch sa takmer nehýbe, vyhoďte

do vzduchu trocha suchej trávy. Alebo si navlhčíte prst a nastavte ho vetru; vietor prichádza z tej strany, ktorá bude studená.

Ako sa používajú orientačné body

Ak sa nechcete stratiť, mali by ste si všímať všetky dôležité orientačné body.

Na vidieku môžu byť orientačnými bodmi kopce alebo nápadné budovy, kostolné veže, neobvyklé stromy, skaly, brány, pahorky, mosty - jednoducho miesta, ktoré vám pomôžu nájsť cestu späť alebo nasmerovať niekoho na rovnakú cestu. Zapamätajte si svoje orientačné body, vždy vám pomôžu nájsť cestu späť; ale mali by ste sa na ne občas pozrieť aj zozadu, aby ste ich na spätočnej ceste spoznali.

Takisto keď prídete vlakom do cudzieho mesta. Pri vystupovaní si všimnite, kde je slnko alebo ktorým smerom fúka dym. Všímajte si orientačné body - v tomto prípade nápadné budovy, kostoly, komíny fabrík, mená ulíc a obchodov - aby ste sa vedeli na stanicu vrátiť, aj keď prejdete viacero ulíc. S trochou praxe je to veľmi jednoduché, no veľa ľudí sa stratí, keď v neznámom meste prejde za pár rohov.

Sústredte sa na to, čo robíte

Ak ste vo vašej skupine prieskumníkom alebo vodcom, choďte trochu popredu a sústredte všetku svoju pozornosť na to, čo robíte. Musíte si všímať rôzne drobnosti a keď hovoríte alebo myslíte na niečo iné, ľahko ich môžete prehliadnuť. Starí skauti sú obyčajne veľmi tichí ľudia, lebo majú zvyk sústrediť sa na to, čo práve robia.

Keď sa "nováčik" po prvý raz vyberie von, často má pocit, že vedúci skaut vyzerá opustene, tak ho dobehne a začne sa s ním rozprávať - kým mu skaut nejako nenaznačí, že ho tam nechce.

Na malých parníkoch môžete vidieť nápisy: "Hovoriť s kormidelníkom je zakázané." A to platí aj o skautovi, ktorý vedie skupinu. Keď ste prieskumníkom, musíte sústrediť všetky svoje myšlienky na jednu vec, ako Kim, keď ho chcel Lurgan zhypnotizovať.

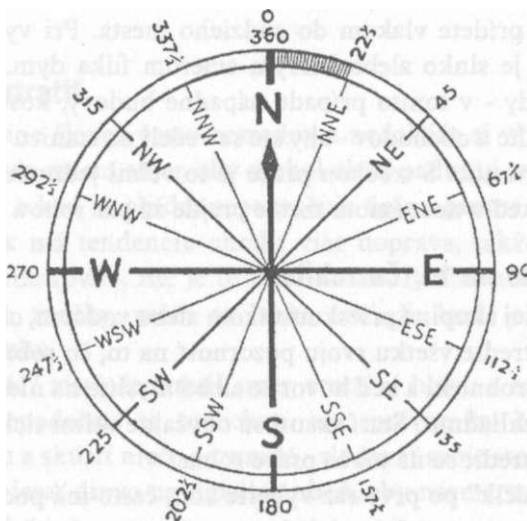
AKO POUŽÍVAŤ KOMPAS

Určite viete, že strelka kompasu sa točí dookola, až sa na jednom mieste zastaví.

Ak by ste sa pustili v smere strelky, dostali by ste sa na jedno miesto v severnej Kanade, asi 1400 míľ od severného pólu. Na tomto mieste je silné magnetické pole, ktoré priťahuje severný koniec strelky - tá teda ukazuje na "magnetický sever".

Sever je len jedným z bodov kompasu. Námorníci ovládajú ďalšie body naspamäť a mal by ich poznať aj skaut. Doteraz som spomínal iba sever, pretože sever sa obyčajne berie ako východiskový bod. Je to iba zvyk - rovnako dobre by sme mohli použiť juh.

Prieskumníci sa zriedka spoliehajú na svetové strany kompasu. Namiesto toho používajú presnejšie stupne.

Keď sa na schému kompasu pozriete pozornejšie, všimnete si, že tam nie sú len svetové strany, ale aj čísla v smere hodinových ručičiek od 0 na severnej strane dokola naspäť na sever, kde je aj číslo 360. Takže každý bod možno určiť buď podľa svetových strán, alebo pomocou stupňov.

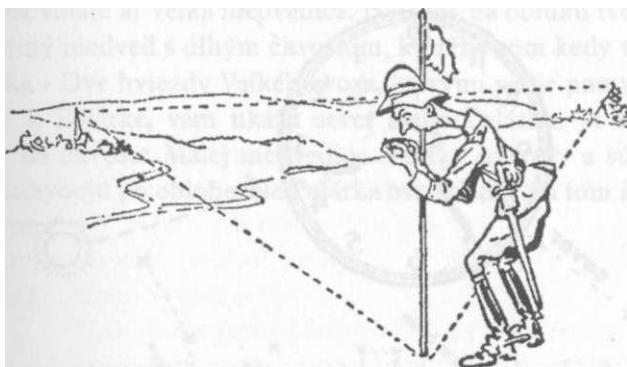
Východ je teda 90 stupňov, juh 180, západ 270, a tak ďalej. Namiesto juhovýchodu môžeme povedať 135 stupňov.

Ako mi kompas pomohol v kariére

Na začiatku mojej vojenskej kariéry mi veľmi pomohlo, že som vedel správne používať kompas.

Bolo to takto:

Spolu s ostatnými dôstojníkmi som sa zúčastnil skúšok z prieskumu. Pomocou kompasu sme mali čítať hodnoty z jedného miesta na druhé a z neho na tretie. Ak sa to urobilo správne, mali sme sa dostať tam, odkiaľ sme vyrazili.

Pri práci s kompasom sa musíte veľmi sústrediť na správne čítanie.

Presné čítanie z kompasu však vyžaduje veľkú pozornosť. Stačí sa len trošku pomýliť a už to nemusí vyjsť. Z našej skupiny sa to podarilo len jednému a hádajte, kto to bol?

Moja maličkosť.

Vďaka týmto výsledkom a dobrým známkam z iných predmetov som promoval s odmenou, za ktorú som si mohol kúpiť najlepšieho koňa, akého som kedy mal.

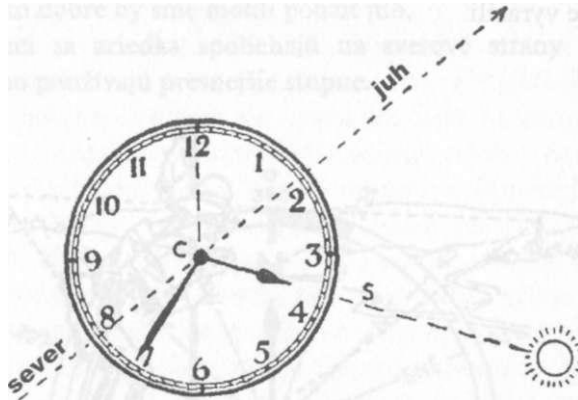
AKO NÁJSŤ SEVER BEZ KOMPASU

Okrem "magnetického" severu, ktorý nájdete pomocou kompasu, existuje aj sever na severnom póle, na vrchole zeme. Toto je naozajstný sever, a preto sa aj nazýva "skutočný sever".

Sever podľa slnka

Ak nemáte kompas, ktorý by vám ukázal "magnetický sever", slnko vám cez deň povie, kde leží "skutočný sever", a ďalšie svetové strany si už ľahko odvodíte.

O šiestej ráno greenwichského času je slnko na východe. O deviatej je na juhovýchode. O tretej poobede je na juhozápade a o šiestej je na západe.

Keď vidno slnko, hodinky vám pomôžu určiť svetové strany.

V zime zapadá slnko pred šiestou, ale nedorazí celkom na západ. Takto nejako to vyzerá na severnej pologuli. (Na južnej pologuli je slnko o šiestej na východe, o deviatej na severozápade, na poludnie na severe, o tretej na severozápade a o šiestej na západe.)

Keď sa Feničania v dávnych časoch plavili okolo Afriky, všimli si, že keď vyrazili, vychádzalo slnko po ich ľavej strane - šli na juh. Neskôr napísali, že sa ocitli v divnej krajine, kde slnko vychádza v nesprávnej štvrtine, teda po ich pravej strane. V skutočnosti oboplávali Mys dobrej nádeje a smerovali znova na sever, popri východnej strane Afriky.

Keď chcete cez deň určiť sever pomocou slnka, podržte hodinky vodorovne tak, aby na ne svietilo slnko. Otočte ich, aby hodinová ručička ukazovala na slnko: ak práve platí letný čas, počítajte s tým. Bez toho, aby ste hodinkami pohli, položte ceruzku alebo halúzku na ciferník tak, aby ležala v strede a ukazovala na miesto presne v polo-

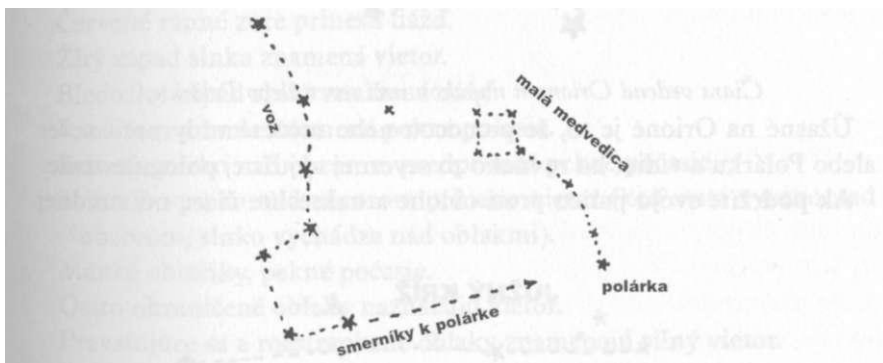
vici medzi 12 a hodinovou ručičkou. Tým smerom leží juh. Toto platí len na severnej pologuli. (Na južnej pologuli otočte k slnku 12 namiestoto hodinovej ručičky a juh potom bude ležať medzi tými istými bodmi ako v prvom prípade.)

Sever podľa hviezd

Rôzne súhvezdia dostali svoje mená na základe toho, že pripomínajú obrysy ľudí alebo zvierat.

Veľký voz nájdete ľahko. Vyzerá ako voz. Pre skauta je to najužitočnejšie súhvezdie, pretože na severnej pologuli mu ukáže, kde je sever. Veľký voz volajú aj Veľká medvedica. Hviezdy na oblúku tvoria chvost. Je to jediný medveď s dlhým chvostom, ktorého som kedy videl.

Polárka - Dve hviezdy Veľkého voza, ktorými vedie pomyselná čiara smerom k Polárke, vám ukážu sever alebo Polárku. Je to posledná hviezda na chvoste Malej medvedice. Všetky hviezdy a súhvezdia sa v noci pohybujú po oblohe, ale Polárka ostáva stále na tom istom mieste na severe.

Dve hviezdy Veľkého voza ukazujú na Polárku.

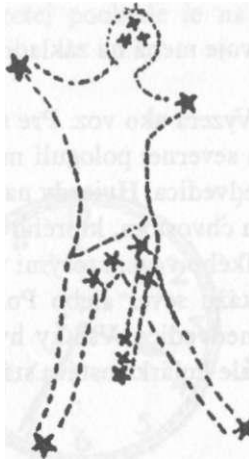
Orion - Ďalšie súhvezdie predstavuje muža s opaskom a mečom a nazýva sa Orion. Dá sa ľahko spoznať podľa troch hviezd v rade na opasku a troch menších hviezd v druhom rade - meča. Dve hviezdy vpravo dole od meča sú Orionove nohy, ďalšie dve nad opaskom sú jeho plecia a skupina troch hviezd medzi nimi predstavuje jeho hlavu.

Zuluovia nazývajú Oriónov opasok a meč "Ingobulu" alebo tri prasiatka, ktoré naháňajú traja psy. V kmeni Masajov z východnej Afriky sa

hovorí, že tri hviezdy na Orionovom opasku sú traja starí mládenci, ktorých prenasledujú tri staré panny. Vidíte, že Orion poznajú prieskumníci na celom svete, aj keď pod inými menami.

smer k severu alebo Polárke

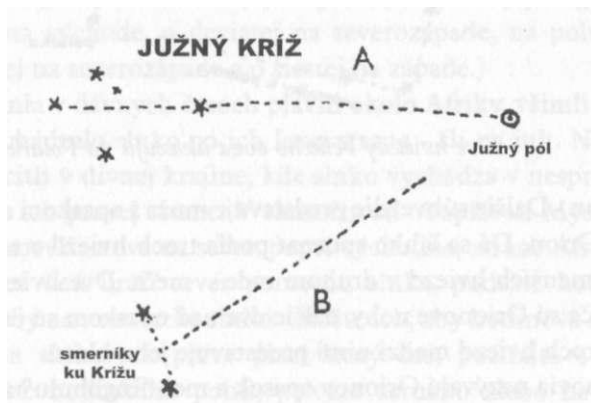
A

Čiara vedená Oriónom napokon určí sever alebo Polárku.

Úžasné na Orióne je to, že pomocou neho môžete vždy určiť sever alebo Polárku a vidieť ho rovnako zo severnej aj južnej pologule zeme.

Ak podržíte svoju palicu proti oblohe a nakreslíte čiaru od strednej

Na južnej pologuli sa svetové strany určujú podľa Južného križa.

hviezdy Orionovho opasku cez stred jeho hlavy a vediete ju cez dve veľké hviezdy až kým nedosiahne na tretiu, tak tretia hviezda je Severka alebo Polárka.

Južný kríž - V južnej časti sveta, v južnej Afrike, južnej Amerike, a Novom Zélande a v Austrálii Veľký voz nevidno. Tu ukazuje na juh súhvezdie Južný kríž (pozri nákras).

Ak sledujete smer A ako dlhé rameno kríža na vzdialenosť rovnajúcu sa približne trojnásobku jej dĺžky, bod, ktorý takto dostanete, bude smerovať na juh. Alebo ak si predstavíte čiaru medzi dvoma hviezdami ukazujúcimi na Kríž a ďalšiu pomyselnú čiaru B kolmo na prvú a vediete ju, až kým nepretne čiaru A v pokračovaní ramena Kríža, bod, kde sa A a B pretnú, bude juh.

PRANOSTIKY

Každý skaut by mal vedieť čítať znamenia počasia, hlavne keď ide táboriť, a mal by rozumieť barometru. Nasledujúce vety si zapamätajte:

Červený západ slnka veští pekný deň.

Červené ranné zore prinesú dážď.

Žltý západ slnka znamená víťor.

Bledožltý západ slnka znamená dážď.

Raná rosa a hmla znamená pekné počasie.

Svitanie nízko nad obzorom predpovedá pekné počasie.

Svitanie vysoko nad obzorom prinesie víťor (keď svitá vysoko nad obzorom, slnko vychádza nad oblakmi).

Mäkké obláčiky, pekné počasie.

Ostro ohraničené oblaky naznačujú víťor.

Prevažujúce sa a rozstrapkané oblaky znamenajú silný víťor.

*"Keď pred dažďom silno fúka,
vydať na more sa núka;
Ale ak pred vetrom prší,
nechaj plachty, laná v skrýši. "*

KRUŽINOVÉ CVIČENIA V ORIENTÁCII

Snažte sa čo najviac používať názvy svetových strán, napríklad "severozápadný roh miestnosti" alebo "východná strana tábora" atď.

Učte sa orientovať podľa kompasu. Zvoľte si smer, povedzme severo-východ. Nájdite v tomto smere nejaký orientačný bod - strom, kopec, skalu - ale nech nie je príliš ďaleko. Choďte na toto miesto, a potom vyberte ďalší bod, ku ktorému pôjdete.

Potom namiesto svetových strán vyskúšajte orientáciu pomocou stupňov.

Skúšajte určiť svetové strany pomocou hodiniek a hviezd.

Zadajte družinám svetové strany, podľa ktorých sa majú rôznymi cestami dostať na miesto stretnutia.

Skúšajte na nočnej oblohe určovať súhvezdia. Naučte sa rozoznávať Veľkú medvedicu, Polárku a Orion.

Nočný pohyb sa dá nacvičiť aj cez deň, keď sa oči zaviažu niekoľkými vrstvami tmavej látky. Treba používať palicu.

Naučte sa čítať v miestnych mapách a orientovať sa podľa nich.

HRY NA ORIENTÁCIU

Podľa mapy

Zoberte družinu skautov do neznámeho mesta alebo do komplikovanej časti krajiny a dajte im mapu. Na mieste si otvoria zapečatené inštrukcie s určením, kde sa družina nachádza a kam sa má dostať. Vo vedení skupiny sa striedajú všetci skauti, povedzme po 7 minútach, ak sú na bicykli, alebo po 15, ak idú pešo. Každý z nich určuje trasu len podľa mapy a na konci sa im udelia body za správne čítanie v mape.

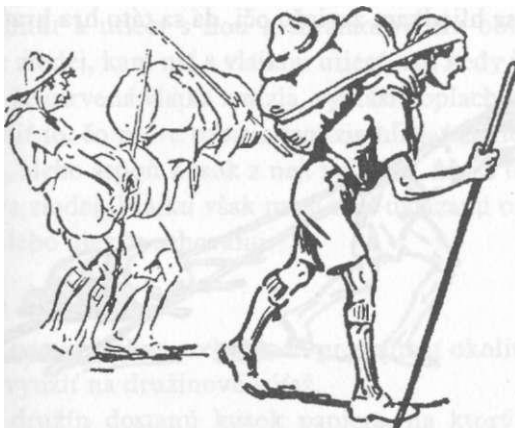
Na túre

Zorganizujte výlet do "divočiny", chlapci si vezmú výbavu a jedlo. Kráčajte v zástupe, jeden skaut ide 200 yardov dopredu a skautskými značkami vyznačí cestu, ktorou má skupina ísť. Postavte most cez potok alebo plť na jazere; alebo prebroďte močariská po zväzkoch slamy.

Ak chcete, aby sa každý skaut naučil orientovať vo vzdialenostiach a smeroch samostatne, pošlite ich po jednom rôznymi smermi a dajte im

takýto rozkaz: "Choď dve míle na severoseverovýchod. Napíš správu, kde sa nachádzaš a prilož náčrt mapy daného miesta. Doruč správu čo najrýchlejšie." Potom podľa vojenských máp alebo inak skontrolujte, nakoľko sa odchýlil v smere či vzdialenosti.

Skauti sa vyberú vo dvojiciach a budú medzi sebou súťažiť. Dvojice majú doraziť podľa mapy rôznymi cestami na to isté miesto, ale tak, aby ich iná dvojica nevidela. Pri tom sa učia orientovať v mape, v krajine, správne ukrývať, cibriť si pozornosť a podobne.

Naučte sa správne zbalit' svoj výstroj na stanovanie. V Afrike a Severnej Amerike často používajú na odľahčenie nákladu popruh na hlave.

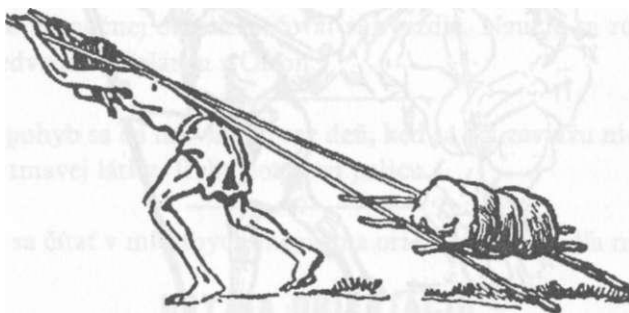
Časový odhad: vyšlite skautov rôznymi smermi, každému dajte kus papiera s údajom, kedy sa má vrátiť - napríklad jeden o 7 minút, ďalší o 10, a tak ďalej. Zaznamenajte presný čas, kedy vyrazili a čas, kedy sa vrátili. Ostáva to len na ich cti, aby nepozerali na hodinky.

Ako nájsť sever

Skauti sa postavia na 30 yardov od seba a každý položí svoju palicu na zem v smere, ktorým podľa neho leží sever (alebo juh), nepoužívajú pri tom žiadny iný nástroj. Potom odstúpia na tri kroky od palice. Rozhodca podľa kompasu porovná palice. Koho palica bude najbližšie, vyhráva. Túto hru možno hrať aj v noci, v zamračené aj slnečné dni.

Nočné prieskumy

Pri tejto hre si nacvičíte nočné videnie a počúvanie. Zopár skautov vytvorí "hliadky", ktoré stoja alebo sa prechádzajú, zatiaľ čo ostatní ich majú vystopovať. Keď hliadka začuje nejaký zvuk, zakričí, alebo zapíska. Stopár musí ihneď zastať a zostať potichu ležať. Rozhodca príde k hliadke a opýta sa, z ktorého smeru zvuk prišiel. Ak sa stopár dokáže odplaziť 15 yardov od hliadky bez toho, aby ho videli, položí tam na zem napríklad vreckovku a odplazí sa ďalej. Potom na seba znova upozorní hliadku, tá ohlásí poplach a keď príde rozhodca, stopár mu opíše svoj únik. Keď sa hliadkam zaviažu oči, dá sa táto hra hrať aj cez deň.

*Indiáni používali na prepravovanie svojho típí a vybavenia "ťaháč"
-jednoduchú konštrukciu z pozväzovaných tyčí.*

Svetové strany na kompase

Osem palíc sa položí na zem do tvaru hviezdy, všetky smerujú od stredu von. Jedna z nich ukazuje na sever.

Palice predstavujú svetové strany kompasu, ku koncu každej palice sa postaví jeden skaut.

Skautský vodca zahlási názvy dvoch strán, napríklad juhovýchod a sever a títo dvaja skauti sa musia okamžite vymeniť. Pri výmene nesmú skauti ísť cez palice, ale po vonkajšom kruhu obísť hráčov. Keď sa niekto pohne bez toho, aby sa zavolala jeho strana, pohne sa na nesprávne miesto, alebo zaváha, stráca body. Kto stratí tri body, vypadáva.

Ako hra pokračuje, objavujú sa prázdne miesta a pre zostávajúcich chlapcov je to stále o čosi ťažšie.

Ak chcete hru ešte trochu sťažiť, použite namiesto ôsmich strán šestnásť. Ak sa hráte v miestnosti, môžu sa strany nakresliť na zem kriedou.

Poplach: chytte zloděja

V tábore alebo klubovni sa ráno zavesí červená vlajka. Rozhodca počas hier alebo práce každému skautovi pošepká: "V tábore je zloděj." Iba jednému z nich povie: "V tábore je zloděj a si to ty - mramorový oblúk," alebo udá nejaký iný výrazný orientačný bod asi míľu vzdialený. Tento skaut sa teda dozvie, že počas nasledujúcich troch hodín musí vlajku ukradnúť a utiecť s ňou k mramorovému oblúku. Nikto iný nevie, kto je zloděj, kam má s vlajkou utiecť, ani kedy ju ukradne. Keď niekto zistí, že červená vlajka zmizla, vyhlási poplach. Okamžite všetci prestanú robiť to, čo práve robia a vyrazia hľadať zloděja. Skaut, ktorý získa vlajku, alebo aspoň kúsok z nej, vyhráva. Ak sa to nikomu nepodarí, vyhráva zloděj. Vlajku však musí mať uviazanú okolo krku, a nie vo vrecku, alebo niekde schovanú.

Prieskum krajiny

Len čo sa postaví tábor, treba hneď preskúmať okolitú krajinu, čo sa dá výborne využiť na družinovú súťaž.

Radcovia družín dostanú kúsok papiera, na ktorý majú nakresliť mapu krajiny asi v okruhu dvoch míľ. Rozošlú svojich skautov do všetkých smerov preskúmať krajinu a priniesť správu o všetkých významných miestach - cesty, železnice, potoky, atď. - na najnáročnejšie úseky vyšlú najzdatnejších chlapcov. Radcovia družín potom na základe informácií od svojich skautov vytvoria mapu.

Vyhráva družina, ktorej radca prinesie skautskému vodcovi najlepšiu mapu v najkratšom čase.

Poznámka - Mnohé z týchto hier sa dajú hrať rovnako v meste ako na vidieku.

VODNÍ SKAUTI

Záchranné člny • Plávanie • Cestovanie loďou • Vodné hry

Asi nenájdete väčších hrdinov a skutočnejších skautov, ako sú námorníci v posádkach záchranných člnov pri pobrežiach svetových oceánov. Musia byť stále PRIPRAVENÍ, aby aj počas nebezpečných búrok dokázali nasadiť svoj život na záchranu iných. Robia to často a bez rozruchu, preto sa už na to pozeráme ako na čosi úplne bežné. Je to však úžasné poslanie hodné nášho obdivu.

Som rád, že sa toľko chlapcov dáva na vodný skauting. Keď sa učia ovládať lode a prenikajú k námorníckemu umeniu, učia sa tiež zaujať svoje miesto v službe vlasti ako námorníci v námorníctve, v obchodných službách alebo ako posádka záchranných člnov pri pobreží.

Loď môže byť raj alebo peklo - to záleží len na posádke. Mrzutí ľudia, ktorí stále reptajú a sú neporiadni, nebudú na lodi dobrými spoločníkmi. Ak sú ako skauti rozhodnutí s radosťou robiť všetko čo najlepšie, vedia dávať a brať a loď udržujú upratanú a čistú, budú ako šťastná rodina a život na mori sa im bude páčiť.

PLÁVANIE

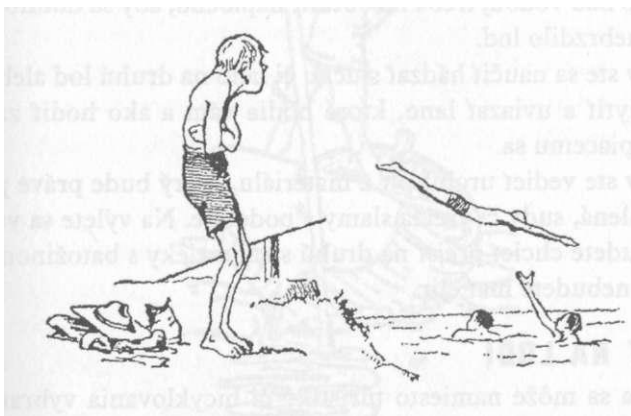
Všetci chlapci by sa mali naučiť plávať. Poznám veľa ľudí, čo sa to naučili hneď na prvý raz, iným to trvalo dlhšie. Veď aj mne - nie a nie to zvládnuť. Mám taký pocit, že som sa vody trochu bál. Ale jedného dňa som to prekonal a zrazu som si pokojne plával. Najprv som sa totiž príliš snažil a bojoval - napokon som zistil, že na to treba ísť postupne a s kľudom. Zamiloval som si vodu a plávanie bolo zrazu jednoduché.

Najprv skúšajte plávať ako pes, ako by ste vo vode lozili. Nesnažte sa

hneď plávať prsia. Keď sa učíte plávať ako psík, kamarát vám pomáha a drží vás pod bruchom.

Kúpanie je skvelá zábava - ale ešte väčšia, ak viete plávať. Je smutné, ak sa niekto musí člapkať v plytkej vode a nemôže ísť s kamarátmi na výlet po mori či rieke.

Je to však viac než len zábava.

NOVÁČIK TOMMY č. 1 - TOMMY NA JAZERE

*Tommy čumí na kamošov, vo vode sa hrajú
a z neho, čo plávať nevie, iba srandu majú.*

Keď sa vyberiete člnkovať alebo plachtiť a neviete plávať, môžete to ostatným veľmi skomplikovať. Loď sa môže prevrátiť a ak všetci vedľa plávať, je to len zábava. No ak je medzi nimi neplavec, ostatní musia riskovať svoj život, aby ho udržali nad vodou.

Môže sa stať, že uvidíte, ako sa niekto topí. Ak viete plávať, skočíte do vody, správne ho chytíte a vynesiete na breh. A zachránite blížnemu život! Ale keď neviete plávať? Potom je to hrozné. Niekto pred vašimi očami bojuje o holý život, sily mu ubúdajú a vy len stojíte na brehu a voláte o pomoc s vedomím, že by ste mali spraviť viac. Nebudem pokračovať ďalej - je to hrozná predstava a bude vás prenasledovať do konca života, vždy, keď si na to spomeniete, že aj vašou vinou sa utopil človek. Prečo vašou vinou? Pretože ozajstný skaut sa naučí plávať a vie topiaceho sa zachrániť.

AKO OVLÁDAŤ ČLN

Ak bývate blízko pri vode, mali by ste sa naučiť ovládať čln. Vedieť, ako ho priraziť k lodi alebo mólu, veslovaním alebo kormidlovaním do oblúka ho naviesť pozdĺž provy lode alebo v smere prúdu. Naučte sa veslovať jedným veslom v rovnakom rytme s celou posádkou, používať dve vesla, alebo riadiť loď jedným veslom na korme. Keď je pri veslovaní veslo nad vodou, treba ho obrátiť naplocho, aby sa doňho nezaprel vietor a nebrzdilo loď.

Mali by ste sa naučiť hádzať slučku či lano na druhú loď alebo prístavisku; chytiť a uviazať lano, ktoré hodia vám a ako hodiť záchranné koleso topiacemu sa.

Mali by ste vedieť urobiť plť z materiálu, ktorý bude práve po ruke - dosky, polená, sudy či vrecia slamy a podobne. Na výlete sa vám môže stať, že budete chcieť prejsť na druhú stranu rieky s batožinou a potravinami a nebudete mať čln.

SPLAVY NA LODI

Družina sa môže namiesto turistiky či bicyklovania vybrať na člne preskúmať rieku či spraviť si splav po krajine a táboriť ako pri turistike. Každý člen posádky by mal byť schopný zaplávať aspoň 50 yardov v šatách (minimálne tričko, krátke nohavice a ponožky), pretože nehody sa stávajú, ale ak viete všetci plávať, zvládnete to hravo.

Medzi vodnými skautmi bol jedným z mojich najlepších zážitkov splav po rieke, na ktorý som sa vybral s dvoma bratmi. Na skladacej lodke sme sa pustili hore Temžou, chceli sme sa doplaviť, pokiaľ sa bude dať. Dostali sme sa po Chiltern Hills, kde dovtedy žiadnu loď nevideli. Mali sme so sebou súpravu na varenie, stan, veci na spanie a na noc sme sa utáborili.

Keď sme sa dostali až k prameňu, preniesli sme loď cez rozvodie a pustili sme sa na západ dolu prúdom, ktorý sa o pár míľ ďalej nazýva Avon.

Prešli sme cez Bath a Bristol, podľa potreby sme veslovali, plachtili, odrážali sa žrdou alebo vliekli loď, až sme sa dostali do mocných vôd rieky Severn. Tade sme sa preplavili so spustenou strednou plachtou až do Chepstowu na druhej strane. Odtiaľ sme splavovali krásnym krajom a perejami Wye cez krásnu scenériu do blízkosti Llandogo.

A tak sme prešli po vode takmer celú cestu z Londýna do Walesu a zažili plno dobrodružstiev a zábavy.

Naučte sa správne veslovať a riadiť čln jedným veslom.

Ale to by dokázal každý z vás, stačí len skúsiť.

Takže, milí skauti, smelo do toho a ak sa vám vodný skauting zapáči tak ako mne, užijete si veľa zábavy.

VODNÉ HRY

Pašeráci (cez noc aj deň)

"Pašerácka banda" sa snaží pristáť na brehu, ukryť svoj lup (jedna tehla alebo kameň na človeka) v základni nazvanej "Jaskyňa pašerákov" a odplaviť sa zase preč. Druhá skupina skautov - "colníkov" sa rozdelí na jednotlivcov a stráži dlhý úsek pobrežia.

Keď niekto z colníkov zbadá, že pašeráci pristávajú, ohlásí poplach a zvolá ostatných, aby mohli zaútočiť. Útok však nemôže byť úspešný, kým nie je colníkov aspoň toľko ako pašerákov. Skauti - "colníci" však

musia zostať na svojich stanoviskách, kým niekto z nich nezavolá na poplach.

Lov veľrýb

Veľrybu vyrobíte tak, že na veľkom polene nahrubo vytesáte hlavu a chvost. Obvykle vyrazia na lov veľrýb dve lode, posádku vždy tvorí jedna družina s radcom v role kapitána a zástupcom ako harpunárom a zbytok družiny je pri veslách. Každá loď patrí do iného prístavu, ktoré sú od seba míľu vzdialené. Rozhodca veľrybu pustí asi v polovici medzi oboma prístavmi a na signál obe lode začnú pretekať, aby sa dostali k veľrybe a mohli ju uloviť.

Harpunár, ktorý sa k nej dostane ako prvý, do nej hodí harpúnu, loď sa hneď otočí a zavlčie veľrybu do prístavu.

Druhá loď ich prenasleduje, a keď ich predbehne, tak tiež hodí po veľrybe harpúnu, otočí sa a snaží sa dotiahnuť veľrybu do svojho prístavu.

Takto medzi loďami vypukne preťahovanie lanom a napokon lepšia loď odtiahne veľrybu a možno aj druhú loď do prístavu.

SIGNÁLY A POVELY

**Tajné správy • Signálne ohne •
Zvukové signály • Znenie povelov •
Pískanie a vlajkové signály**

Skauti musia zvládnuť tajné posielanie správ a vedieť sa dohovárať pomocou znamení.

Pred obliehaním Mafekingu, ktoré som spomínal v mojom prvom rozprávaní, som dostal tajnú správu od neznámeho priateľa z Transvaalu. Písal v nej o nepriateľových plánoch, koľko má mužov, koní a zbraní. Správa bola napísaná na maličkom lístku, zrolovanom do guľičky veľkosti pilulky, vložená do voskom zaliateho otvoru v neopracovanej vychádzkovej palici. Palicu priniesol Afričan s rozkazom prísť do Mafekingu a odovzdať mi ju ako dar. Keď mi ju priniesol a povedal, že je od belocha, hneď som sa dovtípil, že na nej musí byť niečo zvláštne a čoskoro som aj schovaný list našiel.

Inokedy som zas dostal tajný list od iného priateľa. Napísané to bolo hindustánsky, ale anglickým písmom. Keby to chcel čítať niekto iný, ostal by z toho jazyka popletený, ale mne to bolo jasné ako facka.

Keď sme z Mafekingu posielali počas obliehania listy, dávali sme ich Afričanom, ktorí sa vedeli preplížiť okolo Búrskych základní. Keď sa raz dostali cez stráže, Búri ich považovali za svojich a viac si ich nevšíмали. Listy prenášali takto: správy sa napísali na tenučký papier, šesť a viac sa napevno zmuchlalo do malej guľičky, a tú sme potom zabalili do papiera, do akého sa balí napríklad čaj. Zved niesol viacero týchto guľičiek v ruke alebo zavesených na šnúrke okolo krku. Ak mu hrozilo, že ho chytí nepriateľ, pustil guľičky na zem, kde vyzerali ako malé kamienky a zapamätal si všetky orientačné body okolo. Potom smelo

kráčal ďalej, až kým ho nepriateľ neoslovil, neprehľadal a nič nenašiel.

Posol deň - dva počkal, kým bol vzduch zase čistý, a potom sa vrátil na miesto, kde podľa orientačných bodov nechal list. Orientačnými bodmi, ako si iste pamätáte, môžu byť všelijaké objekty - stromy, kopce, skaly a podobne - slúžia skautovi ako ukazovatele, ktoré si všimne a zapamätá.

Domorodci z Austrálie často používali na posielanie odkazov signálne ohne.

SIGNALIZOVANÉ

Pre skautov je dôležité vedieť posilať signály. Kamarátovi na druhej strane ulice môžete dávať znamenia a ostatní nebudú mať ani tušenie, o čom hovoríte. Zíde sa to aj v prírode, keď sa s kamarátmi ocitnete každý na inom kopci alebo druhom brehu rieky a potrebujete si povedať niečo dôležité.

Signálne ohne

V rôznych častiach sveta používajú prieskumníci na posielanie správ ohneň - dymové signály cez deň a ohňové v noci.

Dymové signály - tri veľké dymové obláčiky pomaly za sebou znamenajú "Choď ďalej". Malé obláčiky za sebou znamenajú "Družina ku mne." Neprerušovaný stĺp dymu znamená "Stáť." Striedavo veľké a

malé dymové obláčiky znamenajú "Nebezpečenstvo".

Ak chcete dávať dymové signály, zapáľte zo suchých vetvičiek a konárov oheň ako obyčajne a keď už bude dobre horieť, prihoďte zelené listy a trávu alebo vlhké seno, aby začal dymiť.

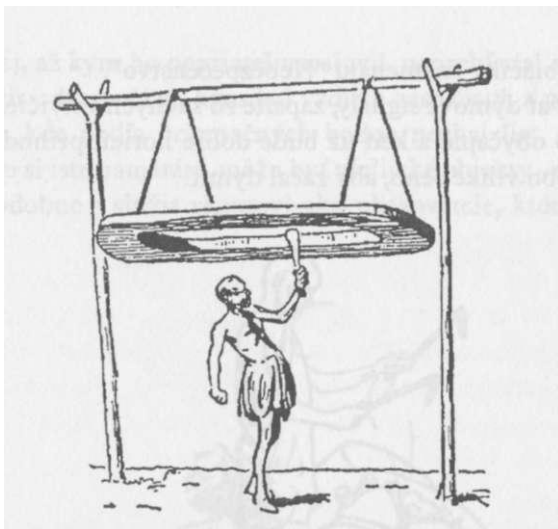
V Afrike sa na posielanie signálov z dediny do dediny používajú špeciálne bubny.

Prikryte oheň vlhkou dekou. Odtiahnite ju, vypustíte obláčik dymu a znovu prikryte. Obláčiky budú také veľké ako dlho necháte oheň odkrytý. Keď chcete malé obláčiky, nechajte oheň odkrytý, kým narátate do dvoch, a potom ho zakryte a rátajte do osem. Na veľký obláčik podržte oheň odkrytý asi šesť sekúnd.

Svetelné signály - Dlhé alebo krátke záblesky znamenajú to isté ako dymové signály cez deň.

Zapáľte oheň zo suchých vetvičiek a chrastia, aby ste mali čo najvyšší plameň.

Dvaja skauti pridržia pred ohňom deku, aby ho príjemcovia správy nevideli skôr ako treba. Spustíte deku a narátajte do dvoch, ak chcete krátky záblesk, do šiestich, ak chcete dlhý a medzi zábleskmi oheň zakryte a narátajte do štyroch.

Toto je ďalší signálny "bubon" používaný v Afrike.

Zvukové signály

Počas Americkej občianskej vojny chcel kapitán Clowry varovať veľkú zložku svojej armády, že nepriateľ sa ich chystá v noci neočakávané prepadnúť. No nemal sa ako k svojim kamarátom dostať, medzi nimi ležala široká rieka, ktorú nemohol prejsť a zúrila búrka.

Čo by ste na mieste kapitána Clowryho spravili vy?

Kapitán dostal dobrý nápad. Stála tam stará lokomotíva. Zapálil v nej oheň, vytvoril paru a na píšťale vydával dlhé a krátke signály v morzeovke. Jeho kamaráti to rýchlo začuli, pochopili a odpovedali mu poŕnicou. Potom im poslal varovný odkaz, ktorému porozumeli a podľa neho sa zriadili. A tak jednotka 20 000 mužov predišla neprijemnému prekvapeniu.

Niektoré africké kmene si správy bubnujú. Iné zase používajú drevené vojnové gongy.

Signalizovanie morzeovkou a semaforom

Každý skaut by sa mal naučiť morzeovku. Dajú sa ňou poselať na určitú vzdialenosť odkazy vo forme bodiek a čiarok, rôznymi spôsobmi: zástavkami, zvukom - napríklad poŕnicou alebo svetlom (heliografom alebo elektrickým svetlom).

Pri semaforovej signalizácii na seba mávate zástavkami v rôznych uhloch a dá sa to celkom ľahko naučiť. Písmená tvoríte tak, že dávate ruky do rôznych uhlov. Len pozor, aby ste ich robili správne. Na obrázku na ďalšej strane sú znaky, ako ich vidí "čitateľ". Môže to vyzerať komplikovane, ale uvidíte, že je to jednoduché.

Odosielať musí vždy stáť čelom k prijímateľovi. Pozornosť prijímačej stanice získa *volacím signálom* VE - VE - VE alebo AAAA. Keď je prijímacia stanica pripravená, dá *pokračovací signál* K. Ak nie je, vyšle signál Q, čo znamená *čakajte*.

Ak prijímacia stanica porozumela slovu, vyšle E alebo T (v morzeovke) a C alebo A (pri zástavkách). Ak na niektoré slovo neodpovie, pre vysielajúcu stanicu to znamená, že prijímacia stanica ho neprečítala.

Ak sa pomýlite, pošlite *mazač signál*, 8 krát E, a potom slovo zopakujte.

Ak chcete posilať čísla, v morzeovke použite číslice, ale v zástavkovom signalizovaní ich vypíšete slovami. Správne prijatie skontrolujte tak, že prijímajúca stanica ich zopakuje.

A . -	J . - - -	S . . .	2 . - - - -
B -	K - . -	T -	3 . . . - -
C - . - . .	L . - . .	U . . -	4 -
D - . .	M - -	V . . . -	5
E .	N - .	W . - -	6 -
F . . - .	O - - -	X - . . -	7 - - . . .
G - - .	P . - - .	Y - . - -	8 - - - . .
H	Q - - . -	Z - - . .	9 - - - . .
I . .	R . - .	1 . - - - -	0 - - - - -

Písmená a čísla morzeovky sa skladajú z bodiek a čiarok.

signalizovaní svetlom a zvukom sa koniec slova naznačí krátkou
 Pauzou a pri zástavkovom sa zástavky spustia dopredu dole.

Správu ukončíte poslaním *koncového signálu* AR. Prijímacia stanica odpovie *signálom prijatej správy* R, ak správu správne dostala.

Keď sa raz naučíte Morzeovu alebo semaforovú abecedu, potrebujete už len prax. Netreba, aby ste posielali dlhé vety, na dlhé vzdialenosti alebo veľmi rýchlo. Očakáva sa od vás, že si osvojíte celú abecedu a budete vedieť naozaj dobre čítať a posilať jednoduché vety alebo slová.

A 	H 	O 	V
B 	I 	P 	W
C 	J 	Q 	X
D 	K 	R 	Y
E 	L 	S 	Z
F 	M 	T 	NASLEDUJÚ ČÍSLA
G 	N 	U 	NASLEDUJÚ PÍSMENÁ

Semaforová abeceda sa tvorí tak, že sa držia dve zástavky v rôznych uhloch.

Ak budete musieť posilať správu cez veľké pole, či z kopca na kopec, snažte sa, aby bola ľahko čitateľná.

Ak chcete poslať odkaz, určený len niektorým ľuďom, použite namiesto obyčajnej abecedy morzeovku alebo semafor. Všetci vaši kamaráti, ktorí tento spôsob poznajú, si správu ľahko prečítajú.

POVELY A SIGNÁLY

Radca družiny nosieva na šnúrke píšťalku. Nasledujúce povely a signály by ste mali mať po ruke, aby ste ich mohli použiť vo svojej družine.

Znenie povelov

"Zoradiť" (do zástupu).

"Pozor" (stáť vzpriamene).

"Pohov" (stáť uvoľnene).

"Posaďte sa" (sahnúť si alebo si ľahnúť bez toho, aby ste opustili rad).

"Rozchod" (rozíďte sa).

"Vpravo v bok" alebo "Vľavo v bok" (všetci skauti sa otočia daným smerom).

"Družina vpravo v bok" (alebo "vľavo v bok"); (družina sa otočí k danej ruke).

"Pochodom vchod" (pochodovať disciplinovane, vykročiť ľavou nohou).

"Zastaviť stáť" (zastaviť, stáť stále v pozore).

"Poklusom klus" (klusáť rezkým krokom, ruky voľne pri tele).

"Skauským krokom vpred" (kráčať a bežať striedavo rovnaký počet krokov - asi 50).

SIGNÁL	VÝZNAM A POUŽITIE
VE, VE, VE alebo AAAA	Volací signál.
K	Pokračovať (odpoveď na VE, ak je stanica pripravená prijať správu).
Q	Čakať (odpoveď na VE, ak nie je pripravená prijať správu).
T alebo E (morzeovka) C alebo A (semafor)	Všeobecná odpoveď (odpoveď na všetky signály, ak sa neurčí inak).
8 bodiek (semafor - 8 x E)	Vymazať (vymazať nesprávne poslané).
AR	Koniec správy.
R	Správa prijatá správne (odpoveď na AR).

Píšťalkové signály

Keď chce skauský vodca zvolať oddiel, zapíska "skauské volanie" alebo použije špeciálne "oddielové volanie".

Radcovia družín potom zvolajú svojich skautov družinovým pokrikom a odvedú ich poklusom k skauskému vodcovi.

Tu je zopár príkladov pískania pri skauských hrách:

L Jedno dlhé zapísknutie znamená "Ticho", "Pozor"; "Dávajte pozor" a môj ďalší signál".

2. Dlhé pomalé zapísknutia za sebou znamenajú "Vyjdite", "Choďte ďalej", alebo "Postupujte", "Roztiahnite sa", "Rozptýľte sa."

3. Krátke, ostré hvízdnutia znamenajú "Zhromaždite sa", "Dajte sa dokopy", "Zíďte sa", "Zoradiť sa".

4. Striedavé dlhé a krátke zapísknutia znamenajú "Poplach", "Dávajte pozor", "Pripravte sa", "Choďte na poplachové miesta".

5. Keď skautský vodca zapíska trikrát krátko a raz dlho, zvoláva družinových radcov - teda "Radcovia, ku mne".

Všetky signály treba okamžite poslúchnuť, musíte rýchlo pribehnúť - je jedno, čo práve robíte.

Signalizovanie rukami

Signalizovanie rukami - keď je treba, môžu družinovní radcovia použiť aj družinové vlajky. Keď sa zamáva rukami alebo vlajkou viackrát pred tvárou zo strany na stranu, znamená to "Nie", "Nevadí", "Nechaj tak".

Mávanie rozpaženou rukou alebo vlajkou vo výške pomaly zo strany na stranu znamená "Roztiahnite sa", "Choďte ďalej", "Rozptýľte sa".

Mávanie rozpaženými rukami či vlajkou nad hlavou a rýchlo zo strany na stranu znamená "Zhromaždite sa", "Zoraďte sa", "Poďte sem".

Ukazovanie smeru rukou alebo vlajkou znamená "Choďte týmto smerom".

Rýchly pohyb zovretou rukou alebo vlajkou hore a dole znamená "Bežte".

Ruka alebo vlajka rovno nad hlavou znamená "Stop", "Zastaviť stáť".

Keď vodca kričí nejaký rozkaz alebo správu na skauta, ktorý stojí od neho ďalej, mal by skaut celý čas držať ruku na úrovni hlavy, na znak, že ho počuje. Ak nepočuje, tak len ďalej stojí a nedáva žiadne znamenie. Vodca potom zakričí hlasnejšie, alebo pokynie skautovi, aby prišiel bližšie.

Vymyslite si pre ďalšie rozkazy svoje vlastné družinové signály.

DRUŽINOVÉ CVIČENIA V SIGNALIZÁCII

Nacvičte si zakladanie, zapálenie a používanie ohňov na dymové alebo svetelné signály.

Vyskúšajte si píšťalkové signály a povel.

Usporiadajte v družine súťaž v schovávaní správ: dajte každému skautovi kúsok papiera, nech ho sám schová. Určte dvojice a nech každý z dvojice hľadá odkaz toho druhého. Vyhráva ten, koho papierik sa hľadal najdlhšie.

Každá družina si vymyslí svoj vlastný tajný kód. Ostatné družiny sa ho snažia rozlúštiť.

Družiny súťažia v nájdení najdômyselnejšieho spôsobu ako poslať morzeovkou správu bez použitia špeciálneho aparátu.

Všetky nácviky signalizovania by mali pôsobiť čo najreálnejšie. Hneď od začiatku skúšajte vysilať vonku a na väčšie vzdialenosti.

Naučte sa anglickú vetu, s ktorou si môžete cvičiť signalizáciu všetkých písmen abecedy: "The quick brown fox jumps over the lazy dog."

HRA NA ODOVZDÁVANIE SPRÁV

Beh so správou

Jeden skaut je vybraný, aby bežal so správou na "obkľúčené" miesto - môže to byť skutočná dedina, farma, dom, alebo skaut čakajúci

na dohodnutom mieste. Posol má na pleciach pripnuté farebné plátno dlhé aspoň dve stopy - takto oblečený sa musí dostať na určené miesto.

Obliehajúci nepriateľ sa mu v tom snaží zabrániť, ale nesmie prekročiť stanovené obranné pásmo, čo je asi 300 yardov od obliehaného miesta - na hraniciach sa treba dohodnúť vopred. Keď rozhodca v tomto priestore nájde niekoho z nepriateľov, vylúči ho, pretože ho obrancovia "zastreli".

Keď chce nepriateľ posla chytiť, musí mu strhnúť plátno z pliec. Vie, že posol vyrazí z určitého smeru v určitý čas - asi míľu od obliehaného miesta - a môže spraviť hocičo, aby ho chytil, len nesmie byť pri tom, keď vyrazí.

Hru možno hrať aj v meste, jeden dom bude slúžiť ako štart a druhý ako obliehané miesto. Posol sa môže maskovať (nesmie sa prezliecť za ženu), ale farebné plátno musí mať stále pripnuté na pleciach.

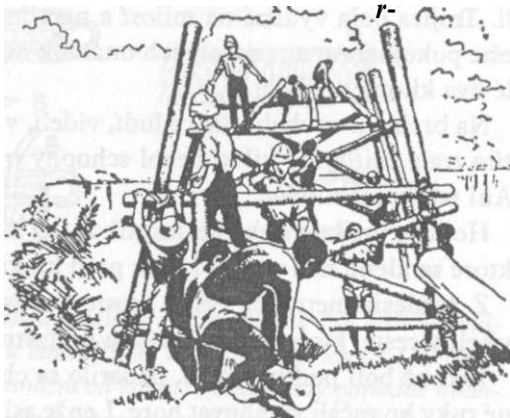
Kedysi mali ľudia vlastné signály. Tu je jeden, ktorý odjakživa znamenal "Pozor".

TÁBOROVÝ ŽIVOT

ROZPRÁVANIE
PRI TÁBOROVOM OHNI 8

PIONEERING

Viazanie uzlov • Stavanie
chatrčí • Stínanie stromov •
Meranie • Odhadovanie výšok
a vzdialeností

Pionieri sú muži, ktorí idú popredu a razia cestu džungľou či iným terénom pre tých, ktorí postupujú za nimi. Keď som slúžil na západnom pobreží Afriky, velil som veľkej jednotke miestnych prieskumníkov a ako všetci dnešní skauti aj my sme sa snažili byť užitočnými pre armádu, čo postupovala za nami. Nielen, že sme pozorovali nepriateľa a sledovali každý jeho pohyb, robili sme aj čo bolo v našich silách, aby sme úzky chodník hustou džungľou a močiarimi premenili na akú takú cestu pre našu armádu. Tak sme sa stali z prieskumníkov aj pioniermi. Pri našom postupe sme postavili okolo 200 mostov cez rieky tak, že sme dokopy zväzovali žrde.

Keď som prvýkrát poveril asi tisíc prieskumníkov touto dôležitou prácou, zistil som, že mnohí z nich nevedeli, ako používať sekeru pri stínaní stromov a okrem pár desiatok z nich nikto nevedel viazať uzly - dokonca ani len zlé uzly.

AKO MÔŽU UZLY ZACHRÁNIŤ ŽIVOT

Tesne predtým, ako som pred mnohými rokmi prišiel do Kanady, odohrala sa na Niagarských vodopádoch veľká tragédia. Stalo sa to asi v polovici zimy. Traja ľudia, muž, jeho žena a sedemnásťročný chlapec prechádzali po ľadovom moste cez valiacu sa rieku pod vodopádmi, keď zrazu ľad začal pukať a lámať sa. Muž so ženou sa ocitli na jednej kryhe, chlapec na druhej a pomaly sa vzdŕaľovali od ľadovej plochy.

Všade okolo nich plávali kusiská ľadu, ktoré do seba narážali a búcha-

li. Trojica bola vydaná na milosť a nemilosť prúdu, v týchto miestach ešte pokojnému, no pomaly ich unášal k nebezpečným kaskádám necelé dva kilometre ďalej.

Na brehoch sa zbehli tisíce ľudí, videli, v akej nebezpečnej situácii sa títo traja ocitli, ale nikto nebol schopný im pomôcť. Plávať sa nedalo. Ani ísť po nich loďou.

Hodinu unášala rieka nešťastníkov, až sa ocitli pod dvoma mostami, ktoré sa klenú nad vodou kúsok pred kaskádami.

Z päťdesiatmetrovej výšky mostov spustil nejaký človek laná, aby viseli v ceste, ktorou rieka unášala nešťastníkov.

Keď už boli pod mostami, podarilo sa chlapcovi chytiť lana a ochotné ruky ho začali vyťahovať hore. Lenže asi v polovici cesty sa už úbohý chlapec nedokázal dlhšie udržať. Spadol do ľadovej vody a viac ho nik nevidel. Muž na druhej kryhe tiež zachytil lano a pokúsil sa ho uviazať okolo svojej ženy, aby sa aspoň ona zachránila. Lenže prúd už bol príliš rýchly a ruky mal skrehnuté. Nepodarilo sa mu lano uviazať a nakon mu vykĺzlo z rúk.

A pár sekúnd nato, keď ich vtiahol silný rozvírený prúd kaskád, skončilo sa ich spoločné trápenie.

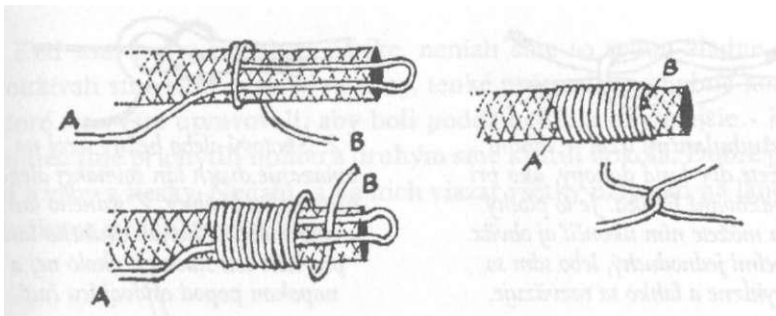
Čo by ste urobili vy?

Po boji je každý generálom, ale toto nešťastie stojí za zamyslenie. Čo by ste urobili vy, keby ste tam boli?

Jeden z našich skautských vedúcich mi povedal, že krátko po tejto nehode cestoval vlakom, keď sa jeho spolucestujúci začali o nej rozprávať. Netušiac, že majú medzi sebou skauta, jeden z nich povedal:

"No, ja som presvedčený, že keby tam vtedy boli nejakí skauti, vymysleli by plán, ako tých úbohých ľudí zachrániť." Ľudia si často myslia: "Načo je dobré učiť sa niečo také jednoduché, ako je viazanie uzlov?" Tu sme však videli prípad, keď niečo také jednoduché mohlo zachrániť tri životy.

Keď spustili laná z mostu, mala byť na nich uviazaná slučka alebo dve, aby si ich obeť mohli prevliecť okolo seba, alebo do nich vložiť ruky či nohy. Na lanách však žiadne slučky neboli a ľudia, ktorí nevedeli, ako sa viaže dračia či iná slučka, nedokázali nešťastníkom pomôcť.

Aby sa lano na koncoch nestrapkalo, mali by ste ho ukončiť. Na kúske motúza spravte slučku a priložte ju k lanu. Potom obotáčajte dlhší koniec (B) okolo lana až do vzdialenosti pol centimetra od konca. Motúz vždy poriadne utiahnite a pri ďalšom obtočení ho umiestnite presne vedľa predchádzajúceho. Teraz pretiahnite koniec B cez slučku a pevne potiahnite za koniec A - netrhajte, aby ste motúz neroztrhli. Takto vtiahnete koniec B pod omotanú časť (stačí asi do polovice). Na koniec zostávajúce kúsky odstráňte.

UŽITOČNÉ UZLY

Každý skaut by mal vedieť viazať uzly.

Vyzerá to ako jednoduchá záležitosť, ale uzly sa dajú viazať správne aj nesprávne a skaut by mal poznať ten správny spôsob. Na dobre uviazanom uzle môže závisieť život.

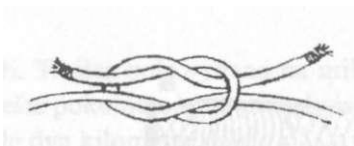
Dobrý uzol by mal vydržať hociakú záťaž a musí sa dať znova rozviazať, keď to bude treba.

Zlý uzol povolí hneď, ako zaň silnejšie zatiahnete a pomotá sa tak, že sa nedá rozviazať.

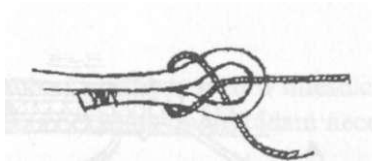
Najlepšie sa naučíte viazať uzly priamo od niekoho, kto to ovláda. Potom si to musíte často opakovať, inak to ľahko zabudnete. Používajte kusy lana a povrazu, a nie chatrné kúsky špagátu či šnúrky do topánok!

Na ďalších stranách nájdete užitočné uzly, ktoré by mal poznať každý skaut a vedieť ich používať na zaviazanie lana alebo povrazu.

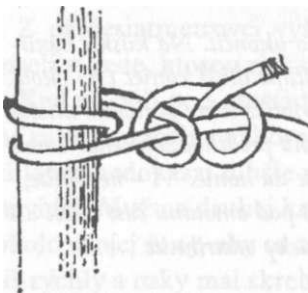
Konce lana sa zvyknú rozpletať a strapkať, preto by ste ich mali omotať. Niekoľkokrát ich omotáte tenkým motúzom a zakončíte tak, aby ukončenie motúza nebolo vidno. Sú na to rôzne spôsoby - na obrázku vidíte jeden jednoduchý a účinný.

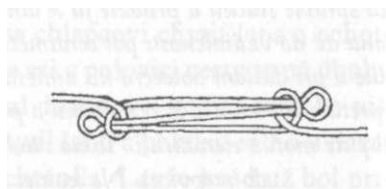
1. Ambulantný uzol - ľahom zviažete dve laná dokopy, ako pri zaväzovaní balíka. Je to plochý uzol a môžete ním ukončiť aj obväz. Je veľmi jednoduchý, lebo sám sa nevyklzne a ľahko sa rozvážuje.

2. Škotový alebo bežný uzol na zviazanie dvoch lán rovnakej alebo nerovnakej hrúbky. Z jedného lana urobte slučku a koniec druhého lana prevlečte cez slučku a okolo nej a napokon popod ostávajúcu časť.

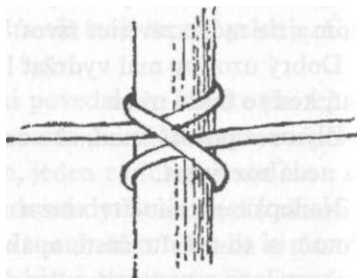
3. Lod'kový úvaz s ovinom sa robí tak, že sa obtočí koniec lana okolo ostávajúcej časti a prevlečie sa za seba. Ak sa voľný koniec zatočí dozadu a spraví sa slučka, dá sa uzol ľahko rozviazať. Obtočenie a dve polovičné slučky sa používajú na uviazanie lana na žrd'.

4. Skracovačka slúži na skrátenie lana. Zoberte kus, ktorý sa má skrátiť, ako vidíte na obrázku. Potom urobte okolo oboch koncov slučky.

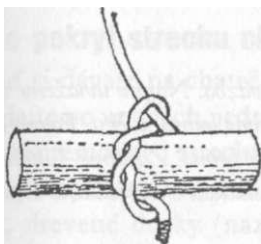

5. Dračia slučka sa nevyvlečie, môže sa ňou upevniť človek, ktorý sa má spustiť z budovy a pod. Spravte slučku, potom okolo ostávajúcej časti spravte druhú, menšiu slučku. Cez ňu pretiahnite koniec veľkej slučky, poza ostávajúcu časť a dolu cez malú slučku.

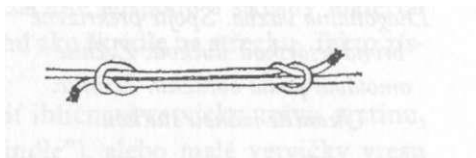

6. Lodná slučka slúži na prichytenie lana na kôl. Vydrží ľah, nevyvlečie sa v smere viazania ani neskĺzne dolu.

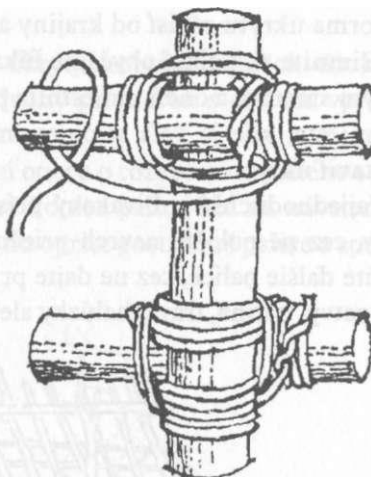
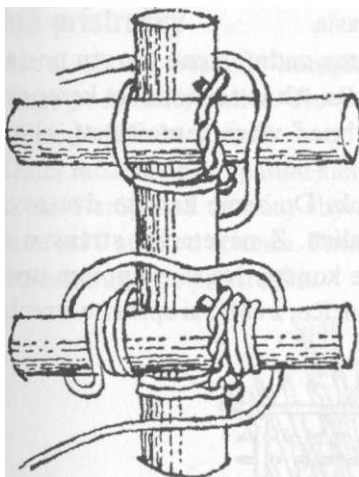
Keď som bol v západnej Afrike, nemali sme so sebou žiadne laná. Používali sme silné plazivé rastliny, tenké prúty alebo ohybné konáre, ktoré sme ešte upravovali, aby boli poddajnejšie a ohybnejšie - jeden koniec sme prichytili nohou a druhým sme krútili dokola. Dobré prúty sú z vŕby a liesky. Nedajú sa na nich viazať všetky uzly ako na lane, ale slučka sa z nich spraviť dá.

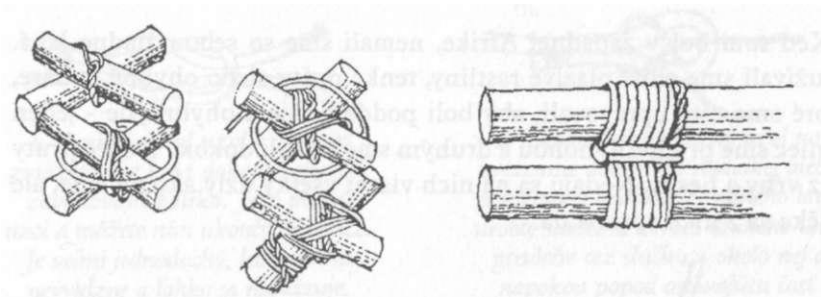
7. *Tesársky uzol na priviazanie konca lana k žrdi alebo brvnu.*

8. *Rybársky uzol na zviazanie dvoch mokrých alebo klzkých šnúr.*

Krížová väzba. Začnite lodnou slučkou pod vodorovným brvom; pokračujte dokola, ako vidíte na obrázku; vždy poriadne zatiahnite; pri obtáčaní ukladajte lano pekne vedľa seba, aby sa nekrížilo. Po niekoľkých obtočeníach zatiahujte (v pravom uhle k hotovým obtočeniam) a poriadne utiahnite. Ukončíte lodnou slučkou okolo brvna tak, aby slučka bola v pravom uhle k poslednému obtočeniu. Postupujte pomaly a všetko poriadne napevno utiahujte.

Diagonálna väzba. Spojte prekrížené brvná tesárskou slučkou. Začnite omotávať podľa obrázku. Zaistite. Ukončite lodnou slučkou.

Vidlicová väzba. Najprv uviažeme okolo jedného brvná lodnú slučku. Potom omotávame obe brvná. Zaistíme. Ukončíme lodnou slučkou okolo jedného brvná.

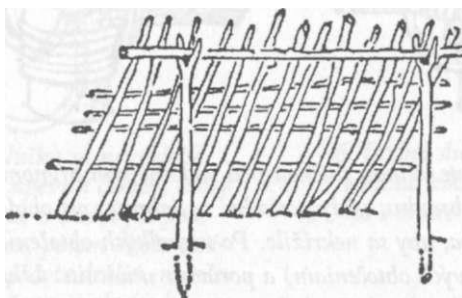
STAVANIE PRÍSTREŠKOV

Skaut musí vedieť, ako si spraviť úkryt na noc alebo ako postaviť chatrč, ak sa chystá dlhšie táboriť a chce mať trochu pohodlia.

Forma úkrytu závisí od krajiny a počasia.

Všimnite si, odkiaľ obyčajne fúka vietor, zadnú stenu úkrytu postavte tým smerom a oheň umiestnite pred ňu. Ak sa rozhodnete kempovať na mieste, kde je veľa stromov, máte hneď viacero možností, ako si postaviť úkryt.

Najjednoduchší je bivakový prístrešok. Do zeme zarazte dva rovné koly, cez ne položte navrch priečnu palicu. Z náveternej strany o ňu oprite ďalšie palice, cez ne dajte priečne konáre. Na tie sa potom upevnia vetvy, trstina, tráva, halúzky alebo hocičo, z čoho si spravíte strechu.

Bivakový prístrešok je jednoduchý a dá sa celkom rýchlo postaviť.

Tento prístrešok akurát stačí pre jedného človeka - asi 3 stopy vysoký na prednej strane, 3 stopy široký a 6 stôp dlhý. Oheň si rozložíte vpredu asi 4 stopy od úkrytu a ľahnete si dovnútra neďaleko ohňa.

Ak chcete prístrešok pre viac ľudí, mal by mať výšku 5 alebo 6 stôp na prednej strane a dĺžku 6 alebo 7 stôp, aby mohlo vedľa seba ležať viac ľudí s nohami k ohňu.

Ako pokryť strechu chatrče

Keď si dávate na chatrč strechu, začnite odspodu a strešný materiál ukladajte po vrstvách, jednu na druhú ako škridle na strechu. Takto získate nepremokavú strechu.

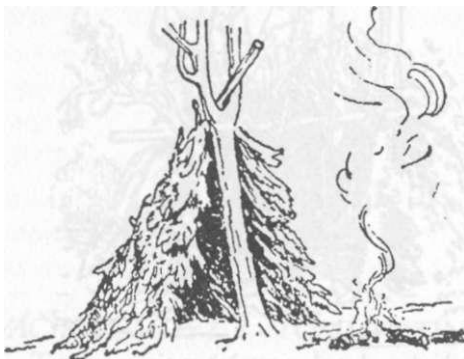
Na pokrytie strechy môžete použiť ihličnaté vetvičky, trávnu, trstinu, kôru, drevené dosky (nazývané "šindle"), alebo malé vetvičky vresu pospletané dohromady.

Keď je strecha hotová, položte na ňu zopár hrubších konárov, aby vám ju neodnieslo, keby sa prihnala víchrica.

Iné prístrešky

Ak si chcete postaviť kompletný úkryt, urobte prístrešok dookola jedinej podpornej palice. No jednoduchý prístrešok s ohňom vpredu väčšine ľudí bohaté stačí.

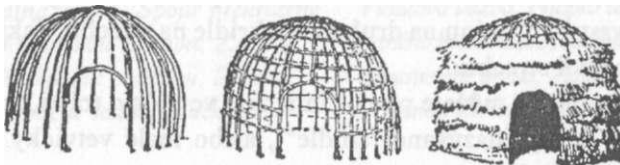
Ďalej môžete oprieť palicu alebo inú oporu o rozvetvenie malého stromu asi 5 stôp nad zemou, aby druhý koniec palice bol na náveternej strane asi 7 stôp od stromu. Potom o ňu opríte postranné palice a spravte strechu ako na prístrešku.

Palica opretá o rássochu stromu môže poslúžiť ako základ prístreška.

Keď nemáte žiadne palice, môžete si urobiť prístrešok ako domorodci z južnej Afriky - postavte polkruhovú stenu z chrastia, vresu a podobne, ktorá vás ochráni pred studeným vetrom - a oheň rozložte v otvorenej časti.

Keď si Zuluovia stavajú chatrč, zarazia do zeme po obvode kruhu dlhé palice. Vrchy palíc ohnú smerom do stredu a zviažu dokopy. Pomedzi zvislé palice vodorovne vpletú ohybné konáre, až vznikne čosi ako polguľová klieťka. Túto kostru prikryjú slamenými rohožami, slamou alebo vpletú pomedzi palice trsy trávy. Niekedy nechajú navrchu malý otvor na komín.

*Zuluovia stavajú chatrč tak, že do kruhu vztýčia dlhé palice.
Konce sa na vrchu zviažu dokopy a vznikne kostra.*

Severoamerickí Indiáni zase stavajú "típi" - zviažu viacero dlhých palíc dokopy do tvaru pyramídy a pokryjú ich plátnom alebo kozami zošitými dokopy.

Tento typ prístrešku nazývajú domorodci zo Somalilany "wab".

Ak máte v stane či chatrči v lete príliš teplo, dajte na vrch ešte niekoľko plachiet alebo viac slamy. Čím je strecha hrubšia, tým je v stane chladnejšie. Ak je v chatrči príliš chladno, spevnite spodnú časť stien alebo postavte zvonka okolo základov stien malú stenu z trávy asi do výšky jednej stopy.

Nezabudnite si okolo chatrče vykopať jarok, aby vás nevytopilo, ak by prišiel prudký lejak.

VLASTNÁ SEKERA

Zálesák musí vedieť dobre zaobchádzať so sekerou. Ak to chcete vedieť aj vy, musíte sa najprv naučiť, ako sa správne používa, a potom získať prax, aby ste ju naozaj dobre ovládali.

Iba zlý robotník sa sťažuje na nástroje - preto než sa pustíte do nejakej práce, skontrolujte si, či máte náradie v poriadku.

Ako naostrit' sekeru

Najprv teda skontrolujte, či je sekeru ostrá - naozaj ostrá, nielen s pekným ostrím. Hoci len trochu tupá sekeru je na stínanie stromov vhodná asi tak ako úplne tupý nôž na orezávanie ceruziek. Kým ste v civilizácii, máte k dispozícii brúsne kotúče, tak sa najprv naučte brúsiť

NOVÁČIK TOMMY č. 2 - TOMMY STÍNA STROM

*Tommy nevie zoťat' strom, len do neho búcha,
sekeru si nenaostril, po kmeni sa šúcha.*

pomocou nich, od niekoho, kto to vie.

Keď sme v Indii chodili "nabodávať prasiatka" (loviť diviaky oštep-mi), zistili sme, aké sú ostré hroty oštepov dôležité. Po každom ulovenom diviakovi sme si ich znova naostrili, aby boli pripravené na ďalší lov. Brúsne kotúče sme so sebou nosiť nemohli, ale mali sme malý pilník, ktorým sme mohli poopraviť ostrie.

Veľa zálesákov nosí takýto pilník so sebou na brúsenie svojej sekery. K týmto mužom sa viaže aj jedno úslovie: "Priateľovi môžeš požičať aj posledný dolár, ale nikdy mu nepožičiavaj sekeru - len ak máš istotu, že ňou vie naozaj zručne zaobchádzať a neotupí ti ju."

Chráň si svoju sekeru

Len hlupák chytí sekeru a trieska ňou sem a tam - do stromov, koreňov a vetiev na zemi. Ničí tak cenné stromy a každým úderom do zeme či do kameňov si tupí sekeru. Keď sa unaví, odhodí ju a nechá ležať na zemi, kde o ňu môže v noci niekto zakopnúť a poraniť si nohu.

Keď chcete odložiť sekeru, zatnite ju do klátu a nechajte ju tam, kým ju nebudete znova potrebovať, alebo ochráňte ostrie špeciálnou "maskou" z kúska dreva, alebo ju uložte do koženého puzdra.

Ako používať sekeru

Keď niekto používa sekeru prvý raz, údery zle mieri a snaží sa to kompenzovať prílišnou silou. Skúsenejší človek sa len prizerá, usmieva a spomína, ako ho bolel chrbát, keď to tiež skúšal prvýkrát.

Nedávajte do úderu zbytočne veľa sily, radšej lepšie mierte, aby sekeru dopadla presne tam, kam chcete. Správny švih a váha sekery už spravia zvyšok. Údery vedzte trochu šikmo, nie rovno dole.

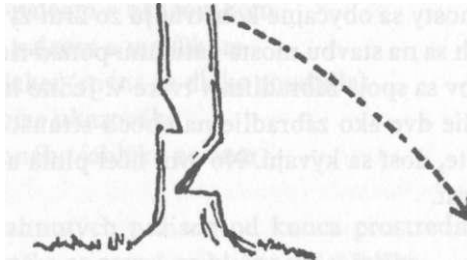
Človek, ktorý už má so sekerou veľa skúseností, ju vie používať rovnako dobre ľavou aj pravou rukou. Všetko si ale vyžaduje prax.

Ako sa stínajú stromy

Keď chcete zoŕať strom, samozrejme na užitočný účel, vypýtajte si najprv povolenie. Než sa do toho pustíte, odstráňte všetky vetvy, ktoré by vám mohli pri stínaní zavádzať a pokaziť vám úder. Dajte si preč aj kry a vysoký podrast, o ktoré by ste sa mohli v kritickej chvíli potknúť. Ak sa niekto prizerá, nech je od vás dostatočne ďaleko.

Najprv spravte hlboký zásek na tej strane stromu, na ktorú má padnúť, a potom rúbte z druhej strany. Vyrátajte to tak, aby padol medzi okolité stromy a neostal zachytený v korunách.

Pred prvým úderom si spravte na kmeni dve značky, vzdialené od seba na hrúbku stromu. Rúbte striedavo, najprv vodorovný úder do nižšej, potom šikmo zaseknite od vyššej smerom nadol, aby sa medzi nimi vytvoril zásek. Pokračujte až do stredu stromu.

Pri stínaní stromu použite dva záseky, nižší urobte na mieste, na ktoré sa strom nakláňa. Strom potom padne tým smerom.

Teraz urobte z druhej strany stromu zásek asi tri palce nad úrovňou nižšej značky prvého záseku.

Keď už ste sa do toho pustili, rúbte poriadne - nie len nejaké odštiepky, z ktorých by ostatní videli, že tu pracoval "zelenáč". Všetko je to len otázka správneho namierenia úderu.

Keď strom padne, dajte pozor na peň. Stáva sa, že skočí z pahýľa dozadu. Nikdy neostaňte stáť priamo za ním - veľa neskúsených ľudí už takto prišlo o život. Keď kmeň zapraská a strom začne klesať k zemi, choďte v smere, ktorým padá, avšak čo najďalej bokom od pňa.

Orezanie stromu a nasekanie polien

Keď sa strom zotne, musí sa orezať, čiže musia sa osekať konáre a vetvy, až ostane len holý kmeň. Pri tom sa postupuje od spodnej časti kmeňa smerom k vrcholcu. Konáre sa odtínajú odspodu, čo najbližšie ku kmeňu.

Kmeň sa potom naseká na kusy, ktorým sa hovorí polená. Sekajte z jednej strany smerom do stredu, do polovice šírky stromu. Potom

kmeň otočte naopak z druhej strany a sekajte rovnako do stredu, až poleno preseknete.

STAVANIE MOSTOV

Už som spomínal, ako moji prieskumníci v Ašanti pôsobili ako pionieri a postavili okolo 200 mostov. K dispozícii mali len materiál, ktorý našli priamo na mieste.

Mosty sa dajú stavať mnohými spôsobmi.

Pionierske mosty sa obvyčajne konštruujú zo žrdi zviazaných dokopy.

V Himalájach sa na stavbu mosta natiahnu ponad rieku tri laná a každých pár metrov sa spoja zábradlím v tvare V. Jedno lano teda slúži ako chodník a ďalšie dve ako zábradlie na oboch stranách. Keď po týchto mostoch kráčate, dosť sa kývajú. No svoj účel plnia a dajú sa jednoducho skonštruovať.

Keď potrebujete premostiť úzky, hlboký potok, najjednoduchšie je na brehu zoňať strom alebo dva vedľa seba a nechať ich padnúť cez potok. Vrchnú stranu potom širokou sekerou zarovnajete. Postavte zábradlie a máte skvelý most.

Na prechod potoka môžete použiť plť. Vyrobite plť pri brehu - vo vode, ak je rieka plytká; na brehu, ak je hlboká. Keď je hotová, chyťte ju na konci, ktorý je nižšie po prúde, potlačte opačný koniec z brehu a nechajte prúd, nech ju celú spustí na vodu.

Ako urobiť zo žrde rebrík - Na žrd' priviažte na pevno palice

vo vzdialenostiach jedného kroku. Žrd' môžete vyrobiť zviazaním viacerých skautských palíc dokopy.

VLASTNÉ MIERY

Každý prieskumník by mal poznať svoje presné miery, tu sú uvedené rozmery priemerného muža:

Kíb ukazováka alebo šírka palca	1 palec
Rozpätie medzi palcom a ukazovákom	8 palcov
Rozpätie medzi palcom a malíčkom	9 palcov
Od zápästia po lakeť (rovná sa dĺžke chodidla)	10 palcov
Od lakťa po koniec ukazováka	17 palcov
Od stredu kolenného jabĺčka po zem	18 palcov

Dĺžka pri roztiahnutých pažiach od konca prostredníka po koniec druhého prostredníka sa rovná približne vašej výške.

Srdce bije asi 75 krát za minútu. Uder je o niečo kratší ako jedna sekunda.

Krok: krok má asi 30 palcov; okolo 120 krokov je 100 yardov.

Kroky pri rýchlej chôdzi sú kratšie ako pri pomalejšej. Keď kráčate rýchlo, prejdete míľu za 16 minút alebo štyri míle za hodinu.

Niektoré "mosty" v Kašmíre v Indii sú len z jedného lana

ODHADOVANIE VZDIALENOSTI

Skauti by mali vedieť odhadovať vzdialenosti od palca až po míľu alebo aj viac.

Ak si zapamätáte presne svoje miery, môže sa vám to zísť pri rôznych meraniach. Veľmi užitočné je urobiť si na skautskej palici zárezy s mierami jeden palec, šesť palcov, jedna stopa a jeden yard. Vymerajte si ich meracím pásmom ešte než začnete palicu používať.

Keď chcete zistiť, koľko ste na výlete prešli, uvedomte si, ako dlho ste šli a akou rýchlosťou. Predpokladajme, že idete rýchlosťou štyri míle za hodinu. Ak ste šli asi hodinu a pol, zistíte, že ste prešli približne šesť míľ.

Vzdialenosť sa dá odhadovať aj podľa zvuku. Keď zbadáte, že niekto v diaľke vystrelil a počítate sekundy medzi zábleskom a zvukom výstrelu, ktorý k vám doľahne, ľahko zistíte, ako ďaleko ste od pištole. Zvuk sa prenáša rýchlosťou 365 yardov za sekundu – presne toľko yardov, koľko je v roku dní.

Overte si nasledujúce príklady vlastným pozorovaním.

Na vzdialenosť 50 yardov sa dajú na človeku jasne rozoznať ústa aj oči. Pri 100 yardoch sa oči zdajú ako bodky. Pri 200 yardoch sa stále dajú vidieť gombíky a detaily uniformy. Pri 300 yardoch je možné vidieť tvár. Pri 400 yardoch sa dá vidieť pohyb nôh. Pri 500 yardoch sa dá vidieť farba rovnošaty.

NOVÁČIK TOMMY č. 3 TOMMY STAVIA MOST

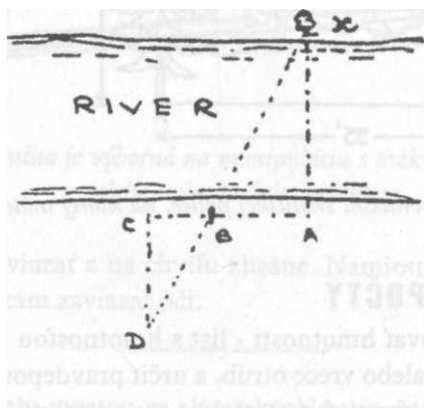
*Tommy staval, staval most, nedotiahol uzly,
tak sa jeho krivé nohy až do vody sklzli.*

Ak už ide o väčšie vzdialenosti, pokúste sa nájsť bod, ktorý leží asi v polovici medzi vami a objektom. Odhadom zistíte, ako je od vás ďaleko a túto vzdialenosť zdvojnásobte. Ďalej môžete odhadnúť, ako najďalej a ako najbližšie by mohol od vás objekt byť a tieto hodnoty priemerujete.

Objekty sa zdajú byť bližšie, než v skutočnosti sú, keď na ne svieti jasné svetlo; keď sa pozeráte ponad vodu alebo sneh; hore kopcom či dole. Objekty sa zdajú byť ďalej, keď sú v tieni; na druhej strane údolia; keď má pozadie rovnakú farbu; keď pozorovateľ leží alebo kľučí; keď sa vzduch vlní teplom.

Ako určiť vzdialenosť cez rieku

Pri odhadovaní vzdialeností cez rieku si zvoľte nejaký bod X na opačnom brehu rovno oproti vám, napríklad strom alebo skalú. Vy stojíte v bode A (pozri nákres). Predstavte si priamku AX a kolmo na ňu prejdite popri brehu, povedzme, 90 yardov. Po 60-tich yardoch položte na zem kameň alebo tyč, teda bod B. Keď prídete do bodu C, 30 yardov od bodu B a 90 od začiatočného bodu A, otočte sa o 90 stupňov, kráčajte smerom od rieky a rátajte kroky, až kým sa nedostanete na miesto, kde budú tyč a strom v zákryte. Vzdialenosť AX sa rovná dvojnásobku počtu krokov, ktoré ste prešli od rieky po priamke CD.

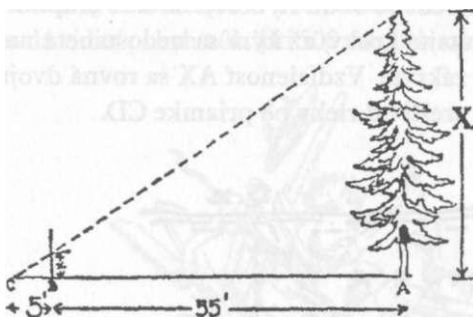

Keď si predstavíte trojuholníky, ako vidíte na nákrese, môžete určiť šírku rieky celkom presne.

ODHADOVANIE VÝSKY

Skaut musí vedieť odhadovať aj výšky, od pár palcov do 3000 stôp alebo viac, aby vedel určiť výšku plotu, hĺbku priekopy, výšku hrádze, domu, stromu, veže alebo hory. Podľa knihy sa to učí ťažko, ale keď si to párkrát skúsíte, uvidíte, že je to jednoduché.

Keď chcete zistiť výšku nejakého objektu, napríklad stromu alebo domu, prejdite od neho jedenásť stôp, yardov alebo iných jednotiek, postavte tam palicu a dajte ju podržať druhému skautovi. Teraz prejdite ďalšiu jednotku svojho merania, spolu to teda bude dvanásť. Priložte teraz oko na úroveň zeme a pozrite na strom. Druhý skaut pohybuje rukou po palici hore dolu, až kým vaše oko, jeho ruka a vrcholec stromu nebudú v jednej linke. Odmerajte vzdialenosť od zeme po ruku na palici v palcoch; dosadzte namiesto palcov stopy a máte výšku objektu v stopách. Na toto meranie môžete použiť hocakú jednotku, ktorá vám vyhovuje, ale musíte zachovať pomer jedenásť k jednej, a namiesto palcov si dosadiť stopy.

Výšku stromu určíte pomocou skautskej palice, na ktorej máte vyznačené palce.

HMOTNOSTI A POČTY

Naučte sa odhadovať hmotnosti - list s hmotnosťou jednej unce, librová ryba, zemiaky alebo vrece otrúb, a určiť pravdepodobnú hmotnosť človeka podľa jeho výzoru. Na to však je zas potrebný cvik.

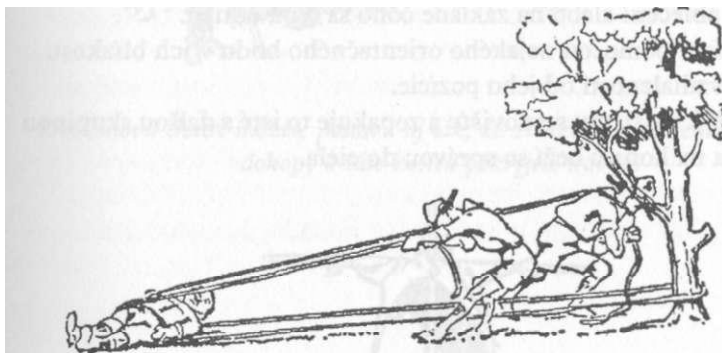
Naučte sa odhadovať počty - aby ste mohli na pohľad približne povedať, koľko ľudí je v dave, v autobuse či na veľkom zhromaždení; koľko

je oviec v stáde; koľko guliek na podnose a tak ďalej. Skúšajte si to stále, na ulici či v prírode.

VIAZANIE UZLOV - DRUŽINOVÉ CVIČENIA

Usporiadajte preteky medzi dvojicami skautov vo viazaní uzlov na čas. Tí, ktorí prehrajú, sa zas dajú do dvojíc a pokračujú v súťaži, až kým sa nenájde najpomalší viazač uzlov. Takto tí najmenej zdatní získajú najviac praxe (tento spôsob sa dá použiť aj pri iných skautských cvičeniach). Súťaž je rovnako dobrá, keď sa snažíte byť poslednými, ako keď sa snažíte byť prvými a získať cenu.

Zábavné sú aj súťaže vo viazaní uzlov v noci. Radca družiny povie,

*Dvojité slučka je výborná na manipuláciu s ťažkým kmeňom -
- alebo iným ťažkým objektom.*

aký uzol sa má viazať a na chvíľu zhasne. Namiesto zhasínania svetiel sa môžu súťažiacim zaviazať oči.

Postavte modely mostov zo skautských palíc, ktoré zviažete dokopy lanom alebo povrazom.

HRA

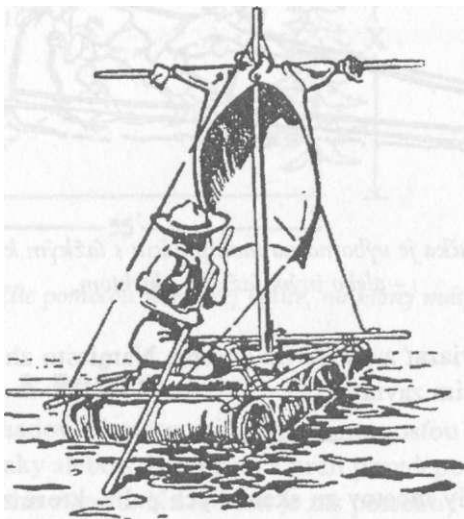
Skautská chôdza

Rozhodca určí troch ľudí alebo skupiny, každá skupina bude oblečená odlišne a bude mať pri sebe niečo iné (napríklad palicu, batoh, papier atď.). Postavia sa vo vzdialenostiach od 300 do 1200 yardov od štartu. Ak sú tam aj iní ľudia, môže rozhodca skupiny požiadať, aby si kľakli na jedno koleno alebo zaujali inú pozíciu, ktorou sa odlišia od okolo-idúcich. Rozhodca pre súťažiach určí kruhovú trať dlhú asi 1/4 míle s troma stanovišťami a prípadne s prekážkami, ktoré treba preskočiť.

Súťažiaci vyrazia a bežia k stanovišťu 1. Tu im dá rozhodca kompasové súradnice skupiny, o ktorej majú podať hlásenie. Keď súťažiaci zbadá túto skupinu, napíše správu, kde uvedie:

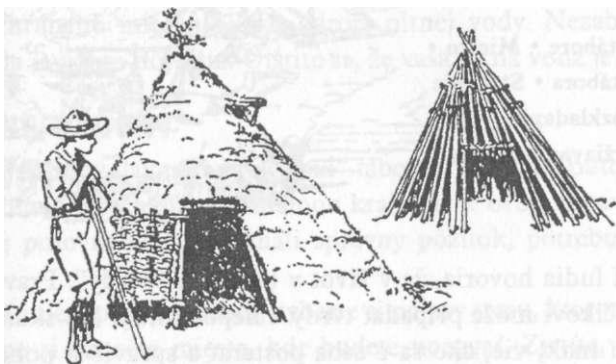
1. Kolko je v skupine ľudí.
2. Ako sú oblečení alebo na základe čoho sa dajú odlíšiť.
3. Ich pozíciu pomocou nejakého orientačného bodu v ich blízkosti.
4. Odhad vzdialenosti od jeho pozície.

Potom beží k ďalšiemu stanovišťu a zopakuje to isté s ďalšou skupinou a tak ďalej; a na koniec beží so správou do cieľa.

Plť môžete zhotoviť jednoducho aj z "klobások" - nepremokavých obalov naplnených slamou alebo suchými listami. Priviažte ich ku kostre zo skautských palíc.

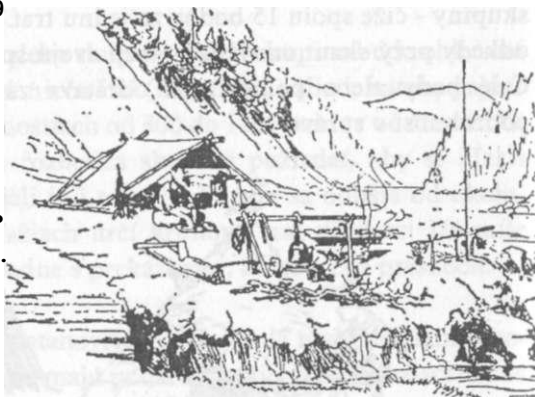
Bodovanie: Plný počet bodov je 5 za každý správny a úplný popis skupiny - čiže spolu 15 bodov za jednu trať. Za každých desať sekúnd, odkedy prvý skaut odovzdal v cieľi svoju správu, sa odráta jeden bod. Celé body alebo polovica sa odrátava za chybu alebo vynechanú podrobnosť v správe.

Družinovú chatrč môžete postaviť aj tak, že zviažete zopár tenkých stromov dokopy a túto kostru pokryjete trávou.

TÁBORENIE

**Pohodlie v tábore • Miesto •
Vybavenie tábora • Stavanie
tábora • Rozkladanie
ohňa • Udržiavanie čistoty
v tábore**

Niektorí ľudia hovoria, že v život v tábore je "tvrdý". Pravdu povediac, nováčikovi môže pripadať tvrdý a nepohodlný. No skúsený záľusák to vidí inak; vie, ako sa o seba postarať a spraviť si pohodlie. Ak nemá stan, nesadne si a nezačne sa triasť a frflať, ale pustí sa do stavania prístreška alebo chatrče. Vyberie si na to vhodné miesto, kde mu nehrozí, že by ho v prípade búrky či dažďa vytopilo. Potom zapáli oheň a vyrobí si mäkký matrac z papradia a slamy.

Skaut má plno možností. Vie sa vynájsť v každej ťažkosti alebo nepohodlí.

MIESTO

Keď sa vyberiete stanovať, musíte sa najprv rozhodnúť, kde chcete tábor rozložiť a aký druh tábora to bude.

Čím bližšie k vašim domovom to bude, tým menej miniete na cestovanie.

Podľa mňa najlepším miestom pre tábor je okraj lesa, kde získate povolenie rúbať drevo na oheň a stavať chatrče. Takže ak poznáte vo svojom okolí niekoho, kto má les a mohol by vám dovoliť kúsok z neho používať, využite to. Môže sa stať, že zem v lese bude mokrá a vo vlhkom počasí môže zo stromov neustále kvapkať. Na to si treba dať pozor. Keď si postavíte nepremokavé chatrče, nepotrebuje stany.

Ďalším dobrým miestom na stanovanie je morské pobrežie, ak nájdete miesto, kde sú k dispozícii loďky a dá sa tam kúpať. Niekedy vám

dovolia používať na bývanie aj prístrešok na člny. Nezabúdajte, že budete potrebovať pitnú vodu a drevo na oheň.

Alebo sa pokúste získať povolenie na táborenie v horách, na pláňach či pri rieke.

Pri výbere miesta na stanovanie vždy myslíte aj na to, ako to tam bude vyzeráť v prípade dažďa alebo silného vetra. Vyberte najsuchšie a najviac chránené miesto blízko zdroja pitnej vody. Nezabúdajte, že pitná voda je veľmi dôležitá. Uistite sa, že vaša pitná voda je čistá.

PUTOVNÉ TÁBORY

Mnoho skautov dáva pred "stálými" tábormi prednosť putovným.

Samozrejme, prechádzať neznámou krajinou je oveľa zábavnejšie, ale aby ste z putovného tábora mali správny pôžitok, potrebujete dobré počasie.

Keď plánujete putovný tábor, vyberte si najprv trasu, ktorou chcete ísť a na mape si označte miesta, kde budete nocovať. Zistíte, že vhodná vzdialenosť, ktorú za deň budete chcieť prejsť, je asi tak päť míľ.

Niektorí sa možno rozhodnete urobiť si vozík, na ktorý naložíte stany, prikrývky, podložky na spanie či iné vybavenie.

Každý deň, keď prejdete naplánovanú trasu, opýtajte sa majiteľa pozemku, či by ste si mohli postaviť na jeho poli tábor, alebo prespať v jeho stodole, hlavne ak je mokro.

STANY

Než sa rozhodnete pre nejaký stan, musíte vedieť, či ho chcete na stály tábor alebo putovný.

Na stály tábor, z ktorého nemienite odchádzať, odporúčam stany, ktoré prieskumníci nazývajú "vojenský stan". Sú veľmi pohodlné a v tábore pekne vyzerajú. Vďaka tropiku sú dosť nepremokavé, aj keď sa ich zvnútra dotknete, v lete v nich bude chladno a v zime teplo.

Na táborenie sa hodia aj menšie skautské stany, ak máte pre každú družinu aspoň dva. Počas zimy si môžete vyrobiť vlastný stan - a to je možno aj najlepšie riešenie, keďže vyjde najlacnejšie. Keď sa už do toho pustíte, urobte rovno jeden - dva naviac, a potom ich môžete so slušným ziskom predať.

Ak je pre vás príliš drahé kúpiť si stan, nezabúdajte, že si ho môžete celkom lacno na týždeň či dlhšie aj požičať.

"Vojenský" stan radi používajú prieskumníci na celom svete.

VYBAVENIE TÁBORA

Teraz sa pozrime na vybavenie tábora - ako sú veci na varenie, vedrá, nástroje, a tak ďalej. Tu je stručný zoznam vecí užitočných v stálom tábore, ale v putovnom tábore alebo pri bivačkovaní ich nebudete potrebovať všetky.

Do stanu - vedro, lampáš a sviečky, zápalky, palica, lavór, rýľ, sekera, kľbko špagátu, družinová zástavka, šnúra na vešanie vecí pomedzi stanové tyče.

Do kuchyne - rajnica alebo hrniec, panvica, kotlík, veci na grilovanie mäsa, zápalky, vedro, mäsiarsky nôž, naberačka, handry na čistenie, vak na zemiaky atď.

Pre každého skauta - nepremokavé podložky na spanie, dve prikrývky alebo spací vak, špagát alebo šnúra na uväzovanie, slamený matrac (dá sa urobiť v tábore, treba na to motúz a slamu), vak na potraviny. Treba mať dostatok prikrývok alebo spacích vakov, aby každý jeden mohol mať svoju posteľ.

Osobná výbava - všetci skauti budú potrebovať:

Kompletnú skautskú uniformu, aj s pokrývkou hlavy

Pyžamo alebo iné oblečenie na noc

Náhradné košele a krátke nohavice

Spodnú bielizeň

Sveter

Pršíplášť

Náhradné ponožky a topánky

Plavky

Uterák

Vreckovky

Mydlo, hrebeň, kefu, zubnú kefku v hygienickom vrecúšku

Šície potreby

Taniere, hrnček alebo šálku

Nôž, vidličku a lyžičku

Zápalky

Utierku

Torbu alebo ruksak

Ostriešaný táborník má vždy so sebou v tábore tri alebo štyri malé plátené vaky na uchovávanie potravín. Samozrejme, že než sa vyberie stanovať, sám si ich vyrobí.

Vak na potraviny nemusí byť veľmi veľký, stačí 6 palcov dlhý a 3 palce široký, na vrchu je špagát na zatiahnutie.

Keď sa už do toho pustíte, urobte si aj zopár väčších vakov, v ktorých budete mať v tábore rôzne drobnosti - špagát, zvyšné gombíky, puzdro s ihlami, nožnice a tak podobne.

Ja mám tiež plátené vaky, do ktorých si vždy balím topánky. Nezašpiní sa tak od nich ďalšie oblečenie.

JEDLO

Ak používate čerstvé mäso, uistite sa, že je naozaj čerstvé a pamätajte si, že vajcia, ryža a ovsené vločky vydržia dlhšie. Ovocie sa ľahko pripravuje a je chutné. Čokoláda sa v tábore a na túre veľmi zide.

Na táborenie sa najviac hodí suchý chlieb, ktorý nosievajú Búri a mnohí lovci z južnej Afriky. Sucháre si spravíte ľahko. V pekárni si kúpte starý bochník za polovičnú cenu, pokrájajte ho na hrubšie krajce alebo štvorcové kusy a upečte v rúre alebo nad ohňom, kým nie sú tvrdé. Získate veľmi dobrú náhradu za chlieb. Mäkký chlieb v tábore ľahko navlhne, skysne alebo stvrdne.

Ak ste si dobre postavili stan, môžete sa pri daždi usmievať.

STAVIAME TABOR

V skautských táboroch sa stany nestavajú do radov a ulíc ako vo vojenskom tábore. Rozmiestnia sa podľa družín, 50, 100 či viac yardov od seba do veľkého kruhu okolo stanu skautského vodcu, ktorý sa s vlajkou a táborovým ohňom nachádza obyčajne v strede.

Stavanie stanov

Keď ste si už vybrali miesto pre svoj tábor, postavte si stan s vchodom na záveternej strane.

Keď sa spustí prudký dážď, vykopte okolo stanu brázdu hlbokú asi 3 palce, aby vás nevytopilo. Brázda odvedie vodu dolu svahom. Pri stanovnej tyči vyhlbte dieru asi veľkosti čajovej šálky, kam môžete tyč presunúť, keď začne pršať. Takto uvoľníte naraz všetky laná, aby sa mohli zraziť, keď zmoknú.

Dostatok vody

Ak ste si postavili tábor v blízkosti prameňa alebo potoka, musíte si jeho najlepšiu časť udržiavať úplne čistú ako zdroj pitnej vody. Nižšie po prúde si môžete vyhradiť miesto na kúpanie, pranie a podobne.

Skauti sa naozaj musia starať o to, aby mali zdroj pitnej vody úplne čistý, inak by mohli ochorieť.

NOVÁČIK TOMMY č. 4 TOMMY IDE STANOVÁŤ

*Tommyho to táborenie vždy niečím ohúri,
napríklad, že každý stan má kolíky a šnúry.*

Vo vode žijú malé baktérie, ktoré je možné vidieť len pod mikroskopom. Niektoré sú nebezpečné, iné nie. Voľným okom nevieme zistiť, ktorý druh baktérií vo vode je, takže ak si nie ste celkom istí, najlepšie je vodu prevariť, a tak baktérie zabiť. Potom ju už len necháte vychladnúť a môžete piť. Pri preváraní neodstavte vodu hneď, ako začne vriieť, ale nechajte ju vriieť aspoň 1/4 hodiny. Baktérie majú tuhý korienok a dlho trvá, kým ich varenie zabije.

Kuchyňa

Oheň na varenie sa rozkladá na záveternej strane tábora alebo po vetre od tábora, aby dym a iskry z ohňa nelietali do stanov. Ohne na varenie sú popísané na stranách 102 a 103.

Kuchyňu treba udržiavať veľmi čistú. Ak by tam ostávali zvyšky jedla, sadali by na ne muchy, mohli by potraviny nakaziť a skauti by ochoreli.

Poznámka pre rodičov

Táborenie je skvelou súčasťou skautingu, ktorá sa chlapcom páči, utužuje ich zdravie a učí ich samostatnosti a pohotovosti. Niektorí rodičia, ktorí nikdy neboli stanovať, sa obávajú, či to pre ich deti nie je príliš tvrdé a nebezpečné. No určite to ocenia, keď sa ich ratolesti vrátia na prvý pohľad plné zdravia, šťastné, s hromadou nových priateľov a praktickými skúsenosťami, ako sa o seba postarať. Preto úprimne dúfam, že podporíte svoje deti, aby mohli ísť stanovať vždy, keď budú mať príležitosť.

Takže udržiujte kuchyňu aj jej okolie veľmi čisté.

Na to budete potrebovať suchú a mokrá jamu. Jamy sú štvorcové diery so stranou asi 18 palcov a aspoň dve stopy hlboké. Vrch mokrej jamy je zakrytý vrstvou slamy alebo trávy, cez ktorú sa leje všetka znečistená voda. Na tejto vrstve sa zachytia všetky nečistoty z vody a neupchajú jamu. Slamu alebo trávu treba každý deň spáliť a nahradiť novou.

Do suchej jamy sa dáva všetko, čo sa nespáli. Plechovky treba najprv spáliť, potom zbúchať naplocho a až potom hodiť do suchej jamy. Spáľte všetko, čo sa dá, inak budete mať suchú jamu čoskoro plnú. Smeti by sa mali každý večer zakryť vrstvou zeme.

Latríny

Ďalšou dôležitou vecou pre skautovo zdravie je vykopať zákop, ktorý bude slúžiť ako latrína. Keď prídete do tábora, zo všetkého najskôr treba venovať pozornosť latrínam - na to by mal pamätať každý skaut.

Ešte než sa pustíte do stavania stanov a rozkladania ohňa, treba vykopať latrínu a natiahnuť okolo nej zásteny. Zákop musí byť dve stopy hlboký, tri stopy dlhý a stopu široký, takže človek si môže čupnúť ponad neho. Po každom použití sa dnu vhodí trocha zeme a po pár dňoch používania sa celý zákop starostlivo zasype zemou.

Mali by ste spraviť aj mokrú latrínu. Vykopte diery a do polovice ju naplňte kameňmi na odvodnenie.

Aj keď rozkladáte tábor len na jednu noc, mali by ste vykopať latrínu. A ak si skaut odbehne mimo tábor, mal by si vykopať malú jamku, ktorú po použití zase zasype zemou. Neberte to na ľahkú váhu, lebo inak miesto znečistíte, ale aj znechutíte farmárov a už tak ľahko nepovolí skautom používať pozemky na táborenie. Na toto, milí skauti, nikdy nezbúdajte!

Táborový program

Tu sú alternatívne programy:

A	B
7:00 Budíček pre kuchárov	7:00 Budíček pre kuchárov
7:30 Budíček pre táborníkov, umývanie atď.	7:30 Budíček pre táborníkov, umývanie atď.
8:15 Raňajky	8:15 Raňajky
8:45 - 10:00 Umývanie riadov, upratovanie stanov a táboriska, vetranie prikrývok atď.	8:45 - 10:00 Umývanie riadov, upratovanie stanov a táboriska, vetranie prikrývok atď.
10:00 Prehliadka. Vztyčovanie vlajky; modlitby.	10:00 Prehliadka. Vztyčovanie vlajky; modlitby.
10:15-13:00 Skautské aktivity	10:15 - 13:00 Skautské aktivity
13:00 Obed	13:00 Ľahký obed
13:30 - 14:30 Oddych	14:00 - 17:30 Rôzne hry a skautské aktivity.
14:30- 17:00 Rôzne hry a skautské aktivity	17:30 Čaj a kekсы
17:00 Čaj	17:45 - 18:45 Táborové hry alebo voľný program.
18:00 - 19:30 Táborové hry alebo voľný program	19:00 Večera, po nej voľný program
20:30 Táborový oheň: hodina je akurát; dlhé rozprávanie spestré spievanie	20:30 Táborový oheň: hodina je tak akurát; dlhé rozprávanie spestré spievanie.
22:00 Večierka	22:00 Večierka

Po večierke má byť v tábore ticho a po 22.30 nesmie v žiadnom prípade byť hluk. Jeden večer by sa mala usporiadať nočná hra a nasledujúci deň sa musí čas vstávania náležite upraviť.

KÚPANIE A PLÁVANIE

Kúpanie sa môže stať v tábore jednou z vašich zábav a povinností - zábavou, lebo sa pri tom človek pobaví, povinnosťou, lebo žiadny skaut sa nemôže považovať za hotového skauta, kým nevie plávať a zachrániť život topiaceho sa. Pri kúpaní striehnu aj rôzne nebezpečenstvá, ale rozumný skaut je na ne pripravený.

*Mažete si postaviť nástenku na "Pravidlá" a "Táborový program".
Všimnite si jedálenský stan družiny v pozadí.*

Môžete dostať kľč, hlavne ak sa idete kúpať skôr ako hodinu a pol po jedle, čiže skôr, ako jedlo strávite. Budete sa zvíjať v hrozných bolesťach, nebude môcť pohnúť rukami ani nohami - a potopíte sa. Môžete sa aj utopiť - a bude to len vaša chyba.

Vždy zostavte plavčícku hliadku z dvoch dobrých plavcov a kým sa ostatní kúpu, oni sú na brehu v plavkách pripravení kedykoľvek skočiť a pomôcť niekomu, kto by mal problémy. Hliadka musí mať k dispozícii záchranné lano a nemala by sa kúpať, kým ostatní nevyjdú z vody.

Veľa nerozumných chlapcov príde v lete pri kúpaní o život, lebo na tieto veci nemyslia. Kúpanie má byť povolené len na bezpečných miestach a pod prísny dohľadom.

Prechod cez cudzí pozemok

Skôr, než na nejaký pozemok vkročíte, nemali by ste zabudnúť vypý-

tať si od majiteľa povolenie na prechod. Nemáte žiadne právo chodiť mimo ciest bez dovolenia, ale väčšina majiteľov vám to povolí, keď im vysvetlíte, kto ste a čo chcete robiť.

Keďbudete prechádzať cez ich pozemok, pamätajte si predovšetkým toto:

1. Nechajte všetky brány tak, ako ste ich našli.
2. Nerušte zvieratá a hrajte sa s nimi čo najmenej.
3. Neničte ploty, úrodu ani stromy.

Keď potrebujete drevo na oheň, musíte si ho najskôr vypýtať. Dajte pozor, aby ste nebrali drevo zo živých plotov, lebo môže slúžiť na vyplnenie medzier.

Ulievači v tábore

V tábore je dosť miesta, ale nie pre niekoho, kto odmieta pomáhať pri príležitostných prácach, ktoré treba urobiť. Niet tam miesta pre povaľačov či frflošov - takí by ani nemali patriť medzi skautov a už vôbec nie do tábora.

Každý musí pomáhať a s radosťou, aby sa v tábore všetci cítili príjemne. Takto vznikajú priateľstvá.

NOVÁČIK TOMMY 5 TOMMY SPÍ VONKU

Tommy daj si pod seba teplých vrstiev dosť!

Ale on bol múdrejší a - prernrzol na kosť.

POHODLIE V TÁBORE

Táborové postele

Existuje mnoho spôsobov, ako si v tábore pripraviť posteľ, základom je ale mať pod sebou nepremokavú vrstvu. Stačí aj hrubá vrstva pokosenej trávy, slamy alebo papradia, ktorú si dáte pod seba, keď idete spať.

Asi ste si nikdy neuvedomili, koľko ostrých rohov na sebe máte, kým

ste nemuseli spať na tvrdej zemi niekde, kde sa nedala zohnať tráva ani slama.

Najhoršie je to s bedrovou kosťou, to vie každý skaut. Ak musíte spať na tvrdej zemi a chcete spať pohodlne, treba vyhlbiť malú jamku veľkosti čajovej šálky, kde bude odpočívať vaša bedrová kosť. Hneď vám bude lepšie.

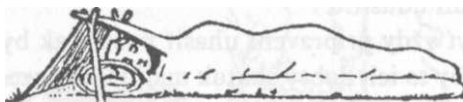
Nočný odpočinok je veľmi dôležitý; ak sa dobre nevyspíte, nebudete cez deň schopní robiť to, čo treba, tak ako niekto, kto si v noci odpočinul. Moja dobrá rada teda znie: spravte si poriadne hrubý slamený matrac.

Ako si vyrobiť matrac

Na výrobu matracu si postavte táborové krosna (ako sú popísané na konci tohto rozprávania) a matrac si utkajte z papradia, vresu, slamy alebo trávy, šesť stôp dlhý a dve stopy a deväť palcov široký. Krosna môžete použiť aj na výrobu slamených rohoží, z ktorých sa dajú postaviť stany, prístrešky alebo steny (strana 109). Ďalej sa dá dobrá posteľ vyrobiť z veľkého vaku z plátna alebo hrubej ľanovej látky s rozmermi šesť krát tri stopy. Potom si do vaku môžete zbaliť svoje veci na cestu. V tábore ho naplníte slamou, listami, papradím a podobne, a použijete ho ako pohodlný mäkký matrac.

Pre správne pohodlie je dôležitý aj vankúš. Potrebujete len silnú obliečku asi dve stopy dlhú a stopu širokú. Môžete si ju vyrobiť aj sami. Cez deň vám poslúži ako vak na šaty a v noci ako vankúš; veci budete mať úhľadne zložené vo vnútri namiesto náplne.

Ja som často namiesto vankúša používal topánky; zabalil som ich do kabáta, aby sa nerozchádzali.

V tomto spacom vaku môžete spať vonku aj bez stanu.

Ako správne čupieť

Musíte sa naučiť, ako si správne sadnúť, ak je v tábore mokrá zem. Nesadnete si, ale čupnete. Indovia sú zvyknutí čupieť na päťach, ale ak

ste sa to nenaučili v detstve, je to dosť náročné. Ak si pod päty podložíte šikmý kameň, klátik alebo kus dreva, bude to oveľa jednoduchšie.

Juhoafrickí Búri a niektorí ostrieňaní zálesáci čupia na jednej päte, ale aj to môže byť spočiatku dosť namáhavé.

Skúsení zálesáci už vedia, ako si čupnúť, aby nemuseli sedieť na mokrej zemi.

AKO ROZLOŽIŤ OHEN

Severoamerickí Indiáni vždy vedeli s ohňom šikovne zaobchádzať. Mali štyri druhy ohňov. Poradný oheň v típi bol formálnou záležitosťou. Priateľský oheň - o niečo väčší ako Poradný oheň - mal zohrievať všetkých v osade. Signálny oheň bol určený na posielanie dymových signálov. Oheň na varenie boli vlastne len žeravé uhlíky.

Skauti používajú rovnaké druhy ohňov.

Vyčistenie miesta

Než zapálite oheň, spravte to, čo každý správny zálesák - keď vyberiete miesto na oheň, odstráňte z jeho okolia všetku trávu, suché listy a rastliny, aby sa oheň nerozšíril. Veľa lesných požiarov spôsobili zelenáči, ktorí šľahajúce plamene považovali za svoj táborový oheň. Ak by hrozilo, že sa chytí okolitá tráva, majte pripravené vetvy alebo staré vrecia, aby ste ju mohli udušiť.

Skauti musia byť vždy pripravení uhasiť požiar, ak by nejaký náhodou vypukol. Bol by to ich dobrý skutok majiteľovi pozemku či ľuďom, ktorých úroda a stáda sú takto ohrozené.

Rozloženie ohňa

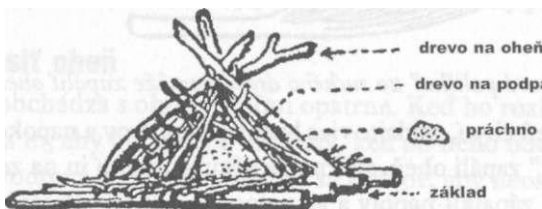
Oheň sa naučíte zakladať najlepšie tak, že vám niekto povie, ako sa to robí. Treba si pozorne vypočuť všetky rady, ale potom si musíte rozkladanie a zapaľovanie ohňa nacvičiť.

V knižke "Dvaja divosi" (Two Little Savages) nájdete riekanku, ktorá dáva takýto návod na rozloženie ohňa:

*Najprv kus brezovej kôry suchučký,
potom drierko mäkké - dve-tri vetvičky,
z borovice konár pridaj, nech sa v kotli voda varí
a pred tebou ako v krbe veselo si oheň čarí.*

Chcem vám iba pripomenúť častú začiatočnickú chybu - keď niekto prvý raz rozkladá oheň, snaží sa ho spraviť čo najväčší. Zálesák by to nikdy tak nerobil - použije na svoj oheň čo najmenej dreva.

Zo všetkého najskôr si nazbierajte drevo na oheň. Nie je vhodné ani zelené, čerstvo odrezané drevo ani konáre, ktoré už dlho ležali na zemi. Vypýtajte si povolenie, aby ste na oheň mohli odlámať zo stromov suché haluze.

Na zapálenie takto pripraveného ohňa vám postačí jediná zápalka.

Najprv položte na zem zopár konárov, hlavne ak je mokro. Na ne dajte práchno - čiže triesky, úlomky, čokoľvek, čo vám od zápalky ľahko chytí.

NOVÁČIK TOMMY 6 TOMMY ROZKLADÁ OHEŇ

*Ako vatru urobiť, každému dáva rady,
no vykresáť čo len iskierku sa mu vôbec nedarí.*

Na práchno naukladáte do tvaru pyramídy tenké vetvičky, hrubšie naštiepané triesky, kúsky suchého dreva tak, aby sa opierali o práchno a o seba navzájom.

Dobrý "podpaľovač" urobíte aj z konárika - narežete na ňom niekoľko pásikov ako na obrázku. Volá sa to "ohňová palička". Keď ju položíte narezanou časťou nadol, pásikmi smerom k zemi, rýchlo sa zapáli a rozhorí.

Na toto všetko dáte zopár hrubších konárov a oheň máte pripravený.

Zapaľovanie ohňa

Zapáľte zápalku a vložte ju pod práchno.

Ohňová palička" zo suchého dreva pomôže zapáliť oheň.

Keď sa už oheň chytí, pridajte viac hrubších konárov a napokon polená.

Keď "zelenáč" zapáli oheň, sfúkne zápalku a odhodí ju na zem. Zálesák najprv rozlomí zápalku napoly a až potom ju odhodí. Prečo? Pretože ak zápalka ešte úplne nezhasla a stále tlie, rýchlo sa to dozvie - popáli si ruku.

Rôzne druhy ohňov

Oheň na varenie sa najlepšie robí z rozpálených drevených uhlíkov. Môžete použiť aj tri veľké polená, dáte ich na zem do tvaru hviezdy, konce budú v ohnisku. Takto pripravený oheň vám nikdy nezhasne, pretože ako polená postupne ohorievajú, posúvate ich smerom do ohňa a máte tak vždy nové, do červena rozpálené uhlíky. Takýto oheň veľmi nedymí, ani z neho nejdú plamene.

Pri "hviezdicovom ohnisku" sa polená ukladajú takto.

Ak v noci potrebujete udržať *plamene* alebo sa chcete zohrievať, použite ohnisko s jedným dlhším polenom, na ktoré dočiahnete, a potom ho len stačí z času na čas posunúť do ohňa, takže nemusíte vstávať a prikladať.

Ak chcete, aby vám v noci oheň *tlel*, prikryte ho vrstvou popola. Takto bude pripravený na ráno, potom ho stačí len rozduchať.

Nasledovným spôsobom si v Severnej Amerike vyhrievajú stany:

Zarazte do zeme dva koly asi štyri stopy od seba tak, aby boli naklonené dozadu. Zotnite mladý strom široký asi šesť palcov; narežte ho na kusy dlhé asi štyri stopy. Položte na seba tri alebo viac polien a oprite ich o koly. Vytvoríte tak zadnú časť ohniska, "odraz". Dve kratšie pole-
ná po bokoch spolu s tretím priečnym tvoria "rošt", ktorý zabráni rozšíreniu ohňa. V "rošte" postavte ohnisko do tvaru pyramídy, ktoré vás krásne zohreje. "Rošt" musí byť, samozrejme, otočený proti vetru.

Ako uhasiť oheň

Skaut zaobchádza s ohňom veľmi opatrne. Keď ho rozloží, dohliadne potom aj na to, aby bol riadne uhasený, keď od neho odchádza. Ohnisko sa hasí vodou a zemou a nakoniec sa zadupe, aby neostala ani iskrička.

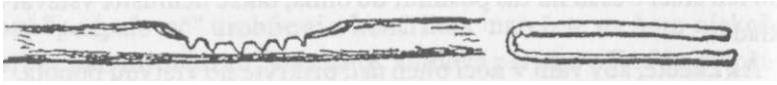

"Odrazový oheň" používaný v Severnej Amerike na vyhrievanie stanov, najmä pri zimnom táborení.

ka, od ktorej by sa mohlo niečo chytiť. Trávu, ktorú ste odstránili, než ste založili oheň, dajte späť a neostane po vás takmer ani stopa.

Pri táborovom ohni sa vám zídu kliešte. Vyrobite ich z bukového konára alebo iného tvrdého dreva, asi štyri stopy dlhého a palec širokého. V strede drevo orežte asi na polovičnú hrúbku; potom toto miesto pridržte chvíľu nad rozpálenými uhlíkmi a zohnite konár, až sa jeho

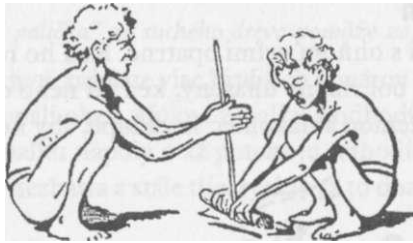
konce takmer spoja. Konce zrežete na vnútornej strane naplocho, aby sa nimi lepšie chytalo - a kliešte sú hotové.

Ešte než konár na kliešte zohnete, urobte v strede zárezy.

Ako rozložiť oheň bez zápaliek

Čo by ste urobili, keby ste potrebovali rozložiť oheň a nemali by ste zápalky? Mladý Zulu by sa v takejto situácii vynašiel. Kúskom tvrdého konára by vyvŕtal do mäkkého dreva dierku. Potom by konárikom krútil medzi dlaňami, až by začalo mäkké drevo tlieť. Od tlejúceho dreva by sa chytila suchá tráva alebo kôra stromu a z toho by potom rozložil oheň.

Austrálski chlapci zapalujú oheň tak, že krúčia paličkou v mäkkom dreve.

Z južnej Afriky do Austrálie je to poriadne ďaleko - tisícky míľ cez oceán. No v Austrálii zrazu zistíte, že tamojší domorodci majú veľa rovnakých zvykov a trikov ako ľudia v južnej Afrike.

Severoamerickí Indiáni zapalujú oheň inak a ich spôsob často používajú severoamerickí skauti.

V tomto prípade má chlapec vetvičku z tvrdého dreva, drží ju kolmo v jednej ruke, dlaň si chráni kúskom dreva alebo kameňa. Okolo drierka má omotanú tetivu luku, pomocou ktorej potom paličkou točí.

Špička paličky sa zavrtáva do kusa mäkkého dreva, ktoré si chlapec pridržiava nohou.

Na tomto drierku je malý zárez, začínajúci pri diere, ktorá sa v dreve

tvorí. Do zárezu si chlapec vopred pripravil práchno. Tlejúce kúsky dreva, ktoré odskakujú od paličky, padajú do zárezu a zapália práchno.

Keď už človek vie takto rozložiť oheň a naučí sa, ktoré druhy dreva použiť (lebo nie všetko drevo je vhodné), môže ísť do prírody aj bez zápaliek a vždy sa bude môcť zohriať alebo si niečo uvariť, lebo si rozloží oheň zálesáckym spôsobom.

Obyvatelia Bomea rozkladajú oheň tak, že pilia poleno pružnou lianou.

AKO SUŠIŤ ŠATY

V tábore sa môže stať, že premoknete. Často môžete vidieť, ako si nováčikovia na sebe nechávajú mokré šaty, až kým im znova neuschnú. Starší skaut by to nikdy neurobil, lebo takto môže akurát prechladnúť.

Keď premoknete, snažte sa čo najskôr z mokrých šiat vyzliecť a usušiť ich, aj keby ste nemali nič iné na seba; mne samému sa to stalo veľa-krát. Sedel som nahý pod vozom, kým sa moje veci sušili nad ohňom.

Keď potrebujete usušiť šaty, pripravte oheň z uhlíkov, a potom nad neho postavte kostru z palíc do tvaru úľa. Na ňu rozvešajte šaty, takto vám rýchlo uschnú.

V horúcom počasí by ste nemali ostávať v šatách prevlhnutých od potu. Na západoafrickom pobreží som mal so sebou vždy náhradnú košeľu. Mal som ju zavesenú na chrbte a rukávy som mal uviazané okolo krku. Vždy keď som zastal, dal som mokrú košeľu dole a obliekol som si suchú, ktorá mi visela na chrbte a páliło na ňu slnko. Takto som nikdy neprechladol, aj keď všetci ostatní ochoreli.

Indiáni i skauti rozkladajú oheň pomocou luku a vŕtania.

PORIADOK

V tábore je vždy čisto a poriadok, nielen preto (ako som už spomínal), aby tam nebolo veľa múch, ale aj preto, lebo skauti sú už zo zvyku po-riadni, v tábore či mimo neho. Ak si neudržiavate poriadok doma, nebudete ani v tábore; ak v tábore nemáte poriadok, ste len "zelenáči", a nie skauti.

Pri upratovaní sa vám zídne metla, ktorú si ľahko vyrobíte z brezových prútikov uviazaných na palici.

Skaut má poriadok aj v stane, v miestnosti určenej na spanie alebo izbe, aby bol pripravený, keby vznikol poplach alebo sa stalo niečo nečakané. Ak by presne nevedel, kde nájde svoje veci, hlavne uprostred noci by mu dlho trvalo, než by všetko našiel.

Takže aj doma, keď idete spať, zvyknite si poskladať oblečenie a odložiť ho niekam, kde ho nájdete aj potme a ľahko do neho vkĺznete.

TÁBOROVÉ OHNE

Večer pri ohni môžete spievať piesne, recitovať, hrať scény. Mali by sa zapojiť všetci skauti, či už si myslia, že na to majú alebo nie.

Každý deň by sa mohla o program postarať iná družina. Takto sa môžu družiny na táborový oheň pripraviť vopred.

*Táborový oheň je jednou z najzábavnejších chvíľ tábora.
V programe sa striedajú piesne, recitácie, scénky.*

ČISTENIE TÁBORISKA

Nezabúdajte, že podľa toho, čo po vašom tábore ostane, sa dá hneď vidieť, či tam bola poriadna alebo neporiadna družina či oddiel. Skutoční skauti nikdy nenechajú po sebe priestor tábora znečistený. Zameňujú a zakopú alebo spália všetky zvyšky a smeti. Farmári po nich nemusia čistiť pozemok a nabudúce im aj ochotnejšie dovoľia svoje pozemky používať.

Pre jednotlivca aj celú družinu je veľká hanba, keď po sebe nechajú špinu a neporiadok.

Zapamätajte si, že keď opúšťate táborisko, má po vás ostať len toto:

1. Nič.

2. Poďakovanie majiteľovi pozemku.

PLATENIE

Keď používate niekoho pozemok, mali by ste mu za to zaplatiť. Ak nemôžete zaplatiť peniazmi, urobte to iným spôsobom. Môžete - a mali by ste - majiteľovi nejakú užitočnú pomoc. Môžete mu opraviť ploty a bránky, vytrhať burinu a podobne.

Majiteľovi pozemku by ste mali vždy pomáhať, rovnako ako ľuďom v okolí vášho tábora, a tí budú potom radi, že vás tam majú.

DRUŽINOVÝ NÁCVIK TÁBORENIA

Táborte čo najčastejšie, a vtedy sa naučíte táboriť dobre. Chodievajte táboriť na jednu noc, na víkendovky, ale aj na dlhšie tábory.

Keď idete na tábor s oddielom, je dobré mať zopár "stálych pravidiel", ktoré sa môžu podľa potreby dopĺňať. Radcovia družín sú plne zodpovední za to, že ich skauti budú tieto pravidlá presne dodržiavať.

Tieto pravidlá budú zahŕňať táborový režim dňa, môže sa v nich určiť, že každá družina bude táboriť oddelene a že sa bude súťažiť v čistote a poriadku v stanoch a okolí.

Družiny majú väčšinou stany pokope, oddelene od ostatných, ale v dosahu vodcovského stanu, ktorý je obvyčajne v strede.

Kúpať sa môžete len pod pozorným dohľadom, aby sa neplavci nedostali do nebezpečných vôd.

Treba sa prísne držať nasledujúcich pravidiel:

1. Skaut sa nesmie kúpať bez dozoru skauta staršieho ako **18** rokov zodpovedného za skupinu alebo dozoru iného dospelého, ktorého určia na tento účel. Vopred sa musí overiť, či je miesto bezpečné a spravია sa všetky potrebné opatrenia vrátane záchranného lana.

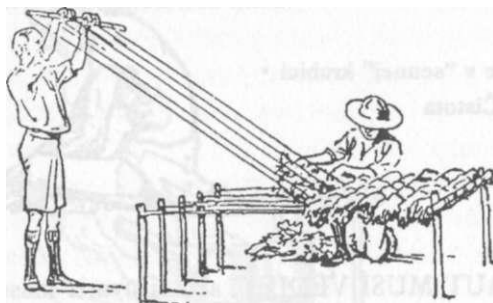
2. Na brehu alebo v člene je pripravená v plavkách dvojčlenná hliadka dobrých plavcov, najlepšie trénovaných záchranárov, aby mohli pomôcť chlapcom v núdzi.

U amerických skautov sa používa takzvaný "tandemový" systém. To znamená, že sa skauti rozdelia do dvojíc, čiže na "tandemy". Obaja chlapci vedia asi rovnako dobre plávať. Keď sú vo vode, každý je zodpovedný za toho druhého a na všetky tandemy dohliada starší skaut, zodpovedný za celú skupinu.

Ako vyrobiť táborové krosna - postavte pevne do zeme rad piatich kolíkov (rad č. **1**) 7 alebo 8 palcov od seba. Oproti nim, na vzdialenosť asi 6 až 7 stôp postavte rad (rad č. 2) z dvoch kolíkov a na ne položte priečnu palicu (alebo rad z piatich kolov). Uviažte na každý kôl v prvom rade lano alebo šnúru a natiahnite ich na zodpovedajúci kôl v druhom rade a poriadne pripevnite. Ďalej ťahajte lano asi ďalších 5 stôp naspäť smerom k prvému radu a priviažte ho na voľný držiak alebo

konár. Popriväzujte ostatné špagáty z prvého radu na koly v druhom rade a na voľný držiak, dodržiavajúc odstupý medzi kolmi v prvom rade.

Jeden skaut potom môže pohybovať voľným držiakom hore dolu v pomalých intervaloch, druhý pokladá trsy trávy alebo slamy vo vrstvách ponad a popod naťahané špagáty. Takto sa trsy upevnia špagátom, ktorý je raz nad a raz pod nimi.

*Na táborových krosnách sa dá utkať pohodlný matrac
z papradia, vresu, trávy či slamy.*

Voľným držiakom môžete pohybovať striedavo trochu doprava a doľava, aby sa špagát omotal lepšie okolo napnutého lana a viazanie bude pevnejšie.

VARENIE V TÁBORE

Varenie • Varenie v "sennej" krabici •
Výroba chleba • Čistota

KAŽDÝ SKAUT MUSÍ VEDIETĚ, ako si uvariť mäso a zeleninu a vyrobiť chlieb, samozrejme bez bežných kuchynských pomôcok.

AKO VARÍŤ MÄSO

Mäso môžete napichať na ostré paličky a zavesiť nízko nad oheň, aby sa ugrilovalo. Namiesto panvice môžete použiť plechový vrchnák od keksov. Nezabudnite tam dať nejaký tuk, aby sa vám mäso nepripeklo.

Alebo si spravte kebab; nakrájajte mäso na plátky na palec alebo 3/4 palca hrubé. Narežte ich na malé kúsky asi palec a pol dlhé. Napichnite ich niekoľko na palicu alebo rošt a zastoknite pred oheň alebo podprite ponad uhlíky, kým sa mäso neupečie.

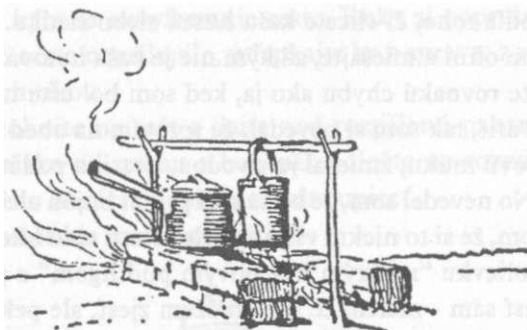
Mäso môžete zabaliť do viacerých vrstiev mokrého papiera alebo hlíny, dať do pahreby, a tam sa samé uvarí.

Poľovničke dusené - Nakrájajte chudé mäso alebo divinu na kocky so stranou palec alebo palec a pol. Zmiešajte múku, soľ a korenie a obaľte v tom mäso. Opražte ho trochu na tuku v hrnci, potriasajte trochu hrncom, aby sa mäso opieklo, ale nie pripeklo. Pridajte čistú vodu a zaveste hrniec vysoko nad oheň. Je dôležité, aby voda prudko neubľabla, iba sa mierne varila. Neskôr pridajte pokrájanú zeleninu, napríklad zemiaky, mrkvu a cibuľu. Vody by malo byť len tak, aby zakryla jedlo - nie viac. Varte domäkka.

Ako variť vtáky a ryby

Vtáky a ryby možno variť rovnakým spôsobom. Vták sa ľahšie ošklbe hneď po zabíí. Nie je ho však treba ošklbať, ak pripravujete vtáka v hline, lebo perie sa prílepi na hlinu. Tá v ohni stvrdne a keď ju rozlomíte, vyberiete vtáka uvareného a bez peria ako orech zo škrupiny.

Ďalší spôsob je vypitvať vtáka. Kameň vo veľkosti jeho vnútorností rozpáľte skoro do červená, vložte ho dovnútra vtáka a napichnite ho na rošt alebo drevenú ihlicu nad oheň.

*Ohnisko sa dá urobiť z dvoch radov tehál, hrubých polien alebo kameňov.
Hrnce nad ne položte alebo zavesíte.*

OHNISKÁ

Obyčajne má každý skaut vlastný hrniec alebo kotlík. V ňom si môžete uvariť vodu alebo pripraviť zeleninu či udusiť mäso.

Keď chcete variť v hrnci, môžete ho postaviť na vrch polien hviezdového ohniska (odkiaľ môže ľahko padnúť, ak nedáte pozor) alebo ho položiť na horúcu pahrebu. Alebo postavte nad oheň trojnožku zo zelených konárov, ktoré na vrchu zviažete a hrniec zavesíte pomocou drôtu či retaze.

Ohnisko môžete urobiť z dvoch radov tehál, hrubých polien alebo kameňov. Rady by mali byť na vrchu ploché a dlhé asi šesť stôp, štyri palce od seba na jednom konci a osem palcov na druhom - väčším koncom proti vetru.

RADY PRI VARENÍ

Keď varíte vodu na ohni, neprikladajte pokrievku na hrniec príliš napevno. Keď sa vnútri vytvorí para, musí sa nejako dostať von. Ak chcete zistiť, či už voda začína vriť, nemusíte hrniec odkrývať, stačí pridržať na ňom koniec palice alebo noža a keď sa už voda varí, pocítite, že sa hrniec chveje.

Ovsená kaša - Nalejte do hrnca šálku vody na osobu. Na každú šálku pridajte štipku soli. Keď už voda vrie, postupne do nej za stáleho miešania vsypte ovsenú múku a miešajte paličkou alebo veľkou lyžicou. Múky pridajte podľa toho, či chcete kašu hustú alebo riedku. Nechajte hrniec na miernom ohni a miešajte, až kým nie je kaša hotová.

Nespravte rovnakú chybu ako ja, keď som bol ešte nováčik. Mal som v ten deň variť, tak som si povedal, že spravím na obed polievku. Zobral som hrachovú múku, zmiešal ju s vodou, uvaril a podával ako hrachovú polievku. No nevedel som, že by sa mal pridať bujón alebo mäsový vývar, a netušil som, že si to niekto všimne. Ale všimli si to hneď a nazvali moju výbornú polievku "mokrým hrachovým pudingom" a povedali, že si to môžem zjesť sám - nielen, že si to môžem zjesť, ale pekne krásne ma to prinútili zjesť.

Túto chybu už nikdy neurobím.

Varenie v "sennej krabici"

Varenie v "sennej krabici" je skvelé na prípravu jedla v tábore, pretože takto jedlo iba začnete a krabica ho dokončí za vás. Môžete ísť a hrať sa táborové hry s ostatnými a keď sa vrátite, jedlo je hotové - ak ste ho na začiatku správne pripravili. Ak nie - no, asi si nezískate v družine veľkú obľubu.

Začnite tým, že si zoženiete krabicu. Na spodok a na strany dajte niekoľko vrstiev novín, a potom ju naplňte senom alebo ďalšími novinami; dobre to natlačte a v strede nechajte miesto pre hrniec. Veľa sena treba dať pod hrniec aj okolo. Na vrch si pripravte vypchávku zo sena alebo poskladaných novín.

Naplňte hrniec jedlom a keď už vrie, vložte ho do krabice. Seno alebo papier poriadne natlačte okolo hrnca, prikryte vrchnou vypchávkou a na vrch pritlačte vrchnák.

Mäso sa takto bude variť asi štyri až päť hodín. Ovsenú kašu by ste

mali päť minút povariť a nechať ju v krabici až do rána. Takto ju máte na druhý deň pripravenú na raňajky.

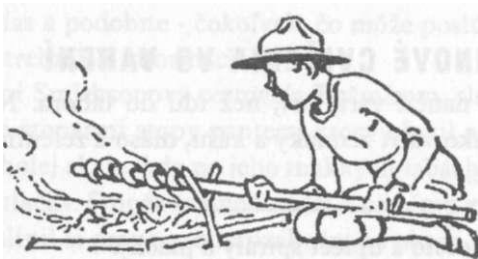
Ako upiecť chlieb

"Keď chcete v tábore prežiť, musíte vedieť pripraviť kukuričný chlieb, fazuľu a slaninu."

Na prípravu chleba, kukuričného chleba alebo chlebovej placky zmiešajte múku so štipkou - dvoma soli a práškom na pečenie, z toho spravíte kôpku, v strede vyhlýbte jamku, do nej nalejte vodu. Dobre všetko vymiešate, kým sa nevyformuje cesto. Ruky si poprášate trochou múky, aby sa vám cesto neprilepilo, utľapkajte ho a spravte z neho jeden alebo viacero bochníkov.

Potom ho nastoknite na rošt a dajte nad rozpálenú pahrebu. Alebo odhrňte časť ohniska na stranu a bochník položte na rozpálenú zem, nahrňte okolo neho horúci popol a nechajte upiecť.

Takto sa dajú robiť len malé bochníčky.

Chlieb sa dá urobiť aj bez rúry. Omotajte cesto okolo palice a upečte ho nad horúcou pahrebou.

Špirála

Ďalší spôsob je odrezať hrubšiu palicu, zaostriť jej tenší koniec a zohriať v ohni. Urobte z cesta dlhý šúfok asi dva palce široký a pol palca hrubý a omotajte špirálovito okolo palice. Palicu dajte k ohňu a nechajte cesto opiecť, len palicu občas otáčajte.

Táborová pec

Ak si chcete upiecť skutočný chlieb, budete si musieť vyrobiť rúru, buď

z hlineného hrnca alebo z plechovej krabice, uložiť ju do ohňa a navŕšiť okolo nej horúcu pahrebu. Alebo postavte hlinenú rúru, zapáľte v nej oheň a keď už bude poriadne rozpálená, rozhrabte oheň a vložte dnu peceň, zavrite napevno otvor, kým chlieb nie je hotový.

ČISTOTA

Skauti dbajú o to, aby mali v kuchyni čisto. Dôkladne vyumývajú hrnce, taniere, vidličky aj nože. Vedia, že keby na nich ostala špina a zvyšky jedla, prilákalo by to muchy.

Muchy sú nebezpečné, lebo na nohách majú choroboplodné zárodky a keď si sadnú na jedlo, často tam nechajú baktérie a vy ich zjete - a potom sa divíte, z čoho ochoriete.

Preto musíte udržiavať táborovú kuchyňu čistú, aby sa tam muchy nezlietali. Všetky zvyšky jedla sa musia spáliť alebo hodiť do špeciálnej jamy, kde sa zakopú a nesmú sa povaľovať kade tade.

Radcovia družín sú zodpovední za to, aby sa to dodržiavalo. Pamätajte, "skaut je čistotný".

DRUŽINOVÉ CVIČENIA VO VARENÍ

Skauti by sa mali naučiť variť prv, než idú do tábora. Naučte ich najdôležitejšie veci, ako variť zemiaky a kašu, mäso a zeleninu. Toto sa môžete učiť aj v zime.

Naučte sa vymiesť cesto a upiecť špirály a placky.

Spravte si "sennú" krabicu a vyskúšajte ju.

Spravte si vlastné plátené vaky na jedlo.

Družiny by mohli súťažiť v pripravovaní menu, vyrábať množstvá atď.

Prineste si na túru surové potraviny a uvarte si vlastné jedlo.

Experimentujte s viacerými druhmi ohnísk, až kým nenájdete jedno, ktoré vám bude pripadať na varenie pre vašu družinu najvhodnejšie. Potom skúste vyrobiť zopár kuchynských pomôcok.

STOPÄRSTVO

ROZPRÁVANIE

PRI TÁBOROVOM OHNI 11

POZOROVANIE STÔP

**Ako si všímať stopy • Všímajte si ľudí •
"Stopy" okolo mŕtveho tela • Čo si
všímať v krajine • Ako skauti používajú
oči, uši a nos • Nočné prieskumy**

SLOVOM "STOPA" skauti označujú akékoľvek drobnosti - ako sú odtlačky nôh, polámané vetvičky, pošliapaná tráva, zbytky jedla, kvapka krvi, vlas a podobne - čokoľvek, čo môže poslúžiť ako stopa pri získavaní potrebných informácií.

Keď Pani Smithsonová cestovala Kašmírom, sledovala s niekoľkými indickými stopármi stopy pantera, ktorý ulovil a niesol jeleňa. Prebehol aj po holej skale, kde po jeho mäkkých labách samozrejme neostali žiadne odtlačky. Stopár sa hneď vydal k ostrému zrázu na druhej strane skaly. Naslinil si prst a prechádzal ním po okraji, až našiel pár jeleních chlpcov, ktoré tam ostali zachytené. Takto našiel miesto, kde panter zišiel zo skaly aj s jelenom, ktorého ťahal za sebou. Tých pár chlpcov nazývajú skauti "stopa".

Stopár pani Smithsonovej vedel podľa nepatrných "stôp" vystopovať aj medveďa. Raz si všimol na strome čerstvý škrabanec, zjavne od medvedieho pazúra; inokedy zasa našiel na kôre stromu prichytený chlpc, a tak vedel, že sa tam bol medveď škriabať.

AKO SI VŠÍMAŤ STOPY

Každý stopár, či už vojnový, mierový alebo poľovník, sa musí vycvičiť, *aby jeho pozornosti nič neuniklo* - to je jedna z najdôležitejších vecí, ktoré sa musia naučiť. Musí si všímať drobné stopy a znamenia a pocho-

piť ich význam. Nováčik potrebuje veľa praxe, aby si zvykol naozaj si všetko všímať, aby mu skutočne nič neuniklo. Môže sa v tom cvičiť rovnako v meste ako aj na vidieku.

Takto si treba všímať aj zvláštne zvuky či neobvyklé pachy a snažiť sa pochopiť, čo by mohli znamenať. Kým sa nenaučíte všímať si "stopy", bude vám chýbať "dva a dva", čo by ste si dali dokopy a ako skauti budete na nič.

Pamätajte si, že ak si niekto všimne nejakú vec skôr ako skaut, je to pre skauta veľká hanba, či už sa jedná o objekt v diaľke alebo o niečo, čo má rovno pod nosom.

Keby ste sa šli prejsť so skúseným skautom, všimli by ste si, že jeho oči sú stále v pohybe, pozerá sa na všetky strany, do blízka aj do diaľky a sleduje, čo sa okolo deje.

Raz som sa s jedným prechádzal po Hyde Parku v Londýne. Zrazu povedal: "Ten kôň trochu kríva." Pri nás som nevidel žiadneho koňa, potom som si všimol, že sa pozerá na koňa ďaleko od nás, za jazerom Serpentine. Hneď na to zdvihol zo zeme zvláštny gombík. Ako vidno, pozeral sa do diaľky aj do blízka.

"Nevideli ste náhodou tohto muža?"

Keď sa skaut dostane do neznámeho mesta, orientuje sa podľa významných budov, postranných ulíc, obchodov, okolo ktorých prechádza, všíma si, čo majú vo výkladoch; a tiež, aké vozidlá ho míňajú.

Hlavne si však všíma ľudí - ich tváre, oblečenie, topánky, spôsob chôdze - takže keby sa ho napríklad policajt opýtal, "Nevideli ste muža s tmavým vystupujúcim obočím, v modrom obleku, ako ide dolu touto ulicou?" vedel by odpovedať, "Áno - trochu kríval na pravú nohu, mal topánky najskôr zahraničnej výroby a v ruke niesol balík. Zabočil do Zlatej ulice, druhej ulice doľava odtiaľto, asi pred troma minútami."

Všímajte si tváre ľudí, aby ste ich vedeli spoznať.

Takéto informácie sú pri stopovaní zločinca častokrát nenahraditeľné.

Určite si pamätáte Kimov príbeh, v ktorom sa pomocou hry učil všetko pozorne sledovať - na minútu mu ukázali tácku s predmetmi, a keď ju zase schovali, musel spamäti povedať, čo tam videl.

Táto "Kimova hra" je dobrým cvičením aj pre skautov, preto ju používame aj my.

V Taliansku kedysi pôsobila revolučná organizácia nazývaná Camorra; chlapci sa v nej učili všímať si a pamätať veci. Keď sa príslušník Camorry prechádzal po ulici, mohol sa zrazu zastaviť a opýtať sa chlapca: "Čo mala na sebe žena, ktorá sedela pri dverách štvrtého domu na pravo v poslednej ulici?" alebo "O čom sa rozprávali muži na rohu tri ulice za nami?" alebo "Kam mal ísť ten taxík a aké mal číslo?" či "Aký je vysoký tamten dom a aké má široké horné okno?" a podobne. Alebo dali chlapcovi minútu, aby si prezrel výklad, a potom musel povedať, čo všetko tam bolo.

Človeku stačia na zamaskovanie úplne jednoduché veci, keď vie, ako na to.

Kolko vecí zmenil tento muž, aby vyzeral inak? Všimnite si, že zmena výzoru spočíva hlavne v držaní tela.

Skaut by si mal všímať, čo leží na zemi na okrajoch chodníkov, pri domoch alebo kanáloch. Sám som často našiel nejaké cenné drobnosti, ktoré niekto stratil, veľa ľudí okolo nich len prešlo bez povšimnutia alebo ich odkopli niekam nabok.

Skaut by mal v každom meste zistiť, kde je lekáreň (v prípade nehody), najbližšia policajná stanica, lekár, nemocnica, požiarna stanica, telefón, pohotovosť atď.

VŠÍMAJTE SI DETAILS ĽUDÍ

Keď cestujete vlakom alebo autobusom, obzrite si dobre svojich spolucestujúcich. Všimnite si ich tváre, oblečenie, spôsob reči a podobne, aby ste ich prípadne vedeli neskôr podrobne opísať. Skúste z ich vzhľadu a správania vyčítať, čo robia, či sú šťastní, chorí alebo potrebujú pomoc.

Keď si ich budete obzerať, nesmú si všimnúť, že ich pozorujete, inak si na vás začnú dávať pozor. Spomeňte si na pastiera z rozprávania č. 2, všimol si tulákové topánky, ale tulák si pritom vôbec nevšimol jeho, lebo sa naňho chlapec nepozeral priamo.

Vedeli by ste podľa toho, ako nosia klobúk, povedať, čo sú zač?

Obchodníci a predajcovia, ktorí presviedčajú ľudí, aby si kúpili tovar, si musia pozorne všímať ľuďom a vedieť vyčítať ich charakter a myšlienky, hlavne ak sa snažia prekuknúť potenciálnych podvodníkov.

Hovorí sa, že charakter muža sa dá vyčítať z toho, ako nosí klobúk. Ak je trochu na stranu, majiteľ je asi dosť veselej povahy; ak ho má veľmi na stranu, je to chvastúň, ak nosí klobúk narazený vzadu na hlavu, neplatí dlhy, ak ho má rovno na vrchu hlavy, je pravdepodobne poctivý, ale dosť nudný.

O charaktere človeka prezradí veľa aj spôsob jeho chôdze - všimnite si, ako vyparádený chlapík vykračuje malými krôčikmi a rozhadzuje rukami; nervózny muž má trhavý, uponáhľaný krok; flákač kráča zhrbené; skautova chôdza je plynulá, rýchla, tichá atď.

PRAKTICKÉ POZOROVANIE

S trochou praxe bude skaut vedieť celkom presne vyčítať charakter človeka z jeho oblečenia.

Oblečenie sa dá celkovo najlepšie posúdiť podľa topánok.

Raz som sa s jednou pani prechádzal na vidieku a pred nami si vykračovala mladá slečna.

"Kto to len môže byť?" hovorí moja priateľka.

"No," povedal som, "stačilo by, keby sme vedeli, u koho slúži."

Dievča bolo veľmi pekne oblečené, ale podľa jej topánok som si domyslel, že šaty patrili komusi inému, dostala ich darom a sama si ich upravila - ale čo sa týka topánok, cítila sa lepšie vo svojich vlastných. Do domu, kde sme boli ubytovaní, vošla služobným vchodom a my sme zistili, že to bola jedna zo slúžok.

Raz som zasa mohol pomôcť pani, ktorá sa ocitla vo finančnej núdzi. Kráčala predom mnou a všimol som si, že napriek pekným šatám má rozpadnuté podrážky na topánkach. Zvyšok som si už domyslel. Asi sa nikdy nedozvedela, ako som uhádol, že potrebuje pomoc.

Je zvláštne, koľko sa dá vidieť z podrážky, keď za niekým kráčate - a prekvapujúco veľa môžete z topánok vyčítať. Vraj topánky zošliapané rovnako na podrážke ako na opätku sú dôkazom obchodných schopností a poctivosti; opätky zošliapané na vonkajšej strane ukazujú na človeka s predstavivosťou a zmyslom pre dobrodružstvo; ale opätky zošliapané na vnútornej strane znamenajú slabosť a nerozhodnosť charakteru - posledné platí viac pre mužov ako ženy.

Keď cestujete vlakom alebo autobusom, skúste sa spolucestujúcim pozeráť iba na nohy, nie vyššie a snažte sa uhádnuť, čo sú to za ľudia, mladí či starí, bohatí či chudobní, tuční či chudí, až potom sa pozrite hore a uvidíte, či ste uhádli.

Bavil som sa raz s jedným detektívom o mužovi, s ktorým sme sa už obaja rozprávali a snažili sme sa uhádnuť, čo je zač.

Ja som povedal: "No, každopádne je to rybár."

Môj spoločník nechápal prečo - lenže potom ani on sám nikdy nerybárčil. Všimol som si, že mužovi z ľavej manžety kabáta trčí množstvo chumáčikov látky. Keď dávajú rybári mušky dole z udice, pripnú si ich na čapicu, aby vyschli; alebo ich pripínajú na rukáv. Suché mušky zase vytiahnu a pritom si často vytrhnú kúsok nitky z oblečenia.

Spomeňte si, ako Sherlock Holmes stretol cudzinca - všimol si, že vyzerá zámožný, má nové oblečenie so smútočnou páskou na rukáve, vojenské držanie tela a námornícku chôdzu, je opálený, s tetovaním na ruke. Za koho by ste ho považovali vy? Sherlock Holmes správne uhádol, že tento muž len nedávno odišiel do dôchodku z kráľovského námorníctva ako seržant, žena mu zomrela a doma mal malé deti.

NOVÁČIK TOMMY 7 STOPÁR TOMMY

"Priateľ či nepriateľ, zmizol mi bez stopy.

Kadiaľ ísť? Dve a dve neviem dať dokopy!"

STOPY OKOLO MŔTVEHO TELA

Aj vám sa môže stať, že jedného dňa ako prví nájdete mŕtvolu. V takomto prípade sa aj najmenšie podrobnosti na tele a okolo neho musia preskúmať a zaznamenať prv, ako sa telom pohne alebo sa po okolitej zemi postúpa. Všimnite si presnú polohu tela (treba ho odfotiť presne tak, ako ste ho našli), musí sa preskúmať zem okolo - šliapte po nej len ak je to nevyhnutné, aby ste neporušili stopy. Ak môžete, nakreslite presne, ako telo ležalo a kde boli okolo neho stopy, mohol by to byť veľmi cenný dôkaz.

Poznám dva prípady, keď sa našli telá ľudí, o ktorých sa myslelo, že sa obesili. Až podrobné preskúmanie okolia - v prvom prípade sa našli

nejaké polámané halúzky a pošliapaná tráva, v druhom prípade zhúžvaný koberec - ukázalo, že tu bola spáchaná vražda a telá boli obesené až po smrti, aby to vyzeralo, že tí ľudia spáchali samovraždu.

Odtlačky prstov

Polícia najprv hľadá na mieste činu na veciach odtlačky prstov. Ak nepatria zavraždenému, môžu patriť vrahovi, ktorého potom môžu identifikovať porovnaním odtlačkov jeho prstov.

Raz našli jedného učeného džentlmena mŕtveho v jeho spálni s ranou na čele a na zátylku.

Často vrah po vražde chytí krvavými rukami na úteku dvere alebo džbán s vodou, aby sa umyl.

V tomto prípade sa našli tri krvavé odtlačky prstov na novinách na stole.

Podozrenie padlo na syna zavraždeného, a tak ho zatkli.

Podrobná obhliadka miestnosti a odtlačkov prstov však ukázala, že starému pánovi bolo v noci zle. Vstal z postele, aby si zobral nejaký liek, ale pri stole ho chytil nový záchvat a spadol, pričom sa silno udel temenom hlavy o roh stola, a tak sa zranil. Keď sa snažil postaviť, zachytil sa stola a na novinách, ktoré tam ležali, nechal odtlačky. Spadol ešte raz a poranil si hlavu o nohu postele.

Odtlačky sa porovnali s odtlačkami mŕtveho muža a boli úplne rovnaké. V skutočnosti medzi 64 000 000 000 000 ľuďmi nenájdete dvoch s rovnakými vzormi na brúskach prstov. Takto sa teda dokázalo, že nešlo o vraždu a džentlmenovho syna prepustili ako nevinného.

Iné stopy

V jednom ruskom meste raz našli mŕtveho bankára. Pri tele sa objavila aj jantárová cigaretová špička. Mala veľmi neobvyklý tvar, v ústach sa dala držať len jediným spôsobom a boli na nej odtlačky dvoch zubov. Z odtlačkov sa zistilo, že zuby boli nerovnako dlhé.

Zavraždený muž mal zuby pravidelné, takže cigaretová špička nemohla byť jeho. No zuby jeho synovca presne zodpovedali odtlačkom. Zatkli ho a neskôr sa dokázalo, že on bol skutočným vrahom.

Aj v *Memoároch Sherlocka Holmesa* je podobný príbeh s názvom "Domáci pacient". Našli obesného muža a všetci predpokladali, že

spáchal samovraždu. Sherlock Holmes však pomocou rôznych stôp - odtlačky cudzích zubov na cigaretových špičkách, odtlačky nôh - dokázal, že tesne pred smrťou boli v miestnosti s mŕtvym aj ďalší traja muži, a tí ho obesili.

AKÉ DETAILS SI VŠÍMAŤ V KRAJINE

Vo voľnej krajine by ste si mali všímať orientačné body, čiže objekty, ktoré vám pomôžu nájsť cestu späť alebo nestratiť sa - môžu to byť vzdialené vrchy, kostolné veže, ale aj bližšie objekty ako zvláštne budovy, stromy, brány, skaly a tak ďalej.

Veľa prachu nemusí vždy znamenať veľa ľudí. Takýto úsok sa používal na prilákavie pozornosti nepriateľa: po prašnej ceste sa ťahali vetvy stromov, aby to vyzeralo, že prichádza kavaléria.

Keď si tieto orientačné body všímate, tak si ich aj zapamätajte, ak by ste raz chceli niekoho na tú cestu navigovať, pretože potom by ste ich mali vedieť presne opísať a povedať v správnom poradí. Všímajte si a *pamätajte* každú vedľajšiu cestu a chodník.

Nenechajte nepovšimnuté ani menšie stopy, ako sú napríklad vtáky, ktoré zrazu vzlietnu a odletia - znamená to, že je tam zviera alebo človek. Stúpajúci prach znamená pohybujúce sa zvieratá, ľudí alebo vozidlá.

Samozrejme, aj na vidieku pozorujte všetko to, čo v meste, pozorne si všímajte okoloidúcich - ich oblečenie, tváre, chôdzu - načrtnite si odtlačky ich nôh do záznamníka, aby ste ich neskôr spoznali, ak ich

zbadáte niekde inde, ako pastier na začiatku tejto knihy.

Všímajte si stopy zvierat, vtákov, kolies, atď., pretože aj z nich môžete vyčítať veľa cenných informácií.

Čítaniu stôp venujem osobitné rozprávanie, pretože je veľmi dôležité.

POUŽÍVAJTE OČI

Nech pre vás nie je nič také malé, že by ste si to nevšimli. Gombík, zápalka, popol z cigarety, pierko alebo list, všetko môže byť veľmi dôležité.

Skaut sa musí pozeráť nielen pred seba, ale na všetky strany a aj za seba, musí mať "oči aj vzadu", ako sa hovorí.

Ak sa obzriete za seba, môžete častokrát zbrať nepriateľského zveda alebo zlodeja, ktorý by sa nikdy neukázal, keby vedel, že sa obzriete.

James Fenimore Cooper pekne opísal schopnosti indiánskeho prieskumníka v zaujímavom príbehu s názvom "Stopár". Mal "oči aj vzadu" a raz, keď prešiel kríkmi, dokázal medzi čerstvými listami zbrať jeden alebo dva uschnuté. Toto ho priviedlo k podozreniu, že listy tam dal niekto úmyselne, aby sa lepšie zamaskoval a vďaka tomu odhalil ukrytých utečencov.

NOČNÉ PRIESKUMY

Skaut musí byť schopný všímať si stopy v noci rovnako dobre ako cez deň.

V noci používa hlavne sluch, prípadne hmat alebo čuch.

V tichu noci sa zvuky nesú ďalej ako cez deň. Ak priložíte ucho na zem alebo na palicu, či ešte lepšie na bubon, položený na zemi, začujete dupot konských kopýt alebo zvuk ľudských krokov z veľkej diaľky.

Pri ďalšom spôsobe môžete využiť otvárací nožík, ktorý bude mať čepele na oboch stranách. Jednu čepeľ otvoreného nožíka zabodnite do zeme, druhú zovrite medzi zubami a budete počuť ešte lepšie.

Aj tichý ľudský hlas sa nesie veľmi ďaleko a dá sa od iných zvukov ľahko rozoznať.

Niekedy, keď som v noci potreboval prejsť nejakou základňou, vedel som podľa tlmeného hovoru alebo chrápania určiť, kde sú hliadky.

DRUŽINOVÝ NÁCVIK POZOROVANIA

V MESTE: najprv učte chlapcov všímať si pri prechádzke mestom obchody a zapamätať si ich na ulici v správnom poradí. Neskôr si už musia pamätať aj ich názvy. Potom sa na dve minúty zahľadia do každého výkladu a snažia sa zapamätať jeho obsah. Napokon im na zistenie obsahu jednotlivých výkladov postačí len pol minúty.

Vyšlite chlapcov do mesta, nech si všímajú rôzne orientačné body, napríklad nápadné budovy, kolkokrát zahne ulica, po ktorej pôjdu, názvy ďalších ulíc, detaily áut, ktoré prejdú okolo a hlavne oblečenie, črty a chôdzu ľudí. Prvýkrát choďte s nimi, aby ste im mohli ukázať, ako sa to robí. Potom ich pošlite do mesta a po návrate sa ich na všetko opýtajte.

Dohliadnite na to, aby skauti sami zistili a zapamätali si, kde sa nachádzajú požiarne hlásiče, policajné stanice, nemocnice atď.

NA VIDIEKU: naučte družinu na prechádzke všímať si vzdialenejšie orientačné body - napríklad kopce a kostolné veže - aj bližšie - zvláštne budovy, stromy, skaly, brány atď. Nech si všímajú vedľajšie cesty, chodníky, rôzne druhy stromov, vtákov, zvierat, stôp a tiež ľudí a dopravných prostriedkov.

Pošlite chlapcov von na prechádzku. Po návrate dajte každému jednotlivcovi alebo všetkým naraz písomnou formou povedzme šesť otázok ohľadne určitých bodov, ktoré si mali všimnúť. Dokonca by ste mohli ešte pred začiatkom pripraviť na zemi nejaké značky, alebo tam nechať gombíky či zápalky, aby si ich chlapci všimli, zodvihli a doniesli. Bolo by to veľmi dobré, pretože tak by sa naučili pozerať aj na zem pred sebou, aj na vzdialenejšie objekty.

Na oddielovom stretnutí naaranžujte nečakanú "nehodu", napríklad: Pribehnú nejaký muž, "zrazí" skautského vodcu a utečie. Potom každá družina napíše správu o tom, čo sa stalo, zostaví popis muža a pod.

HRY NA POZOROVANIE

Hľadanie náprstka (vnútri)

Pošlite družinu von z miestnosti.

Zoberte náprstok, prsteň, mincu, kúsok papiera alebo nejakú malú vec a položte to na dobre viditeľné miesto, na ktorom si ju ale veľmi pravdepodobne nikto nevšimne. Zavolajte družinu dnu, aby vec našla. Ak ju niektorý skaut nájde, potichu si sadne a nenaznačí ostatným, kde to je.

Po nejakom čase ho vyzvite, aby ukázal miesto tým, ktorí ho ešte nenašli.

Ďaleko a blízko (v meste aj na vidieku)

Rozhodca ide s družinou v družinovej formácii po určenej trase. Má so sebou hodnotiacu kartu s menami všetkých skautov.

Skauti hľadajú určené stopy a hneď, ako si ich všimnú, bežia k rozhodcovi a nahlásia mu alebo odovzdajú nález (ak mali hľadať nejakú vec). Rozhodca im k menu pripíše body. Vyhráva skaut, ktorý získa najviac bodov.

Môžete použiť nasledujúce stopy, skauti si tak cibria svoju pozorovateľskú schopnosť a učia sa pozerieť do diaľky aj do blízka, hore aj dolu. Stopy treba meniť pri každej novej hre, ale vždy by ich malo byť aspoň 8 až 10.

Za každú nájdenú zápalku.....	1 bod
Za každý nájdený gombík.....	1 bod
Vtáčie stopy.....	2 body
Zahliadnutý šedý kôň.....	2 body
Letiaci holub.....	2 body
Sediaci vrabec.....	1 bod
Jaseň.....	2 body
Rozbité okno.....	1 bod
a podobne.	

Výklady (vonku v meste)

Rozhodca vezme skautov na prechádzku okolo šiestich obchodov, na každý majú jednu minútu. Potom dá všetkým papier a ceruzku, aby

spamäti napísali, čo si všimli napríklad v treťom a piatom obchode. Vyhráva skaut, ktorý napíše najviac správnych položiek. Môžete nechať chlapcov súťažiť medzi sebou - tí, ktorí prehrajú, budú súťažiť ďalej, kým nenájdete najhoršieho. Je to užitočný spôsob, pretože takto budú mať najslabší skauti najviac praxe.

Pozorovanie miestnosti (vnútri)

Pošlite skautov jedného po druhom na pol minúty do miestnosti. Keď vyjdú, každý napíše zoznam nábytku a vecí, ktoré si tam všimol. Chlapec, ktorý si všimol najviac, vyhráva.

Na bodovací papier si napíšete zoznam vecí a menný zoznam skautov s kolónkou na body, je to najjednoduchší spôsob bodovania. Body sa potom jednoducho spočítajú.

Pašeráci za hranicami

"Hranica" je určený kus krajiny asi 400 yardov dlhý, najlepšie cesta, široký chodník alebo piesok, teda miesto, na ktorom dobre vidno stopy. Jedna družina určí hliadky na stráženie hranice a rozostaví ich pozdĺž cesty; ďalej vo vnútrozemí na polceste medzi "hranicou" a "mestom" sú zálohy. "Mesto" je základňa asi pol míle od hranice, ktorú označuje strom, budova alebo vlajky. Nepriateľská družina pašerákov sa zhromažďuje asi pol míle na druhej strane hranice. Prejdú cez hranicu buď každý sám, spolu alebo po skupinkách a vyberú sa k mestu chôdzou, behom či skautskou chôdzou. Len jeden z nich naozaj pašuje a má na topánkach značkovacie násadky. Strážne hliadkujú na svojom území (utekať môžu, len keď sa ohlásí "poplach") a hľadajú stopy pašeráka. Hneď, ako stráž zbadá stopy, ohlásí poplach zálohe a vydá sa čo najrýchlejšie po stopách. Záloha sa potom spolu so strážou snaží chytiť pašeráka skôr, ako sa dostane do mesta. Keď prekročí hranice mesta, je v bezpečí a vyhráva hru.

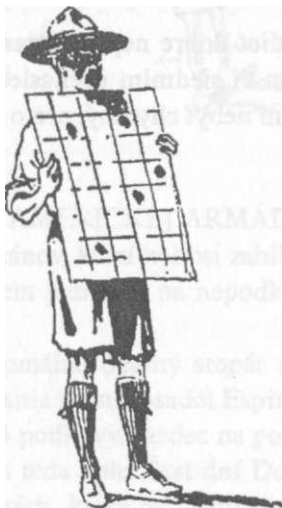
Pod'obaná tvár

Spravte si na kartóny štvorcovú sieť s minimálne dvanástimi políčkami. Každý skaut si vezme ceruzku, jeden kartón a poodíde o sto yardov ďalej.

Radca má väčší kus kartónu s rovnakým počtom štvorcov so stranou

asi 3 palce. Radca naň na rôzne miesta pripne špendlíkmi zo 6 čiernych papierových kruhov s priemerom pol palca. Podrží kartón tak, aby ho videli všetci. Skauti sa postupne približujú, a keď už na schému dovidia, poznačia si do svojich kariet rozmiestnenie bodov. Kto to dokáže na najväčšiu vzdialenosť od radcu, vyhráva.

Za každý správne zaznačený kruh prirátajte 5 bodov a odrátajte 1 bod za každé dva palce, o ktoré je skaut bližšie než najvzdialenejší výherca.

*"Pod'obaná tvár" je dobrá hra na nacvičovanie pozorovania.
Tiež pomáha ostríť zrak.*

Skautský nos (vnútri)

Do rovnakých papierových vrecúšok dajte veci s rôznymi vôňami - nakrájanú cibuľu, kávu, lupienky ruže, kožu, aníz, toaletné mydlo, pomarančovú kôru a podobne. Sáčky uložte do radu, každý súťažiaci k nim pristúpi a na pár sekúnd privonia. Na konci majú minútu, aby napísali alebo povedali rozhodcovi čo cítili, spamäti a v správnom poradí.

Utečenci

Každému skautovi z družiny pripnite na chrbát na košeľu biely kartónový kruh s číslom.

Jedného člena družiny určíte za "utečenca", ostatní sú lovcami.

"Utečenec" má na topánkach značkovacie násadky, alebo za sebou necháva nejakú stopu a má povedzme 10 minút náskok. Zbytok družiny vyrazí za ním a snaží sa ho vystopovať.

Keď sa lovec dostane k utečencovi bez toho, aby si ho všimol, a napíše si jeho číslo, je utečenec chytený. No ak sa utečencovi podarí zapísať si číslo prenasledovateľa, vypadáva lovec z hry.

Keď skaut zapíše číslo, zvolá ho nahlas, aby chytený vedel, že vypadáva.

Pri hre sa treba vedieť dobre nepozorovane pohybovať. "Utečenec" nielenže uniká šiestim či siedmim prenasledovateľom, ale zároveň sa snaží ich "chytiť" a sám ne byť chytený, preto by to mal byť veľmi šikovný skaut.

STOPOVANIE

**Ludské stopy • Zvieracie stopy •
Vek stôp • Tipy pri stopovaní**

GENERÁL DODGE Z AMERICKEJ ARMÁDY raz napísal o tom, ako stopoval skupinu Indiánov, ktorí kohosi zabili.

Vrahovia šli, všetci okrem jedného, na nepodkutých koňoch a mali asi týždenný náskok.

Generálovi Dodgeovi pomáhal úžasný stopár menom Espinosa. Po niekoľkých míľach stopovania zrazu zosadol Espinosa z koňa a vytiahol zo skrytej trhliny v skale 4 podkovy. Jazdec na podkutom koni nechcel zanechávať stopu a dal ich teda dole. Šesť dní Dodge a jeho muži prenasledovali bandu po stopách, ktoré by bežný človek sotva zbadal. Po 150 míľach napokon celú skupinu predbehli a chytili. A bolo to hlavne zásluhou Espinosovej stopovacej schopnosti.

STOPOVANIE V NOCI

V inom prípade zas niektoré americké oddiely prenasledovali niekoľko Indiánov, ktorí prepadávali a vraždili bielych. Mali so sebou iných Indiánov, ktorí im pomáhali so stopovaním.

Aby mohli dobre zaútočiť, pochodovali oddiely v noci a stopári hľadali cestu v tme tak, že ohmatávali stopy prstami. Dlho postupovali dobrým tempom; no zrazu sa zastavili, lebo zistili, že stopa, ktorú sledujú, je prekřížená inou, čerstvou stopou. Keď veliaci dôstojník prišiel na miesto, našiel Indiánov, ako stále ohmatávajú rukami stopu, aby nespravili nejakú chybu.

Po prinesení svetla sa ukázalo, že nové stopy patria medveďovi, ktorý

skrížil nepriateľovi cestu. Pochod mohol pokračovať bez ďalších prerušení. V skorých ranných hodinách nepriateľa prekvapili a zajali.

Tesne predtým, ako pri rieke Shangani v juhoafrickom kraji Matabele obkľúčili a zmasakrovali Wilsonových mužov, bol ich americký stopár Frederick Burnham vyslaný so správou mimo tábora. Aby ho nepriateľ nespozoroval, išiel len v noci. Cestu si hľadal podľa stôp v bahne, ktoré tam ráno predtým nechala pochodujúca kolóna.

Ja sám som viedol oddiel po spletitých oblastiach vrchov Mapoto v Rhodézii v noci, aby sme mohli napadnúť nepriateľskú pevnosť, ktorú som preskúmal deň pred tým. Cestu som hľadal tak, že som hľadal svoje vlastné stopy, niekedy rukami a niekedy cez podrážky už veľmi tenkých topánok. Nikdy som nemal problém nájsť trasu.

Americký stopár Frederick Burnham sa preslávil v kraji Matabele.

PREČO JE STOPOVANIE DÔLEŽITÉ

Stopovaniu alebo sledovaniu stôp sa v rôznych anglicky hovoriacich krajinách hovorí inak. V Južnej Afrike by ste namiesto "tracking" hovorili o "spooring", čiže o sledovaní zvieracích stôp;; v Indii by to bolo "pugging", psie vetrenie; v severnej Amerike sa vraví aj "trailing" - hľadanie stopy.

Je to jeden z hlavných spôsobov, ako skaut získava informácie a ako lovci hľadajú zver. Ak sa však chcete stať dobrými stopármi, musíte sa tomu začať priučiť v mladosti a nacvičovať vždy, keď sa vonku prechádzate, či už v meste alebo v prírode.

Ak si najprv budete vždy pripomínať, že to musíte robiť, čoskoro to začnete robiť aj zo zvyku, bez pripomínania. Je to veľmi užitočný návyk a vďaka nemu sa aj tá najnudnejšia prechádzka môže stať zaujímavou.

Keď poľovníci hľadajú zver, všímajú si najprv všetky stopy, staré aj nové, aby zistili, či sú v okolí nejaké zvieratá. Potom skúmajú novšie stopy, aby zistili, kde sa zvieratá schovávajú. Potom, keď nájdu čerstvú stopu, sledujú ju, až kým nenájdu zviera a nezabijú ho. Veľakrát musia sledovať vlastné stopy späť, aby našli cestu do tábora. Vojnoví stopári robia to isté, keď sledujú svojich nepriateľov.

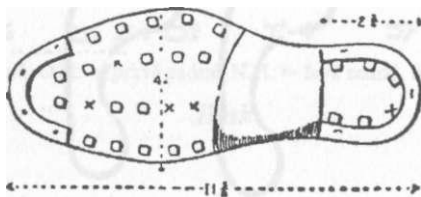
ĽUDSKÉ STOPY

Najprv sa musíte naučiť odlíšiť odtlačok nohy jedného človeka od iného pomocou veľkosti, tvaru, klincov v podrážke atď. Podobne sa naučíte rozlišovať odtlačky koni a iných zvierat.

Z odtlačku nohy muža, teda z jeho veľkosti a dĺžky kroku, môžete s istou mierou presnosti určiť jeho výšku.

Keď si robíte o stope poznámky, mali by ste zvoliť veľmi podrobný popis odtlačku, zmerať pozorne jeho dĺžku, dĺžku opätku, šírku podrážky, šírku priehlavku, šírku opätku, počet radov klincov, počet klincov v každom rade, podkovičky na opätku a na špici, klinec - tvar hlavičiek klincov, chýbajúce klinec atď.

Najlepšie je spraviť nákres odtlačku.

Všimnite si dĺžku topánky, šírku podrážky, dĺžku opätku a iné detaily. X označuje chýbajúce klinec.

Mali by ste pozorne odmerať aj dĺžku kroku, od päty jednej nohy po pätu druhej nohy.

Raz našli muža utopeného v rieke. Predpokladalo sa, že musel do rieky padnúť náhodou a že zranenia na hlave mu spôsobili kamene a všeličo iné v rieke. No niekto si nakreslil jeho topánky a keď potom prehľadal breh rieky a našiel jeho stopy, sledoval ich až na miesto, kde muselo zjavne dôjsť k zápasu: zem bola veľmi pošliapaná a kríky smerom k rieke polámané a boli tam stopy nôh ďalších dvoch mužov. Aj keď týchto mužov nikdy nenašli, ukázalo to prípad ako pravdepodobnú vraždu, a k tomuto podozreniu by sa inak neprišlo.

Rozdiely medzi odtlačkami bosých nôh

Pre začiatočníka je dosť máťúce zistiť, aký je rozdiel medzi viacerými odtlačkami bosých nôh - všetky sa tak veľmi podobajú - no ukážme si, ako to robia indickí policajní stopári.

Keď meriate odtlačok nohy človeka, nakreslite čiaru od konca palca po koniec malíčka, a potom si všímajte, v akej polohe sú ostatné prsty k tejto čiare a poznamenajte si to do zápisníka. Keď sa potom dostanete k iným stopám, stačí, keď nakreslíte k jednej - dvom takú istú čiaru až nájdete stopu, ktorú potrebujete. Všetci ľudia majú odlišné postavenie prstov.

Vyskúšajte to s ostatnými chlapcami zo svojej družiny, každý z vás urobí odtlačok bosej nohy, a potom si poznamenajte, ako sa od seba líšia pomocou čiary medzi prstami.

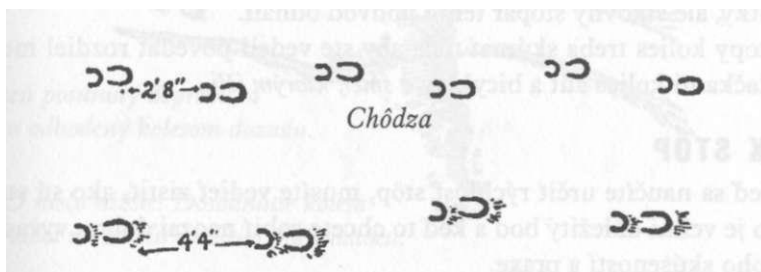
Keď chcete odlíšiť odtlačky bosých nôh, nakreslite čiaru od konca palca po koniec malíčka, potom si všimnite, v akej polohe sú k nej ostatné prsty.

TEMPO STOP

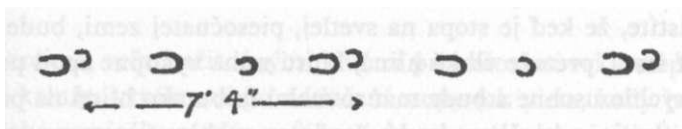
Skaut sa musí naučiť na pohľad rozpoznať, akou rýchlosťou išiel človek, ktorý spravil odtlačky.

Kráčajúci človek kladie celú plochu chodidla na zem, každú nohu menej ako yard od druhej. Keď beží, sú prsty viac vnorené do zeme, trochu zeme vykopne a nohy sú od seba ďalej ako jeden yard. Niekedy kráča muž pospiatky, aby pomýlil niekoho, kto by ho chcel stopovať, ale dobrý skaut to obvyčajne ľahko odhalí, pretože krok je kratší, prsty viac vytočené dovnútra a stopy po pätách sú hlbšie.

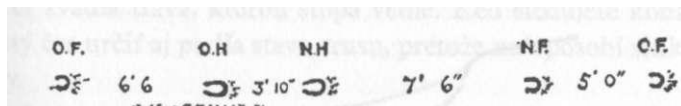
STOPY KONÍ

Rozbiehame do klusu

Klus

O.F. = pravá predná, O.H. = pravá zadná, N.H. = ľavá zadná, N.E. = ľavá predná

Trysk

Keď nájdete stopy koní, pokúste sa uhádnuť, akou rýchlosťou šli. Toto sa dá zistiť zo vzdialenosti medzi prednými a zadnými nohami. Na nákresoch hore sú dlhé stopy zadné nohy a krátke predné.

Keď zvieratá idú rýchlo, majú prsty hlbšie v zemi, vykopávajú zem a kroky sú dlhšie ako keď kráčajú.

Mali by ste byť schopní určiť, akou rýchlosťou kôň šiel hneď, ako zbadáte stopy.

Pri chôdzi robí kôň dva páry odtlačkov kopýt - ľavá zadná noha pred odtlačkom prednej nohy a pravá predná podobne za odtlačkom zadnej nohy. Pri kluse je stopa podobná, ale krok dlhší.

Zadné nohy majú obyčajne dlhší a užší tvar ako predné nohy.

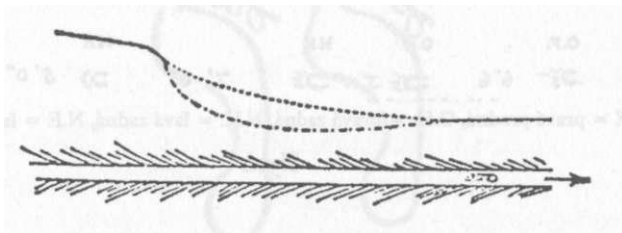
Kedysi mali lupiči a zloději koni taký trik, že dali koňom podkovy naopak, aby zmiatli stopárov, ktorí sa ich pokúšali stopovať. Ale dobrý stopár by sa nemal dať pomýliť. Podobne aj zloději chodia často pospiatky, ale šikovitý stopár tento podvod odhalí.

Stopy kolies treba skúmať tiež, aby ste vedeli povedať rozdiel medzi odtlačkami kolies áut a bicyklov ***a smer, ktorým išli.***

VEK STÔP

Keď sa naučíte určiť rýchlosť stôp, musíte vedieť zistiť, ako sú staré. Toto je veľmi dôležitý bod a keď to chcete robiť naozaj dobre, vyžaduje mnoho skúseností a praxe.

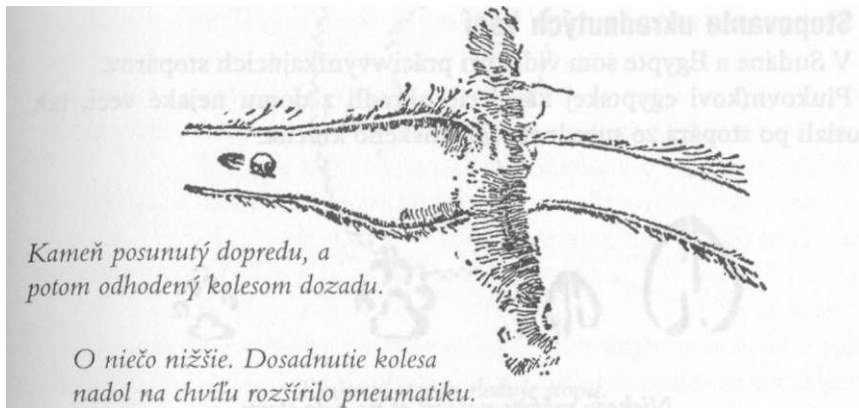
Veľa závisí aj na pôde a počasí a na tom, aký vplyv mali na stopu. Ak sledujete jednu stopu povedzme v suchý, veterný deň, po rôznom povrchu, zistíte, že keď je stopa na svetlej, piesočnatej zemi, bude rýchlo vyzeráť stará, pretože vlhká hlina, ktorú noha vykopne spod povrchu, veľmi rýchlo uschne a bude mať rovnakú farbu ako hlina na povrchu. Ostré okraje odtlačkov budú čoskoro zaoblené vetrom, vejúcim nad suchou hlinou, do ktorej sú vtlačené.

*Smer bicykla sa dá zistiť z toho, ako je hlina hádzaná dozadu.
Tiež sa dá zistiť z vybočenia, keď jazdec odbočil, alebo sa zakolísal:
užší koniec oblúka ukazuje na smer jazdy.*

Na vlhkej zemi bude rovnaký odtlačok vyzeráť oveľa čerstvejšie, pretože slnko len sčasti vysuší vyfknutú hlinu a vietor preto neskosí ostré okraje odtlačku.

Ak je stopa vo vlhkej zemi v tieni stromov alebo na inom mieste, na ktoré sa slnko nedostane, rovnaká stopa, ktorá na slnku mohla vyzeráť deň stará, tu bude vyzeráť celkom čerstvo.

Keď sledujete bicykel (alebo auto), skúmajte hlavne miesta, kde je cesta nerovná. Tam nájdete veľa "správ".

Samozrejme, veľmi užitočnými kľúčmi pri určovaní veku stôp budú dažďové kaluže, vzniknuté po odtlačení stopy (ak viete, kedy pršalo), prach alebo semiačka rastlín nafúkané do stopy (ak ste si všimli, kedy fúkal vietor), prekríženie pôvodnej stopy inou alebo do akej miery uschla či zvädla tráva, ktorou stopa vedie. Keď sledujete koňa, dá sa uplynutý čas určiť aj podľa stavu trusu, pretože naň pôsobí slnko, dážď či vtáky.

Keď už ste sa naučili rozoznať tempo a vek stôp, musíte sa ďalej naučiť sledovať stopu po všetkých povrchoch terénu. Tejto zručnosti sa môžete venovať celý svoj život a aj tak zistíte, že sa stále zlepšujete.

Veľa sa dozviete z popola po ohni - či je stále teplý alebo studený, Podľa zbytkov sa dá zistiť, čo sa tam jedlo, či hojne alebo skromne.

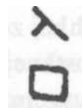
Musíte si pozorne všimáť nielen "značky", ktoré urobili vaši skauti, ale aj tie, čo urobili "nepriateľskí" skauti.

Tu je zopár značiek, ktoré nakreslili vandráci kriedou na ploty pri domoch, kde žobrali, aby varovali ostatných vandrákov:

Veľmi zlé: tu s vami zatočia

Už tu bolo priveľa vandrákov

Žiadny zisk

Zlý ľudia

Stopovanie ukradnutých vecí

V Sudáne a Egypte som videl pri práci vvyvíkajúcich stopárov.

Plukovníkovi egyptskej kavalérie ukradli z domu nejaké veci, tak poslali po stopára zo susedného Jaalinského kmeňa.

Niekedy môžete naraziť aj na tieto stopy.

Sú to zľava doprava: jeleň, ovca, vlk a líška.

Čoskoro našiel stopy zlodca a sledoval ich ďaleko do púšte, až našiel miesto, kde zlodca zakopal ukradnuté veci. Jeho stopy potom viedli späť do kasární.

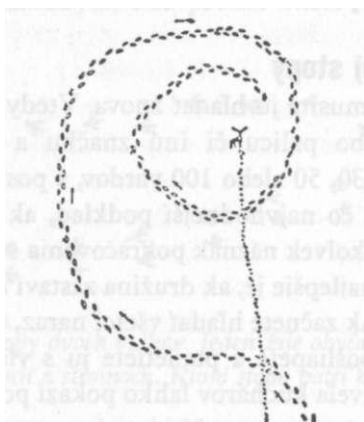
Zoradili teda celý regiment na prehliadku bez topánok, aby ich mohol stopár preskúmať. Keď si ten pozrel chôdzu všetkých mužov, povedal, "Nie, medzi nimi zlodca nie je." Práve vtedy pristúpil k plukovníkovi jeho sluha s odkazom a stopár, ktorý stál pri ňom, povedal plukovníkovi, "Tento muž zakopal ukradnuté veci."

Sluha, prekvapený, že ho odhalili, sa priznal, že to on okradol svojho pána, mysliac si, že bude posledný, koho by podozrievali.

STOPÁRSKE RADY

Keď starý skaut natrafí na čerstvú stopu človeka alebo zvieratá, obyčajne ju nesleduje príliš natesno, pretože lovené zviera sa často obzerá späť, aby zistilo, či ho niekto nesleduje. Stopár preto robí kruhy a vráti sa tam, kde očakáva, že nájde stopu. Keď ju nájde, ide v ďalšom kruhu,

viac dopredu, kým nenájde žiadnu stopu. Potom vie, že je pred svojou korisťou, tak postupne ide v kruhoch, kým ju nenájde, samozrejme postupuje opatrne, aby nebol v smere vetra k zvieraťu, keď sa dostane na vzdialenosť, kedy by ho mohlo zviera začítiť.

Skúsenny stopár sleduje stopu.

Stopári zo Scinde stopovali ukradnutú ťavu z Karáčí do Sevanu 150 míľ po piesku a holej skale. Zlodeji, aby ich neodhalili, vodili ťavu hore dolu po preplnenej ulici, aby sa jej stopa pomiešala s inými - ale stopári to predpokladali, tak sa prešli a narazili na stopu, ktorá na vzdialenom konci vychádzala z mesta, a tú potom úspešne sledovali.

Pozerajte dopredu za tvrdú zem

Keď sledujete stopu v teréne, kde je ťažko viditeľná, ako napríklad na tvrdej zemi, všimnite si smer poslednej stopy, ktorú vidíte a pozrite sa tým smerom, ale viac dopredu, povedzme 20 alebo 30 yardov pred seba. Na tráve potom uvidíte pošliapané stebľa a na tvrdej zemi možno pohnuté alebo poškriabané kamene a tak ďalej - malé značky, ktoré, keď sa na ne pozriete jednu po druhej, vám dajú istý druh stopy, ktorú by ste si inak nevšimli.

Raz som sledoval bicykel na tvrdej štrkovitej ceste, kde neostával skutočne žiaden odtlačok, ale keď som sa pozrel na povrch cesty Predo mnou ďaleko dopredu, pri slnku, ktoré akurát vychádzalo, bola

stopa, ktorú bicykel zanechal, dobre viditeľná cez sotva postrehnuteľnú vrstvu rosy na zemi. Keď som stál pri stope a pozeral na ňu pri mojich nohách, vôbec som ju nevidel.

Na zložitú stopu sa pozerajte pri slnku, keď aj najmenšie nerovnosti na zemi, ktoré tam stopa zanechala, vrhajú tieň.

Hľadanie stratenej stopy

Keď stopu stratíte, musíte ju hľadať znova. Vtedy dajte na poslednú stopu vreckovku alebo palicu či inú značku a postupujte odtiaľ vo veľkom kruhu asi 30, 50 alebo 100 yardov, s poslednou stopou ako stredom. Vyberajte si čo najvhodnejší podklad, ak sa dá, tak mäkkú zem, aby ste našli akýkoľvek náznak pokračovania stopy.

Ak ste s družinou, najlepšie je, ak družina zastaví a jeden alebo dvaja muži hľadajú stopu. Ak začnete hľadať všetci naraz, čoskoro si ju pokazíte, lebo si po nej pošliapete a popletiete ju s vlastnými stopami - v takomto prípade priveľa kuchárov ľahko pokazí polievku.

Keď hľadáte stratenú stopu, používajte aj rozum - skúste uhádnuť, ktorým smerom nepriateľ šiel, a tam hľadajte.

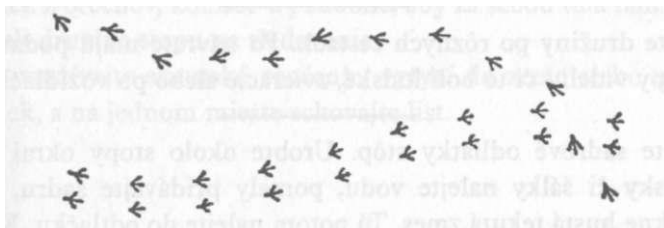
Spomínam si, ako sme raz sledovali diviaka, a táto príhoda bude lepšie ilustrovať to, o čom hovorím.

Diviak bežal po rozbahnených zaplavených poliach, kde sa ľahko sledoval, až kým nezahol na tvrdú kamenistú zem, kde sme po chvíli nevideli ani náznak jeho stopy. Museli sme začať hľadať. Označila sa posledná stopa a stopár postupoval v kruhoch, pozorne skúmal zem, no nič nenašiel. Potom sa rozhliadol po krajine a predstavil si, že je na mieste diviaka a povedal: "No, kam by som šiel teraz ja?" Kus pred ním, v smere, ktorým viedla pôvodná stopa, stál pás pichľavých kaktusov; a v ňom boli dve medzery. Stopár sa vybral k jednej z nich, v smere, ktorým diviak pravdepodobne bežal. Tu bola zem stále tvrdá a nebolo vidieť žiadne odtlačky nôh, ale na liste kaktusu v medzere bola hrudka blata; presne toto sme potrebovali.

Na tvrdej zemi nebolo žiadne blato, ale prasa zjavne prinieslo nejaké na nohách z mokrej zeme, ktorou bežalo. Toto malé znamenie umožnilo stopárovi pokračovať správnym smerom k ďalšej a ďalšej stope, až kým sa napokon dostal na vhodnejšiu zem a mohol stopovať diviaka až do brloha.

Ako prispôbiť chôdzu stopovaniu

Pozoroval som raz v Sudáne stopára, ako sledoval stopy, ktoré už boli dlhší čas bežnému oku neviditeľné. Kým bolo odtlačky jasne vidieť, prispôbil svoj krok stopám, takže išiel zároveň s nimi a poklepal po zemi palicou zakaždým, keď prešiel okolo - akoby si odľakoval každý odtlačok.

Toto sú stopy dvoch vtákov. Jeden žije obyčajne na zemi, druhý v kríkoch a stromoch. Ktorá stopa patrí ktorému vtákovi?

Keď sa stopa stratila na tvrdej zemi alebo ju zakryl pohybujúci sa piesok, šiel stále ďalej rovnakým tempom a poklepal palicou na miesta, kde by mohli byť odtlačky. Občas zazrel nezreteľnú priehĺbinu alebo značku, ktorá ukazovala, že tam bol odtlačok, a tak vedel, že je stále na správnej ceste.

DRUŽINOVÉ CVIČENIA V STOPOVANÍ

Pripravte terén na stopovanie tak, že nájdete miesto s mäkkou zemou na ploche štvorca so stranou asi 10 až 15 yardov a urovnajte ho valcom. Časť terénu by mala byť mokrá ako po daždi, časť suchá. Nech sa po nej jeden chlapec prejde, potom prebehne a napokon prevezie na bicykli. Vysvetlite rozdiel v stopách, aby skauti v družine vedeli neskôr z rôznych stôp vyčítať, či osoba kráčala alebo bežala.

Pošlite chlapca, aby spravil stopy a nech ho družina stopuje a všíma si, keď jeho stopy križujú nejaké iné, ukazujúce, akí ľudia či zvieratá tadiaľ po ňom prešli. Chlapec môže mať značkovacie násadky na podrážkach topánok. Alebo by mohol mať v podrážke nabitých zopár klinčov alebo mať klince na spodku svojej palice, aby nechával nezameniteľnú stopu.

Skúmajte vek stôp tak, že na druhý deň spravíte pri starých stopách čerstvé. Všímajte si rozdielnosti, aby sa skauti naučili rozpoznáť vek stôp.

Nech každý skaut urobí do mäkkej zeme odtlačok svojej topánky a spraví z neho nákres na papier.

Vyšlite družiny po rôznych cestách. Po návrate majú podať správu, aké stopy videli - či to boli ľudské, zvieracie alebo po vozidlách.

Urobte sadrové odliatky stôp. Urobte okolo stopy okraj z blata. Do misky či šálky nalejte vodu, pomaly pridávajúte sadru, až kým nevznikne hustá tekutá zmes. Tú potom nalejte do odtlačku. Keď už je sadra takmer tvrdá, vyryte do nej dátum, kde ste ju našli a podobne. Keď už je stvrdená úplne, opatrne ju vykopte a umyte.

STOPOVACIE HRY

Stopovacia pamäť

Družina si posadá tak, aby si skauti mohli navzájom preskúmať nohy. Dajte skautom povedzme tri minúty na obhliadku topánok. Potom ich zavrite v tmavej miestnosti, alebo si zaviažu oči a jedného z nich nenápadne zavolajte von, nech urobí nejaké odtlačky na väčšej rozlohe. Potom volajte skautov jedného po druhom, nech sa pozrú na stopy a povedia, kto tie odtlačky spravil.

Kreslenie stôp

Zoberte družinu von; nech sledujú stopu. Pozrite, ktorý skaut urobí najpresnejší nákres jednej zo stôp. Skauti by mali sledovať stopu až po miesto, na ktorom necháva dobré odtlačky.

Chyťte zlodeja

Nech niekto neznámy urobí stopu tak, aby ho chlapci nevideli. Skauti si pozorne prezrú stopu, aby ju aj neskôr spoznali.

Potom nech neznámy ide medzi ôsmimi až desiatimi inými ľuďmi, všetci zanechajú zreteľné stopy a striedavo kráčajú popri neznámom. Každý skaut potom pošepká rozhodcovi, kto urobil pôvodnú stopu -

popíše ho číslom. Skaut, ktorý odpovie správne, vyhráva. Ak odpovie správne viac ako jeden, vyhráva ten, kto spamäti nakreslí najlepšiu nákres odtlačku.

Sledovanie stopy

Vyšlite "zajaca", buď pešo alebo na bicykli s vrecom plným zrna, škrupiniek z orechov, konfiet a podobne, aby za sebou tu a tam trúsil a nechal tak družine stopu na sledovanie.

Alebo používajte skautské značenie, vyryté do zeme alebo urobené z vetvičiek, a na jednom mieste schovajte list.

ČÍTANIE STÔP, DEDUKCIA

Ako si zrátať dve a dve • Príklady
dedukcie • Sherlock Holmes

KEĎ SA SKAUT NAUČÍ všímať si stopy, musí sa tiež naučiť "zrátať dve a dve", a tak vyčítať význam toho, čo videl. To sa nazýva "dedukcia".

Tu je príklad, ako môže skaut vyčítať význam zo znamení, keď si to natrénoval.

Starý Blenkinsop vybehol zo svojho malého obchodíka v africkej dedine Kaffir.

"Hej! Chyťte zloděja!" kričal. "Ukradol mi cukor. Chyťte ho!"

Chytiť koho? Nikto na dohľad nebežal preč.

"Kto ho okradol?" opýtal sa policajt.

"Neviem, ale chýba mi celé vrece cukru. Ešte pred chvíľkou tam bolo."

Zavolali policajného stopára - a nájsť stopy zloděja medzi desiatkami ďalších odtlačkov bosých nôh okolo obchodu vyzeralo úplne beznádejne. Stopár však vykročil do buša, akoby to preňho bol rutinný prípad. Na niektorých miestach išiel tvrdým kamenistým terénom, ale ani raz nepofalil v tempe, aj keď nebolo vidieť žiadne stopy.

Po čase sa stopár zastavil a začal hľadať, zjavne stratil stopu. Potom sa usmial a palcom ukázal ponad plece na najbližší strom. Na ňom zbada-

li muža s vrecom cukru ukrytého medzi konármi.

Ako ho stopár našiel? Jeho ostrý zrak zachytil zopár zrníek cukru na zemi medzi prachom. Vreco bolo deravé a nechávalo za sebou jemnúčkú stopu. Sledoval ju a keď sa skončila, všimol si stopár zástup mravcov pohybujúci sa hore stromom. Išli po cukre za stopárom, a tak pomohli chytiť zlodēja.

Myslím, že starý Blenkinsop potľapkal stopára po pleci za jeho šikovnosť, s akou použil oči, aby videl zrnká cukru a mravcov a ako sa dovtípil, prečo mravce pochodovali hore stromom.

Stratený vojak

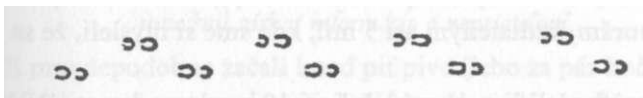
V Indii sa raz stratil vojak kavalérie a jeho druhovia ho všade hľadali. Stretli indického chlapca a opýtali sa ho, či nevidel strateného muža. Hneď odpovedal: "Myslíte veľmi vysokého muža, čo šiel na grošovacom koni, ktorý trochu kríval?"

Vojaci povedali: "Áno, to bol on. Kde si ho videl?"

Chlapec povedal: "Nevidel som ho, ale viem, kam išiel."

Nato ho zatkli, v presvedčení, že muž bol asi zavraždený a odprataný a že chlapec o tom čosi počul.

No nakoniec im vysvetlil, že videl mužove stopy.

Tieto stopy urobil krívajúci kôň. Otázkou je: na ktorú nohu kríva? Dlhšie nohy sú zadné.

Ukázal im stopy a nakoniec sa dostali na miesto, kde sa podľa stôp muž zastavil. Tu sa kôň škriabal o strom a zostalo po ňom zopár chlupov na kmeni, podľa ktorých sa dalo zistiť, že bol grošovaný (fľakatý). Stopy kopýt ukázali, že kríval, pretože jedna noha nebola rovnako hlboko odtlačená do zeme a nerobil ňou tak dlhý krok ako ostatnými. To, že bol jazdec vojak, sa dalo zistiť z odtlačkov jeho vojenských topánok.

Potom sa spýtali chlapca: "Ako môžeš vedieť, že bol vysoký?" a chlapec ukázal na miesto, kde vojak odlomil zo stromu konár, na ktorý by normálne vysoký muž nedočiahol.

Dedukcia je ako čítanie knihy.

Chlapec, ktorý sa nikdy neučil čítať a uvidí niekoho čítať knihu, by sa opýtal: "Ako to robíš?" Ukázali by ste mu, že malé znaky na stránke sú písmená. Keď sa dajú tieto písmená dokopy, tvoria slová. A zo slov sa tvoria vety a z viet sa dozvedáme informácie.

Podobne sa bude skúsený skaut pozeráť na malé značky a stopy. Rýchlo si ich dá v hlave dokopy a prečíta si z nich význam, na ktorý by neskúsený človek nikdy neprišiel.

S častou praxou sa naučí čítať význam už na pohľad, ako keď čítate knihu, bez toho, že by ste sa museli zdržovať hláskovaním slov písmeno po písmene.

Príklady dedukcie

Jedného dňa počas vojny v Matabele v Afrike som bol vonku na prieskume s jedným Afričanom na trávnatých pláňach pri vrchoch Matopo.

Zrazu sme narazili na čerstvé stopy v tráve - stebľa boli síce zošliapnuté, ale ešte stále zelené a vlhké - všetky boli naklonené jedným smerom, ktorým ľudia kráčali. Keď sme stopu chvíľu sledovali, dostali sme sa na piesočnaté miesto, a tam sme zistili, že stopa patrí viacerým ženám (malé chodidlá s rovným okrajom a malými krokmi) a chlapcom (malé chodidlá, zakrivený okraj a dlhšie kroky), ktorí kráčali, nebežali, smerom k horám, vzdialeným asi 5 míľ, kde sme si mysleli, že sa ukrýva nepriateľ.

Potom sme zbadali list, ktorý ležal asi 10 yardov od cesty. Nablízku neboli žiadne stromy, ale vedeli sme, že stromy s takýmito listami rástli v dedine asi 15 míľ odtiaľ v smere, z ktorého prichádzala stopa. Vyzeralo to teda, že ženy vyšli z tejto dediny, mali so sebou ten list a šli do hôr.

Keď sme list zdvihli, zistili sme, že bol vlhký a páchol po miestnom pive. Krátke kroky ukazovali, že ženy niečo niesli. Tak sme hádali, že niesli podľa tamojšieho zvyku nádoby s pivom na hlavách a otvory nádob mali uzavreté zväzkami listov.

Jeden z týchto listov vypadol; a keďže sme ho našli 10 yardov od cesty, bolo jasné, že vtedy fúkal vietor. Teraz o siedmej už vietor nefúkal, ale okolo piatej fúkalo.

Z týchto malých znamení sme teda uhádli, že skupina žien a chlap-

cov niesla v noci pivo z dediny 15 míľ odtiaľ a zobrali ho nepriateľovi do vrchov, kam dorazili skoro po šiestej.

Jediný lístok, ktorý odvialo z nádoby, ktorú niesla africká žena, umožnil získať informácie o nepriateľovi.

Muži pravdepodobne začali hneď piť pivo (lebo za pár hodín by skyslo) a kým by sme sa tam dostali, boli by už ospalí a nedávali by veľmi pozor, čiže by sme mali vhodnú príležitosť obhliadnuť ich pozície.

Takže sme sledovali ženské stopy, našli nepriateľa, urobili pozorovania, a odišli sme s potrebnými informáciami bez akýchkoľvek ťažkostí. A to všetko na základe svedectva jediného malého lístka.

Tak tu vidíte, aké je dôležité všímať si aj takéto maličkosti.

Ako pri dedukcii pomôže prach

Detektívi už veľakrát vyriešili zločiny na základe nepatrných stôp.

V jednom prípade bol spáchaný zločin a našiel sa tam kabát nejakého cudzinca, na ktorom nebola žiadna stopa, ktorá by viedla k majiteľovi.

Kabát dali do pevného vreca a mlátili ho palicou. Potom pozbierali² vreca prach, čo sa vytrúsil z kabáta a pod silným zväčšovacím sklom

sa zistilo, že sú v ňom jemné piliny, ktoré poukazovali na to, že majiteľ je asi tesár, robotník na píle alebo stolár. Prach potom dali pod ešte silnejšie zväčšovacie sklo - volá sa mikroskop - a ukázalo sa, že v ňom boli aj malé zrníčka želatíny a práškoveho lepidla. Tieto veci tesár ani robotník na píle nepoužíva, a tak sa ukázalo, že kabát patrí stolárovi, a polícia sa dostala na stopu zločincovi.

Ak sa podrobne preskúma prach z vreciek alebo z vreckového noža a podobne, môže nám to veľa napovedať.

SHERLOCK HOLMES

Hovorí sa, že Sirovi Arthurovi Conanovi Doyleovi poslužil ako predloha pre Sherlocka Holmesa Dr. Bell z Edinburghu.

Doktor učieval triedu študentov medicíny v nemocnici, ako sa majú starať o ľudí. Priniesli pacienta, aby mohol doktor ukázať, ako sa postarať o zraneného človeka. Pacient v tomto prípade kríval a doktor sa obrátil k jednému študentovi a opýtal sa ho:

"Čo sa stalo tomuto človeku?"

Študent odpovedal: "Neviem, pane. Nepýtal som sa ho."

Doktor povedal: "Nie je treba pýtať sa, mali by ste to sami vidieť - zranil si pravé koleno - kríva na tú nohu. Zranil si ho tak, že sa popálil na ohni - vidíte, že má na kolene prehorené nohavice. Teraz máme pondelok ráno. Včera bolo pekne, v sobotu bolo vlhko a blatisto. Mužove nohavice sú celé zablatené. V sobotu padol do blata."

Potom sa otočil k mužovi a povedal: "V sobotu ste dostali výplatu a opili ste sa a keď ste sa pokúšali osušiť si doma šaty, spadli ste do ohňa a popálili si koleno - bolo to tak?"

"Áno, pane," povedal muž.

Videl som v novinách prípad, kedy sudca využil svoje schopnosti všímať si maličkosti a "zrátať si dokopy dve a dve". Súdil muža kvôli dlhom.

Muž vysvetľoval, že bol bez práce a nevedel si nájsť zamestnanie.

Sudca povedal: "Tak čo robíte s tou ceruzkou za uchom, ak nepracujete?"

Muž sa musel napokon priznať, že pomáhal svojej manželke s obchodom, ktorý sa nakoniec ukázal ako veľmi výnosný. Sudca mu teda nariadil splatiť dlh.

SKUTOČNÉ STOPÁRSKE PRÍBEHY

Kapitán Stigand, dôstojník kavalérie, píše o svojich zážitkoch a uvádza nasledujúce príklady o prieskumníkoch, ktorí vedeli vyčítať z maličkostí dôležité významy.

Keď sa jedného dňa ráno prechádzal okolo tábora, všimol si čerstvé stopy kráčajúceho koňa. Vedel, že všetky jeho kone len klusali, musel to byť teda cudzí kôň. Uvedomil si, že sa na jeho tábor v noci pozeral nepriateľský zved na koni.

Keď prišiel do dediny v strednej Afrike, z ktorej ušli obyvatelia, Stigand nevedel, ktorému kmeňu dedina patrila, kým nenašiel v jednej chatrči krokodíliu labu. Z toho zistil, že tu žil kmeň Awisa, ktorý jedol krokodflov, kým susedné kmene ich nejedli.

Bol spozorovaný muž, ako ide na ťave asi vo vzdialenosti míľu a pol. Afričan, ktorý sa naňho pozeral, povedal: "Ten človek má v sebe krv otroka."

"Ako to môžete povedať na túto vzdialenosť?"

"Pretože kýva nohou. Skutočný Arab jazdí s nohami pritisnutými na bok ťavy."

*Aj stopy rovno pred vašimi dverami môžu rozpovedať príbeh, ak ich viete čítať.
Tieto stopy hovoria jednoduchý príbeh o psovi, ktorý prenasledoval mačku
a o jeho nahnevanom majiteľovi.*

Ako sa hľadá stratený majetok

Jeden dôstojník stratil počas manévrov na púšti asi 5 míľ od Káhiry ďalekohľad a poslal po egyptských stopárov, aby ho našli.

Priviedli koňa a vodili ho dokola, aby mohli stopári preskúmať jeho stopy. Tieto si zapamätali a vybrali sa na miesto, kde sa konali manévry. Tu medzi stovkami iných stôp kavalérie a artilérie stopári čoskoro našli stopy dôstojníkovho koňa a sledovali ich všade, kam šiel, až našli ďalekohľad, ktorý ležal na púšti tam, kde vypadol z puzdra.

Odtlačky nôh rôznych tiav sa veľmi podobajú. No egyptskí stopári sú vycvičení na to, aby vedeli ukradnutú ľavu sledovať a vystopovať.

"Stratená" ľava

Egyptskí stopári sú výnimočne dobrí pri stopovaní tiav. Keď niekto nie je na to zvyknutý, pripadajú mu všetky ľavie stopy rovnaké. Ale pre skúsené oko sú tak rozdielne ako ľudské tváre a vycvičení stopári si ich zapamätajú tak, ako si vy pamätáte tváre ľudí, ktorých ste stretli.

Pred niekoľkými rokmi ukradli pri Káhire ľavu. Poslali za ňou policajného stopára a ukázali mu stopu. Sledoval ju veľmi dlhý úsek, až sa dostal do jednej ulice, kde stopu medzi ostatnými úplne stratil.

O rok neskôr stopár zrazu narazil na čerstvú stopu jeho ľavy - pamätal si ju celý ten čas. Zjavne ju viedli s inou ľavou, ktorej stopu tiež poznal. Vedel, že patrí známemu zlodejovi tiav. Takže namiesto toho, aby sledoval stopy po meste, išiel stopár s policajtom rovno do stajne muža, a tam našli dávno stratenú ľavu.

Juhoamerickí stopári

"Gaučovia" alebo kovboji z Južnej Ameriky sú dobrými prieskumníkmi. Pozemky s dobytkom sú teraz z veľkej časti uzavreté, ale kedysi museli gaučovia stopovať ukradnutý alebo stratený dobytok na míle ďaleko, a tak boli aj dobrými stopármi.

Jedného z týchto mužov raz poslali, aby našiel ukradnutého koňa, ale nepodarilo sa mu to. O niekoľko mesiacov neskôr, v inej časti krajiny, si zrazu všimol na zemi čerstvú stopu svojho koňa. Hneď sa ju vydal sledovať a koňa našiel.

PRÍKLADY CVIČENIA DEDUKCIE

Pozrime sa na jednoduchú dedukciu zo stôp, ktoré som si všimol na prechádzke v jedno ráno pri ceste búrlivými horami Kašmíru.

Spozorované stopy - peň pri ceste, asi tri stopy vysoký. Pri ňom leží kameň asi veľkosti kokosového orecha, k nemu sú prichytené kúsky pomliaždenej šupky vlašského orecha, uschnuté. Kúsky šupky ležali aj na pni. Ďalej na ceste, asi 30 yardov na juh od pňa ležali škrupiny zo štyroch vlašských orechov. Blízko bola vysoká skala, zvažujúca sa popri ceste. Jediný strom s orechmi na dohľad bol 150 yardov na sever od pňa.

Pri pni bola hruda blata, na ktorej ostal odtlačok slamenej topánky.

Čo by ste si poskladali na základe týchto stôp?

Moje riešenie bolo takéto.

Bol to muž, ktorý niesol náklad, pretože nosiči, keď si chcú oddýchnuť, si nesadnú, ale oddychujú tak, že si oprú náklad o naklonenú skalu a oprú sa oň. Keby nemal náklad, asi by si sadol na peň, ale on radšej šiel o 30 yardov ďalej ku skale. Ženy tu nenosia náklad, takže to bol muž. Orechové škrupiny rozbil na pni kameňom, doniesol si ich zo stromu 150 yardov severne - takže postupoval na juh. Bol na dlhej ceste, preto mal topánky a nešiel bosý, ako by bol šiel, keby sa len prechádzal niekde blízko domu. Pred troma dňami pršalo, hruda blata bola prichytená, kým bola zem ešte mokrá - ale odvtedy na ňu nepršalo, takže bola suchá. Aj šupka z orecha bola suchá, a tak potvrdila čas, ktorý uplynul.

K tomuto pozorovaniu sa neviaže žiaden dôležitý príbeh, je to len príklad každodennej praxe, ktorú by mal robiť každý skaut.

DRUŽINOVÉ CVIČENIA V DEDUKCII

Prečítajte nahlas príbeh, v ktorom si treba všímať veľa detailov s následnou dedukciou, či už z *Pamätí* alebo *Dobrodružstiev Sherlocka Holmesa*. Potom sa opýtajte chlapcov, ktoré detaily viedli k určitým záverom, aby ste zistili, či chlapci pochopili metódu.

Spravte na mäkkej zemi stopy rôznych udalostí - napríklad ako cyklista stretne chlapca, ktorý ide pešo, zostúpi z bicykla, aby sa porozprával s kamarátom, a potom pokračujú ďalej. Nech chlapci preskúmajú stopy a vydedukujú ich význam.

Dajte na podložku niekoľko predmetov, ktoré by mohli byť z vreciek nejakého muža. Požiadajte skautov, aby dedukovali, aký človek to mohol byť, aké mal záujmy atď.

HRY S DEDUKCIOU

Cudzinci

Zožeňte zopár ľudí, ktorých chlapci nepoznajú, aby prešli po ceste alebo ulici ako okoloidúci a nech si ich každý chlapec samostatne poriadne všimne. Po nejakom čase požiadajte chlapcov o popis okoloidúcich - ako vyzerali, aké mali výrazné črty a aké bolo ich predpokladané zamestnanie.

Alebo nech sa každý chlapec dve minúty rozpráva s cudzím človekom a skúsi za ten čas o ňom zistiť čo najviac pomocou otázok a pozorovania.

Dedukcia "zločinu" - detektív

Prichystajte miestnosť alebo kúsok lúky a urobte tam malé značky, stopy atď. Prečítajte nahlas príbeh zločinu až po bod, kedy sa spravia značky a nech chlapci jeden po druhom preskúmajú scénu a potom vám osobitne dajú svoje riešenie zločinu.

Na začiatku by sa mali dávať len jednoduché schémy. Postupne sa môžu rozpracovávať hlbšie.

Napríklad pripravte niekoľko odtlačkov nôh a použitých zápaliek ku stromu, ktoré ukazujú, kde mal muž ťažkosti so zapálením fajky a podobne.

Ak chcete hotovú tému, zoberte si záhadu, ako je tá v Pamätiach Sherlocka Holmesa v príbehu "Domáci pacient". Pripravte pacientovu miestnosť, kde ho našli obeseného, so stopami zablatených topánok na koberci, s cigarovými špičkami odkúsnutými alebo odrezanými v ohnisku, cigarovým popolom, skrutkovačom a skrutkami atď. Rozložte na zem kusy novín, po ktorých budú chlapci chodiť (aby sa nepoplietli existujúce stopy). Nech každý skaut (alebo družina) vojde osobitne a dajte mu tri minúty na obhliadku. Potom mu dajte pol hodiny na vyriešenie, ústne alebo písomne.

"Stopovanie vraha"

Vrah uteká po tom, ako "zabodol svoju obeť", a nesie "kvapkajúcu dýku". Ostatní ho začnú sledovať o minútu neskôr, sledujú ho pomocou "kvapiek krvi" (konfety), ktoré padajú na každom treťom kroku. Jeho spoluvinník (rozhodca) mu dopredu povie, kam sa má vybrať. Ak sa tam dostane bez toho, aby ho prenasledovatelia chytili, viac ako osem minút pred nimi, vyhráva.

LESNÁ MÚDROŠŤ

ROZPRÁVANIE
PRI TÁBOROVOM OHNI 14

PLAZENIE

Ako sa schovať • Ako sa naučiť plaziť • Hry s plazením

KEĎ CHCETE POZOROVAŤ divoké zvieratá, musíte sa k nim priplaziť, zakrádať sa bez toho, aby vás zazreli alebo ucítili.

Keď sa chce lovec dostať k divokým zvieratám, musí sa vedieť dobre schovať. Rovnako aj vojnový skaut, keď pozoruje alebo hľadá nepriateľa. Policajt nechytí vreckových zlodejov, ak bude postávať v uniforme a pozorovať ich. Oblečie sa ako obyčajný človek a často sa pozerá do výkladov, v ktorých ako v zrkadle vidí všetko, čo sa deje okolo.

Ak vinník zistí, že ho niekto pozoruje, začne si dávať väčší pozor a nevinný človek sa zasa znepokojí. Keď niekoho pozorujete, nerobte to príliš nápadne, skúste si obzrieť potrebné črty jedným dvoma pohľadmi. Ak ho chcete skúmať podrobnejšie, kráčajte za ním. Z pohľadu odzadu sa dozviete rovnako veľa - v skutočnosti aj viac - ako z pohľadu odpredu. A ak to náhodou nie je skaut, tak sa ani neobzerá za seba a nezistí, že ho pozorujete.

Vojnoví skauti a lovci, ktorí sa plazia za korisťou a nechcú, aby ich bolo vidieť, nikdy nezabúdajú na dve dôležité veci.

Po prvé - dbajú na to, aby zem, stromy alebo budovy za nimi boli rovnakej farby ako ich oblečenie.

Po druhé - ak sa na nich nepriateľ alebo zver pozrie, ostanú nehybne stáť.

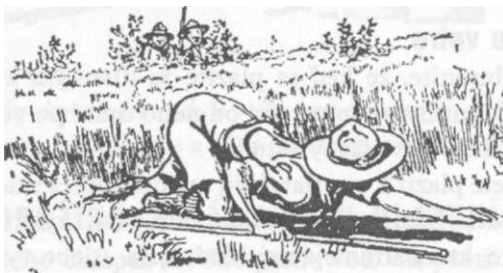
Takto si skauta častokrát nevšimnú ani na otvorenom priestranstve.

Ako je to s pozadím

Keď si vyberáte pozadie, zvážte farbu svojho oblečenia. Ak ste oblečení v kaki, nestojte pred bielou stenou alebo tienistým kríkom, ale majte za sebou piesok či skaly farby kaki - a nehýbte sa.

Ak máte na sebe tmavé šaty, choďte medzi tmavé kríky, alebo do tieňa stromov a skál, ale dávajte pozor, aby aj zem pod vami bola tmavá - ak je pod stromami svetlá zem, bude vás proti nej veľmi dobre vidno.

Keď sa chcete rozhliadnuť z kopca po okolí, dajte pozor, aby vás nebolo proti oblohe príliš vidno. Nováčikovia sa často dopúšťajú tejto chyby.

NOVÁČIK TOMMY 8 TOMMY SA PLAZÍ

*Na chrbát si pozor dávaj, keď sa trávou plazíš,
chod' však radšej tvárou napred, aspoň nenarazíš.*

Pomalý pohyb

Prieskumníci kmeňa Zulu často využívajú vrchol kopca alebo vyvýšenú plošinu ako rozhľadňu - z ich skúseností sa dá mnohému naučiť. Prieskumník sa priplazí po štyroch trávou až na vrch. Keď sa dostane hore, hlavu dvíha pomaly, palec po palci, kým nemá dobrý výhľad. Nepriateľa si dobre obzrie, ale ak sa mu zdá, že sa naňho pozerajú, ostane úplne nehybný a dúfa, že si ho pomýlia s kameňom alebo pňom. Ak ho nezbadať, skláňa veľmi pomaly hlavu naspäť do trávy, palec po palci a potichu sa odplazí preč. Rýchly pohyb hlavou proti oblohe by určite upútal pozornosť aj na veľkú vzdialenosť.

V noci sa držte čo najviac pri zemi alebo v rôznych priekopách, aby ste boli dole v tme a nepriateľa jasne videli proti hviezdinatej oblohe.

Raz som v noci čupel v tieni kríka a bol som úplne potichu. Nič netu-taci nepriateľský zved sa priblížil na 3 stopy odo mňa a keď sa mi oto-chrbtom, mohol som sa postaviť a chytiť ho.

Tichá chôdza

Musíte si pamätať, že hlavne v noci, keď chcete nepozorovane prejsť tmou, treba chodiť potichu. Zvuk ľudských chodidiel dopadajúcich na zem počuť pomerne ďaleko. Skaut alebo lovec našľapuje ľahko na brušká prstov, nie na päty. Takúto chôdzu by ste si mali nacvičovať vždy, keď kráčate, vo dne či v noci, vnútri aj vonku, aby ste už zo zvyku našľapovali čo najľahšie a kráčali čo najtichšie. Zistíte, že takto ste schopní chodiť na dlhé vzdialenosti - neunavíte sa tak rýchlo, ako keď dupete ťažkými nohami ako väčšina ľudí.

Držte sa po vetre

Nikdy nezabudnite, že keď sa plazíte za divokým zvieraťom alebo dobrým prieskumníkom, musíte sa od neho držať po vetre, aj keby ste mali pocit, že duje ledva slabý vánok.

Než sa začnete plaziť k nepriateľovi, musíte vedieť smer vetra a podľa toho sa zariadiť. Nasliňte si dokola celý prst, vystrčte ho dohora, a potom skúste, ktorá strana je najchladnejšia. Alebo vyhoďte do vzduchu ľahký prach, suchú trávu či listy a uvidíte, ktorým smerom ich to unesie.

Používajte maskovanie

Keď chceli severoamerickí Indiáni preskúmať nepriateľský tábor, uviazali si na chrbát vlčie kožuchy, chodili po štyroch a zakrádali sa okolo tábora, napodobňujúc zavíjanie vlkov. Aj keď vykúkali ponad kopec alebo iné miesto, kde by sa ich hlava mohla rysovať oproti oblohe, dali si na hlavu koženú čiapku z vlčej hlavy s ušami, takže keby ich aj niekto zbadal, považoval by ich za vlkov.

V Austrálii domorodci sledujú emu - veľké vtáky podobné pštrosovi - oblečení v koži tohto vtáka, kráčajú zohnutí a jednu ruku držia hore, aby vyzerala ako vtáčia hlava s krkom.

Skauti sa často schovávajú v tráve a z nej vykúkajú von - vtedy si uviažu na hlavu motúz alebo čelenku, za ňu si nastrkajú trávu, niektoré stebľa trčia dohora, iné padajú nadol, aby zakryli tvár a zamaskovali celú hlavu. Ak sa skrývajú za kameňom alebo vyvýšeninou, nepozerajú sa ponad ne, ale z boku.

*Austrálsky domorodec sleduje vtáka emu oblečený v jeho koži.
Bumerang drží v ruke a oštep medzi prstami na nohách.*

DRUŽINOVÉ NÁCVIKY V PLAZENÍ

Postavte jedného chlapca asi 500 yardov od vás proti rôznym pozadiam, kým nenájdete to správne, pred ktorým ho nie je v jeho oblečení vidno. Takto si skauti uvedomia, aké je pozadie dôležité. Zvyšok družiny ho pozoruje a všíma si, aký je neviditeľný, keď sa postaví pred vhodné pozadie. Napríklad chlapec oblečený v sivom je dosť viditeľný pred tmavými kríkmi, ale už menej pred sivou skalou či domom. Chlapec v tmavom oblečení je dobre viditeľný na zelenom poli, ale nie, keď stojí v otvorených dverách a za ním je tmavá miestnosť.

Predvedzte efekt pohybu. Schovajte skautov do dobrého úkrytu (krovia a podobne) a ukážte, ako je ťažké si ich všimnúť, kým sa nepohnú.

Nacvičte si rýchle presuny medzi úkrytmi; plazenie popri priekopách a poza hrebene, od kríku po krík.

Skúšajte plazenie v šere. Niektoré z uvádzaných hier sa môžete hrať v šere alebo v tme. Nepúšťajte sa však do hry, ak sa už úplne zotmelo.

HRY S PLAZENÍM

Pol'ovačka na skauta

Jedného skauta pošlete, aby sa schoval a ostatní sa ho vyberú hľadať. Vyhráva, ak ho nikto nenájde, alebo ak sa mu podarí dostať späť na štart bez toho, aby ho chytili.

Beh so správou

Skaut - posol musí z nejakej vzdialenosti v určenom časovom limite priniesť správu na dohodnuté miesto alebo do domu. "Nepriateľskí" skauti majú príkaz zabrániť mu v doručení správy. Rôzne sa poschovávajú, aby posla s odkazom zastavili.

Ak sa dvaja skauti dotknú posla skôr, než sa dostane na miesto určenia, je chytený.

Plazenie za jelenom

Radca družiny hrá jeleňa - neschováva sa, ale postáva, alebo sa sem tam trocha pohne.

Skauti sa ho vyberú hľadať, každý sa snaží k nemu dostať svojím spôsobom a tak, aby ho nik nevidel.

Keď radca družiny skauta zbadá, povie mu, nech sa postaví, a tým prehráva. Po nejakom čase radca družiny zavolá "čas". Všetci sa postaví tam, kde sa práve nachádzajú a vyhráva ten, kto sa dostal najbližšie.

Pri hre môžete tiež zistiť, či vedía skauti chodiť potichu - rozhodcovi sa zaviažu oči. Mali by ste hrať vonku, na mieste, kde je plno suchých vetvičiek a štrku. Skauti vyrazia zo vzdialenosti 100 yardov a plazia sa čo najrýchlejšie k nepriateľovi - majú na to povedzme minútu a pol - a musia sa ho dotknúť, než ich začuje.

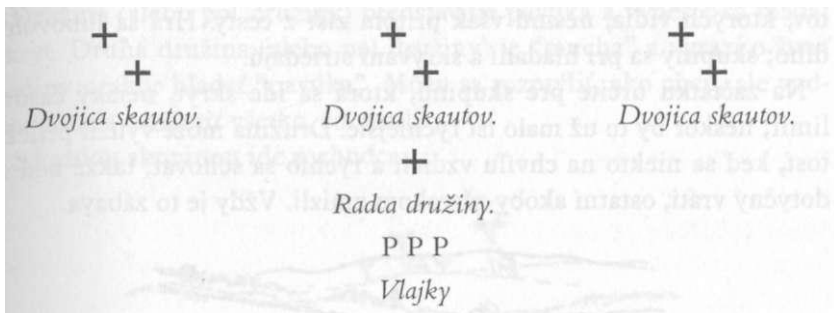
Ulúpenie vlajky

Proti sebe hrajú dve skupiny, každá zložená aspoň z dvoch družín.

Na vymedzenom území si každá skupina vytvorí základňu, stráženú niekoľkočlennou hliadkou. Jej úlohou je ochrániť tri vlajky (alebo v noci tri lampáše dve stopy nad zemou) rozmiestnené okolo 200 yardov od seba (v noci 100 yardov). Členovia hliadky sa schovávajú, všetci spolu alebo roztrúsení po dvojiciach. Potom vyšlú zvyšných skautov na nepriateľské pozície. Keď tí nájdú nepriateľskú základňu, skúsia sa okolo

nej nepozorovane preplížiť, dostať sa k vlajkám, zobrať ich a doniesť na svoju základňu. Jeden skaut nesmie zobrať viac ako jednu vlajku.

Takto obyčajne vyzerá rozmiestnenie skautov na základni:

Ak sa skaut dostane na 50 yardov k silnejšej skupine a nepriateľ ho zbadá, bude vyradený z hry. Ak sa dokáže preplaziť okolo bez toho, aby ho videli, je všetko v poriadku.

Strážcovia základní sa nesmú zo svojho stanoviska pohnúť, ale majú dvojnásobnú silu a môžu posilať poslov k susedom alebo k svojej vlastnej prieskumnej družine.

Na každej základni a s každou prieskumnou skupinou by mal byť rozhodca.

V určenú hodinu akcia končí a všetci sa zhromaždia na dohodnutom mieste, aby odovzdali hlásenia. Takto sa pridelia body:

Za každú zajatú a prinesenú vlajku či lampu 5 bodov.

Za každé hlásenie alebo náčrt pozície nepriateľovej

základne až do 5 bodov

Za hlásenie o pohybe nepriateľových prieskumných družín. . 2 body

Vyhráva skupina s najvyšším celkovým počtom bodov.

POZNÁMKA: Pre takéto hry - obyčajne sa nazývajú *Hry v divočine*, pretože sa hrajú vonku v prírode - potrebujete nejakú metódu "zabíjania" a "zajímajania". Skauti môžu nosiť viditeľne na ramene kus látky - rôznych farieb pre rôzne strany - alebo kúsok gázového obväzu. Keď niekomu toto označenie roztrhnú, ide si obeť k rozhodcovi po nový život", aby mohla pokračovať v zábave. Aj najmenší skaut musí mať rovnaké šance ako ten najsilnejší, to je veľmi dôležité

Prepady

Oddiel sa rozdelí na dve časti, jedna ide dopredu a schová sa v kríkoch pri ceste. Druhá skupina ide za nimi a chlapci volajú mená skautov, ktorých vidia, nesmú však pritom zísť z cesty. Hrá sa ľubovoľne dlho; skupiny sa pri hľadaní a skrývaní striedajú.

Na začiatku určite pre skupinu, ktorá sa ide skryť, nejaký časový limit; neskôr by to už malo ísť rýchlejšie. Družina môže využiť príležitosť, keď sa niekto na chvíľu vzdialí a rýchlo sa schovať, takže keď sa dotýkný vráti, ostatní akoby zázrakom zmizli. Vždy je to zábava.

Vyskúšajte tieto metódy plazenia. Pritisnite sa k zemi čo najbližšie.

Plazenie a hlásenie

Rozhodca sa postaví na nejaké miesto vonku v prírode a skautov pošle rôznymi smermi asi pol míle od seba. Keď zamáva zástavkou, všetci sa schovávajú, a potom sa postupne plazia k nemu a pozorujú všetko, čo robí. Keď znova zamáva zástavkou, postaví sa, pristúpia k nemu a písomne alebo ústne hlásia, čo všetko robil.

Rozhodca sa medzitým rozhliada okolo a ak zahliadne nejakého skauta, strhne mu dva body. Jeho úlohou je niečo robiť - sadnúť si, kľaknúť, pozeráť cez okuliare, používať vreckovku, dať si na chvíľu dolu klobúk, prejsť sa kúsok v kruhu - aby si skauti mali čo všimnúť a mohli to potom hlásiť. Dostanú tri body za každú správne nahlásenú činnosť.

Rozhodca si môže dopredu pripraviť hodnotiacu kartu s menami všetkých skautov a kolónkami na body za každú činnosť a jednou na mínusové body, keď niekoho zbadá.

Pavúk a mucha

Pavučinou je kus krajiny alebo mesta s rozlohou asi štvorcovej míle a presne určenými hranicami. Dohodne sa presný čas ukončenia akcie.

Družina (alebo pol družiny) predstavuje pavúka a vyberie sa hľadať úkryt. Druhá družina (alebo pol družiny) je "mucha" a vyrazí o štvrté hodiny neskôr hľadať "pavúka". Môžu sa rozptýliť, ako chcú, ale vodcovi musia oznámiť všetko, čo zistili.

S každou skupinou ide rozhodca.

Vyžaduje to dosť času a trpezlivosti, kým sa dokážete priplaziť k divým zvieratám tak blízko, aby ste mohli študovať ich zvyky a nevyplašili ich pri tom.

Ak počas určeného času (trebárs dve hodiny) mucha pavúka neobjavila, pavúk vyhráva. Pavúk si zapíše meno každého člena mušej skupiny, ktorého zazrel. Podobne aj muchy si zapíšu mená pavúkov, ktorých videli a presné miesto ich úkrytu.

ZVIERATÁ

Hlasy divých zvierat •

Zvieratá • Vtáky •

Plazy • Rybačka • Hmyz

V RÔZNYCH ČASTIACH SVETA používajú prieskumníci na dorozumievanie, hlavne v noci, v hustom buši alebo v hmle zvuky divokých zvierat a vtákov. Schopnosť imitovať zvieracie hlasy sa vám zíde, aj keď chcete pozorovať zvyky zvierat. Začnite imitovaním kuriatok, skúste sa so psom baviť jeho jazykom a čoskoro budete vedieť napodobniť namosúrené alebo hravé psie vrčanie. Veľmi ľahko napodobníte sovy, holuby a hvizdáky.

V Indii som stretol kmeň cigánov, ktorí jedli šakalov. Šakaly sú jedny z najpodozrivejších zvierat na zemi. Len veľmi ťažko sa dajú chytiť do pasce, ale títo cigáni na to mali svoj trik.

Okolo malej planinky sa v tráve a kríkoch schová niekoľko mužov so psami. V strede tejto čistinky jeden cigán napodobňuje zvolávací signál šakalov. Volá stále hlasnejšie, až to znie ako celá svorka šakalov, ktoré sa zbiehajú, vrčia a nakoniec sa do seba pustia s divokým štekaním, vrčaním a krikom. Pri tom trasie konárom so suchými listami, aby napodobnil zviera uháňajúce trávou. Hodí sa na zem, vyhadzuje do vzduchu prach, až ho v ňom ani nie je vidno a ďalej vrčí a bije sa.

Ak je v dosluchu nejaký šakal, vyrazí z džungle a pritreli do prachu, aby sa zapojil do bitky. Keď tam nájde človeka, rýchlo vybehne. No to už ostatní stihli zo všetkých strán vypustiť psov, a tie šakala rýchlo chytia a zabijú.

Pol'ovačka na veľkú zver

William Long vo svojej zaujímavej knihe *Zvieratá vo voľnej prírode* opisuje, ako raz privolať losa. Los je obrovský druh vysokej zveri so škaredým, vydutým nosom. Žije v lesoch severnej Ameriky a Kanady, veľmi ťažko sa dá k nemu priblížiť a keď sa nahnevá, je veľmi nebezpečný.

Long sedel v kanoe a chytal ryby, keď začul, ako losí samec volá v lese. Len tak zo zábavy vyšiel na breh a odrezal pás kôry z brezy, skrútil ho do tvaru trúbky, až mal niečo ako megafón, dlhý asi pätnásť palcov, päť palcov široký na širšej strane a asi palec - dva na užšej. Takto napodobnil revanie losieho samca. Účinok to malo ohromný. Starý los vybehol z lesa a vošiel za ním až do vody - a Longovi sa podarilo uniknúť len rýchlym pádlovaním.

Lov veľkej divej zveri - ako sú slony, levy, nosorožce, diviaky, jelene a podobné zvieratá - patrí k najlepším športom vôbec. Len naozaj skúsený stopár tu môže uspieť.

Je to veľmi vzrušujúce a zároveň nebezpečné, a zide sa vám pri tom všetko, čo som vám hovoril o pozorovaní, stopovaní a schovávaní. Okrem toho však musíte vedieť všetko o zvykoch zvierat a ich správaní.

V Indii chytajú šakaly nezvyčajným spôsobom: Muž napodobňuje volanie celej svorky šakalov a trasie suchými listami...

Povedal som, že "lov" alebo "naháňanie vysokej zveri" je jeden z najlepších športov. Netvrdil som však, že by strieľanie alebo zabíjanie bolo tou najlepšou časťou. Keď sa zaoberáte zvieratami, máte ich stále radšej. Čoskoro zistíte, že ich nechcete zabíjať len pre samotné zabíjanie. Čím viac ich sledujete, tým viac v nich vidíte stopy Božej práce.

*...potom sa hodí na zem a hádže do vzduchu prach.
Šakal pribehne, aby sa zapojil do bitky a hneď ho chytila.*

Dobrodružný život na poľovačke

Poľovačka je zaujímavá hlavne kvôli dobrodružnému životu v džungli, veľakrát sa vám môže stať, že zviera loví vás, a nie vy jeho, musíte zver stopovať, plaziť sa a pozorovať, učiť sa jej zvykom. Potom nasleduje streľba na zviera, ale to je len malá časť toho celého vzrušenia.

Žiadny skaut nezabije zviera, kým na to nemá rozumný dôvod, a potom ho musí zabiť tak, aby čo najmenej trpelo.

"Na love" s fotoaparátom

Dnes už mnoho lovcov divej zveri uprednostňuje fotoaparát pred puškou, výsledky sú rovnako zaujímavé - teda ak nie ste práve hladní. Potom musíte, samozrejme, zviera zabiť.

Môj brat bol raz vo východnej Afrike fotografovať divé zvieratá. Bol to preňho dobrý šport, žil v divočine, stopoval a plazil sa a napokon fotil slonov, nosorožcov a iné veľké zvery.

Jedného dňa sa priblížil k slonovi, práve si nastavoval fotoaparát a zaostroval, keď vtom jeho nosič zvolal "Pane, pozor!" a rozbehol sa

preč. Môj brat sa otočil a zbadal veľkého slona, ako sa k nemu blíži, už bol len pár yardov od neho. Tak len stlačil spúšť a bežal preč. Slon pribehol k aparátu, zastal a zdalo sa, akoby zistil, že ide vlastne len o fotoaparát - s úsmevom sa teda odkýval späť do džungle.

*Ked' lovíte zver svojím fotoaparátom, musíte mať oči aj na chrbte.
Inak vás môže vaša korisť prekvapiť.*

Diviaky a leopardy

Diviak je bez pochyby najodvážnejšie zviera. Je to skutočný "kráľ džungle" a ostatné zvieratá to vedia. Keď pozorujete napájadlo v noci, vidíte zvieratá, ktoré sa k nemu nervózne zakrádajú a obzerajú sa sem a tam, či tam nie je schovaný nepriateľ. No keď príde diviak, tak si len vykračuje a svojou veľkou hlavou s lesklými klami kýva zo strany na stranu. O nikoho sa nezaujíma, zato všetci sa zaujímajú o neho. Dokonca aj tiger, čo tam práve pije, zavrčí a stratí sa z dohľadu.

Často som v džungli za mesačných nocí pozoroval zvieratá, hlavne diviaky.

Raz som si aj chytil a ponechal malého diviaka a leoparda a zistil som, že sú to veľmi milé a zábavné zvieratká. Diviačik žil v mojej záhrade. Nikdy úplne neskrotoľ, hoci som ho mal už odmalička.

Prišiel ku mne, keď som naňho zavolaľ, ale len veľmi opatrne; nikdy by neprišiel k niekomu neznámemu.

Zvykol behať okolo starého pňa v záhrade a skúšal si svoje kly. Rozbehol sa plnou rýchlosťou, raz prebehol okolo pníka, inokedy doňho vrazil, trvalo to celé asi päť minút. Potom si ľahol na bok a dychčal od námahy.

Leopard bol tiež veľmi pekný a hravý, chodil za mnou ako pes. No k cudzím sa správal veľmi nepredvídateľne.

Myslím si, že keď niekto chová zvieratá, a potom sa ich vyberie pozorovať v ich prirodzenom prostredí, môže sa o nich naučiť veľmi veľa.

Malý leopard vie byť veľmi pekné a roztomilo hravé zvieratko.

SKÚMAJTE ZVIERATÁ DOMA

Skôr, ako sa vyberiete skúmať zvieratá do džungle, mali by ste ich pozorovať, divoké aj domáce, doma.

Každý správny skaut by mal vedieť všetko o domácich zvieratách, ktoré vída každý deň. Ak žijete na vidieku, mali by ste sa vedieť postarať o koňa - vyčistiť ho, nakŕmiť a napojiť, založiť mu postroj, odstrojiť ho a dať do stajne; mali by ste spoznať, kedy kríva a nemôže sa použiť na prácu.

Váš pes

Dobrá pes je najlepším skautovým spoločníkom. Skaut nie je skutočným skautom, kým nevycvičil šteňa, aby ho na slovo poslúchalo. Pri psovi treba veľa trpezlivosti, človek musí byť milý a chápavý. Psy sa často používali na hľadanie stratených ľudí a doručovanie správ.

Je to najľudskejšie zviera, a preto je pre človeka najlepším spoločníkom. Pes je vždy veľmi úslužný a pripravený hrať sa - plný dobrej nálady, verný a milujúci.

Kde môžete skúmať zvieratá

Skaut žijúci na vidieku má samozrejme oveľa viac možností pozorovať zvieratá, než skaut v meste.

Vo veľkom meste však žije v parkoch veľa druhov vtákov a v zoológických záhradách môžete vidieť asi všetky žijúce zvieratá.

V malých mestách je to asi trochu zložitejšie, ale väčšina má vlastné prírodovedné múzeum, v ktorom si môžete pozrieť, ako rôzne zvieratá vyzerajú, ako sa volajú, alebo ich môžete pozorovať v parkoch či na vlastnom okne, keď si pripravíte búdku s krmivom pre vtáky. No vždy, keď môžete, vyberte sa do prírody aspoň na pár hodín, vlakom, na bicykli či po vlastných plochých nohách a spoznávajte rôzne druhy zvierat, ich mená, tvar a veľkosť stôp, u vtákov si všimajte aj hniezda a vajíčka...

Ak máte vlastný fotoaparát, začnite si robiť zbierku fotiek zvierat a vtákov - je to určite oveľa zaujímavejšie ako obyčajné chlapčenské zbierky známok či podpisov.

Pozorovanie zvierat

Každé zviera stojí za to pozorovať a je rovnako ťažké priplaziť sa k lasici ako k levovi.

Ľudia si myslia, že zvieratá sa riadia len inštinktmi - čiže niečím, čo majú vrozené.

*Zvieracia mama učí svoje mladé. Táto levica im asi práve hovorí,
čo robiť, ak sa objaví človek.*

Myslíme si napríklad, že mladá vydra vie plávať hneď, ako sa dostane do vody, alebo že mladý jeleň pred človekom utečie vďaka vrozenému strachu.

Prírodovedci by vám povedali, že zvieratá za svoju šikovnosť vďačia najmä matkám, ktoré ich v mladosti všetkému učili. Vydra si dá mladé na chrbát a vezme ich do vody. Kúsok ďalej od brehu zrazu spod nich odpláva a nechá ich hádzať sa vo vode. Vynorí sa hneď pri nich a pomôže im doplávať na breh. Takto ich postupne naučí plávať.

Raz som vo východnej Afrike zbadal levicu, vedľa seba mala zoradené mláďatá a pozerala na mňa, ako sa približujem. Vyzeralo to úplne akoby ich učila, čo robiť, keď sa blíži človek.

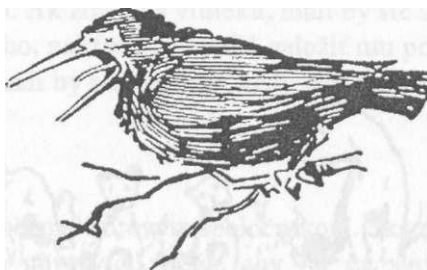
Zjavne im hovorila:

"Teraz si, levíčatá, poriadne všimnite, ako vyzerá biely človek. Potom jedno po druhom vyskočíte a odbehnete preč, ako švihnutím chvostíka. Keď ste už mimo dohľadu, musíte sa zakrádať a plaziť, kým nebude fúkať vietor od neho k vám. Sledujte ho, vždy sa pritom držte po vetre od neho, aby ste cítili, kde je, ale on aby vás nenašiel."

VTÁKY

Človek, ktorý sa zaoberá vtákmi, sa nazýva ornitológ. Mark Twain, zábavný a dobrosrdečný americký spisovateľ, raz povedal:

"Sú ľudia, ktorí píšu knihy o vtákoch a milujú ich tak veľmi, že nedbajú na hlad a únavu, len aby našli nový druh vtáka - a zabili ho."

Vrany so svojím hlasným krákaním akoby boli všade.

Volajú sa "ornitológisti".

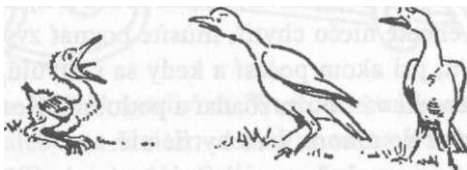
Aj ja som mohol byť ornitológistom, pretože som mal vtáky a zvieratká rád. Tak som sa začal učiť, ako sa ním stať. Raz som videl sedieť vtáka na suchom konári vysokého stromu. Spieval s hlavou zaklonenou dozadu a zobákom otvoreným - a než som začal rozmýšľať, už som

po ňom vystrelil. Prestal spievať a spadol z konára, bezvládný ako kus handry a ja som pribehol a zdvihol som ho - bol mŕtvy. Telíčko v mojej ruke bolo teplé, hlava sa kývala zo strany na stranu, akoby mal zlomený krk, na očiach mal bielu blanku a medzi perím na hlave sa zaleskla malá kvapka krvi - a - páni! Pre slzy som nič nevidel. Odvtedy som nezabil žiadne zviera, pokiaľ mi nechcelo ublížiť - a ani nezabijem."

Pozorovanie vtákov

Dobrý skaut je občasne aj dobrý "ornitológista", ako ich nazýva Mark Twain. Rád stopuje vtáky a skúma všetko, čo robia. Zistí pri tom, kde a ako si stavajú hniezda.

Nechce kradnúť vajíčka, ako to robia niektorí chlapci, ale rád pozoruje, ako rodičia vysedia mladé a ako ich učia samostatne jesť a lietať. Naučí sa rozoznávať druhy vtákov podľa spevu a spôsobu lietania. Vie, ktoré vtáky sú tu celý rok a ktoré prilietajú len na určité obdobia, aký druh potravy majú najradšej, ako menia perie, aké hniezda stavajú, kde ich stavajú i aké majú vajíčka.

Keď mláďa vypadne z hniezda, rodičia ho prídu nakrmiť.

Môžete pozorovať a učiť sa od vtákov, ktoré žijú hneď pri vašom dome, najmä ak ich cez zimu každý deň kŕmite. Vtáčí spev je veľmi zaujímavý, započúvajte sa, ako niektoré vtáky spievajú, aby si nahovorili samičku, iné zas vyzývajú súperov do boja. Napríklad, samec čajky striebritej zo seba urobí hrozného hlupáka, keď sa snaží spievať a predvádzať pred sľečnami a taká vrana na tom nie je o nič lepšie.

Sledujte, ako sa liahnu mláďatá, to je tiež zaujímavé. Niektoré sa liahnu nahé, bez peria, so zavretými očami a otvorenými ústami. Iné zas s mäkkým páperím po celom telíčku, plné života a energie. Mláďatá sliepky zelenonohej napríklad vedľa plávať hneď, ako sa vyľiahnu,

kuriatka začnú pobeť po pár minútach, kým malý vrabec sa niekoľko dní nezmôže na nič a rodičia ho musia kŕmiť a maznať sa s ním.

William Long, známy spisovateľ a prírodovedec, napísal:

"Pozrite sa napríklad na vranie hniezdo. Jedného dňa uvidíte matku stáť na okraji hniezda a rozpínať nad mláďatami krídla. Mláďatá sa postavajú a napodobňujú ju. To je prvá lekcia.

Možno už na nasledujúci deň uvidíte starú vranu, ako sa stavia na špičky a trepoce krídlami, aby nespadla. Mláďa to znovu napodobňujú a čoskoro sa naučia, že v krídlach majú silu, ktorá ich udrží. Ďalší deň budú rodičia skákať okolo hniezda z konára na konár a pri dlhých skokoch si pomôžu krídlami. Malí sa zapoja, hrajú sa a než si všimnú, že sa niečomu učili, vedia lietať."

Veľa vtákov už takmer vyhynulo, lebo im chlapci vykrádajú hniezda.

RYBY A RYBAČKA

Každý skaut by sa mal naučiť chytať ryby, aby mal čo jesť. Vyhľadávaný zelenáč, stojaci na brehu rieky plnej rýb, môže vyzeráť hlúpo, ale niekomu, kto sa nikdy neučil chytať ryby, sa to môže ľahko stať.

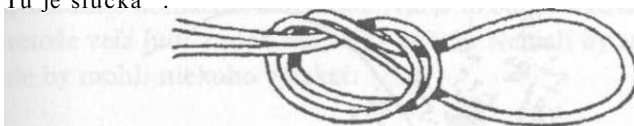
Pri rybačke zužitkujete mnoho skautských zručností, hlavne ak chytáte na mušky. Ak chcete niečo chytiť, musíte poznať zvyky a spôsoby rýb - kde sa zdržujú, pri akom počasí a kedy sa stravujú, čo najradšej jedia, z akej vzdialenosti vás môžu zbadať a podobne. Keď toto neovládete, môžete chytať až do úmoru a nechytíte nič.

Ryby majú obyčajne v potoku nejaké vlastné miestočko a keď raz objavíte rybu u nej doma, môžete sa tam prikradnúť a pozorovať, čo robí.

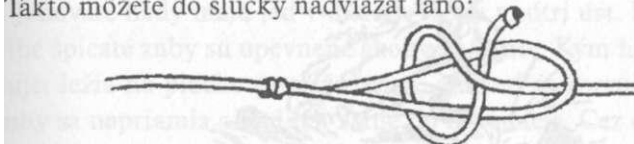
Ďalej musíte vedieť viazať špeciálne uzly na jemnom vlasci, z čoho budú nešikovnejší chlapci dosť nervózni.

Ja vám ukážem len zopár uzlov, ale zídete sa vám ich oveľa viac. Tieto som nakreslil uviazané navoľno, tesne pred zatiahnutím.

Tu je slučka :

Takto môžete do slučky nadviazať lano:

Presne taký istý uzol sa používa na pripevnenie háčika k vlascu:

Vlasce rôznej dĺžky (aj hrúbky) nadviažete takto:

Vyžaduje si to veľkú trpezlivosť. Vlasce sa vám bude zachytávať v krí-
koch a kroví alebo na šatách - a keď sa nemá kde zachytiť, zamotá a
zauzlí sa sám. Tu nepomôže žiadne rozčuľovanie. Môžete spraviť len
dve veci - tváriť sa ako že nič alebo sa s kľudom pustiť do rozvázovania.
Ďalej vás čaká sklamanie, keď sa vám roztrhne lanko, či sa prihodí iná
nepříjemnosť a pridete o rybu. Ale pamätajte, že v začiatkoch to čaká
každého, no napokon vám tieto ťažkosti prinesú ešte väčšiu radosť
z úlovku.

Skúste chytať ryby ako ja - nechajte si ryby na jedenie alebo na vzor-
ku, ostatné pustite hneď naspäť do vody. Háčik im prepichne len kožo-
vité ústa, a to im veľmi neublíži; odplávajú preč a môžu sa znova tešiť
zo života.

Ak používate suchú mušku, teda ak vaša muška sedí na vode a nepo-
topí sa pod hladinu, potom musíte svoju rybu naozaj vyslieďiť ako jele-
ňa či inú zver, pretože pstruh je plachý a má veľmi ostrý zrak.

Chytanie pstruhov si vyžaduje veľa skúseností a preľkáanosť. Pstruh sa môže tuho brániť a vy musíte byť pripravení, aby ste ho chytili.

Ryby môžete chytať aj do siete alebo, ako to skauti často robia, ostrou harpúnou s trojitým hrotom. Lovil som tak mnohokrát, no vyžaduje si to istú dávku tréningu.

PLAZY

Takmer vo všetkých divokých krajoch žijú hady rôznych druhov, z ktorých mnohé sú nebezpečné, preto by sa v nich mal skaut vyznať.

Hady sa niekedy priplazia do stanov, pod pokrývky alebo do topánok. Tam, kde žijú hady, môžete vidieť skúsených zálesákov, ako si večer vytrasú prikrývky, než si do nich ľahnú a ráno vyklepú topánky, než si ich obujú. Ja to už zo zvyku robím aj doma.

Hady sa nerady plazia po drsnom povrchu. V Indii preto robia okolo celého domu chodníky z ostrých, drsných kameňov, aby sa hady nemohli zo záhrady priplaziť dovnútra.

Lovci v prérii si spravia okolo prikrývok kruh z lana.

Z vlasového lana trčí plno pichliačikov a hadovi to tak štekľí bruško, že sa cez neho nedostane.

Keď som ešte chodil na školu, chytal som občas hady. Mal som na to palicu s vidlicou na konci. Keď som zbadal hada, prikradol som sa k nemu, zabodol som mu vidlicu okolo krku a priviazal som ho k palici pásmi starej vreckovky. Potom som ho predal niekomu, kto túžil

po takomto domácom zvieratku. Nie je to bohvieaké domáce zvieratko, pretože veľa ľudí z nich má veľký strach. Nemali by sa chovať v dome, kde by mohli niekoho vyfakať.

Jedovaté hady

Jedovaté hady majú jed v malom vâčku vnútri úst. Dva tesáky alebo dlhé špicaté zuby sú upevnené akoby na pánte. Kým had zuby nepotrebuje, ležia na plocho pozdĺž ďasien, ale keď sa rozruší a chce zabíjať, zuby sa napriamia a had ich zatne do nepriateľa. Cez dve dierky, ktoré ostanú po uhryznutí na koži, sa jed dostane z jedového vâčku alebo žľazy do tela a do žíl uhrzynutého človeka. Ak sa nespravia patričné opatrenia, krv ho rýchlo rozvedie po celom tele. Žily sa musia podviazať a rana vysať. Hadí jed vám neuškodí, keď ho prehltnete.

HMYZ

Hmyz je tiež zaujímavý a môžete ho chytať, pozorovať či fotografovať.

Keď skaut chytá ryby alebo študuje vtáky či plazy, musí tiež vedieť veľa aj o hmyze - ktorý druh je ich najobľúbenejšou potravou v rôznych obdobiach roka alebo v rôznych častiach dňa.

Len o včelách sa popísali celé knihy - o ich úžasnej schopnosti vyrábať medové plásty, o tom, ako vedia nájsť cestu na míle ďaleko (niekedy až šesť míľ), ako vedia nájsť správny druh kvetín, z ktorého získajú nektár na výrobu medu a dostanú sa s ním späť do úľa. Fungujú ako komunita, rešpektujú svoju kráľovnú a zabíjajú tých, čo nechcú pracovať.

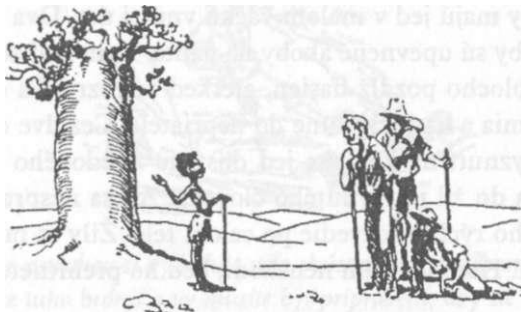
Niektoré druhy hmyzu sa dajú aj jesť. Kobylky - veľký druh lúčneho koníka - sa v Indii a Južnej Afrike jedia. V Mafekingu sme mali šťastie, že tade raz - dvakrát prelietali. Sadli si na zem a keď sa znova dvíhali, chytali sme ich do prázdnych vreciek. Vysušili sme ich na slnku, rozťkli a zjedli. Mravce sa zas dajú použiť ako náhrada za soľ.

Ako môžu mravce zachrániť život

Počul som aj iný prípad, ako môžu byť mravce užitočné - teda nielen užitočné, v skutočnosti zachránili viacerým ľuďom život.

Skupina vedcov sa vybrala na výpravu do Austrálie, kde hľadali vzácne rastliny, zvieratá, plazy a chrobáky.

V púšti im došla voda. Trápili sa celé hodiny, boli už pološialení smädom a slabí od vyčerpania. Už to vyzeralo, že skončia ako mnohí prieskumníci pred nimi - padnú a zomrú. Našťastie sa tam zrazu objavilo malé domorodé dievčatko.

*Keď sa vedcom pri výprave do divočiny Austrálie minula voda,
zachránilo ich malé domorodé dievčatko.*

Ukázali jej, že umierajú od smädu a chceli, aby šla a doniesla im vodu.

Namiesto odpovede ukázala na zástup mravcov pochodujúcich hore baobabom. (Tento strom má široký dutý kmeň, v ktorom sa drží voda.)

Dievčatko zobralo dlhú slamku suchej trávy a vyšplhalo sa po kmeni k diere, kam smerovali aj mravce. Jeden koniec slamky vsunula do diery, druhý si strčila do úst a pila vodu.

Takto malý púštny škriatok naučil učených džentlmenov cenným znalostiam, ktoré im nedali ani všetky ich školy a akadémie.

Dúfam, že keby bol s nimi skaut, došiel by na to aj sám, alebo by zapojil oči a dôvtip, všimol by si mravce a domyslel, čo hľadajú v tej diere v kmeni.

Pozorovanie hmyzu

Pozorovanie hmyzu nevyzerá ako príliš zaujímavá činnosť. Veľký francúzsky prírodovedec Henri Fabre, pôvodom syn sedliaka, strávil celé dni študovaním života a zvykov hmyzu a zistil o nich veľa nevšedných vecí. Svojimi štúdiami sa preslávil po celom svete.

Medzi chrobákmi nájdeme kamarátov - ako priadka morušová alebo

lienka - ale aj nepriateľov. Ničia zeleninu a kvety. Určite viete, že moskyt šíri také nebezpečné choroby ako malária a žltá zimnica. A nemusím vám pripomínať, že muchy roznášajú nebezpečné baktérie - a preto musíte mať doma aj v tábore všetko jedlo poriadne zakryté a okolo sa nesmie povalovať špina či smeti.

DRUŽINOVÉ CVIČENIA V POZOROVANÍ ZVIERAT

Na vidieku môžu skauti pomocou pozorovania zisťovať napríklad to, či si divý zajac kope diery; či keď sa viacero zajacov vyplaší, bežia len preto, že bežia ostatní alebo či sa obzerajú okolo, pred čím utekajú?

Keď sa chce človek dostať k hmyzu, odlúpne kôru, vyťahuje hmyz z dier alebo má na to ešte iný spôsob?

Keď ľudia pri brehu vyplašia pstruha, pláva po prúde či proti prúdu? Odíde úplne alebo sa vráti na pôvodné miesto?

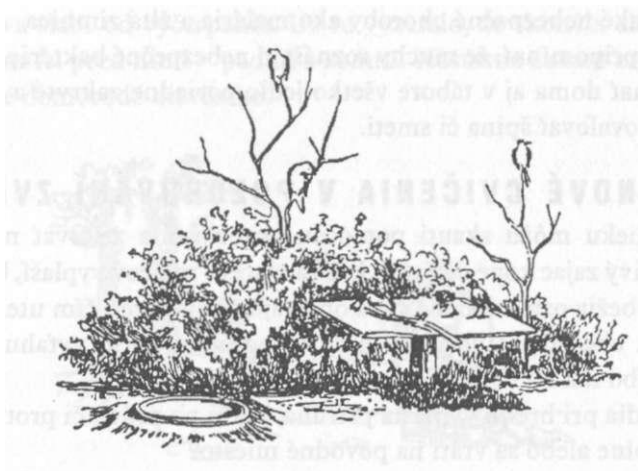
Vo veľkom meste zoberte skautov do zoologickej záhrady alebo prírodovedného múzea. Bude stačiť, ak za jeden deň preštudujete tak šesť - sedem zvierat.

Nech skauti zistia všetko o svojich družinových zvieratách. Naučte sa, aké zvuky vydávajú. Hľadajte ich brlohy, stopy a pozorujte zvyky. Ak to nie sú miestne zvieratá, skúmajte ich v múzeu alebo v zoo.

Každá družina nech si celý mesiac vedie zápisník o živote v prírode, potom porovnajte výsledky. Každý skaut by mal do zápisníka niečím prispieť, napísať o tom, čo videl alebo nakresliť vtákov a zvieratá. Alebo si urobte album o prírode, dávajte doňho výstrižky z novín a časopisov s fotografiami prírody, článkami o živote v prírode, fotky z kalendárov s prírodnými motívami a podobne.

Podporujte fotografovanie. Aj najlacnejším fotoaparátom sa dajú urobiť fotky miest, kde si rôzne druhy vtákov stavajú hniezda.

Vtáky môžete kŕmiť v meste aj na vidieku, a to hlavne v zime. V meste si môžete spraviť kŕmidlo na okne, zaručene priláka viacero druhov vtákov. Nezabudnite im dávať v lete vodu.

Na vidieku môžete urobiť pre vtáky "klub" s jedálňou, nádržkou na vodu a konármi, na ktorých môžu posedávať.

Vytvorte si družinovú knižnicu ilustrovaných kníh zvierat, vtákov, plazov, rýb a hmyzu.

Skúste pre svoju družinu zohnať dobrý ďalekohľad, aby si skauti mohli vyskúšať, aká je to zábava pozorovať vtáky a zvieratá. Ukážte im, ako sa používa lupa a mikroskop, ak ho máte k dispozícii. Chlapcov zaujímajú všetky prístroje a nový svet, ktorý sa im takto otvorí, ich bude fascinovať.

RASTLINY

**Stromy a ich listy • Jedlé
rastliny • Pozorovanie rastlín**

ZÁLESÁK ŽIJÚCI V HLBOKOM LESE ďaleko od ľudských obydľí sa musí vyznať v stromoch a rastlinách.

Skaut často potrebuje opísať krajinu, ktorou šiel. Ak povie, že je dobre zalesnená, pre ostatných môže byť dôležitejšie, aké stromy konkrétne v tých lesoch rastú.

Ak sú tam napríklad hlavne jedle alebo smrekovce, nájdeme v lese dosť dreva na stavbu mostov. Kokosové palmy zase pre vás znamenajú orechy na jedenie a "mlieko" na pitie. Vŕby naznačujú, že nablízku je voda. Z borovice, z kríku sumach a eukalyptu získate veľa dobrého paliva.

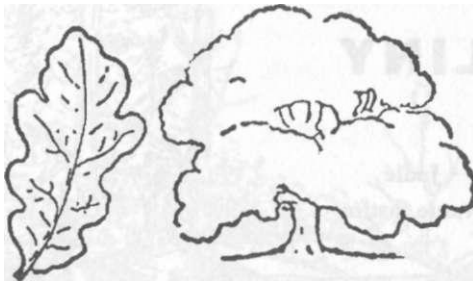
Skauti by preto mali poznať názvy a vzhľad stromov vo svojej krajine.

Zoženť si listy z každého druhu, porovnajte ich s listami na strome a naučte sa, ako stromy vyzerajú, aký majú tvar, aby ste ich vedeli spoznať už z diaľky - v zime aj v lete. Niektoré stromy majú svoj charakteristický vzhľad - ako dub, brest a topoľ na obrázkoch. Vyskúšajte nájsť aj iné, napríklad borovicu, brezu, vŕbu a podobne.

Strážcovia lesa

Skauti sú strážcami lesa. Skaut nikdy nereže do stromov nožom či sekerou. Strom sa dá zoťať za chvíľu, ale trvá to veľa rokov, než narastie,

takže keď skaut zotne strom, má na to dobrý dôvod - nejde mu len o to, aby si vyskúšal sekeru. Za každý zoťatý strom by sa mali dva vysadiť.

Naučte sa načrtnúť listy a obrisy stromov, tu vidíte dub.

Drevo na oheň

Keď potrebujete spraviť oheň, len zriedka treba zoťat strom, pretože obyčajne nájdete na zemi plno napadaného dreva alebo olámete zo stromu suché konáre. Suché drevo sa láme ľahšie ako zelené.

Mäkké drevo - borovica, jedľa, smrek a smrekovec - je dobré na podpálenie a rýchle rozloženie ohňa, ktorý však dlho nevydrží - napríklad na ňom uvaríte vodu. Tvrdé drevo - dub, buk, javor a iné - sa používa na ohne s veľkou pahrebou, ktoré majú horieť dlho - na pečenie, duseenie, alebo opekanie.

V Amerike sa hovorí: "Z jedného stromu dokážeme vyrobiť milión zápalek - jednou zápalkou dokážeme zničiť milióny stromov." Skaut zaobchádza s ohňom veľmi opatrne. Keď raz oheň založí, dohliadne aj na to, aby bol uhasený do poslednej iskierky, keď odchádza preč.

INÉ RASTLINY

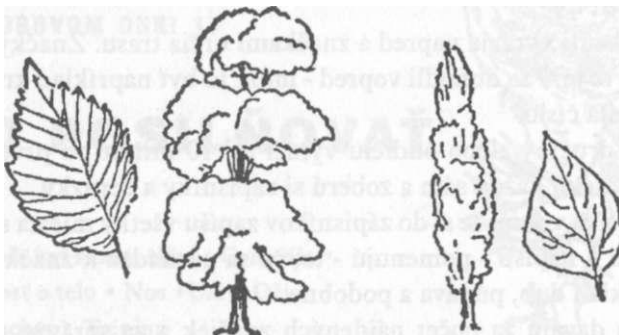
Mali by ste vedieť, z ktorých rastlín môžete získať potravu.

Predpokladajme, že ste v džungli ostali bez jedla a neviete nič o rastlinách - keby ste nevedeli, ktoré ovocie alebo koreňky sú jedlé a ktoré sú nebezpečné, mohli by ste zomrieť od hladu alebo na otravu.

Jedlé rastliny

Existuje veľa jedlých bobúľ, orechov, korenkov, kôry či listov. Zistite, aké rastú pri vašom tábore a skúste z nich pripraviť táborové jedlo.

Rôzne obilniny a semenka, koreňky rastlín a mnohé druhy tráv sa tiež dajú jesť. Užívajte sa aj niektorými druhmi morských rias.

Európsky brest má charakteristický tvar. Takisto aj (lombardský) topol.

Naučíte sa rozoznávať bežné poľné a lesné kvetiny. Niektoré sú príbuzné s našimi záhradnými kvetinami a majú aj niečo z ich krásy. Ďalšie sa ako bylinky hodia na dochutenie pokrmov a liečenie.

DRUŽINOVÉ CVIČENIA V POZOROVANÍ RASTLÍN

Zoberte skautov von, aby nazbierali listy, plody a kvety rôznych stromov a kríkov a skúmajte tvary a vlastnosti stromov v lete aj v zime.

Zbierajte listy rôznych stromov. Skauti ich obkreslia a pripíšu ku každému názov stromu.

Na vidieku môžu skauti pozorovať, ako rastie obilie, aby už podľa vzhľadu vedeli určiť, aký druh práve rastie.

Nájdite všetky miestne divo rastúce rastliny, ktoré sa dajú jesť.

Spravte si zbierku odtlačkov listov: položte list žilkovaním nadol na kopírovací papier, navrch dajte kúsok tenkého papiera a silno po ňom prejdite. Zdvihnite papier a list položte dole žilkovaním na papier, ktorý použijete na odtlačok; znova naň dajte kus papiera a silno prejdite. A máte jasný odtlačok listu.

HRY ZAMERANE NA POZOROVANIE RASTLÍN

Čo to je?

Dvaja skauti vyrazia napred a značkami určia trasu. Značky s významom "Čo to je?" sa dohodli vopred - môže to byť napríklad kruh, cezeň čiara a vedľa číslo.

Zvyšok družiny alebo oddielu vyrazí asi 10 minút po prvej dvojici, idú spolu alebo každý sám a zoberú si zápisníky a ceruzky.

Hra spočíva v tom, že si do zápisníkov zapíšu všetky miesta s otázkou, ktoré našli a napíšu - pomenujú - to, čo sa nachádza k značke najbližšie, napríklad dub, púpava a podobne.

Body sa dávajú za počet nájdených značiek a za správne odpovede na otázky.

Táto hra je nielen zaujímavá, ale aj rozvíja pozorovateľskú schopnosť, posilňuje pamäť a učí botanike.

Poľovačka na rastliny

Radca družiny vyrazí so svojimi skautmi do prírody, pešo alebo na bicykli. Ich úlohou je nájsť jeden konkrétny druh rastliny. Môže to byť vetvička tisu, výhonok cezmíny, značka podkovy z konského gaštanu, divá ruža alebo niečo podobné. Zhodnotia pri tom svoju znalosť rastlín, zistia, či si pamätajú, kde už niečo z toho videli a budú sa musieť ponáhľať tam aj späť.

SKAUTSKÁ KONDIČKA

ROZPRÁVANIE

PRI TÁBOROVOM OHNI 17

AKO POSILŇOVAŤ

**Prečo musia byť skauti silní • Cvičenia •
Starostlivosť o telo • Nos • Uši • Oči •
Zuby • Nechty • Tréning**

V INDII RAZ SKONČIL JEDEN PRIESKUMNÍK v nemocnici s nebezpečnou chorobou zvanou cholera. Sluhovi, ktorý sa oňho staral, lekár povedal, že pacient to prežije, iba ak bude mať stále nohy v teple a sluha mu bude šúchaním udržiavať krv v pohybe.

Sluha prestal so šúchaním hneď, ako sa lekár otočil a čupol si, aby si v pokoji pofajčil.

Pacient síce hovoriť nemohol, ale rozumel všetkému, čo sa tam dialo. Tak sa rozzúrnil nad sluhovým správaním, že sa rozhodol uzdraviť, už len preto, aby mu mohol dať príučku. A keď sa rozhodol, tak sa aj uzdravil.

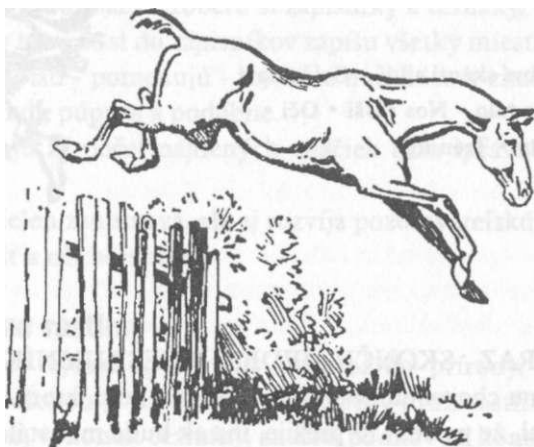
Skautské príslovie hovorí: "Nikdy nehovor o smrti, kým nie si mŕtvy." Ak sa tým budete riadiť, pomôže vám to v mnohých nepríjemných situáciách, keď sa vám už bude zdať, že je všetko proti vám. Musíte byť odvážni, trpezliví a silní - čiže vytrvalí.

Ukážka kondičky

Významný juhoafrický lovec a prieskumník F. C. Selous bol pred niekoľkými rokmi na loveckej expedícii v kraji Barotse severne od rieky Zambezi. V jeho príbehu môžeme vidieť dobrý príklad

skautskej vytrvalosti. Uprostred noci zrazu nepriateľský kmeň napadol jeho tábor, vtrhol v bojovej formácii a zaútočil.

Selous i jeho druhovia sa rozprchli do tmy a schovali sa vo vysokej tráve. Prieskumník si stihol zobrať aj pušku a zopár nábojov a bezpečne unikol. Nevedel však nájsť svojich mužov a videl, že nepriateľ obsadil tábor. Keďže mal ešte niekoľko hodín tmy na útek, vyrazil na juh a orientoval sa podľa hviezd Južného križa.

Zvieratá sa vedia udržiavať pri sile. Keď je kôň sám, skáče pre radosť z pohybu.

Preplazil sa okolo nepriateľskej základne, tak blízko, že počul, o čom sa bavia, preplával riekou a napokon sa dostal dosť ďaleko, oblečený len v košeli, krátkych nohaviciach a topánkach. Niekoľko dní a nocí šiel ďalej na juh, cestou sa skrýval pred nepriateľom. Keď mal hlad, zastrelil jeleňa.

Raz v noci sa dostal do osady, ktorú pokladal za priateľskú, ale ukradli mu pušku, a tak bol znova utečencom a nemohol ani loviť, ani sa brániť. No on sa nevzdával, stále mal nádej na prežitie. Pokračoval ďalej, až napokon stretol svojich mužov, ktorým sa tiež podarilo utiecť. Po dlhšom putovaní sa v bezpečí dostali do priateľskej krajiny.

Ale aké strasti museli prežiť!

Ešte tri týždne po útoku bol Selous stále sám - na úteku, hladný,

v noci mu bola zima a cez deň sa piekol na slnku.

Iba neobyčajne vytrvalý skaut by to všetko prežil, no Selous sa ako chlapec o seba staral a cvičil. Odvahu po celý ten čas nestratil.

Tu vidíte, aké je dôležité, aby ste sa už v mladosti venovali cvičeniu a rozvíjali svoju silu, boli zdraví a aktívni. Nebuďte padavky a v dospelosti dokážete vyviaznuť aj z takýchto dobrodružstiev.

Nesprávna cesta ku kondičke

Jeden chlapík sa mi minule s hrdosťou chválil, ako zlepšuje svojmu synovi kondičku - núti ho chodiť na dlhé pochody a bicyklovať. Povedal som mu, že pre svojho syna by mal spraviť pravý opak - chlapec nemá robiť veci, ktoré mu môžu poškodiť srdce alebo celé telo. Otec by mu mal zlepšovať silu a zdravie dobrou stravou a miernymi cvičeniami, takže keď dospeje a jeho svaly už budú "pripravené", potom zvládne námahu a záťaž, ktorú by slabší muž nezvládol.

CVIČENIE A NA ČO JE DOBRÉ

Okolo telesného cvičenia vzniklo veľa nepravdivých výmyslov - mnoho ľudí si myslí, že sú z neho len veľké svaly. Ak však chcete byť silní a zdraví, musíte začať zvnútra, aby bola krv v poriadku a srdce dobre pracovalo. To je celé tajomstvo a telesné cvičenia vám v tom pomôžu. Skúste to takto:

a) **POSILŇUJTE SI SRDCE**, aby správne pumpovalo krv do celého tela, aby sa formovala svalová hmota, kosti a svaly.

Cvičenia: "Pretláčanie pästí" a "Zápasy". Pozri strany 192 a 193.

b) **POSILŇUJTE SI PEŮCA**, aby rozvádzali do krvi kyslík.

Cvičenia: "Hlboké dýchanie". Pozri stranu 183.

c) **NEBOJTE SA RIADNE SPOTIŤ**, cez kožu sa krv zbavuje nečistôt.

Cvičenie: Kúpte sa alebo sa každý deň drhnite vlhkým uterákom.

d) **NECHAJTE ŽALÚDOK PRACOVAŤ** a zásobovať krv živinami.

Cvičenie: "Točenie" alebo "Zohýbanie tela" a "Vytáčanie". Pozri strany 184 a 185.

e) **NECHAJTE ČREVÁ PRACOVAŤ**, aby odstraňovali zbytky potravy a nečistoty z tela.

Cvičenie: "Zohýbanie tela" a "Masírovanie brucha". Pite veľa kvalitnej vody. Chodte denne pravidelne "na veľkú".

f) **ROZHYBTE SVALY CELÉHO TELA**, aby správne pracovali, krv cirkulovala do celého tela a sila sa upevňovala.

Cvičenie: Beh, chôdza a cvičenia na konkrétne svaly ako "Pretláčanie pästí" (strana 193) a podobne.

Tajomstvom dobrej kondície a zdravia je čistá a aktívna krv. Tieto cvičenia vám k tomu pomôžu, ak ich budete cvičiť každý deň.

Krvi prospieva jednoduchá strava, dostatok pohybu a čerstvého vzduchu, telo čisté zvonka aj zvnútra a správny telesný aj duševný oddych.

ŠEŠŤ CVIČENÍ PRE ZDRAVIE

Zo všetkých chlapcov, aj z tých malých a slabých, môžu vyrásť silní a zdraví muži, keď budú každý deň poctivo cvičiť zopár cvikov. Zaberú vám asi 10 minút a nepotrebuje žiadne špeciálne zariadenie.

Cvičte ich každé ráno hneď po prebudení a každý večer pred spaním, takmer alebo úplne nahý, na čerstvom vzduchu alebo pri otvorenom okne. Cvičenie bude efektívnejšie, ak pri ňom myslíte na význam každého pohybu, nadychujete nosom a vydychujete ústami.

Tu je zopár dobrých cvikov. Cvičené naboso posilňujú prsty a chodidlá.

1. **Na hlavu a krk** - Hlavu, tvár a krk silno pošúchajte dlaňami a prstami oboch rúk. Postláčajte svaly na krku a hrdle.

Učesť sa, vyčistiť si zuby, poumývať ústa a nos, vypite pohár studenej vody a pokračujte v cvičení.

Pohyby robte čo najpomalšie.

2. **Na hrudník** - Zo vzpriamenej polohy sa predkloňte, ruky spustíte, chrbty dlaní sa navzájom dotýkajú vo výške kolien. Vydýchnite.

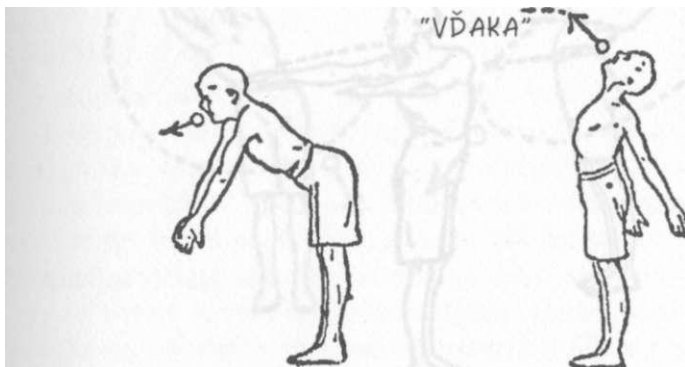
Zdvíhajte ruky nad hlavu, zakláňajte sa čo najďalej dozadu a zhlbokom sa nadýchnite nosom - vŕhajte pri tom do pľúc a krvi Boží vzduch. Postupne spúšťajte ruky na stranu a vydychujte ústami so slovom

"Vďaka" (Bohu).

Nakoniec sa znova predkloňte, vydýchnite zbytok vzduchu a povedzte si, koľkýkrát robíte cvičenie, aby ste mali prehľad.

Zopakujte to dvanásťkrát.

Pamätajte, že toto cvičenie posilňuje plecia, hrudník, srdce a dýchaciu sústavu.

*Na obrázkoch šípka znamená nádych nosom;
šípka s krúžkom znamená výdych ústami.*

Keď dýchate zhlboka, do pľúc a krvi sa dostáva čerstvý vzduch, rozvíja sa veľkosť hrudníka, ale musíte ísť na to opatrne, aby ste to neprehnali. Vdychujete nosom, až kým sa rebrá neroztiahnu čo najďalej, hlavne na chrbte; po krátkej pauze vydýchnite pomaly všetok vzduch ústami, a po krátkej prestávke znova vdýchnite nosom ako na začiatku.

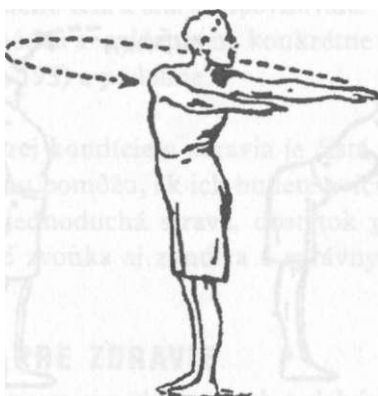
Spievanie okrem umeleckého zážitku rozvíja správne dýchanie a posilňuje srdce, pľúca, hrudník a hrdlo.

3. **Na žalúdok** - Postavte sa vzpriamene, vystrite ruky pred seba, prsty od seba a od pásu nahor sa pomaly otáčajte doprava, ale nohami nehýbte. Pravú ruku vedte čo najďalej dozadu, držte pri tom obe ruky v rovnakej výške, alebo trochu vyššie než plecia.

Tento cvik rozhýbe vnútorné orgány ako pečeň a črevá, pomáha im pracovať a posilňuje vonkajšie svaly okolo žalúdka a rebier.

Pri tomto cviku dávajte pozor aj na dýchanie. Nádychujte sa nosom

(nie ústami), keď sa otáčate doprava; vydýchnite ústami, keď sa otáčate doľava, a pritom nahlas hovorte čísla cviku - alebo sa to môže stať časťou vašej rannej modlitby k Bohu a nahlas môžete hovoriť: "Žehnaj bratovi" (Bless brother), "Žehnaj otcovi" (Bless father) a spomenúť všetkých členov rodiny a priateľov.

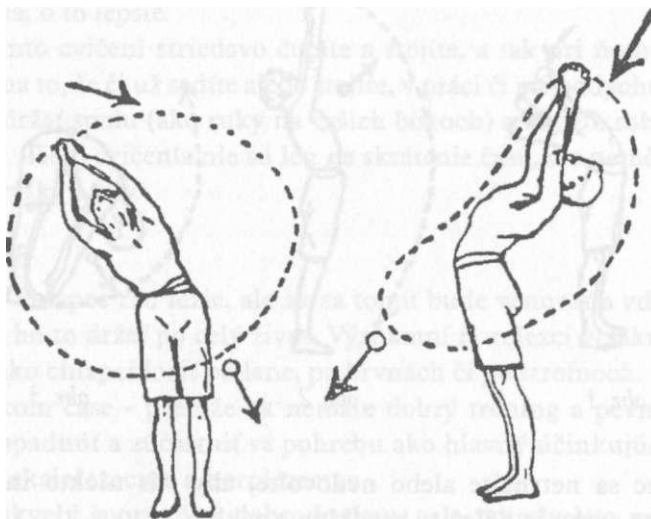
Po šiestich opakovaníach na jednu stranu zmeňte dýchanie: nadýchnite sa pri otáčaní naľavo a vydýchnite, keď sa točíte doprava.

4. Na pás - "Krúživý cvik" - Postavte sa do pozoru, ruky zdvihnite čo najvyššie nad hlavu a spojte prsty. Zakloňte sa, rukami pomaly opisujte kruh okolo celého tela. Telo sa krúti od bokov a nakláňa sa na jednu stranu, dopredu, na druhú stranu a zase dozadu. Takto si precvičíte svaly na páse a na bruchu.

Zopakujte 6x na každú stranu. Počas pohybu by ste mali vidieť aj to, čo sa deje za vaším chrbtom.

Na čo by ste mali myslieť počas tohto cvičenia: spojené ruky znamenajú, že ste v spojení s priateľmi a s ostatnými skautmi, všade okolo vás. Rukami krúžite doprava, doľava, pred a za seba; priateľov máte na každej strane.

Láska a priateľstvo sú darom od Boha, takže, keď robíte pohyb smerom hore, pozrite sa na nebo, vdychujte vzduch a dobrý pocit, ktoré potom vydýchnete svojim druhom všade naokolo.

5. Na spodnú časť tela a zadnú časť nôh - Ako všetky cvičenia, aj toto je zároveň dýchacie cvičenie, ktoré posilňuje pľúca, srdce a krv a má na ne blahodarné účinky. Postavte sa a naťahujte sa hore čo najviac k oblohe a dozadu, potom sa zohnite dopredu a dolu, aby ste sa rukami dotkli prstov na nohách, ale kolená ostanú rovné.

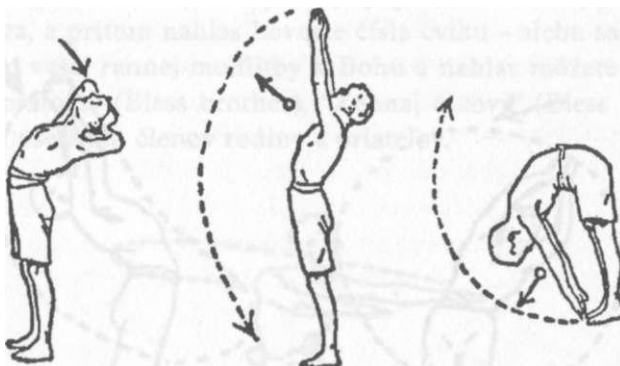
Postavte sa s nohami mierne od seba, chyťte si oboma rukami hlavu, pozrite hore, zakloňte pritom chrbát čo najďalej, ako na obrázku 1. na strane 186.

Ak sa držíte mojej rady a pripájate k cvičeniam modlitbu, môžete teraz, keď pozeráte dozadu, povedať Bohu: "Patrím Ti celý od hlavy až po päty," a nadýchnite sa Božieho vzduchu (nosom, nie ústami). Potom vytiahnite obe ruky čo najvyššie (obr. 2), pri vydychutí povedzte číslo cviku a zohnite sa pomaly dopredu a dole, aby ste sa dotkli prstov na nohách, kolená sú rovné (obr. 3).

Pri predklone kríže zastrčte.

S rukami a nohami stále pevne vystretými sa postupne vystierajte a zakláňajte. Opakujte dvanásťkrát.

Cieľom tohto cvičenia nie je dotknúť sa prstov na nohách, ale masírovať žalúdok. Ak si na prsty nedočiahnete, nesíťte sa do toho a

obr. 1

obr. 2

obr. 3

už vôbec sa netrhajte alebo nedovoľte, aby vás niekto iný tlačil. Na tomto cviku je dôležitý predklon a záklon.

6. Na nohy, chodidlá a prsty na nohách - Postavte sa naboso do pozoru. Ruky v bok, postavte sa na špičky, kolená vytočte von a pomaly ich ohýbajte až do podrepu, päty sú celý čas nad zemou.

Zdvíhajte sa postupne od zeme do pôvodnej pozície.

Opakujte dvanásťkrát.

Kríže nevysťrkujte. Keď sa dvíhate, vťahujte vzduch nosom, pri podrepe vydýchnite a odpočítajte si cvik. Váha tela je celý čas na prstoch a kolená sú vytočené von, aby ste ľahšie udržali rovnováhu. Počas cvičenia myslite na to, že posilňuje stehná, lýtky, šľachy na prs-

toch a precvičuje žalúdok. Takže ak si na toto cvičenie nájdete čas aj počas dňa, o to lepšie.

Pri tomto cvičení striedavo čupíte a stojíte, a tak pri ňom môžete myslieť na to, že či už sedíte alebo stojíte, v práci či pri oddychu, budete vždy držať spolu (ako ruky na vašich bokoch) a budete robiť, čo je správne. Tieto cvičenia nie sú len na skrátenie času, ale pomôžu vám rásť do výšky a sily.

LEZENIE

Každý chlapec rád lezie, ale ak sa tomu bude venovať a zdokonalí sa, bude ho to držať po celý život. Významní horolezci veľakrát začínali už ako chlapci loziť po lane, po brvnách či po stromoch. Neskôr, po nejakom čase - pretože ak nemáte dobrý tréning a pevné svaly, môžete spadnúť a zúčastniť sa pohrebu ako hlavný účinkujúci - prejdete na skalolezectvo a horolezectvo.

Je to skvelý šport plný dobrodružstva, ale potrebujete naň silné končatiny, odvahu, rozhodnosť a vytrvalosť. Tréningom to všetko môžete získať.

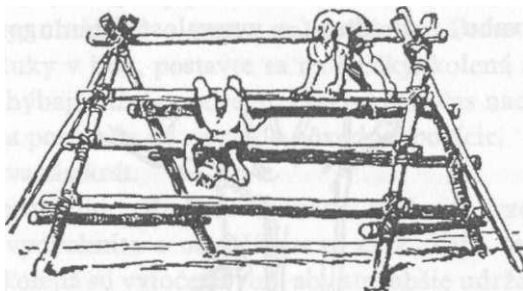

Lezenie je skvelé cvičenie. Uviažte hrubé lano na silný konár a vyskúšajte, ako všetkým sa dá po ňom vyliezť.

Horolezec musí vedieť udržiavať rovnováhu a šikovne dávať nohy tam, kde treba. Na to je najlepšia hra "Prechádzka po doske" (kráčanie po hrane dosky) alebo "Chôdza po kameňoch", ktoré rozložíte po zemi v rôznych vzdialenostiach a uhloch.

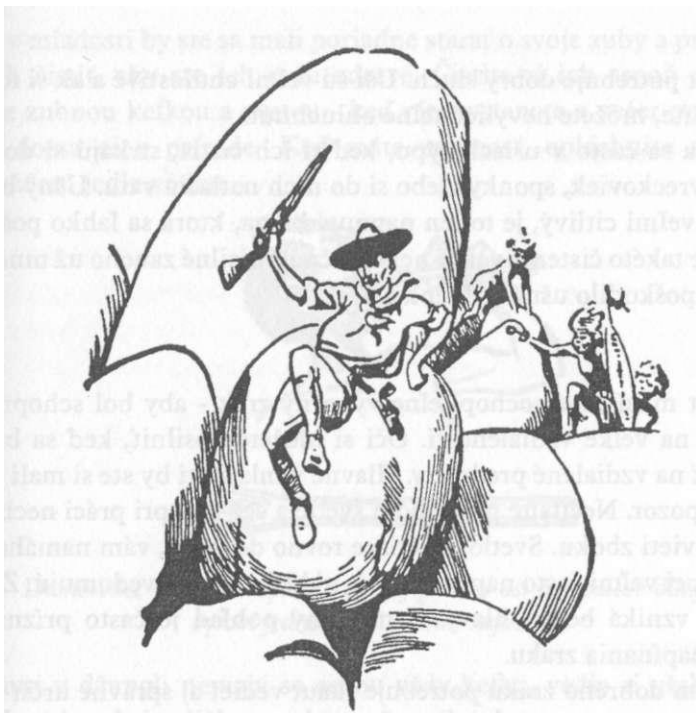
Ako malý chalan som bol veľmi živý a chodil som na istý - dosť energický - druh ľudového tanca. Na ochotníckych predstaveniach nášho pluku som ním zabával ľudí a pre mňa to bolo celkom dobré cvičenie. Neskôr, keď som bol vyslaný na prieskum k nepriateľskému kmeňu v Matabele v Južnej Afrike, objavil som ďalšiu výhodu tohto tanca.

Dostal som sa do nepriateľskej pevnosti v horách Mapoto a objavili ma. Musel som vziať nohy na plecia. Chceli ma živého, aby ma mohli podrobiť niečomu špeciálnejšiemu než je zásah guľkou zozadu - už pre mňa plánovali nejaké nepríjemné mučenie. Takže keď som bežal, bežal som s plným nasadením.

Toto je po domácky vyrobená táborová telocvičňa. Lanami pozvázujete silné polená - a je to! Neexistujú nejaké presne stanovené cvičenia; vytvorte si vlastné.

Hora pozostávala hlavne z veľkých oblých granitových balvanov, nahádzaných cez seba bez ladu a skladu. Pri úteku som skákal z jedného na druhý a vtedy sa mi zišla rovnováha a práca nôh z ľudového tanca. Keď som sa dostal na koniec balvanov, zistil som, že moji prenasledovatelia poriadne zaostali. Boli to muži z rovín, nevedeli skákať po skalách, iba s veľkou námahou sa za mnou po balvanoch plazili a driapali. Tak som im ušiel. Toto vo mne posilnilo sebadôveru, vďaka ktorej som potom absolvoval veľa úspešných výletov do hôr.

Eudový tanec mi veľmi pomohol pri úteku pred mužmi z Matabele.

NOS

Skaut musí mať dobrý čuch, aby vedel svojho nepriateľa nájsť aj v noci. Mal by preto vždy dýchať nosom, a nie ústami. To však nie je jediný dôvod, prečo máme dýchať nosom, sú aj iné, oveľa dôležitejšie dôvody. Jeden Američan raz napísal knihu *Zavrite ústa a zachráňte si život*. V nej opísal, že Indiáni o tom vedia už veľmi dlho - dokonca deťom na noc zaväzovali ústa, aby určite dýchali iba nosom.

Dýchanie nosom zabraňuje prenikaniu choroboplodných zárodkov do hrdla a pľúc.

Pre skauta je dýchanie nosom tiež veľmi užitočné. Ak máte ústa zavreté, pri ťažkej práci tak rýchlo nevysmädnete. Pri dýchaní nosom v noci nechrápate a chrápanie môže byť veľmi nebezpečné, ak spíte na nepriateľskom území. Majte preto ústa zavreté a dýhajte vždy len nosom.

UŠI

Skaut potrebuje dobrý sluch. Uši sú veľmi chýlostivé a ak si ich raz poškodíte, môžete nevyliciteľne ohluchnúť.

Ľudia sa často v ušiach rýpu, keď si ich čistia, strkajú si do nich rožky vreckoviek, sponky alebo si do nich natlačia vatú. Ušný bubienok je veľmi citlivý, je to len napnutá blana, ktorá sa ľahko poškodí, preto je takéto čistenie veľmi nebezpečné. Prisilné zaucho už mnohým deťom poškodilo ušné bubienky.

OČI

Skaut musí mať pochopiteľne výborný zrak - aby bol schopný vidieť aj na veľké vzdialenosti. Oči si môžete posilniť, keď sa budete pozeráť na vzdialené predmety. Hlavne v mladosti by ste si mali dávať na oči pozor. Nečítajte pri slabom svetle a cez deň pri práci nech vám slnko svieti z boku. Svetlo, svietiace rovno do tváre, vám namáha oči.

Chlapci veľmi často napínajú zrak, aj keď si to neuvedomujú. Z toho potom vzniká bolesť hlavy. Zamračený pohľad je často príznakom práve napínania zraku.

Okrem dobrého zraku potrebuje skaut vedieť aj správne určiť farbu predmetov, na ktoré sa pozerá. Niektorí chlapci trpia farbosleposťou. Sú z toho nešťastní a kvôli tejto poruche sa nehodia na niektoré profesie a povolania. Napríklad, taký výpravca či strojvodca na železnici alebo námorník musí vedieť rozoznať červenú od zelenej.

Dá sa s tým však bojovať. Ak zistíte, že ste farboslepí, zoberte si kúsky vlny alebo papiera rôznych farieb a vyberte ten, o ktorom si myslíte, že je červený, modrý, zelený a podobne. Potom nech vám niekto povie, ktoré ste vybrali správne a ktoré zle. Skúšajte to znova a znova, budete sa stále zlepšovať a napokon zistíte, že vám nerobí žiadny problém rozoznávať farby.

ZUBY

Za armádnym verbovateľom raz prišiel mladík, že chce narukovať. Vyzeral dosť silný a urastený, ale keď sa mu lekári pozreli na zuby a zbadali, v akom sú zlom stave, povedali mu, že ho nemôžu odviesť. Mladík sa ohradil: "Ale pane, toto mi pripadá dosť tvrdé. Veď nikto po nás nechce, aby sme jedli zajatých nepriateľov, však?"

Už v mladosti by ste sa mali poriadne starať o svoje zuby a pravidelne ich čistiť, aby ste ich mali zdravé. Čistite si ich aspoň dvakrát denne zubnou kefkou a pastou - keď ráno vstanete a večer pred spaním, doma aj v prírode. Keď máte možnosť, opláchnite si zuby po každom jedle vodou.

Domorodec si z rozstrapkanej suchej paličky asi šesťpalcov dlhej vyrobí jednoduchú zubnú kefku.

Skauti v džungli nemajú so sebou vždy kefku, vedia si však z rozstrapkanej suchej paličky vyrobiť za ňu náhradu.

NECHTY

Vojakom, ale aj bežným ľudom sa stáva, že im nechty na nohách zarastú do kože, čo im spôsobuje bolesti a krvávajú. Môže sa to prihodiť, keď sa nechá necht narásť príliš dlhý, tlakom topánky začne rásť do boku a zarýva sa do palca. Skauti by si preto mali pravidelne strihať nechty na nohách, aspoň raz za týždeň alebo za desať dní. Treba ich strihať ostrými nožničkami a nemali by byť do okružla.

Aj o nechty na rukách sa starajte a strihajte ich ostrými nožnicami raz do týždňa. Okusovanie im veľmi neprospieva.

UTUŽOVANIE ZDRAVIA V DRUŽINE

Príklad priťahuje - nemám na mysli len osobný príklad družinového radcu. Dobrým príkladom sú aj otvorené okná na stretnutiach vo vnútri či v tábore otvorené dvere na stane.

V tábore máte dostatok času a príležitostí venovať pozornosť čistote a správnym návykom, a tak si udržiavať zdravie.

V tábore nezabúdajte, že oddych a dostatok kvalitného spánku sú tiež dôležité. Po hlavnom jedle si doprajte aspoň hodinku voľna.

Osvojte si šesť cvičení z tejto kapitoly, ale neberte ich ako dril. Podporujte skautov, aby ich cvičili každý deň.

Každý skaut dostane kartu, kam si bude zapisovať svoje miery. Postarajte sa, aby si miery odmeral každé tri mesiace.

HRY NA POSILŇOVANIE

Boxovanie, zápasenie, veslovanie, plávanie, skákanie - to všetko vám pomôže udržať si zdravie, ale zo všetkého najlepšie je lezenie.

Pretláčanie pästí

Postavte sa, ruky dajte pred seba asi na úroveň pásu, dlane zatnite do pästí. Skrížte zápästia, jedna päšť má kĺby na prstoch dole a druhá hore.

Teraz tlačte spodnou rukou hore a hornou dole.

Tlačte oboma rukami čo najväčšou silou, po čase nechajte dolnú päšť vytlačiť druhú až hore po čelo, a potom naopak.

Aj keď toto cvičenie vyzerá jednoducho, posilňuje veľa svalov na celom tele, ak doňho vložíte celú silu. Na jeden krát ho nerobte dlho, ale viackrát počas dňa asi minútu.

Pretláčanie pästí - dvaja chlapci

Dvaja chlapci sa postavíajú oproti sebe. Vystrú ruky pred seba, dotknú sa päšťami a tlačia proti súperovej ruke, snažia sa druhého chlapca otočiť čelom vzad.

Tento cvik posilňuje svaly na nohách.

Hod palicou

Chyťte palicu pri konci do pravej ruky a držte ju zvisle. Vyhodte ju rovno do vzduchu, najprv len kúsok a ľavou rukou ju chyťte, keď sa bude vracaf. Vyhodte ju znova ľavou rukou a chyťte pravou, až kým nebudete schopní spraviť to stokrát bez toho, aby vám spadla.

Nasledujte radcu

Radca kráča vpredu a precvičuje rôzne cviky. Ostatní idú za ním a všetko opakujú.

Zápas

Dvaja hráči sa postavíajú proti sebe, asi na yard od seba, rozpažia ruky a zakliesnia sa prstami no oboch rukách. Naklonia sa k sebe, až sa dotknú hrudami a začnú tlačiť proti sebe. Vyhráva ten, kto pritlačí druhého k stene, alebo na vyznačenú hranicu.

"Zápas"

AKO SI UDRŽIAVAŤ ZDRAVIE

**Buďte čistotní • Nefajčite • Nepite •
Buďte čistí • Vstávajte skoro • Usmievajte sa**

VŠETCI VÝZNAMNÍ MIEROVÍ SKAUTI vďačia za svoje úspechy na objaviteľských a loveckých výpravách tomu, že vedeli, ako sa postarať o svoje zdravie i zdravie svojich spoločníkov. Môže sa ľahko stať, že oni alebo ich muži utrpia úraz, dostanú nejakú chorobu, zrania sa a v džungli nenájdu lekára, ktorý by ich vyliečil. Skaut sa musí vedieť o seba postarať, inak by to nikam nedotiahol; mohol by tak akurát zostať doma, na nič iné by nebol súci.

Naučte sa starať o seba a neskôr budete vedieť ukázať aj ostatným, ako si upevniť zdravie. Takto môžete druhým dobre poslúžiť.

Keď sa o seba správne staráte, nemusíte brať lieky. V básni anglického básnika Drydena sa dočítame, o koľko je lepšie veriť čerstvému vzduchu a cvičeniu, než platiť doktorom, aby sa starali o naše zdravie:

*Zdravie si nekúpiš, do polí ho hľadať bež.
Ci radšej za horké lieky platiť chceš?!
Pohyb, to je medicína múdrych ľudí;
Uzdravovať povaľačov, to už Boha nudí.*

BUĎTE ČISTOTNÍ

Keď sa porežete na špinavej ruke, môže začať hnišať a bolieť. Ale ak máte ruku čistú a umytú, nič sa vám nestane - zahojí sa rýchlo.

Keď si umývate pokožku, čistí sa tým aj krv. Podľa lekárov je cvičenie, po ktorom sa hneď neumyjete, účinné len spolovice.

Nie každý deň máte možnosť sa poumývať, ale môžete sa aspoň vyšúchať mokrým alebo suchým uterákom. Na to by ste nemali ani jeden deň zabudnúť, ak chcete byť zdraví a vo forme.

O oblečenie tiež musíte dbať - o bielizeň aj o vrchné šatstvo.

NOVÁČIK TOMMY 9

TOMMY SKÚŠA FAJČIŤ

*Tommy sadol pod strom, že pofajčí cigu,
rýchlo mu však došlo, že je to na figu*

Jedným z predpokladov zdravia a sily je čistá krv. Prečistíte ju dýchaním čerstvého vzduchu, každodenným vyprázdňovaním, čiže veľkou potrebou, pri ktorej zbavíte telo nečistôt - niekto chodí aj dvakrát denne. Ak sa vám to náhodu jeden deň nedarí, vypite veľa vody, hlavne pred raňajkami a hneď po nich urobte cvičenia s točením trupu a všetko by sa malo napraviť.

Ráno sa do ničoho nepúšťajte, kým ste aspoň niečo nezjedli.

FAJČENIE

Všetci skauti poznajú skautský zákon. Je tu ešte jeden nepísaný, ktorému však rozumie každý. A ten znie: „Skaut nie je hlupák.“ Preto skauti nefajčia, najmä kým sú ešte vo vývoji.

Každý dokáže fajčiť - nie je na tom nič úžasného. Skaut s tým však nezačne, lebo nie je taký hlupák. Uvedomuje si, že keď chlapec začne fajčiť skôr, než dospeje, môže mu to oslabiť srdce, najdôležitejší telesný orgán. Srdce rozvádza krv do celého jeho tela, aby sa mohli tvoriť kosti a svaly. Ak nepracuje tak, ako má, nevyvinie sa z chlapca zdravý muž. Skauti vedia aj to, že fajčením si kazia čuch a ten je v aktívnej službe veľmi dôležitý.

Mnohí vrcholoví športovci, vojaci a námorníci nefajčia, lebo bez toho sa cítia lepšie.

Chlapci nezačínajú fajčiť preto, že by im to chutilo, ale obyčajne iba preto, aby si z nich ostatní neuľahovali, že na to nemajú odvahy. Alebo si myslia, že tak budú vyzerat' dospelo - pritom vyzerajú ako mladí hlupáci.

Takže kým nebudete naozaj dospelí, vydržte a nefajčite. Takto z vás budú praví muži, a nie hlupáci s napoly vyfajčenou cigaretou v ústach. U ostatných si získate o to väčší rešpekt a možno budú tajne nasledovať váš príklad.

PITIE

Raz za mnou prišiel jeden muž, vyzeral ako vojak a priniesol mi prepúšťacie doklady, z ktorých som zistil, že so mnou slúžil v Južnej Afrike. Povedal, že si nemôže nájsť prácu a hladuje - všetci sú proti nemu, možno preto, že je vojak. Nos a oči mi však odhalili iný príbeh a skutočný dôvod jeho núdze.

Šaty mu smrdeli pivom a tabakom, končeky prstov mal zažltnuté od cigaretového dymu, dokonca si dal nejaký cukrík, aby prekryl zápach whisky. Niet divu, že ho nikto nechcel zamestnať, aj tak by mu iba dávali ďalšie peniaze na pitie. Veď taký človek by s peniazmi určite nič iné neurobil.

Muži, ktorí si zvyknú míňať čas a peniaze na pitie, sú veľakrát dôvodom núdze a chudoby. Mnohé zločiny, choroby a dokonca šílenstvo sú výsledkom neumierneného pitia.

Staré príslovie „po silnom pití slabý chlap“ je naozaj pravdivé.

Muž, ktorý pije, sa naozaj nemôže stať skautom. Držte sa od pitia čo najďalej a sľúbte si, že s ním nechcete nič mať. Na uhasenie smädu a vzpruženie stačí voda, čaj alebo káva, keď je príliš teplo, osvieži vás limonáda alebo citrónová šťava.

Na túre

Skaut sa postupne naučí vydržať aj bez tekutín. Do istej miery je to vec zvyku. Ak máte pri chôdzi či behaní ústa zavreté, alebo si do nich vložíte kamienok (prinúti vás neotvárať ústa) nevysmädnete tak rýchlo, ako keby ste otvorenými ústami vdychovali suchý vzduch a prach. Musíte však byť v dobrej kondícii. Ak ste kvôli nedostatku pohybu tuční, budete stále smädní a budete chcieť piť každú mífu. Ak sa nena-pijete, smäd sa po chvíli vytratí. Ak pri pochode alebo hrách stále pijete, skôr sa zadýchate a unavíte.

„Panák“

Niekedy, keď sa stretnete s priateľmi, ktorí k vám chcú byť štedrý, je ťažké nedať si niečo na pitie. No budú vás mať omnoho radšej, ak si nedáte nič a nemusia za vás platiť. Ak naliehajú, môžete si dať niečo neškodné. Povaľachi radi postávajú pri pulte, rozprávajú sa a popíjajú - obyčajne na účet niekoho iného - ale stále sú to povaľachi a mali by ste sa od nich držať čo najďalej, ak chcete mať naďalej pekný život.

Pamätajte si, že alkohol ešte nevyriešil ani jediný problém - problémy sú práve stále väčšie, ak mu prepadnete. Pri poháriku človek na pár hodín zabudne, čo ho vlastne trápi, no zabudne aj na všetko ostatné. Ak má ženu a deti, nepomyslí na svoje povinnosti voči nim, že by mal pre nich pracovať a pomáhať im a namiesto toho si takto znižuje šancu nájsť si robotu.

Niektorí ľudia radi pijú, lebo sa im páči ten pocit otupenosti, lenže takto sa správajú len hlupáci. Keď si raz na alkohol navyknú, žiadny zamestnávateľ im nebude veriť, ľahko stratia prácu a ochorejú. Opiť sa - na tom nie je nič mužného. Alkohol pripraví človeka o zdravie, kariéru a rodinné šťastie. Na túto chorobu je len jediný liek - nikdy tomu neprepadať.

*Muži, ktorí prepadnú pitiu, si často zničia zdravie a rodinné šťastie.
Staré príslovie „Po silnom pití slabý chlap“ je naozaj pravdivé.*

ZDRŽANLIVOSŤ

Fajčenie a pitie niekoho lákajú, iného nie, ale jedno pokušenie skôr či neskôr potrápi každého z vás, tak vás chcem pred ním varovať.

Boli by ste prekvapení, kolko chlapcov mi poslalo ďakovné listy, že som o tejto neresti písal. Myslím, že viacerí ocenia moju radu, pretože to opantá takmer každého. Fajčenie, pitie a hranie hier sú čisto mužské neresti, a preto lákajú tolko chlapcov. Táto neresť však nie je nerestou mužov - skutoční muži pohľadajú niekým, kto tomu podľahne.

Chlapci, ktorí začali fajčiť, považujú počúvanie neslušných príbehov za niečo zaujímavé a mužné, ale to len dokazuje, akí sú hlúpučky.

Rozhovory, čítanie brakovej literatúry alebo neslušné obrázky, to všetko môže ľahko priviesť neuvedomelého chlapca k pokušeniu masturbácie. To však zhoršuje zdravotný aj duševný stav.

No s trochou mužnosti na takéto pokušenie ani nepomyslíte. Nepozriete sa na knihy, nebudete počúvať historky a začnete myslieť na niečo iné.

Takéto nutkanie sa môže dostať aj po príliš bohatom jedle, alebo keď spíte v priteplej posteli a máte na sebe veľa prikrývkov. Studená sprcha alebo kúpeľ pomôžu, alebo si precvičte hornú časť tela a paže, zabojujte si a podobne.

Po prvý raz môže byť pre vás ťažké ovládnuť sa, ale keď už ste to raz prekonalí, nabudúce to bude jednoduchšie.

*Skaut je "čistý v myšlienkach, slovách a skutkoch".
Vie, ako naložiť s ľuďmi, ktorí hovoria oplzlosťi.*

Ak vás to stále trápi, nehanbite sa, zájdite za otcom alebo skautským vedúcim, pohovorte si s ním a všetko sa vyrieši.

RANNÉ VSTÁVANIE

Skaut by mal byť už skoro ráno na nohách, pretože vtedy sa lesné zvieratá kŕmia a presúvajú.

Mal by si teda zvyknúť skoro vstávať. Kto si už raz na to zvykne, nemá s tým žiaden problém, na rozdiel od tučných leňochov, ktorí vylihujú v posteli aj dlho po tom, čo vyšlo slnko.

Vojvoda z Wellingtonu rád spával na malej táborovej posteli a zvykol hovoriť: „Keď myslíš, že je čas otočiť sa na druhý bok, je čas vstávať.“

Ľudia, ktorí stihnú za deň viac ako iní, vstávajú o hodinu - dve skôr. Keď sa zobudíte skôr, budete mať aj viac času na hry.

Ak by ste vstávali o hodinu skôr ako ostatní, mali by ste za mesiac o 30 hodín viac života ako oni. Za rok by to bolo o 365 hodín, teda 30 dní viac - to je 13 mesiacov oproti ich dvanástim.

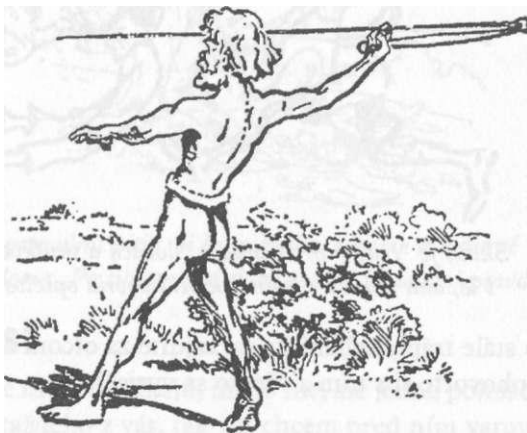
Toto staré príslovie má v sebe veľa pravdy:

Ranné vtáča rosa zmáča.

ÚSMEV

Málo úsmevu znamená málo zdravia. Smejte sa, koľko môžete - urobí vám to dobre. Vždy keď sa dá dobre zasmiať, smejte sa. Rozosmejte aj iných, je im to prospešné.

Ak vás sužujú bolesti alebo trápi nejaký problém, zasmejte sa tomu. Nezabúdajte na to, keď sa raz prinútite, uvidíte, aký je to naozaj rozdiel.

Hádzanie oštepom či kopijou posiluje paže. Austrálski domorodci používajú kus dreva ako predĺženie ruky, aby mohli hodiť kopiju väčšou silou.

O veľkých prieskumníkoch, ako bol kapitán John Smith - „Stopár“ - či iní, sa dočítate, že to boli veselí a zábavní ľudia.

Chlapci sa zvyknú pri ťažkej telesnej práci mračiť, ale skaut by sa mal stále usmievať. Za zamračenie sa strhávajú body.

HRY

Štafetové preteky

Súťažia dve družiny, komu sa skôr podarí preniesť odkaz na určitú vzdialenosť v čo najkratšom čase. Sú to bežecké štafetové preteky (alebo cyklistické).

Družina musí postupne poslať tri správy alebo znamenia (napríklad výhonky určitej rastliny) z miesta vzdialeného, povedzme, dve míle.

Radca zoberie svoju družinu a rozostaví skautov na stanoviskách vo vhodných vzdialenostiach; budú medzi nimi bežať tam a späť.

Ak stoja na stanoviskách dvojice, správu môžete predávať obojsmerne.

Hádzanie oštepom

Pripravte cieľ - vrece plné slamy, väčší kartón alebo plátno natiahnuté na ráme.

Oštep (kopije) vyrobíte z prútov, na ťažšom konci ich zaostříte alebo na ne dáte železný hrot.

PREVENCIA CHORÔB

**Baktérie a ako s nimi
bojovať • Správna strava •
Obliekanie • Oddielová
formácia**

PRED PÁR ROKMI, keď som bol v Kašmíre, mi miestni obyvatelia priniesli na nosidlách mladého muža. Vraj spadol z vysokej skaly, zlomil si chrbticu a umiera. Hneď som zistil, že si len vykĺbil rameno a mal pár modrín, no bol presvedčený, že zomrie.

Tak som sa vyzul, sadol som si k jeho hlave, päť som mu dal do podpazušia, chytil som vykĺbenú ruku a ťahal celou silou, až kosť zaskočila naspäť do lôžka. Od bolesti omdlel a jeho spoločníci si mysleli, že som ho naozaj zabil. No o pár minút sa prebral a zistil, že ruka je v poriadku. Pomysleli si teda, že som určite lekár. Poslali po všetkých chorých v kraji, aby ich priviedli ku mne, že ich vyliečim. Nasledujúce dva dni boli hrozné. Prichádzali ku mne ľudia so všetkými možnými chorobami a ja som ani poriadne nemal lieky, aby som sa o nich postaral. No robil som, čo som mohol a mnohým sa podľa mňa uľavilo hlavne preto, že verili mojej pomoci.

Mnohí z nich ochoreli, lebo boli špinaví a rany sa im infikovali špinou; ďalší ochoreli kvôli zlej kanalizácii alebo pili nekvalitnú vodu a podobne.

Tak som to aj vysvetlil náčelníkom dedín a dúfam, že som tak prispel k ich zdraviu.

Boli mi veľmi vďační a odvtedy mi pomáhali pri love na medvede či pri zháňaní jedla.

Keby som však nevedel nič o liečení, sotva by som mohol pre tých úbožiacov niečo urobiť.

Keď už hovoríme o lekárstve, rád by som vás varoval, aby ste to s užívaním hotových liekov nepreháňali. V rôznych časopisoch nájdete reklamy na lieky, čo vyliečia všetky choroby. Niektoré naozaj pomôžu, iné však môžu veľmi ublížiť, hlavne ak sa berú vo veľkých množstvách. Takže, ak ste chorí, zájdite radšej ku kvalifikovanému lekárovi a nekupte si v lekárni niečo, čo podľa reklám vylieči všetky neduhy.

BAKTÉRIE A AKO S NIMI BOJOVAŤ

Choroba sa prenáša vodou alebo vzduchom prostredníctvom malých neviditeľných „baktérií“ alebo „mikróbov“. Môžete ich vdýchnuť ústami, vypíť alebo zjesť a ony vám vo vnútri vypestujú zárodky choroby. Ak máte krv naozaj v poriadku, tak sa obyčajne nič nestane. Ak ju však nemáte úplne v poriadku, môžete naozaj ochoriť.

Musíte sa teda zbaviť baktérií, ak je to možné. Rady žijú na tmavých, vlhkých a špinavých miestach. Pochádzajú z kanalizácií, starých košov na odpadky, hniúcich zbytkov a podobne. Preto sa starajte, aby ste mali izbu, tábor aj oblečenie čisté, suché, prehriate slnkom a vyvetrané; a držte sa ďalej od smradľavých miest.

Pred jedlom si umývajte ruky a nechty, môžu sa na nich držať mikróby, ktoré sa tam dostali počas nejakej roboty.

Spánok na čerstvom vzduchu

Skaut by mal spávať na čerstvom vzduchu, takže aj keď spí doma, má okná otvorené dokorán. Ak je zvyknutý spávať v teple, mohol by v tábore prechladnúť, a to by pôsobilo naozaj smiešne a „nováčikovsky“. Ak si raz zvyknete spávať pri otvorenom okne, už tak ľahko neprechladnete.

Veľa ľudí vyzerá bledo a biedne len preto, že žijú v nevetraných miestnostiach, kde je vzduch plný nezdravých plynov a choroboplodných zárodkov. Otvárajte okná každý deň, aby ste vypustili zatuchnutý vzduch.

STRAVA

Mnoho chorôb vzniká z toho, že sa ľudia prejedajú, aleboedia zlú stravu.

Skaut musí vedieť, ako má byť stále zdravý a aktívny. Keď už raz získasprávne svaly, môže zostať fit aj bez nejakého ďalšieho špeciálneho tréningu - stačí sa správne stravovať.

Pri obliehaní Mafekingusme mali malé prídely a členovia posádky, ktorí boli zvyknutí jesť málo, netrpeli tak, ako ľudia, ktorí boli v mierových časoch zvyknutí napchávať sa - zoslabli a boli podráždení. Ku koncu sme už dostávali iba trochu pomletého ovsas, asi ako malý koláčik - to bol náš denný prídels chleba, asi libru mäsa a dve pinty kaše z ovsených otrúb, ktorá chutila ako pokazené lepidlo na plagáty.

Najlacnejší je hrach, múka, ovsená múka, zemiaky, ryža, makaróny a syr. Ďalším dobrým jedlom je ovocie, zelenina, ryby, vajcia, orešky, mlieko - z toho sa dá výborne vyžiť s trochou mäsa, ale aj bez neho.

Pri dostatku čerstvého vzduchu bude aj strava zdraviu prospešná. Ak celý deň sedíte vo vnútri, zjedla len priberáte a ste ospalí. V oboch prípadoch je lepšie, keď jete s mierou. Chlapci vo vývoji by rozhodne nemali hladovať, ale ani správať sa ako jeden malý žrút na školskej slávnosti; keď sa ho opýtali: „Už nevládzeš jesť?“ odpovedal: „Jesť vládzem, ale už to nemám kam *prehlnúť*.“

Mnohí ľudia sú dnes slabí aj preto, že sa napchávajú liekmi, ktoré nie je dôvod užívať.

Najlepším liekom je čerstvý vzduch a cvičenie, ráno veľký pohár vody, ak máte zápchu a pol litra teplej vody pred spaním.

OBUV

Keď skaut potrebuje vydržať dlhé hodiny na pochode, mal by dbať o svoje topánky alebo čižmy. Ja mám radšej topánky ako čižmy, pretože sa v nich k nohám dostane viac vzduchu.

Skaut, ktorého pri dlhom chodení rozbolia nohy, je nanič. Mali by ste preto mať dobré topánky, ktoré vám sedia, pevné, ktoré sa vašej nohe čo najviac prispôbia a s rovným vnútorným okrajom. Topánky budú mäkké, ak ich budete natierať masťou, baraním tukom, masťvom na kožu, mydlom na čistenie kože alebo ricínovým olejom.

Keď noha od potu alebo vonkajšej vlhkosti zvlhne, pokožka zmäkne,

a rýchlo sa na nej vytvoria pľuzgiere alebo sa oderie, ak topánky nedržia nohu dostatočne pevne.

Táto šnúrka je uviazaná na skautský spôsob: jeden koniec je prepletený pod najnižšou dierkou. Potom je prevlečená cez dierku oproti; potom sa zas vedie hore a zasnurujú sa dole. Čiernu časť šnúrky nieje v skutočnosti vidieť.

Preto by ste si nohy mali držať čo najviac v suchu. Treba nosiť dobré vlnené ponožky. Keď má človek tenké bavlnené alebo hodvábné ponožky, hneď môžete vedieť, že veľa nechodí. Keď sa niekto vyberie prvýkrát na dlhší výlet, často sa mu premočia nohy, kým z vlastnej skúsenosti nepríde na to, ako sa o nohy starať.

Ak sa vám nohy príliš potia, zasypávajú si ich púdom - vyrobíte ho z rovnakých dielov kyseliny boritej, škrobu a oxidu zinku. Púder medzi prstami treba vyšúchať, inak sa tam budú tvoriť hrčky. Nohy vám trochu stvrdnú, ak si ich budete namáčať vo vode s kamencom alebo so soľou. Nohy si umývajte každý deň.

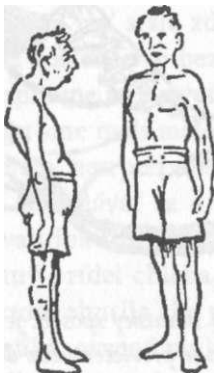
SKAUTSKÝ VÝCVIK

Pohyby oddielu

Výcvik skauti používajú na to, aby sa mohli v poriadku dostať rýchlo z jedného miesta na druhé.

Ak je výcvik správny, posilní ich a stanú sa z nich šikovní a pohotiví muži. Posilňuje svaly, ktoré podopierajú telo; a keď je telo vzpriamené, pľúca a srdce majú dosť miesta na svoju prácu a vnútorné orgány sú v správnej pozícii na trávenie jedla.

V zhrbenom tele všetky orgány klesnú a nemôžu správne fungovať, preto sú zhrbení ľudia obyčajne slabí a chorľaví.

"S" je skrivené, "I" rovné. Opýtajte sa sami seba - ste "S" alebo "I"?

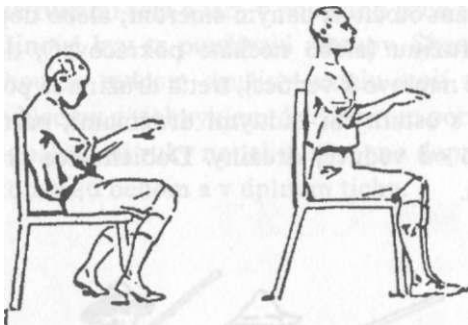
Mladí chlapci sa často hrbia, mali by tomuto zlozvyku predchádzať častým cvičením a výcvikom.

Keď stojíte, stojte vzpriamene, keď sedíte, sedzte vzpriamene a chrbát si oprite o operadlo stoličky. Pripravené telo, či už idete, stojíte alebo sedíte, znamená ostražitú myseľ. Zíde sa vám to aj pri výbere zamestnania, lebo veľa zamestnávateľov si vyberie ostražito vyzerajúceho človeka a zhrbeného prehliadne. Keď sa musíte nakloniť nad stôl, alebo si chcete zaviazať šnúrky, nezohýbajte chrbát, ohnite sa v krížoch a zároveň si posilníte telo.

Pri rozkaze „Pozor“ stojí skaut vzpriamene, pozerá pred seba, nohy spolu, ruky voľne visia pri boku, prsty sú rovno.

Pri povel „Pohov“ dá ľavú nohu o šesť palcov dopredu, ruky spojí za chrbtom a môže otáčať hlavou. Pri povel „Pohov, sadnúť“ sa zloží na zem v ľubovoľnej polohe. Povel „Pohov, sadnúť“ používajte vždy, keď už nepotrebujete, aby chlapci stáli v pozore a zem je suchá.

Pri povel „Pochodom vchod“ chlapci vykročia ľavou nohou v peknej chôdzi, rukami hýbu voľne, aby si precvičili telo, svaly a vnútorné orgány.

Ked' sedíte na stoličke, sed'te rovno a nenechajte telo klesnúť do tvaru S.

Pri povel „Poklusom klus“ bežia chlapci poklusom, krátkym ľahkým krokom, ruky sa voľne hýbu, nevisia po stranách.

Na povel „Skautskou chôdzou vpred“ idú chlapci striedavo 20 krokov rýchlym pochodom, ďalších 20 poklusom, kým nedostanú povel „Pochodom vchod“ alebo „Zastaviť stáť“.

„Vpravo vbok“ - chlapci sa otočia doprava.

„Sledujte vodcu, vodca vpravo vbok“ vedúci chlapec sa otočí doprava, ostatní ho nasledujú.

„Do zástupu zoradiť“ (po povel „Sledujte vodcu“) zozadu dobehnú ešte pochodujúci chlapci a vyformujú zástup po ľavej strane vodcu.

Oddielové formácie

Línia (družiny bok po boku) - V každej družine stoja skauti zoradení vedľa seba, družinový radca je napravo, zástupca naľavo, ostatní vo svojom poradí sprava doľava medzi nimi, skautský vodca v strede pred líniou.

Otvorený blok (družiny bok po boku vo viacerých radoch) - Zaveďte „Družiny vpravo vbok“ (vytvorte družinové línie). „Zastaviť stáť“ (keď sú už družiny zoradené za sebou, v primeraných vzdialenostiach od seba, aby sa skauti mohli v zástupe otočiť doprava alebo doľava).

Uzavretý blok - Zadné družiny sa pohnú k vedúcim družinám, aby na nástupe zaberali menej miesta. Musia predsa počuť vodcové príkazy.

Línia sa dá vytvoriť z otvoreného bloku doprava alebo doľava tak, že

zavelíte družinám otočiť sa daným smerom; alebo dopredu, keď zastavíte vedúcu družinu (alebo necháte pokračovať), druhá družina sa odkloní a príde napravo k vedúcej, tretia družina sa pohne na ľavú stranu a tak ďalej s ostatnými zadnými družinami, párne čísla napravo, nepárne naľavo od vedúcej družiny. Dobiehajúce družiny dobiehajú vždy poklusom.

*Nehrbte sa a nehl'ad'te do zeme, akoby ste sa za seba hanbili.
Vystrite sa a nahod'te skautský úsmev.*

Líniu vytvoríte z otvoreného bloku aj smerom dozadu povelom „čelom vzad“ (vždy sa otáčajte na pravú stranu) a potom postupujte podľa predchádzajúcich povelov, až vytvoríte líniu.

Formovanie sa pomocou tichých signálov

S ostrážitým oddielom dokážete spraviť takéto zástupy aj bez slova povelu; stačí, keď skautský vodca dá signál a všetci skauti okamžite poklusom zaujmú svoje miesto v družine, celá formácia je čelom k skautskému vodcovi.

Napríklad, pre povel „Zoradiť“ by mohol rozpažiť ruky na strany; pre otvorený blok rozpažte ruky od tela, ale v lakťoch ich zohnite smerom hore; pre uzavretý blok by mohol byť signál ako pre otvorený blok, ale ruky by boli natiahnuté dopredu, a nie do boku.

Formácia do podkovy je bežná pre družinové nástupy. Signálom je

obyčajne mávanie rukami sem a tam v polkruhu pred telom.

Pre medzidružinové hry sa používajú zástupy. Skauti sú nastúpení v zástupe za sebou za radcom družiny, vzadu stojí zástupca, čelom k skautskému vedúcemu a v obvyklom družinovom poradí sprava doľava. Obvyklým signálom sú ruky natiahnuté rovno dopredu.

Pohyby sa vykonávajú behom a v úplnom tichu.

RYTIERSTVO

ROZPRÁVANIE

PRI TÁBOROVOM OHNI 20

RYTIERSKOSŤ VOČI OSTATNÝM

**Potulní rytieri 'Ochota pomôcť druhým
Zdvorilosť voči ženám**

"ZA DÁVNEJ ÉRY, keď rytieri boli smelí," sa vám mohol naskytnúť úžasný pohľad na jazdca odetého v oceli, ako sa nesie vo svojom žiarivom brnení, so štítom, kopijou a vlajúcim chocholom cez tmavý les na majestátnom bojovom koni, ktorý zvládne nielen ťažký náklad, ale je aj plný síl vrhnúť sa na nepriateľa. A pri ňom kráča jeho panoš - mladý pomocník a spoločník, ktorý sa jedného dňa stane rytierom.

Za rytierom šla jeho družina ozbrojených mužov - odvážni, mocní bojovníci, pripravení nasledovať svojho rytiera aj k bránam pekla. Boli to tvrdí, slobodní vojaci starých čias, ktorí vďaka svojej odvahe a oddanosti svojmu rytierovi vyhrávali pre svoju krajinu veľa bitiek.

V mierových časoch, keď nebolo treba bojovať, túlal sa rytier po okolí a hľadal ľudí v núdzi, ktorí by potrebovali jeho pomoc, hlavne ženy a deti, a robil dobré skutky. Takémuto rytierovi, ktorý sa oddal dobrým skutkom, sa hovorilo "potulný rytier". Jeho družina robila to, čo ich veliteľ a vždy boli pripravení použiť svoju silu na pomoc ľuďom v núdzi.

Dávni rytieri boli pre národ ako radcovia družín a vojaci boli skauti.

Skauti a radca družiny sa preto veľmi podobajú rytierom a ich spoločníkom, hlavne ak sú si vedomí svojej dôstojnosti a naozaj sa snažia pomáhať ľuďom z ťažkostí a radi priložia ruku k dielu. Skautské heslo

zníe "Buď pripravený" konať svoju povinnosť, a to rytierske znelo podobne: "Buď vždy pripravený".

RYTIERSKE CNOSTI

Rytieri - teda rytierske rády - sa objavili v Anglicku asi pred 1500 rokmi za kráľa Artuša.

Po smrti svojho otca, kráľa Uthera Pendragona, žil so svojím strýkom a nikto ani netušil, že je to budúci kráľ. On sám nevedel, že je synom zosnulého panovníka.

Neskôr sa našiel na cintoríne pri kostole veľký kameň, v ňom zarazený meč a nápis: "Kto vytiahne tento meč zo skaly, je pravým kráľom celého Anglicka."

Skúšali to všetci veľkí páni, ale nikomu sa to nepodarilo.

V ten deň sa konal turnaj, mal sa na ňom zúčastniť aj Artušov bratranec. No keď prišiel na miesto, zistil, že si zabudol meč doma, a tak poslal Artuša, aby mu ho doniesol. Ten ho však nevedel nájsť, ale spomenul si na meč z cintorína, šiel tam a zatiahol zaň. Hneď ho aj vytiahol zo skaly a doniesol bratrancovi. Po turnaji ho vrátil do kameňa; znova ho skúšali všetci vytiahnuť, no nik ním ani nepohol. Potom to skúsil Artuš a vytiahol ho úplne ľahko. Vyhlásili ho za kráľa.

Neskôr povolal k sebe viacerých rytierov a sedával s nimi za veľkým okrúhlym stolom. Nazývali sa "Rytieri okrúhleho stola".

SVÄTÝ JURAJ

Patrónom rytierov bol svätý Juraj, pretože ako jediný zo svätcov jazdil na koni. Je svätým patrónom kavalérie (odtiaľ pochádza výraz pre rytierske správanie - "gavaliertstvo") a významným svätým Anglicka.

Je aj patrónom skautov na celom svete, preto by všetci skauti mali poznať jeho príbeh.

Svätý Juraj sa narodil v roku 303 v Kapadócií. Keď mal 17, stal sa vojacom kavalérie a čoskoro sa preslávil svojou udatnosťou.

Jedného dňa sa dostal do mesta menom Selem. Pri meste býval drak, každý deň ho kfmili jedným obyvateľom, na ktorého padol lós.

Keď tam prišiel svätý Juraj, mali dať drakovi kráľovu dcéru Kleolindu. Svätý Juraj ju nechcel nechať zomrieť, vybral sa teda za drakom do močiarov za mestom, napadol ho a zabil.

*Skauti, buďte pripravení a smelí,
svätý Juraj na koni je váš príklad skvelý.*

Svätý Juraj je skvelým príkladom skauta:

Keď sa ocitol tvárou v tvár nebezpečenstvu, nezľakol sa ho, ani sa mu nevyhol, nech bolo hocako veľké - ako drak - ale pustil sa doňho celou svojou silou a s pomocou svojho koňa. Hoc aj nebol na takýto boj dostatočne vyzbrojený, nevzdal sa a svojou snahou si napokon poradil s problémom, do ktorého sa nik iný neodvážil pustiť.

Skaut by sa mal tiež vedieť takto zachovať pred ťažkosťami a nebezpečenstvami, nech by sa mu zdali akokoľvek strašné, a jeho výbroj akokoľvek slabá.

Keď sa do toho pustí celou silou a odvahou, odhodlá sa bojovať, tak sa mu to veľmi pravdepodobne podarí.

23. apríl (*na Slovensku až 24. 4. - pozn. prekl.*) je dňom svätého Juraja a vtedy si všetci skauti pripomínajú svoj sľub a skautský zákon. Niežeby skaut na ne cez rok zabudol, ale v tento deň má príležitosť si na ne spomenúť a zamyslieť sa. Spomeňte si aj vy 23. apríla.

RYTIERSKY KÓDEX

Takto zneli rytierske zákony:

"Buď vždy pripravený a v plnej zbroji, s výnimkou nočného oddychu.

Obraňuj slabých a chudobných, pomáhaj tým, čo sa nevedia brániť sami.

Nerob nič, čím by si mohol niekoho zraniť či uraziť.

Buď pripravený chrániť svoju krajinu.

Pri všetkom, čo robíš, snaž sa získať česť a dobré meno.

Nikdy neporuš daný sľub.

Ži svoj život ku cti svojej krajiny.

Radšej zomri čestne, než by si žil nehanebne.

Rytier sa musí naučiť vykonávať namáhavé a pokorné služby s radosťou a zdvorilo a pomáhať druhým."

Týmito pravidlami sa riadili rytieri a z nich vychádzajú dnešné skautské zákony.

Rytier (alebo skaut) je za každých okolností džentlmen. Veľa ľudí si myslí, že na to treba mať veľa peňazí. Peniaze však nerobia džentlmena. Džentlmenom je každý, kto sa riadi rytierskymi pravidlami.

NESEBECKOSŤ

S kapitánom Johnom Smithom, starým anglickým dobrodruhom, ktorý žil pred 300 rokmi, sa ťažko obchodovalo. Bojoval po celom svete a nespočetne veľakrát bol zranený; no mal dobré, milé srdce.

Bol to dobrý skaut, akého by ste našli všade. Rád hovorieval: "Nenarodili sme sa pre seba, ale aby sme pomáhali iným," - on sám sa toho vo svojom živote držal, bol veľmi nesebecký.

SEBAOBETOVANIE

Kapitán Lawrence Oates nám ukázal na poslednej Scottovej výprave na južný pól skvelý príklad sebaobetovania.

Skupinka mužov dosiahla južný pól 18. januára 1912. Tu však na svoje veľké sklamanie zistili, že nórsky bádateľ Roald Amundsen tam bol pred nimi, predbehol ich len o pár týždňov.

Na spiatočnej ceste skupinu sužovala veľká zima a hrozná počasie. Postupne strácali sily. Jeden člen výpravy, námorný poddôstojník Evans, zomrel.

Potom Oatesovi omrzli nohy aj ruky a uvedomil si, že je pre ostatných len príťažou.

Kapitán Scott o ňom napísal: "Celé týždne bez reptania znášal veľké utrpenie bez sťažovania, a až do konca bol schopný a ochotný hovoriť o výprave. Až do konca sa nevzdal - nevzdal by sa - nádeje. Bol to odváž-

ny chlapík. Toto bol koniec. Poslednú noc zaspal a dúfal, že sa už nezobudí; ale ráno sa zobudil - včera. Bola fujavica. Povedal: 'Idem von a možno sa chvíľu zdržím.' Vyšiel do fujavice a už sme ho viac nevideli... Vedeli sme, že si ide po smrť. Snažili sme sa ho odhovoriť, ale uvedomovali sme si to ako skutok odvážneho muža a anglického džentlmena."

Kapitán Lawrence Oates sa prejavil na poslednej Scottovej výprave na južný pól ako veľmi odvážny muž. Obetoval sa, aby jeho spoločníci prežili.

Chlapci sú schopní preukázať rovnakú odvahu.

Osemnásťročný chlapec menom Currie zbadal malé dievčatko, ako sa hrá na železničnej trati a blíži sa k nej vlak. Chcel jej pomôcť, no po úraze pri futbale ešte kríval, a tak ju nestihol z koľajníc odniesť. Vlak ich oboch zrazil a zabil.

Ale Currieho odvážny čin je skutočným príkladom rytierstva. Obetoval sa, aby zachránil dieťa.

Keď skauti zachraňujú život, prejavia pri tom mnohokrát veľkú odvahu.

LÁSKAVOSŤ

"Láskavosť a dobrosrdečnosť sú dve úžasné cnosti," hovorí staré španielske príslovie. A ďalšie hovorí "Buď láskavý bez ohľadu na to, ku komu máš byť láskavý," čo znamená, že máte byť láskaví ku všetkým, malým aj veľkým, bohatým aj chudobným.

Rytieri konali pre ľudí dobré skutky. Tvrdili, že každý musí umrieť, ale kým žije, mal by sa zamyslieť a konať dobro. Pustite sa do toho hneď, lebo neviete, kedy môže prísť vaša posledná hodina.

*Skaut sa snaží pomáhať druhým, hlavne starým ľuďom a deťom.
Každý deň spraví aspoň jeden dobrý skutok.*

Pomoc druhým tvorí súčasť nášho skautského sľubu. Nezáleží na tom, aký veľký bude skutok, ktorý vykonáte - či pomôžete starej žene zdvihnúť batoh, prevediete dieťa preplnenou ulicou alebo dáte chudákovi mincu.

Každý jeden deň svojho života by ste mali spraviť dobrý skutok. Začnite sa týmto pravidlom riadiť už dnes a nikdy naňho nezabudnite. Spomeňte si na uzlík na šatke a na skautskom odznaku - tie vám to budú pripomínať. Nerobte dobré skutky len svojim priateľom, ale aj neznámym ľuďom.

ŠTEDROŠŤ

Niektorí ľudia peniaze len zhromažďujú a nikdy ich neminú. Šetriť je dôležité, ale aj míňať peniaze tam, kde je to treba - a to je v skutočnosti aj dôvod, prečo šetriť.

Keď sa chcete dať na dobročinnosť, dajte pozor, aby ste neprepadli falošnej charite. Dať peniaze bedárovi na ulici je veľmi jednoduché a pohodlné, ale nemali by ste to robiť. V 99 prípadoch zo sto je to veľký podvodník a svojou mincou len podporíte jeho a jemu podobných, aby

v tom pokračovali. Určite žije na svete veľa naozaj chudobných a úbo-
hých ľudí, lenže tých asi nikdy neuvidíte, skrývajú sa, ale pre nich by
tá minca bola darom z neba. Charitatívne organizácie vedia, kto to je a
kde ich hľadať a ak dáte svoje peniaze im, odovzdajú ich do tých správ-
nych rúk.

Nemusíte byť bohatí, aby ste mohli byť štedrý. Rytieri boli veľakrát
len chudobní muži. Niektorí z nich mali v znaku dvoch rytierov na jed-
nom koni, čo znamenalo, že boli príliš chudobní a museli sa o koňa
deliť.

ODMENY

"Tringelty" sú zlé.

Ľudia chcú byť odmeňovaní za všetko, aj za najmenšiu pomoc, ktorú
by mali robiť pre dobrý pocit. Skaut okrem platu za vykonanú prácu
"tringelty" neprijíma. Často sa ťažko odmieta, čo vám ponúkajú, ale pre
skauta je to ľahké. Stačí povedať: "Ďakujem veľmi pekne, ale ja som
skaut a naše zákony mi nedovoľujú prijať niečo za dobrý skutok."

S odmenami staviate na zlom základe.

Nemôžete s niekým kamarátsky spolupracovať, keď stále rozmýšľate
nad tým, čo od neho dostanete, alebo on musí myslieť na to, koľko vám
bude musieť dať. Skautova práca pre druhých by mala byť priateľská.

V mnohých listoch, ktoré som dostal, ľudia obdivujú skautov, ktorí
robia dobré skutky bez nároku na odmenu. A takéto správy dostávam
veľmi rád, milí skauti.

Pamätajte si, že vďaka skautovi, ktorý nezištne pomohol Američano-
vi v Londýne sme mohli ísť do Ameriky. V Gilwellskom parku, našom
tréningovom a táborovom stredisku v Eppingskom lese, stojí socha
bizóna, ktorú nám americkí skauti darovali na pamiatku tohto dobrého
skutku.

Samozrejme, riadna pláca, ktorú si zarobíte prácou, je niečo iné a je
správne, keď ju prijmete.

PRIATEĽSKOSŤ

Hlavný rozdiel medzi bušmanom a obyvateľom mesta je v tom, že
bušman chodí v košeli a ten druhý zapnutý v kabáte. Bušman je ku kaž-
dému hneď otvorený a milý, ale človek z mesta sa pred ostatnými scho-

vá vo svojom kabáte a dlho rozmýšľa, či sa začne k niekomu správať priateľsky. Človek žijúci v lese alebo v prírode má voľnejšie, neviazanejšie správanie a život je hneď pre všetkých krajší.

Skaut by si mal pamätať, že je ako Kim "priateľom celého sveta". Kamarátstvo vás však nemá strhnúť k tomu, aby ste na udržanie priateľstiev minuli všetky svoje úspory.

Náš skautský zákon hovorí: "Skaut je priateľom všetkých ľudí a bratom každého skauta." Keď sa na našich jamboree stretli ľudia rôznych národností, bolo to hneď vidno. Chlapci zistili, že aj keď sú z rôznych krajín, majú radi podobné veci a zábavy a môžu byť dobrými kamarátmi.

Skaut je "kamarátom celého sveta" a "bratom každého skauta". "Keď chcete mať kamarátov, staňte sa nimi."

Chcem, aby ste vy, skauti, toto priateľstvo udržiavali a posilňovali. Píšte svojim skautským bratom do zahraničia, choďte ich navštíviť, alebo ich pozvite na svoj tábor.

Zabavíte sa vy aj oni. Hlavne sa však upevní vaše priateľstvo, a ak sa neskôr medzi vašimi krajinami objavia problémy, nebudete hneď zva-

žovať vojnu, ale pokúsite sa prerokovať veci ako priatelia a budete sa snažiť nájsť dohodu bez krutého a nespravodlivého bojovania.

SLUŠNOSŤ

Jeden z príbehov, ktorý si rytieri rozprávali ako príklad slušnosti, hovorí o Júliovi Cézarovi. Raz Cézara na večeri hostil chudobný roľník. Ponúkol mu tanier nakladanej zeleniny, keďže bol presvedčený, že tento druh zeleniny má taký vážený muž rád. Cézar preukázal slušnosť tak, že zjedol celý tanier a tváril sa, že mu chutí, aj keď ho zelenina v ústach páčila a nerobila mu dobre.

Keď sa v Španielsku opýtate človeka na cestu, nepovie vám ju len tak. Zloží si klobúk, ukloní sa a povie, že by bolo pre neho potešením cestu vám ukázať, odprevadí vás, kým si nie je istý, že vás správne nasmeroval. Nezoberie si žiadnu odmenu.

Francúz si zloží klobúk, keď hovorí s cudzím človekom, aj keď sa iba pýta policajta na cestu.

Holandskí rybári sú veľkí a zavalití chlapi, keď kráčajú ulicou, celú ju zaberú. Keď však ide niekto okolo, uhnú sa a s úsmevom si dajú dole čapice.

Jedna dáma mi povedala, že raz v jednom kanadskom meste na ďalekom západe stretla skupinu divoko vyzerajúcich kovbojov kráčajúcú oproti nej po ulici a zľakla sa. No keď prišli až k nej, postavili sa na kraj, s rešpektom si dali dole klobúky a uvoľnili jej cestu.

ZDVORILOSŤ K ŽENÁM

Dávni rytieri ženy rešpektovali, boli k nim pozorní a zdvorilí.

Sir Nigel Loring v príbehu *Biela spoločnosť* od Arthura Conana Doylea predstavuje typovo zdvorilého rytiera starých čias. Aj keď bol malý a takmer slepý, lebo v začiatkoch jeho kariéry mu nepriateľ hodil do očí vápno, bol to veľmi odvážny muž, pritom však skromný a ochotný pomôcť ostatným.

No ženy si vážil nadovšetko. Doma mal všednú, bucfatú manželku, ale vždy obhajoval jej krásu a cnosti, a bol pripravený vyzvať na súboj hocikoho, kto by o nich pochyboval. K ženám bez ohľadu na ich vek bol vždy zdvorilý a pomáhal im. Skaut by sa mal správať takisto.

Kráľ Artuš, ktorý stanovil pravidlá rytierstva, bol k ženám veľmi

zdvorilý. Jedného dňa vbehla do sály dievčina a prosila o pomoc. Vlasý mala strapaté a zablatené, ruky doškriabané od krikov, na sebe mala len nejaké handry. Doriadila ju skupina zlodejov, ktorá sa potíkala po okolí a robila zle, kde len mohla. Keď si kráľ Artuš vypočul tento príbeh, vyskočil na koňa a šiel priamo do jaskyne, kde sa zlodeji schovávali. Bojoval s nimi s nasadením života a porazil ich, takže už viac jeho ľud netrápili.

Skaut by mal viesť ženu alebo dieťa po ľavej ruke, aby mal pravú voľnú na ich obranu. Toto pravidlo sa môže zmeniť, keď idete po ulici - vtedy muž kráča bližšie k premávke, aby ženu chránil pred nehodami, blatom atď.

Keď sa stretne so ženou alebo dieťaťom, uvoľní im cestu, aj keby musel zísť z chodníka a stúpiť do blata.

Takže ani v preplnenom autobuse alebo vlaku nenechá skutočný muž ženu stáť, ak on sedí. Hneď sa postaví a uvoľní svoje miesto žene. Vy, skauti, by ste mali ísť príkladom a postaviť sa ako prví. No urobte to s radosťou, s úsmevom, aby nemali pocit, že vás to obťažuje.

Na ulici si všímajte, či by ste nemohli pomôcť žene alebo dieťaťu. Napríklad previesť ich cez cestu, pomôcť im pri hľadaní, či privolať taxík alebo autobus. Hneď ako si ich všimnete, choďte im na pomoc - a neprijmite žiadnu odmenu.

Minule som videl chlapca, ktorý pomáhal dáme vystúpiť z auta a keď za ňou zatváral dvere, otočila sa, aby mu dala nejaké peniaze. On si len dal dole čiapku a s úsmevom povedal: "Nie, ďakujem, madam, bola to moja povinnosť", a odišiel. Podal som si s ním ruku, bolo mi jasné, že aj keď sa skautingu neučil, bol skautom od prírody.

Veľmi by sa mi páčilo, keby sa chlapci častejšie správali takto zdvorilo.

V prípade nejakej nehody sa muži postarajú najprv o bezpečnosť žien a detí, až potom o svoju. Pri stroskotaní môžete vidieť, ako najskôr zachraňujú ženy, deti a starých ľudí, mužov až na koniec.

K dámam sa správajte vždy zdvorilo. Keď do miestnosti vstúpi dáma, postavte sa, a než si zase sadnete, zistíte, či jej môžete nejako pomôcť.

Nestrácajte čas s dievčaťom, ktoré by ste nechceli predstaviť matke alebo sestre. Nežeňte sa, kým nie ste schopní užiť ženu a prípadné deti.

ĎAKUJEM!

A pozrime sa! Na tento prejav zdvorilosti sa veľmi často zabúda, ale skutočný skaut ho nikdy neopomenie - povedzte ďakujem za každú láskavosť, ktorej sa vám dostane. Dar nie je váš, kým zaň nepoďakujete. Aj keď ste už pobalili veci a upratali táborisko, tábor sa neskončil, kým ste nepoďakovali majiteľovi za priestor a Bohu za pekné počasie.

DRUŽINOVÉ CVIČENIE SA V RYTIERSKOSTI

Radca družiny môže podporovať konanie dobrých skutkov. Pri vhodných príležitostiach bude o nich hovoriť (nepreháňať!), občas sa opýta skautov, aké dobré skutky naposledy urobili. Keď zoberiete družinu von, môžete členom navrhnúť, ako vykonať nejaké dobré skutky, buď každý sám, alebo aj celá skupina. Ale nezabúdajte: **NAJVIAC ZAVÁŽI VLASTNÝ PRÍKLAD RADCU DRUŽINY.**

Skauti si môžu na šatke ráno uväzovať uzol, aby im pripomínal, že má každý deň vykonať dobrý skutok, až kým sa z toho nestane zvyk.

Hovorte o dobrých skutkoch, ktoré môže chlapec cez deň urobiť: rozsypať piesok na zamrznutú cestu, aby niekto nespadol - zdvihnúť z chodníka banánovú alebo pomarančovú šupku, aby sa niekto nepošmykol - pomáhať starým ľuďom - udržiavať čisté cesty a zbierať z nich smeti. **A NEZABUDNITE POTOM NIEKTORÉ Z TÝCHTO SKUTKOV UROBIŤ!**

Nech niektorý skaut privedie medzi vás úplne neznámeho chlapca, aby sa ako hosť zúčastnil hier, počúval rozprávania pri ohni atď.

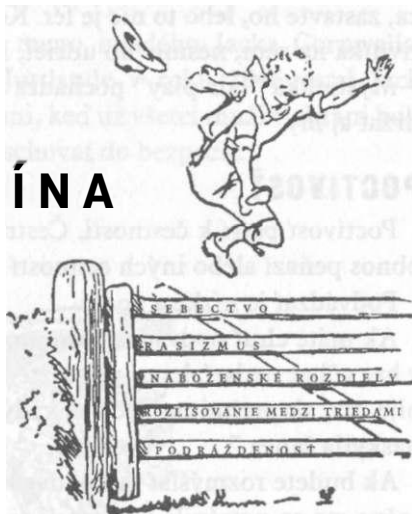
HRY

Potulné rytierstvo

Skauti chodia sami, vo dvojiciach alebo ako družina. V meste hľadajú ženy a deti, ktoré potrebujú ich pomoc, a potom ostatným na svoju česť porozprávajú, čo vykonali. Na vidieku sa vyberú na farmy alebo usadlosti a ponúknu sa na príležitostné práce - zadarmo. Môžete usporiadať aj súťaž dobrých skutkov.

SEBADISCIPLÍNA

Česť • Poslušnosť • Odvaha
Veselosť

SKUTOČNÝ RYTIER si nadovšetko vážil svoju česť. Bola mu svätá. Čestnému človeku sa dá vždy veriť. Nikdy neurobí nič nečestné, nebude klamať alebo podvádzať svojich nadriadených, zamestnávateľa či ľudí, ktorým velí a u ostatných tým vzbudzuje rešpekt.

Kapitán ostáva na svojej lodi až do konca. Prečo? Veď je to len kopa ocele a dreva a jeho život má rovnakú cenu ako životy žien a detí na palube. No najprv sa postará, aby všetci bezpečne opustili loď, až potom zachraňuje svoj cenný život. Prečo? Pretože je to jeho loď, učili ho, že jeho povinnosťou je ostať na nej, a bolo by teda nečestné, keby jednal inak - česť stavia nad osobnú bezpečnosť.

Skaut by si mal tiež vážiť svoju česť nadovšetko.

Lord Kitchener povedal: "Chcel by som, aby ste si zapamätali jednu vetu - RAZ SKAUTOM, NAVŽDY SKAUTOM." Tým chcel povedať, že keď aj vyrastiete, mali by ste pokračovať v tom, čo ste sa ako skauti naučili - aby ste aj naďalej boli hodní úcty a dôvery.

FAIR PLAY

Buďte fér a aj ostatných vedte k tomu, aby hrali podľa pravidiel.

Ak uvidíte, že sa veľký chalan pustil do malého alebo slabého chlap-

ca, zastavte ho, lebo to nie je fér. Keď profesionálny zápasník zrazí protivníka na zem, nesmie ho udrieť, kým ten znova nevstane.

Myšlienka "fair play" pochádza z čias rytierov a mali by sme sa jej držať aj my.

POCTIVOSŤ

Poctivosť patrí k čestnosti. Cestnému mužovi môžete zveriť aj veľký obnos peňazí alebo iných cenností a veriť mu, že ich neukradne.

Podvádzať je nízke a podlé.

Ak máte chuť podvádzať, aby ste vyhrali alebo máte pocit, že sa vám v hre vôbec nedarí, len si povedzte: "Koniec koncov, je to len hra. Neza-bije ma, ak prehrám. Nedá sa vždy vyhrať. Ale hrám ďalej, čo keby sa naskytla šanca."

Ak budete rozmýšľať takto, uvedomíte si, že vlastne vyhrávate - zby-točne ste sa netrápili a nezúfali si. A pamätajte, keď prehrá skutočný skaut, dokáže sa tešiť s víťazným tímom, alebo si s víťazom podá ruku a pogrätuluje mu.

Pri všetkých skautských hrách a súťažiach platí toto pravidlo:

"Bože, pomáhaj mi, aby som vyhral, ale keď nevyhrám, tak nech pre-hrám so čťou."

VERNOSŤ

Máme byť verní Bohu; tak, že budeme plniť povinnosti našej cirkvi a dodržiavať skautský sľub.

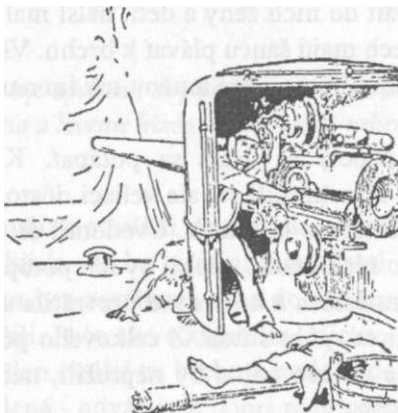
Pre rytierov bola vernosť charakteristická. Boli oddaní kráľovi a kra-jine, vždy pripravení bez otáľania nasadiť pri ich obrane život. Násled-ník rytierov má byť verný svojej krajine a svojim nadriadeným, dôstoj-níkom alebo zamestnávateľom, stáť pri nich v dobrom aj zlom, lebo tak mu káže povinnosť. Ak nie je schopný zachovať vernosť, mal by sa miesta vzdať, ak má v sebe trochu čestnosti a mužnosti.

Voči svojej rodine a priateľom by ste mali byť lojálni a podporovať ich v dobrom aj zlom.

Vernosť povinnosti môžeme vidieť na príklade rímskeho vojaka, ktorý ostal na svojej hliadke, aj keď sa na Pompeje sypal popol a láva zo sopky Vezuv. Jeho ostatky sú stále tam, rukou si zakrýva ústa a nos, aby sa nezadusil, no nakoniec sa mu vzduch aj tak minul.

POVINNOSŤ NADO VŠETKO

Každý chlapec v Británii pozná meno mladého Jacka Cornwella. Počas veľkej námornej bitky pri Juttlande v roku 1916 ostal Jack na palube lode *Chester* pri svojej zbrani, keď už všetci muži v zbrani boli mŕtvi alebo zranení, hoci sa mohol schovať do bezpečia.

Jack Cornwell bol iba chlapec. Ale pri námornej bitke pri Juttlande dokázal, že zastane aj miesto chlapa.

Sám bol ťažko zranený - ale bol zodpovedný za mierenie a jeho povinnosťou bolo byť pri zbrani, tak tam zostal aj 20 minút počas ťažkej palby, keby ho náhodou potrebovali.

Na konci boja, keď *Chester* úspešne odrazil tri nemecké krížniky, povedal Jackovi jediný nezranený člen posádky od zbraní: "Dobrá práca, chlapče. Dobre si to zvládol. Ešteže nie si zranený."

"No! Ja som zranený - tu na hrudi. Ale vyhrali sme?"

"Áno, chlapče."

Chlapec omdlel od vyčerpania.

V nemocnici ešte prežil niekoľko dní a napokon zraneniam podľahol, ale zomrel spokojný, že si splnil povinnosť.

"Nevzdal sa," tak ako by to nemal spraviť žiaden skaut.

DISCIPLINA A POSLUŠNOSŤ

Disciplína a poslušnosť sú pre skauta či vojaka rovnako dôležité ako odvaha.

Loď *Birkenhead* prevážala vojenské jednotky. Na palube bolo 630 vojakov s rodinami a 130 námorníkov. Pri Myse dobrej nádeje nabehla v noci loď na skaly a začala sa lámať.

Vojaci boli hneď nastúpení na palube. Jedným nariadili nachystať záchranné člny a naložiť do nich ženy a deti, ďalší mali vyvieť kone a spustiť ich do vody, nech majú šancu plávať k brehu. Všetko toto splnili a zistili, že nemajú dosť člnov aj pre mužov, tak im nariadili, aby ostali na svojich miestach.

Loď sa rozlomila napoly a začala sa potápať. Kapitán zakričal na mužov, aby skočili a zachránili sa, ale veliaci dôstojník, plukovník Seaton, im prikázal zostať na miestach. Uvedomil si, že keby plávali k člnom a skúsili sa do nich dostať, mohli by ich potopiť.

Muži teda ostali na miestach a keď sa loď prevrátila a potopila, zavolali na slávu a potopili sa spolu s ňou. Z celkového počtu 760 ľudí sa zachránilo len 192, ale možno ani tí by neprežili, nebyť disciplíny a sebaobetovania ostatných.

Do britskej výcvikovej lode *Fort Jackson*, plnej mladých námorníkov, narazil parník. Presne ako na lodi *Birkenhead*, ani títo námorníci nespánikárili a nekričali. Rýchlo nastúpili do pozoru, dali si záchranné vesty a s kľudom čelili nebezpečenstvu. Prežili to všetci.

POKORA

Rytieri boli pokorní. Aj keď boli v boji a na výpravách lepší ako ostatní, nikdy sa tým nepýšili. Ani vy nebuďte pyšní.

Na tomto svete máte len tie práva, ktoré si sami získate. Máte právo na dôveru iných, ak si ho získate svojou pravdovravnosťou a máte právo ísť do väzenia, ak sa rozhodnete kraďnúť.

Veľa ľudí stále hovorí o svojich právach, ale nikdy nespravili nič, aby tieto práva získali. Najprv si splňte povinnosti a potom budete mať aj práva.

Indiáni museli byť odvážni, aby prežili. Ich život závisel od bizónieho mäsa a lovenie bizónov bolo veľmi nebezpečné.

ODVAHA

Len niektorí muži sa odvážni už narodia, ale odvážni môžu byť všetci, keď sa o to pokúsia - treba začať už v mladosti.

Odvážny muž sa bez zaváhania vrhá do nebezpečenstva, aj tam, kde by sa iní neodvážili. Je to ako s kúpaním. Nieкто sa príde k rieke okúpať, ale ostane sa len chúlť na brehu a bude hádať, aká je voda hlboká a či je veľmi studená - odvážlivec popri nich prebehne, skočí hlavičku do vody a o pár sekúnd už smelo pláva okolo.

Hlavné je nezostať stáť a pozeráť na nebezpečenstvo pred sebou - čím viac pozeráte, tým menej sa vám bude páčiť - ale pusťte sa do toho rizika, a keď sa raz na to dáte, nebude to ani spolovice také zlé, ako to na začiatku vyzeralo.

STATOČNOSŤ

Rytieri nehovorili o smrti, kým neboli naozaj mŕtvi. Vždy boli pripravení bojovať až do konca. Bežne sa však stáva, že sa ľudia pre ťažkosti alebo strach vzdajú ešte skôr, než je to naozaj nevyhnutné. Mnohí prestanú tvrdo pracovať, lebo sa úspech nedostavil okamžite; ak by vytrvali, uspeli by. Muž musí najskôr počítať s ťažkou prácou, až neskôr príde úspech.

Niektorí z vás určite poznajú príbeh o dvoch žabách:

Dve žaby sa raz prechádzali, až prišli k veľkej mise smotany. Ako do nej pozerali, spadli tam obidve.

Jedna povedala: "Takúto vodu nepoznám. Ako môže v tomto nieкто

plávať? To ani nestojí za námahu." A tak klesla na dno a utopila sa, lebo bola zbabelá.

Druhá žaba mala viac odvahy a snažila sa plávať. Trepotala nohami, aby sa udržala na hladine. Vždy, keď sa jej už zdalo, že sa potápa, rozhýbala sa s o to väčšou silou, a nevzdala sa nádeje.

Nakoniec, keď už bola taká unavená, že sa rozhodla to vzdať, stala sa čudná vec. Svojím trepotaním smotanú tak zamútila, že zrazu sedela v bezpečí na masle!

Takže keď sa vám všetko pokazí, len sa usmejte a zaspievajte si ako drozd: "Vydržať, vydržať, vydržať," a poľahky sa z toho dostanete.

Veľkým krokom na ceste k úspechu je schopnosť zvládnuť sklamanie.

VESELOSŤ

Rytieri kládli veľký dôraz na to, aby nikdy nestratili náladu. Pre nich bolo zlé neovládnuť sa a ukázať hnev.

Kapitán John Smith bol veselý človek. Dvaja chlapci sa ku koncu kapitánovho života rozhodli spísať jeho dobrodružstvá do knihy. Ako sami povedali, nebolo jednoduché počúvať, čo rozpráva, lebo pri opisoch svojich ťažkostí vybuchoval do smiechu. Keby nebol taký veselý, určite by nezvládol ani polovicu tých nebezpečenstiev, s ktorými sa počas svojej kariéry stretol.

Mnohokrát ho zajali nepriatelia - niekedy divosi - ale vždy si ich svojimi príjemnými spôsobmi získal a spriatelil sa, takže ho neskôr pustili alebo nechali ujsť.

Ak robíte svoju prácu s radosťou, bude sa vám robiť oveľa príjemnejšie. Ak ste veselí, rozveselíte tým aj ostatných, čo je vašou skautskou povinnosťou. Sir J. M. Barrie napísal: "Tí, ktorí prinášajú slnko do života druhých, nemôžu byť sami smutní." Ak potešíte iných ľudí, potešíte seba.

Prezradím vám tajomstvo na uľahčenie hocakej práce. Ak musíte chodiť do školy alebo pracovať pre niekoho v dielni či na úrade, môže vás to veľmi nudiť a vyčerpávať. Ak budete myslieť len na to, ako sa zabavíte, keď odtiaľ vypadnete, alebo o koľko lepšie sú na tom ľudia, ktorí nemusia takto pracovať, potom tú prácu znenávidíte - celý čas vás to bude žrať, nebudete mať dobré výsledky, ani sa vám nebude dariť. Keď sa však na to pozriete z iného uhla, uvedomíte si, kam vaša práca sme-

ruje, čo dobrého na konci prinesie vám aj iným, tak sa do toho pustíte s novým elánom a čoskoro sa vám práca začne páčiť, namiesto aby ste ju nenávideli, a robíte ju stále lepšie.

Kapitán John Smith raz padol so svojím indiánskym sprievodcom, ktorého mal priviazaného o zápästie, do bažiny. Jeho dobrá nálada mu však vždy pomohla vyviaznuť.

Keď budete veselí, len málokedy sa ocitnete vo veľkých ťažkostiach. Ak sa ocitnete pred trápením, problémom či nebezpečenstvom, ktoré sa vám bude zdať veľké, ako múdri ľudia sa nad tým zasmejete - aj keď pripúšťam, že na začiatku je to ťažké. No keď sa raz zasmejete, trápenie akoby začalo miznúť, a potom si s ním ľahko poradíte.

DOBRÁ NÁLADA

Dobrá náladu môže mať každý, keď chce. Chlapcom pomôže pri všetkých možných hrách, ale hlavne v problémoch a nebezpečenstve, podrží ho v situáciách, keď by iní ľudia odišli v hneve.

Chlapci, ktorí fajčia, aby ukázali, že už sú chlapi, hovoria škaredo a nadávajú, vyzerajú ako hlupáci. Spravidla sa človek, ktorý nadáva, ľahko naštve a v ťažkých situáciách stratí hlavu. Preto sa neoplatí naňho spoliehať.

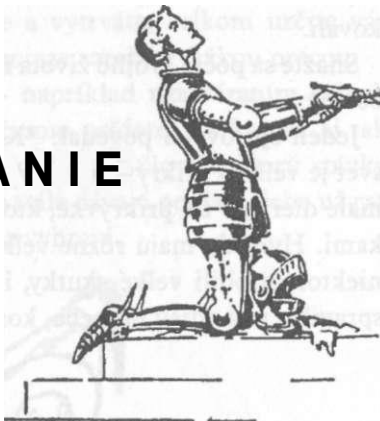
Chceli by ste, aby vás ani najväčšie ťažkosti nevyviedli z miery? Keď ste znepokojení, rozrušení alebo nahnevaní, nenadávajte - prinúťte sa usmievať a hneď budete v poriadku.

Kapitán John Smith nefajčil, ani nenadával a s ľuďmi, ktorí nadávali, sa vysporiadal po svojom, ako to opisuje aj vo svojom denníku; a skauti by to mali robiť tiež. Keď kapitánovi muži stínali stromy, porobili sa im na prstoch od poriská pľuzgiere, takže asi pri každom treťom zatnutí prekryla zvuk sekery hlasná nadávka.

Vymyslel plán, ako ich to odnaučiť - nadávky zapisoval a večer za každú jednu nalial chlapovi do rukáva pohár vody, takže "bol taký vyumývaný, že sme týždeň sotva začuli nejakú nadávku."

SEBA - ZDOKONALOVANIE

Náboženstvo 'Šetrnosť' • Ako si skauti
zarábajú peniaze • Ako vytrvať

NÁBOŽENSTVO

NIEKDAJŠÍ RYTIERI BOLI veľmi pobožní. Vždy sa zúčastňovali bohoslužieb, hlavne pred bojom, alebo keď mali pred sebou neľahkú cestu. Chceli byť vždy pripravení na smrť, tak to bolo podľa nich správne. Rytieri vždy videli Božiu prácu vo všetkom, čo Jeho ruka stvorila, v zvieratách, rastlinách, v celej krajine, nielen pri omši v kostole.

Dnešní mieroví skauti by sa na to mali pozeráť rovnako. Vo všetkých končinách majú radi lesy, hory, prerie, radi pozorujú tamojšie zvieratá, chcú sa o nich niečo dozvedieť, skúmajú zázraky kvetov a rastlín.

Nikto nie je až tak dobrým človekom, keď neverí v Boha a neposlúcha Jeho zákony. Preto by mal mať náboženstvo každý skaut.

Náboženstvo je úplne jednoduché:

Po prvé: *Miluj Boha a slúž mu*. Po druhé: *Miluj svojho blížneho a slúž mu*.

Pri plnení povinností voči Bohu Mu buďte vždy vďační. Keď sa tešíte z nejakej príjemnej veci či hry, alebo sa vám niečo podarí, poďakujte Mu, aj keď len jedným - dvoma slovami, ako ďakujete pred jedlom. Požehnajte aj druhým. Napríklad, keď vidíte odchádzať vlak, pomodlite sa za Božie požehnanie pre všetkých, ktorí sa v ňom vezú.

Keď slúžite človeku, pomáhajte mu a buďte štedrý; vždy poďakujte

za láskavosť, ktorú vám niekto preukázal, a dajte svoju vdáčnosť naozaj najavo. Pamätajte si, že darček nie je váš, kým ste zaň darcovi nepoďakovali.

Snažte sa počas svojho života na zemi spraviť niečo dobré, čo tu po vás ostane.

Jeden spisovateľ povedal: "Keď slnko zapadne, predstavujem si, že svet je veľkou prikrývkou zakrytý pred nebeským svetlom. Hviezdy sú malé dierky v tej prikrývke, ktoré spravili ľudia svojimi dobrými skutkami. Hviezdy majú rôzne veľkosti; niektoré sú veľké, iné malé, lebo niektorí urobili veľké skutky, iní malé, ale svoju dieru do prikrývky spravili - než odišli do neba, konali dobro."

*Skaut KONÁ DOBRO aktívne, nieje LEN DOBRÝ.
Jeho povinnosťou je pomáhať druhým, a byť štedrý.*

Kým ste tu na zemi, snažte sa urobiť na prikrývke vlastnú dieru.
Je fajn byť dobrým, ale ešte lepšie je dobro konať.

ŠETRNOŠŤ

Chlapci, ktorí teraz čítate tieto riadky - niektorí z vás môžu zbohatnúť a iní jedného dňa zomrú v chudobe a núdzi. Všetko však závisí hlavne od vás a od toho, čo pre to urobíte.

A už čoskoro budete môcť povedať, ktorá budúcnosť bude tá vaša.

Chlapec, ktorý si už v mladosti vie zarobiť, bude vedieť získať peniaze aj v dospelosti. Zo začiatku to môže vyzeráť komplikovane, ale bude to stále ľahšie. Ak sa do toho pustíte a vytrváte, celkom určite vás na konci čaká úspech - hlavne, ak si peniaze zarobíte ťažkou prácou.

Ak si chcete získať peniaze ľahko - napríklad uzatváraním stávk na konských dostihoch - určite o ne časom prídete. Na koniec aj tak nevyhrá ten, kto stávkuje; vyhráva bookmaker, človek, ktorý stávky prijíma. Tisíce hlupákov však do toho stále dávajú peniaze, lebo už raz trochu vyhrali alebo dúfajú, že tentoraz vyhrajú.

Existuje veľa spôsobov, ako si chlapec môže zarobiť peniaze - od maľovania plotu a záhradných prác až po robenie poslíčka.

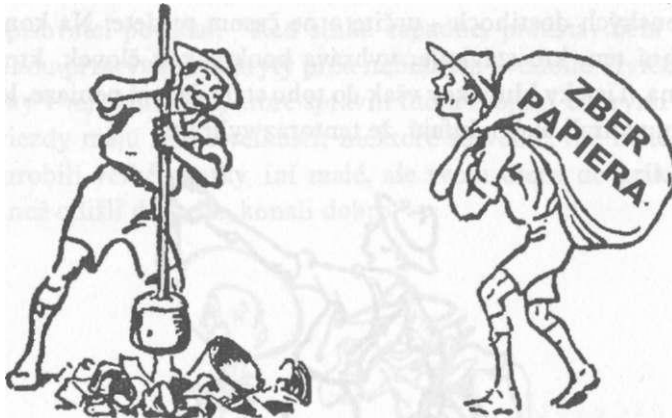
Už veľa chudobných chlapcov zbohatlo. No takmer vždy to mali už od samého začiatku v pláne. Pracovali na tom a každý zarobený peniaz si ukladali pre začiatok do banky.

Takže každý jeden z vás má šancu, ak sa jej chytí.

Rytieri museli byť podľa svojich pravidiel šetrní, nemali rozhadzovať peniaze na svoju zábavu, ale šetriť, aby sa mohli o seba postarať a neboli pre druhých bremenom, aby mali dosť aj na charitu. Ak by už nemali vlastné peniaze, nesmeli o ne žobrať, museli pracovať, a tak ich získať. Zarábanie vlastných peňazí ide ruka v ruku s mužnosťou, tvrdou prácou a rozvahou.

AKO MÔŽU SKAUTI ZARÁBAŤ PENIAZE

Existuje veľa spôsobov, ako si môže skaut alebo družina zarobiť peniaze. Celkom dobre sa platí za opravovanie a úpravu starého nábytku.

Družina si môže zarobiť zberom starého železa a papiera.

Rámy na obrazy, búdky pre vtáky a hračky sa ľahko predávajú. Oplatí sa chovať kanáriky, kurčatá alebo králiky. Alebo aj včelárčenie.

Zbierajte staré obaly a krabice a môžete ich nasekať do balíkov na podpálenie. Niekde sa oplatí chovať kozy a predávať mlieko. Výroba košíkov, hrncov, viazanie kníh atď. tiež prinesie peniaze.

Družina môže v malom meste vytvoriť skupinu poslíčkov, založiť záhradku a pestovať zeleninu a kvety na predaj alebo zorganizovať skupinu potulných spevákov či usporiadať skautské prehliadky a predstavenia.

Toto je len zopár návrhov. Existuje veľa iných spôsobov, ako si môžete zarobiť peniaze; čo vymyslíte, záleží aj od miesta, kde bývate.

Ak však chcete zarobiť peniaze, musíte rátať s prácou.

Herec Ted Payne v jednej zo svojich hier hovoril: "Neviem, čo sa so mnou deje. Dobré jem, dobre pijem, dobre spím; ale keď niekto spomenie predou mnou slovo práca, prebehne mi mráz po chrbte." Mnohým zbabelcom "prebehne mráz po chrbte", keď počujú o práci.

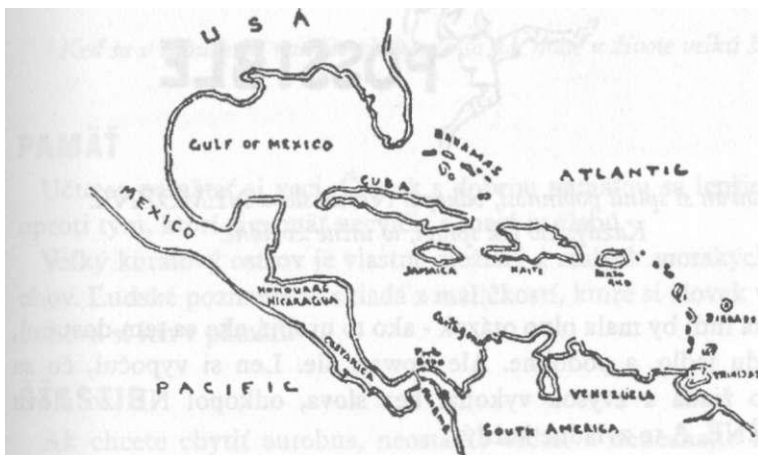
Založte si pokladničku, do ktorej budete odkladať všetky zarobené peniaze. Keď už ich bude dosť, dajte ich do banky a založte si vlastný účet.

AKO VYTRVAŤ

Pred mnohými rokmi Spojené štáty bojovali s Kubou.

Americký prezident McKinley chcel kubánskeho vodcu Garciovi poslať list, ale nevedel, ako mu ho doručiť, lebo boje s Američanmi sa odohrávali v divokej a neprehľadnej krajine.

Keď sa o tom radil so svojimi poradcami, niekto mu povedal:

Na tejto mape strednej Ameriky a Karibiku nájdete ostrov Kuba, cez ktorý cestoval Rowan, aby našiel Gardu.

"Je tu jeden mladík menom Rowan, ten spraví všetko, o čo ho požiadať. Prečo to neskúsiť?"

Tak poslali po Rowana a keď prišiel, prezident mu vysvetlil, prečo poňho poslal; do ruky mu dal list a povedal: "Chcem, aby si tento list doručil Garciovi."

Rowan sa len usmial a zobral list. Vyšiel z miestnosti a vydal sa na cestu.

Po niekoľkých týždňoch sa Rowan znova objavil pred prezidentom a povedal, "Váš list som odovzdal Garciovi, pane." Samozrejme, McKin-

ley chcel počuť, ako to dokázal.

Rowan si zobral loď, priplavil sa k pobrežiu Kuby, a zmizol v džungli. O tri týždne sa objavil na druhom konci ostrova, prešiel popri nepriateľovi, našiel Garcíu a odovzdal mu list.

Rowan bol skutočný skaut. Vykonával to, čo by mal urobiť každý skaut, keď dostane rozkaz. Do hocako zložitej záležitosti by sa mal pustiť s úsmevom. Čím ťažší príkaz, tým zaujímavejšie bude ho splniť.

*Rowan si splnil povinnosť, odkopol NE zo slova NEMOŽNÉ.
Každý, kto tak spraví, to určite zvládne.*

Väčšina ľudí by mala plno otázok - ako to urobiť, ako sa tam dostanú, kde nájdú jedlo, a podobne. Ale Rowan nie. Len si vypočul, čo sa od neho žiada a zvyšok vykonal bez slova, odkopol NE zo slova NEMOŽNÉ. A to zvládne každý.

Vefa skautov robí špeciálne donáškové služby. Dostávajú často ťažkú prácu a očakáva sa od nich, že ju úspešne urobia. Pustia sa do nej s veľkou dôverou a bez zbytočných hlúpych otázok.

Takto sa treba vyrovnávať so všetkými ťažkosťami v živote. Ak sa vám nejaká práca alebo problém zdajú nezvládnuteľné, neutekajte od nich. Usmejte sa, premyslite si, ako na to a pustite sa do diela.

Pamätajte, že "ťažkosti začnú miznúť, keď sa na ne usmejete a pustíte sa do nich."

Nebojte sa robiť chyby. Napoleon povedal: "Kto nespravil chybu, ešte nič nedokázal."

Keď sa v skautingu naučíte všetko, čo sa dá, máte v živote veľkú šancu.

PAMAT

Učte sa pamätať si veci. Človek s dobrou pamäťou sa lepšie presadí oproti tým, ktorí si pamäť necvičia a majú ju slabú.

Veľký koralový ostrov je vlastne zložený z malých morských živočíchov. Ľudské poznanie sa skladá z maličkostí, ktoré si človek všimne a uchová si ich v pamäti.

ŠŤASTIE

Ak chcete chytiť autobus, neostaňte sedieť a nenechajte ho prejsť okolo, aby ste si potom mohli povedať: "Ja mám ale smolu." Bežte za ním a naskočte. Takto funguje to, čo ľudia volajú šťastie; sťažujú sa, že k nim nikdy nepríde. Šťastie je šanca niečo dobré dostať alebo urobiť. Treba však tieto možnosti hľadať a chopiť sa ich - dobehnúť a naskočiť - nielen sedieť a čakať, až prejde okolo. Príležitosť je autobus, ktorý nemá veľa zastávok.

VYBERTE SI ZAMESTNANIE

"Buďte pripravení" na to, čo vás v budúcnosti čaká. Ak už teraz zarábate peniaze, čo chcete robiť, keď s touto prácou skončíte? Mali by ste sa niečomu vyučiť a medzitým si sporiť, aby ste v budúcnosti, než si nájdete zamestnanie, niečo mali.

Skúste sa naučiť aj základy iného remesla, pre prípad, že by vám to

s tým prvým nevyšlo, ako sa to často stáva.

Jeden človek mi povedal, že nikdy nezamestnal chlapca, ktorý mal žlté prsty (od fajčenia) alebo chodil s otvorenými ústami (chlapci, ktorí dýchajú ústami, majú hlúpy výraz). Každý si môže byť istý zamestnaním, keď má v banke peniaze, nepije a je veselý.

Nebud'te leniví. Dajte sa na užitočné remeslo, ak chcete byť úspešní.

Veľa povaľačov a padaviek sa vybralo do sveta a väčšinou z toho nebolo nič dobrého, ale zatiaľ som nepočul, že by neuspel nejaký mladý človek, ktorý naozaj chcel pracovať, bol schopný pri práci vydržať, jednal priamo a správal sa rozvážne.

ZÁCHRANA ŽIVOTA

ROZPRÁVANIE

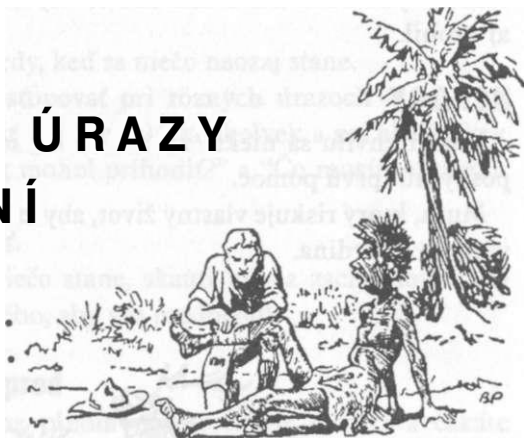
PRI TÁBOROVOM OHNI 23

BUĎTE NA ÚRAZY PRIPRAVENÍ

Milosrdní rytieri Svätého Jána •

Úrazy • Chlapci hrdinovia •

Medaily za záchranu života

RYTIEROV DÁVNÝCH ČIAS nazývali aj "milosrdnými rytiermi", pretože mali nemocnice, kde sa starali o chudobných, chorých a tých, ktorí sa zranili pri nehodách či vo vojne. Šetrili na fungovanie týchto nemocníc vlastné peniaze a okrem toho, že to boli statoční vojaci, boli aj ošetrovateľmi a lekármi.

Pred osemsto rokmi sa tejto práci venovali hlavne rytieri rádu Svätého Jána z Jeruzalema. Dnes ich nahradil Červený kríž a Britská brigáda Svätého Jána.

Bádatelia, lovci či prieskumníci, ktorí sa vyberú do vzdialených častí sveta, si musia vedieť poradiť, keď sa im alebo niekomu z ich výpravy stane úraz alebo dostanú nejakú chorobu, pretože najbližší lekár je často aj tisíce míľ ďaleko. Skauti by sa preto mali naučiť, ako sa starať o chorých a ranených.

Môj brat raz kempoval s kamarátom v austrálskom buši. Kamarát chcel z fľaše vytiahnuť zátku, a tak si ju chytil medzi kolená, aby sa mu nevyšmykla. Fľaša praskla, rozbitý okraj sa mu zarezal hlboko do stehna a prerezal tepnu. Môj brat rýchlo zobral kameň, zabalil ho do vreckovky a uviazal okolo stehna nad ranou, aby tlačil na tepnu. Potom prevliekol popod vreckovku palicu a otáčal ňou, až kým

nebolo stehno obviazané tak napevno, že sa krvácanie zastavilo. Keby vtedy nevedel, čo má robiť, mohol jeho kamarát v priebehu pár minút vykrvárať. Zachránil mu život, lebo vedel, čo robiť a hneď to aj urobil.

NEHODY

Každú chvíľu sa niekto zraní a môže sa stať, že skaut bude musieť poskytnúť prvú pomoc.

Muža, ktorý riskuje vlastný život, aby zachránil druhých, všetci obdivujú. Je to hrdina.

NO VÁČIK TOMMY 10

TOMMY NA CES TE

*Tommy skočí na vozovku, neobzrie sa vôbec
trúbi naňho autobusár, že je hlúpy chodec*

Chlapci ho považujú za niečo viac, myslia si, že je úplne iný ako ostatní. No nie je. Každý chlapec môže byť pri záchrane života hrdinom, ak sa na to dobre pripraví.

Možno sa aj vy, skauti, stanete jedného dňa svedkami úrazu. Keď budete vedieť, čo robiť a urobíte to, môžete žiť s dobrým pocitom, že ste pomohli svojmu blížnemu, alebo mu dokonca zachránili život.

Bud' pripravený

Nezabúdajte na naše heslo: "BUĎ PRIPRAVENÝ". Buďte pripravení na úrazy a dopredu sa naučte, čo robiť v rôznych situáciách, ktoré môžu nastať.

Buďte pripravení konať vtedy, keď sa niečo naozaj stane.

Ja vám vysvetlím, ako postupovať pri rôznych úrazoch a vy si to nacvičíte. Musíte však mať stále na mysli, kdekoľvek a pri akejkoľvek činnosti: "Aký úraz by sa tu mohol prihodiť?" a "Čo musím v takom prípade urobiť ja?"

Potom ste pripravení konať.

Pamätajte, že keď sa už niečo stane, skauti musia zachraňovať ako prví. Nenechajte niekoho iného, aby vás predbehol.

Premyslite si všetko vopred

Dajme tomu, že stojíte na plnom nástupišti na stanici a čakáte na vlak.

Pomyslite si: "Keby teraz niekto padol na koľajnice a prichádzal by vlak, čo by som urobil? Skočím dole a musím ho odsotiť z koľají - nebude čas dostať sa späť na nástupište. Alebo ak by bol vlak príliš blízko, musím ho hodiť medzi koľajnice a ja si musím ľahnúť tiež, aby vlak prešiel ponad nás."

A keby k tomu naozaj došlo, skočili by ste dole a spravili, čo ste si premysleli, kým všetci ostatní by v panike pobiehali okolo, kričali a nerobili nič, lebo by nevedeli, čo robiť.

Takýto prípad sa naozaj stal. Jedna pani na Finsbury Park Station v Londýne spadla z nástupišťa práve, keď sa blížil vlak. Muž menom Albert Hardwick skočil za ňou, ľahol si a ju strhol so sebou - vlak prešiel ponad nich a ani sa ich nedotkol.

No v Hampsteade to dopadlo úplne naopak. V plytkom rybníku sa asi pol hodiny topila žena pred zástupom prizierajúcich sa ľudí, ale nikto nemal dosť odvahy, aby skočil za ňou a vytiahol ju. Je to neuveriteľné, že kopa chlapov dokázala iba stáť na brehu a rapotať - lenže tak to bolo, na ich večnú hanbu. Prvý, kto tam prišiel, nechcel ísť do vody, a tak iba zavolať druhého. Prišli ďalší, ale keď zistili, že tí pred nimi nešli do vody, zľakli sa, aby neurobili niečo neuvážené. Tak iba zostali na brehu a nechali tú úbohú ženu, aby sa im priamo pred očami utopila.

Čo môže urobiť skaut

Keby tam bol aspoň jeden skaut, verím, že by sme hovorili príbeh s iným koncom. Presne pri takejto príležitosti by sa skaut mohol vyznamenať. Spomenul by si na svoj výcvik.

Plňte si svoje povinnosti.

Pomáhajte svojim blíždym, hlavne keď sa jedná o ženy.

Nedbajte na to, že sa ostatní tomu vyhýbajú.

Vrhňte sa do toho a najprv myslite na to, čo chcete urobiť, nie na vlastnú bezpečnosť.

Chlapci si myslia, že sú príliš mladí či malí, a tak môžu pri zachraňovaní nanajvýš asistovať. Ale to je veľká chyba.

Odkedy som napísal prvé vydanie tejto knihy, objavili sa už tisíce chlapcov, ktorí sa odvážne vrhli do vody zachrániť topiacich sa, keď sa prizerajúci ľudia báli pomôcť.

V skautingu máme medaily za statočnosť, ktoré sa udeľujú za hrdinské činy a záchranu života.

Každý skaut by sa mal pripraviť na nepredvídateľné udalosti. Jedného dňa sa môžete ocitnúť na mieste, kde sa prihodilo nejaké nešťastie; ak ste sa dopredu naučili, čo robiť, môžete smelo predstúpiť a vykonať správnu vec. V každom prípade budete mať dobrý pocit, že ste pomohli blížnemu.

ÚRAZY A ČO PRI NICH ROBIŤ

**Panika • Požiar • Topenie • Splaše-
ný kôň • Rôzne**

PANIKA

Každoročne príde veľa ľudí o život v dôsledku paniky, ktorá väčšinou vznikne z maličkostí a dalo by sa jej zabrániť, keby si aspoň jeden alebo dvaja ľudia zachovali chladnú hlavu.

Raz večer pred mnohými rokmi lovil na palube trajektu v newyorsk-
skom prístave jeden chlapík kraby. Povedal si, že by mohlo byť vtipné
vypustiť jedného z nich na palubu lode. Krab chytil lodnú mačku, tá
zakvičala a skočila do davu školáčok, ktoré sa hneď s krikom rozpŕchli.
Spôsobili na lodi medzi stovkami pasažierov paniku. Rozbehli sa všet-
kými smermi, zábradlie sa zrazu zlomilo a osem ľudí vypadlo z paluby.
Než sa dalo čokoľvek urobiť, strhol ich prúd a utopili sa.

Pred pár rokmi v istom ruskom meste otváral muž ráno svoj obchod,
keď zbadal v rohu ležať veľkú čiernu bombu. Rozbehol sa po ulici, aby
sa od nej dostal; keď ho takto zbadal poli cajt, pomýlil si ho so zlode-
jom, a keď ho nemohol zastaviť, tak naňho vystrelil. Guľka ho minula,
ale trafda iného muža; vypukla panika a veľa ľudí prišlo o život. Keď už
bolo po všetkom, vrátil sa muž do svojho obchodu a bomba stále ležala
v rohu - lenže nebola to bomba, iba čierny melón!

Takisto pred nejakým časom vypukla v Barnsley panika medzi deťmi
v kine. Nebol na to dôvod, iba ak preplnená sála. Osem detí bolo ušlia-

paných na smrť. Bolo by ich však určite zahynulo aj viac, keby si dvaja muži neboli uchovali chladnú hlavu a neurobili správnu vec. Muž menom Gray zavolať na pár detí veselým hlasom, aby išli inokade a zatiaľ muž, ktorý robil premietача, pustil na plátno nejaký film. Upútal tým ostatné deti a predišiel panike. Ak si aspoň jeden - dvaja ľudia zachovajú chladnú hlavu a vedia v správnu chvíľu niečo urobiť, často dokážu upokojiť aj stovky ľudí a zachrániť tak veľa životov.

Keď ľudia okolo vás panikária, môže vás to strhnúť. Možno budete chcieť utekať preč, možno ostanete stáť a volať "Och!" No za toto správanie by ste sa mali pokarhať. Neprepadajte panike, ako ostatní - zachovajte chladnú hlavu, rozmýšľajte, čo by bolo správne a urobte to.

ČO ROBIŤ V PRÍPADE POŽIARU

Často počujeme o hrdinských činoch pri záchrane ľudí z horiacich domov. Každý deň o tom čítame v novinách. Mali by ste sa na tieto prípady pozrieť a predstaviť si, čo by ste za daných okolností robili vy. Takto sa naučíte, ako sa zachovať pri rôznych nehodách.

Pred pár rokmi sa mladý námorník, ktorý bol v Chatham na lodi Jej Veličenstva Andromeda, prechádzal po ulici Kingsland, keď zrazu zbadal horiaci dom. Žena na hornom poschodí kričala, že sú tam deti, ktoré sa nemajú ako dostať von.

Námorník sa rozbehol od svojich kamarátov, nejako sa vyškríbal po stene hore, dostal sa do okna hneď pod ženou a rozbil sklo, aby sa mal kam postaviť. Žena mu zhora podávala deti a on ich pokladal na zem. Takto sa dole dostalo jedno dieťa za druhým, bolo ich asi šesť a nakon zložil ešte dve ženy.

Potom námorníka zmohol dym a omdlel, ale ľudia dolu ho zachytili. Nech je pre vás príkladom, ako si okamžite splniť povinnosť, bez zaváhania nad nebezpečenstvom alebo ťažkosťami.

Pre rokmi začal horieť dom v Shoreham Beach a miestny skautský oddiel bol hneď na mieste.

Zachovali sa ako praví skauti, nielen ako hasiči, keď dostali oheň pod kontrolu, ale aj ako záchrancovia života - zachránili dve ženy a dieťa, poskytli im prvú pomoc a ošetrili zranenia.

HORÍ!

Keď nájdete dom v plameňoch, mali by ste -

1. Varovať ľudí v dome.
2. Oznámiť to najbližšiemu policajtovi alebo hasičskej stanici.
3. Zburcovať susedov, aby doniesli rebríky, matrace a koberce na chytanie vyskakujúcich ľudí.

Keď prídu hasičské vozy, môžu chlapi najlepšie pomôcť tak, že budú pomáhať policajtom zadržať ostatných ľudí ďalej od hasičov.

Nie je veľmi príjemné, keď vás váľajú po zemi v deke alebo koberci, ale je to najlepší spôsob, ako niekomu uhasiť šaty.

Dajte však pozor, aby nezačali horieť šaty aj vám.

Ak je treba v dome hľadať nevládných a omdletých ľudí, dajte si na nos a ústa mokрую vreckovku či handru, alebo choďte štvornožky čo najbližšie k zemi, tam je najmenej dymu a plynu. Keď musíte prejsť ohňom a iskrami, dajte si na seba nejakú deku, namočte ju a v strede vystihnite dieru, cez ktorú si prestrčíte hlavu; takýto plášť celkom dobre odoláva iskrám aj plameňom.

Keď vo vašej blízkosti vypukne oheň, skauti by mali čo najrýchlejšie zhromaždiť svoje družiny a skautským pochodom ísť za žiarou alebo dymom k požiaru. Radca družiny by sa mal hlásiť polícii alebo hasičom a ponúknuť pomoc svojej družiny - môžu pomôcť pri zadržiavaní ľudí, nosení odkazov, strážení majetku alebo inak.

Ak niekomu horia šaty, treba ho hodiť na zem, lebo plamene horia smerom hore, zabaliť do rohože, koberca, kabátu či deky. Dajte si pozor, aby ste sami nezačali horieť. Takto oheň udusíte, lebo bez vzduchu nemôže horieť.

Keď nájdete omdletého človeka (v strachu sa mohol schovať pod posteľ alebo stôl), mali by ste ho vyniesť von na pleci alebo sa k nemu priviažite a vytiahnite ho po zemi až von, aby ste mohli ísť štvornožky - takto sa to robí hlavne pri hustom dyme a plynových výparoch.

Na oboch koncoch lana spravíte dračiu slučku; jednu dáte omdletému cez hrud'a popod ramená, druhú si dáte na krk. Otočíte sa mu chrbtom a začnete ho štvornožky ťahať hlavou napred. Ak má slučka správnu dĺžku, udrží mu hlavu nad zemou, ako vidíte na obrázku na strane 256.

ZÁCHRANA TOPIACEHO

Zo zoznamu skautských hrdinov vidíme, koľko sa stáva nehôd len preto, že niekto nevie plávať. Preto sa musia všetci skauti naučiť plávať a keď to už vedia, naučia sa zachraňovať životy topiacim sa.

Človek, ktorý preplával Kanál La Manche, napísal do "Chlapčenských novín", že keď sa chlapec učí plávať, mal by si najprv nacvičiť, ako vyliezť z člna a zas sa doňho cez kormu dostať. Ako druhé by mal vedieť udržať sa obkročmo na vesle či doske, chytiť sa jedného konca a plávať nohami. Po tretie, ako sa dostať do plávajúceho záchranného kolesa - časť najbližšie k sebe ponorí pod vodu a preklopí si koleso cez hlavu a plecia, aby sa doňho dostal. Po štvrté, ako zachrániť život.

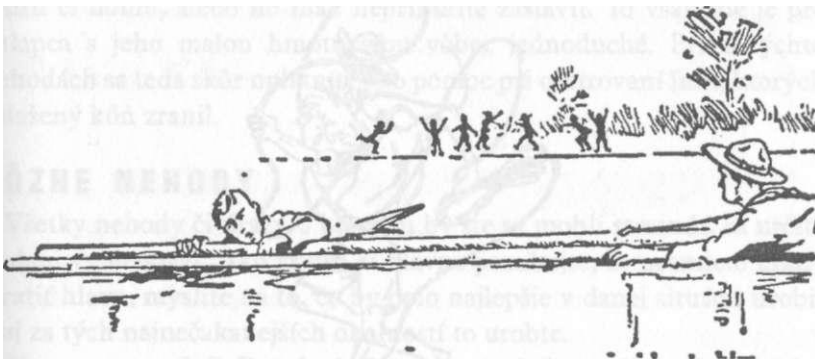
Aj priemerný plavec môže zachrániť topiaceho sa človeka, ak vie, ako na to a ak to zopárkrát vyskúšal so svojimi kamarátmi.

Rozšírený názor, že topiaci sa človek sa vynorí tri razy, než sa utopí, je úplný nezmysel. Môže sa utopiť hneď, ak mu niekto nepomôže.

Keď sa už k topiacemu dostanete, nesmiete ho nechať, aby vás chytil, inak vás môže utopiť. *Vždy sa držte za nimi*

Chyťte ho rukou okolo hrude, dlaň mu dajte do podpazušia a povedzte mu, aby sa upokojil a nebojoval. Ak poslúchne, ľahko ho udržíte na hladine. No dávajte pozor, aby sa v strachu neotočil a nechtyl sa vás. Ak by vás chytil za krk, chyťte ho rukou okolo hrude, druhou rukou ho chyťte dlaňou navrch pod bradu, s prstami pod nosom. Zatiahnite a zatlačte a musí vás pustiť. Ak vás chyť za ruku, vytočte ju proti jeho palcu a vyslobodíte sa. Ak si to však nevyskúšate s kamarátmi, nikdy si to nezapamätáte. Nech si každý vyskúša úlohu topiaceho sa aj záchrancu.

Ak náhodou ešte neviete plávať a spadnete do hlbkej vody, nemusíte sa potopiť, ak si zapamätáte nasledujúce veci. Po prvé, zakloňte hlavu a ústa držte nad vodou. Po druhé, udržiujte si v pľúcach veľa vzduchu - veľa nadychujte a málo vydychujte. Po tretie, držte ruky pod vodou. To znamená, že by ste nemali kričať, lebo si vyprázdните pľúca a nemali by ste rukami hádzať okolo seba alebo kývať po pomoc, lebo sa potopíte.

*Keď sa niekto prepadne pod ľad, zachránite ho najlepšie tak,
že mu prisuniete rebrík.*

Ak vidíte, ako niekto spadol do vody a topí sa, ale vy tiež neviete plávať, hodte k nemu lano, veslo alebo dosku, aby sa mohol zachytiť a udržať sa nad vodou. Ak sa pod niekým preborí ľad, okraje sa mu lámu a nevie sa dostať von, hodte mu lano a povedzte, aby nebojoval. To by ho malo trochu upokojiť, kým zoženiete rebrík alebo dlhú palicu, ktoré položíte cez dieru, aby sa mohol dostať von, alebo aby ste sa vy mohli k nemu priplaziť a chytiť ho.

AKO HÁDZAŤ ZÁCHRANNÉ LANO

Často je lepšie topiacemu sa hodiť lano, než za ním skočiť - aby potom nebolo treba vyťahovať dvoch.

Dobre sa hádže lano s dĺžkou 42 stôp. Ak si chcete vyrobiť špeciálne záchranné lano, malo by byť z kvalitného, pružného, omotaného alebo spletaného lana s priemerom okolo 1 palca. Keď sa hádže na dlhšie vzdialenosti, spraví sa na konci, ktorým sa hádže, ťažký uzol.

Najprv sa rozhodnite, ktorou rukou chcete vrhať. Väčšina ľudí si samozrejme vyberie pravú. Namotajte na ňu pozorne lano v smere hodinových ručičiek, aby malo omotanie asi 18 palcov od vrchu nadol. Keď už máte namotanú asi polovicu, zdvihnite prst, aby ste oddelili namotanú časť a zbytok namotajte na ostatné prsty ruky.

*Vedieť správne hádzať záchranné lano si vyžaduje prax,
aby ste sa doňho sami nezamotali.*

Koniec lana pevne podržte tromi prstami ľavej ruky, alebo ešte lepšie, urobte na konci slučku a prevlečte si ju cez zápästie, aby sa vám koniec pri hádzaní nestratil. Potom preneste druhú časť namotania z pravej ruky na prvé dva prsty ľavej ruky. Teraz máte v oboch rukách namotané lano.

Najprv hodíte lano z pravej ruky a hneď potom časť lana z ľavej, ale nesmiete pustiť koniec. Takto hodené lano sa nezauzlí a dá sa hodiť celé, takže dočiahne ďalej. Keď ho hodíte len z jedného namotania, nerozmotá sa správne a nedoletí tak ďaleko.

Hádzať sa dá popod či ponad ruky. Ten druhý spôsob sa lepšie nacvičuje a používa sa, ak treba lano prehodiť cez nejakú prekážku, cez val či múr, alebo ho treba hodiť ľuďom na horných poschodiach horiaceho domu.

ČO ROBIŤ, KEĎ SA SPLAŠIA KONE

Niekedy sa môže stať, že splašené kone pošliapu človeka. Preto by všetci mali vedieť, ako splašené kone zastaviť a predísť zraneniam.

Ľudia obyčajne zastavujú splašené kone tak, že im bežia oproti a mávajú rukami, aby sa zastavili, ale tak sa to nerobí. Musíte bežať popri koňovi, chyťte sa ojí, aby ste nespádli, druhou rukou uchopíte opraty, otočte koňovi hlavu k sebe a otáčajte ho, až kým ho nenavediete proti múru či domu, alebo ho inak neprinútite zastaviť. To však nie je pre chlapca s jeho malou hmotnosťou vôbec jednoduché. Pri takýchto nehodách sa teda skôr uplatníte ako pomoc pri ošetrovaní ľudí, ktorých splašený kôň zranil.

RÔZNE NEHODY

Všetky nehody či úrazy, s ktorými by ste sa mohli stretnúť, sa určite nedajú vymenovať. Ako skauti si hlavne pamätajte, že nesmiete nikdy stratiť hlavu, myslite na to, čo by bolo najlepšie v danej situácii urobiť a aj za tých najnečakanejších okolností to urobte.

Skaut menom J. C. Davel z 1. Bloemfoteinského oddielu (Južná Afrika) zbadal na streche domu malé dievčatko zamotané v elektrických drôtoch. Napriek varovaniam, aby za ňou neliezol, lebo by ho to tiež mohlo stáť život, vyšplhal sa hore a dostal sa ku nej. Nanešťastie, dieťa už bolo mŕtve.

Skaut Lockley z prvého oddielu z Atherstoneu, sa na trhu pozeral na detský kolotoč, poháňaný elektrinou z parného stroja. Zrazu sa obsluhovač parného stroja príliš nahol, stroj mu zachytil šaty a začal ho ťahať do zariadenia. Lockley vyskočil na stroj a keďže vedel niečo z mechaniky, zatiahol za správnu páku a vypol stroj práve včas, aby mužovi zachránil život.

To sú príklady, ako to vyzerá, keď je niekto pripravený, vie čo má robiť, a bez meškania to aj urobí.

DRUŽINOVÉ CVIČENIA ZACHRAŇOVANIA ŽIVOTA

Nacvičte si vytvorenie "zábrany" z palíc, ktorou by ste zadržali dav. Môžete to zorganizovať ako hru, keď chlapcov rozdelíte na "dav" a "skautov".

Povedzte skautom, aby zistili, kde sú v ich okolí požiarne hydranty, policajné stanice, požiarne hlásiče, požiarne stanice, sanitky, nemocnice atď.

Nacvičte si viazanie dračej slučky a vlečenie omdletého človeka.

Postarajte sa o to, aby sa skauti naučili plávať. V meste s verejnou plavárňou by to nemal byť žiadny problém. Na vidieku je najlepšie spraviť tábor pri mori, jazere, či rieke, kde sa dá bezpečne plávať.

Vyskúšajte rôzne spôsoby zachraňovania topiacich sa ľudí.

HRY NA ZACHRAŇOVANIE PRI POŽIARI

Kým budú chlapci v klubovni, pripravte vo vedľajšej miestnosti alebo budove oheň s hustým dymom. Tajne sa dohodnite s dvoma či troma chlapcami, že keď zaznie požiarny poplach, začnú pobiehať a pokúsia sa vyvolať paniku.

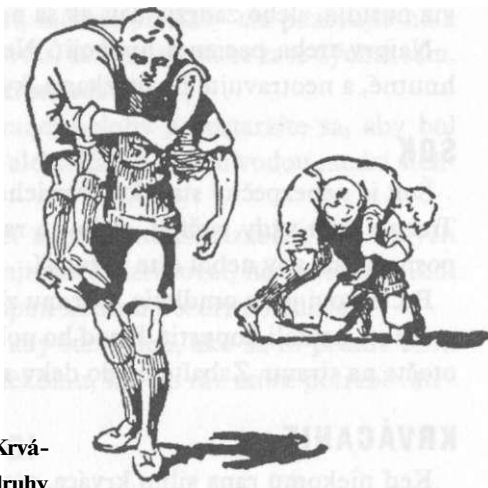
Buď niekto vbehne do miestnosti a oznámi, že horí, alebo vypálte hlučné svetlice. Jedna alebo dve družiny sa pod vedením radcov družiny popasujú s ohňom. Mali by zavrieť okná a dvere a vyslať skautov, aby zistili, či sa oheň nešíri do iných častí budovy a aby pohľadali ľudí, ktorí by mohli potrebovať pomoc.

Mali by si dať na ústa a nos mokré vreckovky. Ľudia "v bezvedomí" (alebo bábk z vrec) môžu byť schovaní pod stolmi a podobne. Skauti si ich pri záchrane vyložia na plece alebo ich von vyvlečú. Použite plachtu na skákanie, šmykľavku, a podobne.

Ďalšie skupinky vytvoria reťaz na podávanie vedier s vodou.

Ďalšia skupina oživuje zachránených. Posledná skupina vytvorí "zábranu", aby pomohla polícii a hasičom zadržať dav.

AKO POMÔCŤ DRUHÝM

Poskytnutie prvej pomoci • Sok • Krvácanie • Umelé dýchanie • Iné druhy prvej pomoci • Ako niesť pacienta

AK SA STANETE SVEDKAMI NEHODY, pamätajte si: *Nie ste lekári*. Poskytujete prvú pomoc, preto ak sa jedná o väčšie zranenie, musíte ihneď volať lekára. Kým príde lekárska pomoc, máte sa postarať, aby zranenému nebolo horšie, pomôžete mu, aby neupadol do šoku, zastavíte krvácanie, dáte mu umelé dýchanie, jednoducho, spravíte všetko potrebné.

Ak sa ocitnete pri nehode sami so zraneným človekom v bezvedomí, nadvihnite mu trochu hlavu a pootočte do strany, aby sa nezadusil a aby mohli vychádzať prípadné zvratky. Uvoľnite mu šaty na krku a na hrudi. Obhliadnite ho, kde je zranený a postarajte sa oňho tak, ako ste sa to naučili v kurze prvej pomoci.

Ak nájdete človeka ležať v bezvedomí, mali by ste preskúmať okolie, či tam nie sú nejaké "stopy" a poznačiť si ich, ako aj jeho polohu, ak by sa neskôr ukázalo, že ho niekto napadol.

Ak ste vonku s družinou a stane sa úraz, alebo nájdete zraneného človeka, mal by radca družiny poslať jedného skauta po lekára; radca sa s pomocou ďalšieho skauta bude venovať zranenému. Zástupca si zoberie ostatných skautov a budú asistovať tak, že prinesú vodu, deky, sprá-

via nosidlá, alebo zadržia dav, ak sa nejaký zhromaždí, pomocou palíc.

Najprv treba pacienta upokojiť. Nehýbte ním, kým to nie je nevyhnutné, a neotravujte ho otázkami, kým sa trochu nespamätá.

ŠOK

Šok je nebezpečný stav, ktorý prichádza takmer so všetkými úrazmi. Treba s ním vždy počítať, alebo to radšej rovno berte tak, že nastal a posnažte sa, aby nebol ešte vážnejší.

Pacientovi je na omdletie, tvár mu zbledne. Môže stratiť vedomie, ale to by ste nemali dopustiť. Hneď ho položte na zem na chrbát, hlavu mu otočte na stranu. Zabaľte ho do deky alebo kabáta, aby bol stále v teple.

KRVÁCANIE

Keď niekomu rana silno krváca, zatlačte palcom silno na ranu alebo nad ňu - teda medzi srdce a ranu - aby ste zastavili prívod krvi do tepny. Potom si urobte podložku, napríklad z plochého kamienka, a priviažte ju nad ranu. Ak je to možné, držte zranené miesto vyššie ako zvyšok tela. Zožeňte čo najskôr lekára.

Na malú ranu dajte dezinfekciu a prikryte čistým (sterilným) obkladom. Obviažte obvazom.

Krvácanie z uší a bezvedomie znamenajú zranenie lebky. Ak je to len trochu možné, zraneným nehýbte. Najlepšie bude, keď ho necháte ležať na mieste, na hlavu mu dáte studený obklad alebo ľad a udržíte ho v pokoji, kým príde lekár.

Vypľúvame alebo zvracanie krvi znamená vnútorné zranenie, alebo že vo vnútri tela praskla cieva. Ak je krv bledočervená a spenená, znamená to, že zranené boli pľúca. V každom prípade udržiavajte pacienta v pokoji a dajte mu cmúľať ľad alebo studenú vodu. Zožeňte lekára.

UMELÉ DÝCHANIE

Keď niekto vyzerá, že sa utopil alebo nedýcha, lebo sa nadýchal dymu či výparov, musíte použiť umelé dýchanie, aby ste ho zase priviedli k životu. Znamená to vtlačiť mu vzduch do pľúc a dostať ho zas von. Existujú na to rôzne metódy. Každý skaut by mal poznať aspoň jeden spoľahlivý spôsob; Brigáda Svätého Jána alebo Červený kríž vám môžu ukázať najúčinnšie spôsoby.

Hneď, ako pacient začne dýchať, môžete prestať - ale pozorujte ho a ak znova prestane, musíte pokračovať, až kým nezačne zase dýchať sám. Možno sa budete musieť s niekým striedať.

Potom ho uložte do stabilizovanej polohy a postarajte sa, aby bol v teple - dávajte mu nahriate šaty alebo fľaše s teplou vodou medzi stehná, pod paže a na chodidlá.

Mokrú oblečenie treba vyzliecť a postihnutého zabaliť do teplých prikrývk. Zraneného treba čo najmenej rozrušovať, nechajte ho kľudne aj zaspáť, ale musíte ho ešte aspoň hodinu pozorne sledovať.

Vyskúšajte si umelé dýchanie, aby ste vedeli, ako sa to presne robí. Pripravíte sa tak poskytnúť ho niekomu, kto ho raz môže potrebovať.

INÉ DRUHY PRVEJ POMOCI

Poleptanie kyselinou

Raz jedna žena poliala mužovi tvár vitriolom. Je to silná kyselina, spáli a vyžerie mäso všade, kam sa dostane. Našťastie tam bol práve policajt, ktorý aj vedel, čo robiť. Pustil mu na tvár veľa vody s prídavkom sódy, ktorá neutralizovala kyselinu, a potom sa o zranenie postaral ako o normálnu popáleninu.

Zápal slepého čreva

Môže sa objaviť nečakane, aj keď obyčajne sa predtým človek už dlhšie necíti vo svojej koži. Objaví sa prudká bolesť v bruchu, dva palce na pravej strane pod pupkom. Volajte lekára.

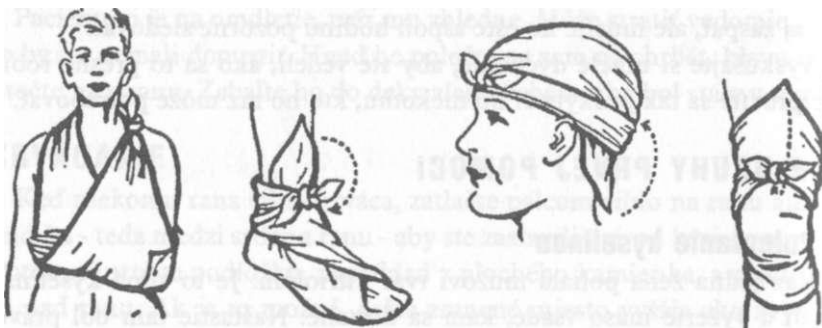
Obväzovanie

Na znehybnenie zlomeniny potrebujete veľkú trojrohú šatku, takú istú, akú skauti nosia na krku. Strany šatky by mali byť aspoň 40 palcov dlhé.

Na zlomenú ruku alebo kľúčnu kosť by ste mali urobiť záves. Postihnutému zaveste šatku okolo krku tak, aby cíp šatky smeroval k zlomenej ruke, konce zviažete ambulančným uzlom. Ruku vložte do závesu, cíp prevlečte poza ňu a prišpendlite, aby sa lakeť v závese udržal.

Obväz na hlavu sa používa, keď potrebujete zakryť ranu na pokožke hlavy. Roztiahnite trojrohú šatku a založte najširšiu časť asi na šírku

dvoch palcov. Priložte ju na čelo postihnutého rovno na obočie, cíp šatky mu visí na temeno. Zoberte oba konce a na temene ich pevne prekrížte, potom ich vedzte späť dopredu a zviažte na čele ambulančným uzlom. Špičku založte hore a na vrchu hlavy prišpendlite. Dajte pozor, aby preloženia na boku hlavy boli pevné a konce poriadne zasunuté.

Skautská šatka sa dá použiť ako záves alebo obvaz. Obvaz bude úhl'adnejší, keď zasuniete koniec šatky ako ukazuje šípka.

Krvácanie z nosa

Zvyčajne nebýva veľmi vážne ani nebezpečné. No niekedy sa krvácanie nechce zastaviť a postihnutý stráca veľa krvi. Vtedy ho treba posadiť na stoličku a povedať mu, aby naklonil hlavu dopredu a dýchal len ústami. Pomôže aj to, keď mu priložíte na temeno hlavy niečo studené.

Otrava krvi

Môže vzniknúť, keď sa do rany dostane špina. Objavia sa opuchy, bolesť a červené žily. Obklady z horúcej vody postihnutému uľavia. Odvezte ho k lekárovi.

Zlomené kosti

Zlomená ruka alebo noha sa pozná podľa opuchu a bolesti v mieste zlomenia. Niekedy je končatina vytočená v nezvyčajnom uhle a pacient ňou nemôže pohnúť. Zožňte lekára. Postarajte sa o zvládnutie šoku.

Zlomenou končatinou by sa vôbec nemalo hýbať. Ak je nevyhnutné postihnúťého prepravovať, upevnite zlomenú končatinu dlahou alebo niečím pevným, aby bola fixovaná a rovná, kým ho preveziete do nemocnice.

Ako dlaha môže poslúžiť drevená doska, skautská palica, napevno zrolované noviny a podobne. Mala by byť dostatočne dlhá, aby dočiahla na kĺby nad a pod zlomeninou. Ak sa dá, mali by ste dlahy upevniť z oboch strán zlomenej končatiny. Dlahy pevne priviažte po celej dĺžke vreckovkami, šatkou alebo pásmi plátna či inej látky, ale nie až tak napevno, aby ste zastavili prívod krvi alebo zatlačili na opuch.

Niekedy si môže človek pri páde zlomiť kľúčnu kosť. Tu nepotrebuje dlahu. Priložte predlaktie na zlomenej strane šikmo cez hrud' a upevnite ho závesom, prípadne priviažte ďalšou šatkou okolo hrudníka.

Popáleniny a obarenia

Keď sa niekto náhodou popáli alebo obarí horúcou vodou a koža mu sčervenie, treba na to hneď dať nejakú masť, napríklad vazelínu a jemne obviazať. Zmes sódy bikarbóny a vody uľaví pri ľahkých popáleninách. Spálenie slnkom sa ošetruje ako bežné popáleniny.

Ak sa na popáleninu lepí nejaký kus odevu, netrhajte ho preč, ale odstrihnite látku okolo OSTRÝM nožom alebo nožnicami, a potom čo najrýchlejšie ochráňte popálené miesto pred kontaktom so vzduchom.

V prípade vážnych popálení (pľuzgiere či dokonca spálenina) pošlite po lekára a postarajte sa o pacienta v šoku. Pľuzgiere nikdy neprepichujte.

Dusenie

Postihnúťého predkloňte a silno udríte medzi lopatky, aby ste uvoľnili prekážku. Dieťa môžete chytiť dole hlavou a buchnúť ho po chrbte. Ak búchanie nepomáha, otvorte postihnúťému ústa, aj silou, ak treba, strčte mu dva prsty popri jazyku až do krku a pokúste sa cudzie teleso vytiahnuť von. Ak to vyvolá zvracanie, okamžite otočte hlavu na bok.

Dusenie je niekedy dôsledkom prudkého opuchu v hrdle. V takom prípade priložte na krk horúce, pariace sa obklady a pacientovi dajte sŕkať ľad alebo studenú vodu.

Otras mozgu a šok

Môže vzniknúť v dôsledku pádu či úderu do hlavy. Udržujte postihnutého v pokoji a v teple. Zožehnajte čo najrýchlejšie lekára. Nesmiete mu dávať alkohol či povzbudzujúce prostriedky, ani ním hýbať.

Elektrický šok

Človek môže po priamom kontakte s elektrickým káblom alebo vodičom upadnúť do bezvedomia. Treba ho dostať od vodiča, ale opatrne, aby prúd nezasiahol aj vás. Ak sa dá, odpojte elektrinu. Ak nie, musíte sa izolovať - postavíte sa na sklo alebo suché drevo, ak sklo nie je k dispozícii alebo si obujete gumené čižmy. Dajte si gumené rukavice, než sa postihnutého dotknete. Ak ich nemáte, obaťte si ruky suchými handrami a postihnutého odsuňte suchou palicou. Možno budete musieť poskytnúť dýchanie z úst do úst; keď sa dýchanie obnoví, postarajte sa o zvládnutie šoku.

Vo francúzskom St. Ouen spadol jeden chlapec pri chytaní motýľov na koľajnicu, ktorou prechádzal elektrický prúd a na mieste zomrel. Okoloidúci, ktorý sa ho pokúšal zodvihnúť, tam tiež zahynul. Tehliar, ktorý príbehol a pokúšal sa ich zachrániť, bol tiež zasiahnutý a zomrel. Títo dvaja takzvaní záchrancovia umreli, lebo nevedeli, ako v takomto prípade postupovať.

Mdloby

Ak vám postihnutý bledne a omdlieva - mdloby vznikajú z toho, že sa do hlavy dostáva primálo krvi - posadte ho a potlačte mu hlavu medzi kolená. Tvár mu omyte studenou vodou. Keď sčervenie, hlavu zdvihnite - je v nej priveľa krvi, ako pri porážke alebo úpale.

Rybársky háčik v koži

Raz sa mi do prsta zapichol háčik. Nožom som z neho odrezal celú mušku, zatlačil som ho hlbšie do prsta, až hrot zatlačil zvnútra na kožu v inom mieste. Ostrým nožom som narezal kúsok kože, hrot sa dostal von a mohol som zachytiť a pretiahnuť celý háčik. Háčik sa, samozrejme, nedá vytiahnuť tak, že ho potiahnete naspäť, lebo zakrivený hrot by sa zasekol v mase.

Ranu očistite.

Záchvat

Ak niekto vykrikuje a spadne, šklbe ho a trhá končatinami, na ústach má penu, znamená to, že dostal záchvat. Najviac mu pomôžete, keď mu medzi sánky dáte kúsok dreva alebo zátku, aby si nezahryzol do jazyka. Po záchvate ho nechajte dobre vyspať.

Cudzí predmet v oku

Nenechajte postihnutého, aby si oko šúchal; môže sa mu zapáliť a opuchnúť a o to ťažšie sa vám bude cudzie teleso vyberať. Ak mu niečo spadlo pod spodné viečko, odtiahnite viečko a predmet jemne vyberte rožkom navlhčenej vreckovky. Ak je pod vrchným viečkom, pretiahnite ho cez dolné. Takto riasy dolného viečka vyčistia vnútro horného.

Ďalší spôsob by sa mal naučiť každý skaut; postihnutého posadte, postavte sa zaňho a zakloňte mu hlavu, až sa vám oprie o hruď. K riasam horného viečka priložte zápalku, zachyťte okraj viečka a potiahnite nahor cez zápalku, aby sa vyvrátilo naopak. Jemne odstráňte teleso rožkom vlhkej vreckovky a pustite viečko späť na miesto.

Ak je zapálené, vypláchnite ho vlažnou vodou. Ak predmet v oku uviazol, kvapnite trocha oleja (olivového alebo ricínového) na spodné viečko. Zavrite oko, zakryte jemným vlhkým kúskom vaty, obviažte a choďte k lekárovi, aby sa o to postaral.

Hystéria

Nervózni ľudia, hlavne ženy, môžu pri nejakom rozrušení prepadnúť hystérii, plačú, smejú sa a kričia. Najlepšie bude zavrieť postihnutého samého v miestnosti a nechať ho tam, kým sa ukľudní. Nepokúšajte sa ho upokojiť, ešte viac ho tým rozčúlite.

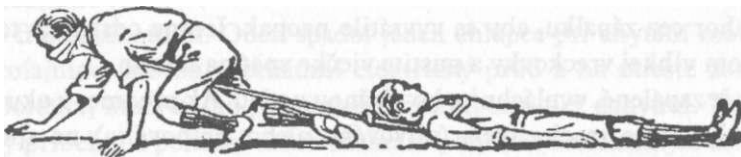
Otrava

Ak niekomu zrazu príde po jedle zle, alebo viete, že požil jed, musíte okamžite zavolať lekára. Ak nemá ústa znečistené alebo poleptané od otravy, vyvolajte u postihnutého nevoľnosť podaním slanej teplej vody, alebo teplej vody s horčicou a skúste mu pierkom podráždiť mandle. Ak však požil rozožierajúcu kyselinu, nemali by ste uňho vyvolávať zvracanie, ale dať mu magnézium alebo sódu bikarbónu s vodou na neutralizovanie. Ak sa mu chce spať, musíte ho udržať pri vedomí.

Dym, výpary a plyn

Stále sa stávajú nehody kvôli únikom plynu v baniach, kanáloch alebo domoch.

Keď sa snažíte niekoho zachrániť, zakryte si ústa a nos mokrou vreckovkou, držte hlavu čo najbližšie pri zemi a človeka v bezvedomí vytiahnite von tak, ako som to opísal v odseku o požiari. Vytiahnite postihnutého čo najrýchlejšie na čerstvý vzduch - (hovorím čo najrýchlejšie, pretože ak sa budete zdržiavať, môžete sa sami priotráviť plynom) - potom mu uvoľnite oblečenie na krku a hrudi a osviežte mu tvár studenou vodou. Ak zistíte, že už nedýcha, postarajte sa oňho ako o topiaceho sa a začnite s umelým dýchaním.

Na vytiahnutie omdletého človeka uviažte na lane dračiu slučku.

Hadie uštipnutie

Pamätajte si, že hadí jed sa vám dostane do krvi a z nej do celého tela počas pár úderov srdca. Preto musíte konať okamžite. Hlavné je zastaviť jed, aby nekoloval žilami ďalej do tela. Musíte okamžite uviazať lano alebo šatku na končatinu nad miestom uštipnutia, aby sa jed nedostal do srdca s krvou z rany; ranu narežte, nech sa jed vyplaví s krvou von. Ak nemáte v ústach nejakú ranku, môžete jed vysať, neublíži vám.

Postihnutému by ste mali dať kávu alebo nejaké prostriedky na povzbudenie a nesmiete mu dovoliť zaspáť, mal by chodiť, môžete ho štipať a tľapkať, aby ste ho udržali pri vedomí, kým ho prevezme lekár.

Vyvrtnutý členok

Pevne obviažte. Nech sa postihnutý nesnaží chodiť a nech nezaťažuje nohu. Zožňte pomoc a odneste postihnutého domov. Nohu držte

zdvihnutú; opatrne vyzujte topánku. Prikladajte studené obklady proti bolesti a opuchu. Potrebujete na to skrútený kus látky alebo malý uterák, na viac ráz preložený a namočený do ľadovej vody, do ktorého členok zabalíte.

Ak od bolesti nepomôžu studené obklady, skúste horúce. Pripravujú sa takto: Na poskladanú látku nalejte horúcu vodu, zabaľte do tenkého uteráka alebo látky a vyžmýkajte. Dávajte pozor, aby boli vyžmýkané obklady čo najsuchšie, inak by ste mohli postihnutého obariť. Rozbaľte látku a priložte obklad, kým je horúci. Keď bolesť ustúpi, obklad zložte. Nohu napevno obviažte a nech si postihnutý pár dní oddýchne.

Uštipnutia

Najlepšou protilátkou proti rôznym uštipnutiam je čpavok. Zapamätáte si to ľahko aj podľa písmen - Čpavok na včelie pichnutie. Dobrá je aj sóda bikarbona. Čistou ihlou vyberte postihnutému žihadlo. Na osie žihadlo je najlepší ocot a tu vám tiež pomôžu písmená - ocot na osu.

Samovraždy

Keď niekto dospeje až k rozhodnutiu spáchať samovraždu, mal by skaut vedieť, čo s ním robiť.

Ak si niekto podreže hrdlo, treba zastaviť krvácanie z tepny, ak bola prerezaná. Tepna vedie od miesta, kde sa stretáva kľúčna kosť a hrudná kosť po roh sánky. Krvácanie sa zastavuje tak, že zatlačíte palcom silno na stranu rany najbližšie k srdcu a držíte, kým nepríde pomoc.

Ak sa samovrah chcel otráviť, dajte mu prvú pomoc ako pri otravách (pozri stranu 255).

Ak sa chcel obesiť, okamžite ho zveste, ale jednou rukou ho musíte pridržiavať, než odrežete povraz. Prerežte slučku, uvoľnite mu priliehavé oblečenie na krku a hrudi. Nech má postihnutý čo najviac čerstvého vzduchu, do tváre a na hrud' mu vylejte studenú vodu alebo striedavo studenú a teplú. Ak treba, dajte mu umelé dýchanie ako v prípade utopených ľudí.

"Nováčik" má niekedy obavy z toho, čo robiť s ľuďmi v bezvedomí či mŕtvymi, alebo keď vidí krv. Takže kým toto neprekoná, nebude veľmi schopný pomáhať. Bezmocný človek v bezvedomí mu predsa neublíži, a tak by sa mal naučiť ovládať. Keď to raz zvládne, zbaví sa strachu.

AKO PREVÁŽAŤ POSTIHNUTÉHO

Dvaja skauti môžu z rúk vytvoriť stoličku - každý si pravou rukou chytí ľavé zápästie a ľavou rukou chytí pravé zápästie druhého skauta. Ak je potrebná opierka, urobíte stoličku rovnakým spôsobom z troch rúk a jeden skaut chytí druhého za plece, aby tak vyrobil opierku.

Nosidlá urobíte nasledujúcimi spôsobmi:

a) Z dverí alebo brány, na ktoré dáte vrstvu slamy, sena, oblečenia, vrecoviny.

b) Rozprestrite kus koberca, deku, vrece, celtovinu a do okrajov zamotajte silné palice. Ako vankúš použite nejaké oblečenie.

c) Z dvoch kabátov, rukávy vtiahnete dovnútra. Rukávmi prevlečte palice; cez ne kabáty zapnite.

d) Dierami na spodných rohoch niekoľkých vriec prevlečte dve palice.

Keď nesiete postihnutého na nosidlách, než vyrazíte, uistite sa, že sa mu leží pohodlne. Obaja nosiči vstávajú naraz; musia ísť pomaly a robiť malé kroky. Zadný nosič dáva na postihnutého pozor.

Ak sú palice krátke, treba štyroch nosičov, každého do jedného rohu nosítok.

DRUŽINOVÝ NÁCVIK PRVEJ POMOCI

Skauti by si mali poskytovanie prvej pomoci dôkladne nacvičiť, keďže spoločnosť od nich veľa očakáva.

Nafingujte počas družinových alebo oddielových schôdzok "nehody" a nechajte, nech sa o ne postará vždy niekto iný zo skautov.

Trénujte v nepredvídaných situáciách praktické zvládanie týchto zručností: improvizované nosidlá, stolička zo štyroch rúk, umelé dýchanie, zhotovenie dlahy na zlomené končatiny atď.

HRY NA PRVÚ POMOC

Misionári

Skauti sa striedajú v rolách bádateľov či misionárov. K dispozícii dostanú zopár liečiv. Donesú k nim troch pacientov s rôznymi ťažkosťami alebo zraneniami, aby sa o nich postarali. Bádateľ alebo misionár musí poradiť alebo predviesť, ako by sa o postihnutého postaral.

"Záchranárske scény"

Účinkujúci aj obecenstvo sa pobavia pri predvádzaní záchrany života.

Úraz na bicykli - Chlapci sa vracajú z výletu. Poplašený cyklista. Nešťastie. Postarajú sa o zranenia a postihnutých odvezú do nemocnice na improvizovaných nosidlách.

Výbuch plynu - Pani Rozmaznaná s rodinou sa vyberie na výlet. Na ceste domov stretne priateľku. Máriu pošlú dopredu, aby zapálila plynové kachle a pripravila otcovi čaj. Otec sa vracia s roboty a nájde dom plný plynu. Záchranári prichádzajú na pomoc. Máriu vynesú von a dajú jej umelé dýchanie. Na scénu prichádza strážnik Poplašený. Nesprávny spôsob, ako zistiť, odkiaľ uniká plyn. Smutný koniec statočného, ale nedôvtipného policajta.

Požiar - Večer v dome na predmestí. Požiarny poplach. Obyvatelia sa preberú. Zábrana na zadržanie davu. Prichádza skupina so záchrannými plachtami na skákanie, záchrannými lanami a rebríkmi. Záchrana zvyšných obyvateľov.

Požiar vo fabrike - Robotníci sa zaoberajú svojou každodennou činnosťou, keď zrazu čosi vybuchne, spôsobí to v budove požiar a vonkajšia stena sa zrúti na muža, ktorý tade práve prechádzal. Zranení robotníci pomáhajú nešťastnému kamarátovi, kým ostatní sa ponáhľajú zohnať pomoc a vracajú sa so záchrankou a hasiacim prístrojom. Niektorí muži sa z horiacej budovy zachránia skokom do záchrannej plachty.

NAŠE OBČIANSKE POVINNOSTI

ROZPRÁVANIE
PRI TÁBOROVOM OHNI 26

OBČIANSTVO

Skauské občianske povinnosti •
Svetoobčania

SKAUTI BY SA MALI PRIPRAVOVAŤ na to, aby mohli byť dobrými občanmi svojej krajiny a sveta.

Už v mladosti by ste mali vnímať všetkých ostatných chlapcov ako kamarátov. Pamätajte, či ste chudobní alebo bohatí, z mesta či z vidieka, musíte stáť bok po boku za svoju vlasť. Ak nedržíte spolu, škodíte svojej vlasti. Musíte na svoje rozdiely zabudnúť.

Ak opovrhujete inými chlapcami len preto, že sú z chudobnejšej rodiny, ste snobi. Ak nenávidíte iných, lebo sa narodili bohatší, ste blázni.

Každý z nás by mal zaujať vo svete miesto, ktoré si nájde, využiť ho čo najlepšie a s ostatnými ťahať za jeden koniec.

Sme ako tehly v jednom múre, každý má v ňom svoje miesto, aj keď v tak veľkom múre sa môže zdať malé. No ak sa jedna tehla rozpadne alebo vypadne z múru, na ostatné je potom väčší tlak, objavia sa pukliny a celý múr sa začne kymácať.

Nesnažte sa priveľmi presadzovať, lebo by vás čakali len sklamanie bez konca.

Pracujte pre dobro svojej krajiny alebo firmy, kde ste zamestnaní a keď budete takto pracovať, dostaví sa úspech aj uznanie, ktoré ste chceli.

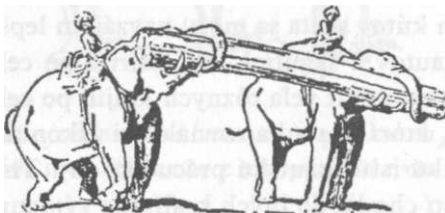
Snažte sa a môžete sa na to všetko pripravovať už v škole - stavajte sa svedomito k tomu, čo sa tam naučíte, nie preto, že by vás to bavilo, ale vašou povinnosťou voči vlasti je neustále sa zlepšovať. Pustite sa do matematiky, dejepisu, jazykov a s takýmto prístupom k učeniu to určite zvládnete.

Nemyslite na seba, ale na vlasť a na to, čo dobrého prinesie vaša práca druhým.

KEĎ VYRASTIETE

Až budete dospelí, budete mať hlasovacie právo, ktorým sa môžete podieľať na spravovaní svojej krajiny.

Mnohí z vás si pomyslia, že by sa mali automaticky hlásiť k rovnakej politickej strane ako ich otec alebo kamaráti. Na vašom mieste by som to nerobil. Najprv by som vypočul všetky strany. Ak si vypočujete len jednu, budete určite súhlasiť, že to je tá pravá, a ostatné musia byť zlé. No vypočujte si aj ďalšie a možno prídete na to, že iná je tá správna a mýlila sa práve tá prvá.

*Barmské slony by mohli slúžiť ako príklad pre národy sveta.
Keď pracujú spolu, zvládnu aj veľmi ťažký náklad.*

Mali by ste si teda vypočuť všetky strany a nedať sa presvedčiť len jednou. Porozmýšľajte nad tým ako praví muži a rozhodnite sa, ktorá z nich je najlepšia pre vašu vlasť - nie pre nejakú malú miestnu otázku - a voľte túto stranu, kým si plní záväzky a prospieva celej krajine.

Mnoho ľudí sa nechá odľakať nejakým novým politikom s extrémnymi myšlienkami. Nikdy neverte nápadom jedného človeka, kým sa na ne poriadne nepozriete zo všetkých uhlov pohľadu. Extrémne myšlienky málokedy prinesú niečo dobré; v dejinách nájdeme plno príkladov, ako sa niekde skúšali, ale vždy zlyhali.

Vaši predkovia tvrdo pracovali, neúnavne bojovali a ťažko umierali, aby pre vás vytvorili vlasť. Tak keď sa na vás pozrú zhora, nech vás nevidia poflakovať sa s rukami vo vreckách a nerobiť nič pre blaho vlasti.

Začnite hrať! Hrajte zápas, každý na svojom mieste!

PRIATEĽ CELÉHO SVETA

Pamätajte si, že skaut nie je len priateľom ľudí okolo seba, ale "priateľom celého sveta". Priatelia medzi sebou nebojujú. Ak sa spriatelíme s našimi susedmi za morom, nebudeme chcieť bojovať. To je najlepší spôsob, ako sa v budúcnosti vyhnúť vojnám a zaručiť trvalý mier.

Vojny veľakrát vznikajú kvôli tomu, že ľudia vedia z vlastných skúseností len veľmi málo o iných krajinách, ale vlády im povedia, že bojovať je správne. A tak bojujú, a potom im je to všetkým veľmi ľúto.

Keby sa v čase mieru priatelili, lepšie by si navzájom rozumeli a k bojom by nikdy nedošlo.

V dnešnej dobe je už cestovanie oveľa jednoduchšie a vzdialenosti sú vďaka motorovej doprave, lietadlám a rádiu oveľa kratšie, takže ľudia z rôznych kútov sveta sa môžu navzájom lepšie spoznávať.

Aj hnutie skautov a skautiek sa rozšírilo po celej zemeguli. Ako skauti môžeme navštíviť veľa rôznych krajín po celom svete a nájdeme tam bratov, ktorí sa riadia rovnakými zákonmi a rovnakým sľubom a robia takú istú skautskú prácu ako my. Tisíccky skautov rôznych národností chodia do iných krajín na výmenné pobyty. Uvidia, ako to vyzerá v iných krajinách, ale dôležitejšie je, že sa spoznávajú ako priatelia, nie sú už iba obyčajní "cudzinci".

SVETOVÉ SKAUTSKÉ BRATSTVO

Ako skauti sa pridávate k veľkej skupine chlapcov mnohých národností a budete mať kamarátov po celom svete.

Skautské bratstvo je v mnohých ohľadoch podobné krížovej výprave. Skauti z celého sveta sú vyslancami dobrej vôle, prekračujú bariéry, ktoré postavila farba pleti, vierovyznanie, triedne delenie. Je to veľké poslanie. Radím vám, aby ste sa naozaj snažili, lebo čoskoro budete dospelí, a ak sa objavia medzi národmi hádky, na vás padne bremeno zodpovednosti.

Vojny nás naučili, že ak sa jedna krajina snaží vnútiť svoju vôľu iným, nasleduje krutá reakcia. Na mnohých svetových skautských jamboree a iných medzinárodných skautských stretnutiach sme sa naučili, že ak sme navzájom znášanliví a vieme dávať a prijímať, zavládne porozumenie a harmónia. Jamboree ukázali, aké silné puto

vytvára skautský zákon medzi chlapcami všetkých národov. Môžeme spolu stanovať, chodiť na túry, vychutnať si život vo voľnej prírode, a tým pomáhať nadviazať reťaz priateľstva.

Skautské hnutie je celosvetové bratstvo. Napríklad na jamboree môžete stretnúť skautov z rôznych častí sveta.

Priatelia sa nechcú hádať, a pestovaním priateľstva, aké sa upevňuje na jamboree, pripravujeme cestu pre mierové riešenie medzinárodných problémov. Môže to v otázke celosvetového mieru priniesť životne dôležité a ďalekosiahle dôsledky. Sľúbme si teda, že sa vynasnažíme založiť priateľstvo medzi skautmi celého sveta, pomôžeme vo svete rozvíjať mier a šťastie a medzi ľuďmi dobrú vôľu.

Prístup je v tejto veci veľmi dôležitý. Keď budú naše skautské zákony a sľub platiť v praxi, nepripustia medzi národmi žiadne vojny či konflikty.

PLŇ SI SVOJU POVINNOSŤ

Prispějme všetci svojou troškou. Skauti by sa mali stále zlepšovať, nielen v zálesáctve alebo stanovaní, ale aj v dodržiavaní skautských zákonov. Ak ešte nie ste skautmi, poďte a pridajte sa k tomuto šťastnému bratstvu. Čakajú nás skvelé časy a budeme vás potrebovať!

NA ZÁVER

Dúfam, že sa mi v tejto knihe podarilo ukázať vám všetko zaujímavé, čo vám skauting ponúka.

Chcem, aby ste sa aj v divočine cítili ako skutoční skauti, vedeli sa o seba sami postarať, aby ste neboli skautmi iba v oddiele pod dohľadom družinových radcov a vodcov.

Viem, že by ste sa chceli niekam vybrať na vlastnú päsť; že vo vás dávni bádatelia a hraničiari prebúdzajú dobrodružného ducha; že by ste napriek všetkým moderným vymoženostiam chceli kráčať vlastnou cestou, starať sa o seba, vychutnať si slobodu voľnej prírody.

Ja som sa vám len snažil ukázať zopár spôsobov, chcel som vám pomôcť stať sa ozajstnými mužmi.

Skauting je naozaj skvelá hra, keď sa do nej ponoríme a podporíme ju svojím nasadením. Dodá nám telesnú, duševnú aj duchovnú silu, tak ako mnohé iné hry Ale pamätajte! Je to *hra vo voľnej prírode*, preto využite každú možnosť dostať sa von - a ja vám prajem veľa šťastia a dobré táborenie.

"B.-P."-HO PRÍBEH

Lord Baden-Powell z Gilwellu 1857 - 1941 **Zakladateľ skautského hnutia** **Svetový skautský náčelník**

AK CHCETE NAOZAJ POCHOPIŤ skauting, musíte vedieť niečo o mužovi, ktorý skautské hnutie založil, o naozajstnom mužovi so srdcom chlapca - Lordovi Baden-Powellovi z Gilwellu, celosvetovom skautskom náčelníkovi, ktorého skauti láskyplne volajú "B.-P" (čítaj bí-pí).

Robert Stephenson Smyth Baden Powell sa narodil v Londýne v Anglicku 22. februára 1857. Jeho otec bol reverend Baden Powell, profesor v Oxforde. Jeho matka bola dcérou admirála W. H. Smytha. Jeho starý otec, Joseph Brewer Smyth, sa narodil v Amerike, ale počas Americkej revolúcie sa pridol k britským jednotkám a usadil sa v Anglicku. Baden-Powell bol teda z jednej strany potomkom ministra a z druhej strany potomkom dobrodružného kolonizátora Nového sveta.

B.-P. ako chlapec

Keď mal Robert asi tri roky, zomrel mu otec a matka ostala sama so siedmimi deťmi, z ktorých ani jedno nemalo viac ako 13 rokov. Veľká rodina často prežívala ťažké časy, ale vzájomná láska detí a matky im vždy z ťažkostí pomohla. Robert prežíval so svojimi štyrmi bratmi úžasný život vo voľnej prírode, chodil s nimi na túry a stanovačky takmer po celom Anglicku.

V roku 1870 získal B.-E štipendium na škole Charterhouse, ktorá sa krátko po jeho príchode presťahovala z Londýna do Godalmingu v Surrey v srdci krajiny. Nepatril k najlepším žiakom - ale zato bol jedným z najživších. Vždy mal prsty vo všetkom, čo sa dialo na školskom dvore a čoskoro sa preslávil ako brankár v školskom futbalovom družstve. Spolužiaci veľmi oceňovali jeho dramatické schopnosti. Vždy vedel niečo zahrať a dokázal rozosmiať celú školu.

Bol nadaný aj hudobne a jeho kresliarsky talent mu neskôr umožnil ilustrovať vlastné zápisky.

V lesoch okolo školy Charterhouse sa B.-P. naučil rôznym druhom plazenía, ktoré sa mu neskôr v Indii a Afrike veľmi zišli.

B.-P. v Indii

V 19-tich rokoch spravil B.-E armádne skúšky a hneď aj prijal šancu ísť ako podporučík do Indie, aby sa pridal k trinástemu regimentu husárov, ktorí boli v línii kavalérie počas známeho "Útoku ľahkej brigády" v Krymskej vojne.

V armáde sa naozaj osvedčil - v 26-tich rokoch sa stal kapitánom - a získal aj najžiadanejšie športové trofeje po celej Indii - za "napichávanie prasiatok". Divoké prasce sa lovia na koni a jedinou zbraňou je krátka kopija. O divokom prasati sa hovorí, že ako "jediné zviera sa odváži piť z rovnakej kaluže vody ako tiger", takže vidno, že ide o dosť nebezpečný šport.

Boje v Afrike

V roku 1887 nachádzame B.-P.-ho v Afrike, kde sa zúčastňuje ťaženia proti Zuluom, neskôr proti kmeňom Ašanti a bojovníkom Matabele.

Príslušníci kmeňa ho natolko rešpektovali, že mu vďaka jeho odvahe, skautským schopnostiam a úžasnej stopovacej zručnosti dali prezývku "Impeesa", "Vlk, ktorý nikdy nespí".

Baden-Powella pravidelne zvyšovali, už to bolo takmer automatické - až do jeho preslávenia sa.

V roku 1899 sa stal B.-P plukovníkom.

*V Indii získal B.-P. trofej za poľovanie na divoké prasce.
Stal sa rešpektovanou autoritou "napichávania prasiatok".*

V Južnej Afrike sa schýľovalo k problémom. Vzťahy medzi Britmi a vládou Transvaalskej republiky sa dostali do kritického bodu. Baden-Powelovi nariadili, aby šiel s dvoma prápormi jazdy ozbrojenej puškami do Mafeking, mesta v srdci Južnej Afriky. Ľudia boli toho názoru, že "kto má Mafeking, drží v rukách opraty Južnej Afriky" a ukázalo sa, že to bola pravda.

Obliehanie Mafeking

Prišla vojna a 217 dní - od 11. októbra 1899 - bránil B.-P obkľúčený Mafeking proti obrovskej presile nepriateľa, až kým sa k nemu 17. mája 1900 neprebojovali posily.

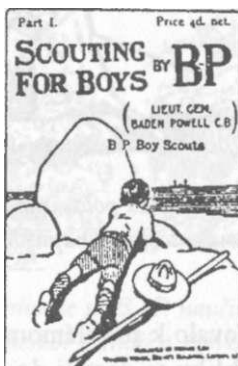
Veľká Británia počas týchto dlhých mesiacov zdržiavala dych. Keď konečne prišla novina: "Mafeking bol oslobodený," išla sa pominúť od radosti. Pozrite si v svojom slovníku heslo Mafeking a nájdete tam slovo, ktoré vzniklo toho bláznivého dňa z názvu afrického mesta: "maffick", čo znamená divoko oslavovať.

B.-P, ktorého povýšili na generálmajora, sa zrazu stal v očiach krajanov hrdinom.

Zrodil sa skauting

V roku 1901 sa teda z Afriky vrátil hrdina mužov a chlapcov. Zasypávali ho poctami a pri tom zistil, že jeho osobná sláva prispela k popularite jeho knihy pre vojakov - *Rady v stopovaní* (Aids to Scouting). V chlapčenských školách sa používala ako učebnica.

Toto bola pre B.-E-ho veľká výzva. Uvedomil si svoju šancu pomôcť chlapcom svojej vlasti, aby z nich vyrástli silní muži. Ak môže kniha o skautingu pre mužov osloviť a inšpirovať chlapcov, o kolko viac by dokázala kniha napísaná priamo pre chlapcov!

Obálka prvého vydania "Skautingu pre chlapcov" z januára 1908.

Prvý skautský tábor na svete sa uskutočnil v lete roku 1907 na ostrove Brownsea.

Dal sa do práce a zúžitkoval svoje skúsenosti z Indie, Afriky a mnohých iných častí sveta. Zhromaždil špeciálnu knižnicu a čítal o výcviku chlapcov vo všetkých epochách - od spartánskych chlapcov, dávnych Britov a amerických Indiánov až po súčasnosť.

Pomaly a pozorne rozvíjal B.-P myšlienky skautingu. Chcel mať istotu, že to bude fungovať, a tak v lete roku 1907 zbral skupinu dvadsiatich chlapcov na ostrov Brownsea do prístavu Poole na prvý skautský tábor na svete. Bol to veľký úspech.

"Skauting pre chlapcov"

Začiatkom roku 1908 každé dva týždne vydával jednu časť svojej šesťdielnej príručky tréningu "Skauting pre chlapcov", ktorú sám ilustroval - a vôbec mu nenapadlo, že táto kniha naštartuje hnutie, ktoré ovplyvní chlapcov na celom svete.

Len čo sa Skauting pre chlapcov objavil na pulloch obchodov, začali vznikať skautské družiny a oddiely - nielen v Anglicku, ale v mnohých ďalších krajinách.

B.-P.-ho druhý život

Hnutie rástlo a rástlo a v roku 1910 už nadobudlo rozmery, ktoré priviedli B.-P.-ho k presvedčeniu, že skauting je prácou jeho života. Mal víziu a vieru, spoznal, že pre svoju vlasť môže urobiť viac, keď bude nastupujúcu generáciu vychovávať k dobrému občianstvu, než keby cvičil hŕstku mužov pre možné boje.

A tak vystúpil z armády, kde bol generálporučikom a pustil sa do svojho "druhého života", ako to nazýval - služby svetu prostredníctvom skautingu.

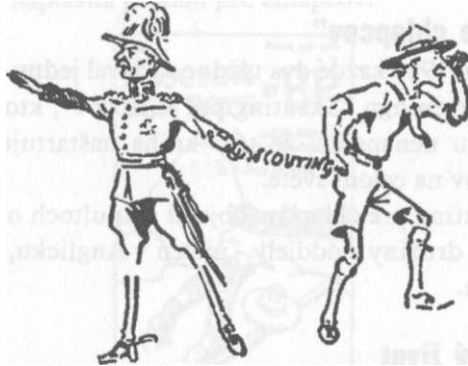
Odmenou mu bolo rastúce skautské hnutie a láska i rešpekt chlapcov celého sveta.

Svetové bratstvo

V roku 1912 sa vydal na cestu okolo sveta, aby sa stretol so skautmi z rôznych krajín. To boli začiatky svetového bratstva skautingu. Prvá svetová vojna na chvíľu túto prácu prerušila, ale po ukončení nepriateľstva sa v nej pokračovalo a v roku 1920 sa v Londýne stretli skauti z celého sveta na prvom medzinárodnom skautskom zhromaždení - prvom svetovom jamboree.

V posledný večer tohto jamboree, 7. augusta, vyhlásil nadšený dav chlapcov B.-P.-ho za "Svetového skautského náčelníka".

Skautské hnutie rástlo ďalej. V deň, keď dosiahlo svoj 21. rok a stalo sa teda "plnoletým", malo už viac než dva milióny členov v prakticky všetkých civilizovaných krajinách sveta. Pri tejto príležitosti kráľ Juraj V. udelil B.-E.-mu titul baróna a meno Lord Baden-Powell z Gilwellu... No pre všetkých skautov predsa len navždy zostane "B.-P.", celosvetový skautský náčelník.

*B.-P.-ho prvý život veľkého vodcu mužov prepoil SKAUTING
s jeho druhým životom este väčšieho vodcu chlapcov.*

Po prvom svetovom jamboree nasledovali ďalšie - 1924 v Dánsku, 1929 v Anglicku, 1933 v Maďarsku, 1937 v Holandsku. Na každom jamboree bol Baden-Powell hlavnou postavou, "jeho" chlapci ho búrlivo vítali všade, kam prišiel.

Jamboree boli len jednou z aktivít v rámci celosvetového bratstva skautov. B.-E. v záujme skautingu veľa cestoval, udržoval korešpondenciu so skautskými vodcami z mnohých krajín a ďalej písal o skautských záležitostiach, svoje články a knihy ilustroval vlastnými obrázkami.

B.-P.ho posledné roky

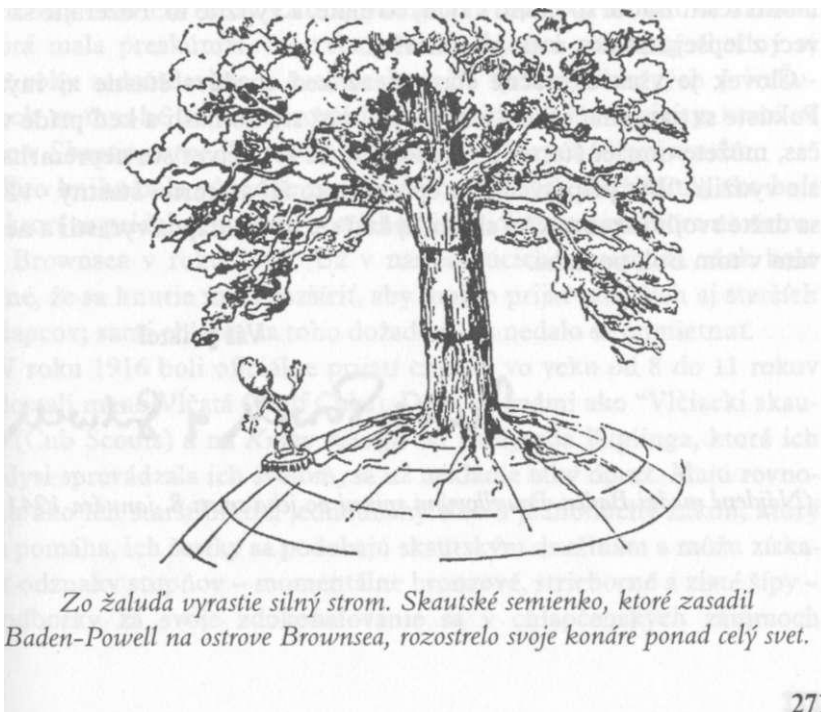
Vo veku 80 rokov mu začali sily ubúdať a vrátil sa do svojej milovanej Afriky. Šiel aj so svojou ženou, lady Baden-Powellovou, ktorá mu vždy oduševnene pomáhala v jeho snahách a sama sa stala celosvetovou skautskou náčelníčkou - toto hnutie tiež založil Baden-Powell.

B.-P.-ho úplne pohltilo skautské hnutie, ktoré založil. Jeho skauti ho zavliekli do všetkých kútov sveta.

Usadili sa v Keni na pokojnom mieste s úžasným výhľadom na míle lesov až po zasneženú horu Mount Kenya.

Tam B.-E 8. januára 1941 zomrel - len mesiac pred svojimi osemdesiatymi štvrtými narodeninami.

Zo žaluďa vyrastie silný strom. Skautské semienko, ktoré zasadil Baden-Powell na ostrove Brownsea, rozostrelo svoje konáre ponad celý svet.

B.-P.HO POSLEDNÝ ODKAZ

Drahí skauti:

Ak ste niekedy videli hru "Peter Pan", určite si pamätáte, ako pirátsky kapitán stále prednášal svoju predsmrtnú reč, lebo sa bál, že keď si poňho smrť príde, nebude už mať na reči čas. A tak je to aj so mnou. Hoci ešte neumieram, jedného dňa sa to stane a ja by som vám chcel na rozlúčku poslať zopár slov.

Pamätajte, toto sú naozaj moje posledné slová určené vám, tak sa nad nimi aj zamyslite.

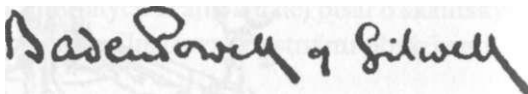
Prežil som veľmi šťastný život a chcel by som, aby ste všetci ten svoj prežili rovnako šťastne.

Verím, že Boh nás na tento svet poslal, aby sme boli šťastní a vychutnali si život. Šťastie nenájdete v bohatstve, v úspešnej kariére či v pôžitkárstve. Prvý krok smerom k šťastiu urobíte, keď si už ako chlapci budete pestovať zdravie a silu, aby ste v dospelosti boli užitoční a mohli sa zo života tešiť.

V prírode vidíte, že Boh stvoril svet krásny a úžasný, aby ste sa z neho mohli tešiť. Buďte spokojní s tým, čo máte, a využite to. Pozerajte sa na veci z lepšej stránky, a nie z tej horšej.

Človek je však skutočne šťastný, až keď rozdáva šťastie aj iným. Pokúste sa zanechať svet o niečo lepší, než ste ho našli a keď príde váš čas, môžete umrieť šťastní a s vedomím, že svoj život ste nepremrhali, ale využili. "Byť pripravený" je spôsob, ako žiť a umrieť šťastný - vždy sa držte svojho skautského sľubu, aj keď ste už z chlapca vyrástli a nech vám v tom Boh pomáha.

Váš priateľ

A handwritten signature in dark ink, reading "Baden-Powell & Gilwell". The signature is written in a cursive, flowing style.

(Nájdene medzi Baden-Powellovými spismi po jeho smrti 8. januára 1941.)

PRÍLOHA

Skautské hnutie vzniklo najskôr v Anglicku a čoskoro aj v iných krajinách na základe myšlienok a ideálov z knihy *Skauting pre chlapcov* od Roberta Baden-Powella. Zakladateľ nikdy nechcel, aby hnutie hneď v začiatkoch skostnatelo. Za kráľa Edwarda vyrastala mládež v inom prostredí, mala iné myšlienky a vyhliadky - tie už nič nehovorila dnešnej generácii, ktorá považuje za normálne, že človek lieta na Mesiac. Baden-Powell často poukazoval na to, že hnutie prestane byť hnutím, keď sa prestane hýbať. Kvôli tomu sa skauting nad sebou často zamýšľal, a to mu len prospelo. Netýkalo sa to však cieľa a mravného základu, ktoré sa nemenia, ale iných stránok skautingu - vzhľadu, administratívy, aktivít. Išlo vlastne najmä o tri významnejšie udalosti.

Po oslavách „plnoletosti“ v roku 1929 sám zakladateľ založil komisiu, ktorú pomenoval „Rada pre rozvoj“. V roku 1941 jeho nástupca Lord Somers ustanovil „Povojnú komisiu“, ktorá sa mala zamerať na skúmanie nových postupov v skautingu, ktoré si žiadala nová doba. V roku 1964 hnutie oslavovalo diamantové výročie a pod inšpiratívnym vedením Sira Charlesa (teraz Lorda) Macleana vznikla „Pokroková strana“, ktorá mala preskúmať, čo treba urobiť, aby bol skauting vhodný aj pre roky sedemdesiate a osemdesiate. Po týchto hĺbkových prieskumoch sa mnohé zmenilo, rozšírilo a pribudli ďalšie aktivity, ktoré sa síce v *Skautingu pre chlapcov* nespomínajú, ale vychádzajú z neho.

Táto kniha bola pôvodne napísaná pre mladých tínedžerov, ako boli tí, ktorí sa pridali k autorovi na jeho historicky prvom tábore na ostrove Brownsea v roku 1907. Už v nasledujúcich mesiacoch však bolo jasné, že sa hnutie musí rozšíriť, aby mohlo prijať mladších aj starších chlapcov; sami chlapci sa toho dožadovali a nedalo sa odmietnuť.

V roku 1916 boli oficiálne prijatí chlapci vo veku od 8 do 11 rokov a dostali meno Vlčatá (Wolf Cubs). Dnes sú známi ako "Vlčiacki skauti" (Cub Scouts) a na *Knihu džunglí* od Rudyarda Kiplinga, ktorá ich kedysi sprevádzala ich svetom, sa už nekladie taký dôraz. Majú rovnosť ako ich starší bratia, jednoduchý sľub a jednoduchý zákon, ktorý im pomáha, ich šesťky sa podobajú skautským družinám a môžu získavať odznaky stupňov - momentálne bronzové, strieborné a zlaté šipy - i odborky za svoje zdokonaľovanie sa v chlapčenských záujmoch

a koníčkoch. Aj u skautov, pôvodný skautský vek, sa rovnošata zmenila; ich stupne napredovania a ich odborky majú iné tvary, vzhľad aj názvy - ale ich cieľ ostáva rovnaký: ukázať, že zvládli nejakú zručnosť, dosiahli vyššiu úroveň, nový horizont. Hlavným prvkom ich výchovy je odjakživa stanovanie a prieskumy (v najdivokejšom význame toho slova), aby sa naučili spoliehať sami na seba. Dnešný skaut stále patrí do družiny, ktorú vedie radca družiny, ale na rozdiel od svojich predchodcov má k dispozícii viac vymožeností. Nielenže má na výber širokú ponuku moderného vybavenia a výstroja, ale môže používať mnoho štátnych, okresných a miestnych táborísk alebo rôzne centrá, ktoré asociácia vlastní a ktoré spĺňajú sen každého skauta. Napríklad v Longridge v Buckinghamshire sa môže venovať plachteniu, kanoistike a podobným športom, v centrách vo Walese a Škótsku sa naučí porozumieť horám. V každoročných táboroch, na skautských víkendoch či expedíciách sa stále objavujú lepšie úrovne skautských zručností - varenie v tábore, mapovanie, viazanie uzlov, lesná múdrosť a znalosť počasia, prvá pomoc. Okrem toho všetkého môže skaut na pravidelných týždenných stretnutiach svojej družiny rozvíjať záujmy a priateľstvá. Stretnutia sa dnes už často konajú v priestorných, dobre navrhnutých moderných klubovniach, ktoré existujú vďaka nadšeniu a tvrdej práci rodičov a priateľov.

Vodní skauti (od roku 1911) a Leteckí skauti (od roku 1941) mali vždy vlastné odlišné rovnošaty, výchovné aktivity a možnosti a neobmedzené nadšenie; a v roku 1926 sa pre handicapovaných chlapcov, ktorí chceli byť tiež skautmi, ale nemôžu zvládnuť požiadavky na získanie odznakov, zostavili „špeciálne testy“, na čo je hnutie právom hrdé. Keď to okolnosti umožňujú, sú títo mladí ľudia členmi rovnakých skautských oddielov ako iní chlapci, ale často je nevyhnutné, aby mali osobitné oddiely popri nemocniciach a špeciálnych školách. Pre týchto skautov neustále vznikajú nové špeciálne aktivity. Aj oni majú svoje tábory a expedície.

Čo sa týka starších chlapcov, už v roku 1910 Baden-Powell rozmýšľal, ako najlepšie vyhovieť ich potrebám. V roku 1917 počas prvej svetovej vojny sa zaviedla experimentálna veková skupina "senior skautov". O 14 mesiacov neskôr sa ich názov zmenil na roverov, ale keďže sa neudal horný vekový limit, potreby tej doby a nejasné zámery viedli

k tomu, že roveri sa stali skôr servisnou a pomocnou vekovou skupinou dospelých než výchovnou skupinou pre starších chlapcov. Tento problém sa riešil neľahko. Až v roku 1944 sa objavili návrhy na určitý skúšobný experiment a až v roku 1946 začala fungovať nová veková skupina "senior skautov". Dnes už funguje i tretia veková skupina "Venture Scouts" (Dobrodruhovia): takmer zrelí mladí ľudia v rýchlo sa meniacej spoločnosti, vzdelanejší, lepšie informovaní, fyzicky silnejší, sami sa organizujú a môžu si určovať vlastný program. Ako ostatné dve vekové skupiny, aj oni majú svoj cieľ: "the Queen's Scout Award" (Kráľovina skautská cena), ktorá vyžaduje najvyššiu mieru zodpovednosti v krízových situáciách, službe komunite a osobnej iniciatíve.

Skauting je dobrovoľná záležitosť: nikoho nemožno nútiť, aby sa stal skautom. Kto sa pridá, skladá jednoduchý sľub, ktorý ani v svetskej a uvoľnenej dobe neignoruje náboženstvo a snaží sa uvádzať hodnoty skautského zákona do života.

Čo sa týka dospelých, tí sú v hnutí stále - sú rovnako nepostrádateľní (a dalo by sa dodať nadšení a sebaobetujúci sa), ako boli na začiatku aj po celé roky. Pôsobia ako komisári v ústrediach, oblastiach či okresoch, ako vytrénovaní vodcovia oddielov rôznych vekových skupín, ako pomocníci (hlavne v táboroch), ako oldskautskí členovia B.-P.-ho skautskej gildy, pripravení pomôcť pri každej príležitosti ako inštruktori, tútori pri skúškach, tajomníci a hospodári, ako členovia zborových rád a iných rád - bez týchto odhodlaných mužov (a žien, najmä v svorkách vlčat), dobrovoľníkov, by hnutie prestalo fungovať. Títo muži a ženy by však nemohli tak schopne fungovať a pracovať, keby im nepomáhalo a neradilo zopár naozaj ťažko pracujúcich profesionálov, ktorí sú v rôznych dôležitých oddeleniach - na sekretariáte, v poisťovacom oddelení a vedení siete scoutshopov, v redakciách, v oddelení pre styk s verejnosťou, v právnom či zahraničnom oddelení, vo vzdelávacom oddelení (Gilwell Park v Essexu); alebo ako poľní komisári, ktorí priamo asistujú okresným komisárom a ich okresom.

Dnes je v Anglicku viac ako pol milióna skautov, organizovaných do asi 12 000 zborov (zbor pozostáva zo svorky s niekoľkými šestkami vlčat, skautského oddielu s niekoľkými družinami; a v mnohých prípadoch aj z oddielu venture skautov). Dnes má skauting po celom svete viac ako 14 miliónov členov. Všetky skautské krajiny sú zastúpené

v Svetovej skautskej konferencii. Skauti na celom svete sa snažia dodržiavať rovnaké základné zákony, rovnaký základný sľub a považovať ostatných skautov za bratov bez ohľadu na vieru, farbu pleti či rasu. Velké medzinárodné skautské tábory, známe ako jamboree, ktoré sa podľa možnosti organizujú každé štyri roky, navyše symbolizujú túto hlbokú zásadu, rovnako ako zakladateľov pamätník, Baden-Powellov dom v londýnskom južnom Kensingtone, nápadito riešený moderný hostel, kde môžu po celý rok pobývať a vzdelávať sa skauti a skautskí vodcovia zo 40 rôznych krajín.

Dnešný chlapec je možno vzdelanejší a lepšie informovaný; môže byť zdravší, mať sa lepšie, mať viac svetských statkov, dosiahnuteľné ambície - tak je to aspoň v mnohých končinách sveta - ako chlapec, ktorý si kúpil túto knihu, keď sa po prvý raz objavila, ale ohlas skautingu je taký rozhodujúci, tak pravdivý pre sny a prirodzené túžby chlapcov, že sa hnutie z roka na rok rozrastá kvantitatívne aj kvalitatívne.

Kto by si bol pomyslel, že kniha napísaná pre chlapcov dosiahne tak veľa?

- ☐ prvý úplný slovenský preklad
- ☐ základné dielo skautingu
- ☐ originálne B.-P.-ho ilustrácie

Baden-Powellova kniha Skauting pre chlapcov patrí k najúspešnejším a najpredávanejším knihám sveta v 20. storočí. V roku 1908 spustila lavínu, ktorá sa valí dodnes. Po prvom vydaní sa z nej okamžite stal bestseller a najčítanejší titul anglických chlapcov a dievčat. Vďaka ich nadšeniu sa zrodilo skautské hnutie.

Na jednej strane je Skauting pre chlapcov „outdoorovou“ príručkou s praktickou inštrukciou stopárstva, zapalovania ohňov či viazania uzlov. Na strane druhej je to propagácia špecifického životného štýlu, ktorý uprednostňuje službu pred sebestvom, iných pred „ja“, rytierstvo, sebadisciplínu, rozvoj osobnosti, dobré občianstvo. Baden-Powell napísal Skauting pre chlapcov svojím typickým anekdotickým štýlom vo forme historiek, ktoré sa rozprávajú pri táborákoch. Nejde o dielo „velkej literatúry“, ale o knihu podmaňujúcu si dušu chlapcov (i dievčat).

Muž s vysokými cieľmi a prenikavý psychológ B.-P. zahral na strunu chlapčenskej duše, ktorú sám nikdy nestratil a položil základy pre svoj najambicióznejší plán zo všetkých: vytvoriť hnutie, ktoré podporí dobré občianstvo v mladom človeku pomocou sebadisciplíny a praktického tréningu. Jeho úspech bol okamžitý. Skauting sa šír tak prudko a Skauting pre chlapcov bol pre vydavateľa takým zdrojom príjmov, že B.-P. na chvíľu musel zápasit' o to, aby si nad vecou, ktorú naštartoval, udržal kontrolu. Ku koncu jeho života, v roku 1941, už boli po celom svete milióny skautov a jeho kuriózna malá príručka predstihla v predajnosti všetky ostatné anglické knihy tých čias.

The Guardian, 13. marca 2004

ISBN 80-89136-09-5

